This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

78.Bb.321.

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

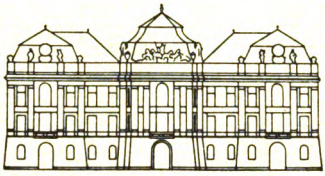

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

78.Bb.321

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NAVUCHANYE

VU

PRAVICZAH

SZAMOSZVOJNEH

VUGERZKEH

DOMIN IMBRIHA

Vszeh Pravicz Doktora, pri Velikeh Skolah Zagrebechkeh Dogodozpisza Pravicz Szamoszvojneh Vugerzkeh, y oveh izteh tak Varaskeh, kak Zaglavneh Navuchitela Kralyevzkoga, Ochitnoga, Narednoga, Navuchitelov ovde Skol Velikeh Ztareshine, y Nameztnichkoga za vezda vu Kotaru Skolnem Zagrebechkom Pro-Direktora, Obodvojega Szuda priszesnoga Pravdopravnika, y Szlavne Varmegyie Zagrebechke Szudbenoga Ztola Priszednika.

KNIGA III.

Od Tusbih.

VU ZAGREBU,

z-Szlovami Ferencza Suppan

1 8 3 1.

Digitized by Google

Priztojisze Chloveku, kak vu Davanyu dareshlyivomu, tak vu Potrebuvanyu ne ostromu biti.

Convenit hominem cum in dando munificum esse, tum in exigendo non acerbum.

Cic. 1. *offic. C.* 18.

Digitized by Google

Gozpodini y Gozpoda Obrambu Poszla Domorodzkoga dokluchajuchi.

A.

Antholkovich Ivan, Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

B.

Babukich Aloyz., Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Banich Ivan, Mehsnik B. Z. y Kam. jedne vu Kr. Z. Plem. Konv. Prefectush.

Barishecz Jos., Poszl. Mudro-Z. v. L. I.

Bedekovich Ladiszlav, Vuchenik cheterte Diachke Skole vu Zagr.

Berkovich Karol de Berkishovina Poszl. Pravdo-Z. vu L. I. K. 9.

Bernáth Augustin, Navuchitelov Gram. vu Zagr. Ztareshina.

Ber'senyi Pál, Poszl. Pravdo-Z. v. L. II.

Botka Pál. to izto. K. 9.

D.

Delivuk Marko, Poszl. Mudro-Z. v. L. I.

Derkoosz Ivan, Poszl. Pravd-Z. v. L. II. K. 9.

Diakovich Josef, Bogoszlovecz izvucheni B. Z. Kam. jedne vu Kr. Plem. Z. Konvikt. Prefektush. y Poszl. Pravd-Z. vu L. II. K. 9.

F.

Fabek Jos., Poszl. Mudro-Z. v. L. II.

Festetich Károly Gróf, Komornyik Kr. K. 9.

Frölih Ivan Nep., Plebanush Vellemerichki.

Fuchek Stef. Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Fürholzer Leopold, Peszmenztva Vuchenik vu Zagr.

G.

Gmaz Stefan Mudro - Z. Poszl L. I.

Digitized by Google

Guáry István de Guáry és Felső - Szeleste Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

H.

Háry Ágoston, Poszl. Pravdo-Z. v. L. II.
Hazlinger Ivan, Poszl. Mudro-Z. v. L. I.
Hoermann Pater Reda Szv. Fer. Gym. Karlovech. Direktor.
Horváth Blash, Kl. B. Z. Mudro-Z. Poszl. v. L. I.
Horváth Karol, Pravdo-Z. Poszl. v. L. II.

J.

Jagunich Josef. Poszl. Mudro-Z. vu L. I.
Jaugczer Karol. Kl. B. Z. Poszl. Mudro-Z. v. L. II.
Jellachich Boltek izti on, koji vu K. 8. Veröczke Varm. (popravlyasze) Asheshor.
Jellachich Kasimir, V. 4 diach. Skole vu Zagr.
Jellishevich Tomash, Profeszor Gram. vu Varasdinzkom Gymnaz.
Juraich Ivan Poszl. Mudro-Z. v. L. II.
Jusak Ivan Bogoszl. Poszl. L. 1. B. Z.
Ivanchevich Mikula, Pravdo-Z. P. L. I. K. 9.
Ivanchich Albert Advokat.

K.

Kayzer Ant. Provisor vu Moszlavini.
Kellemen Ant., Poszl. Mudro-Z. v. L. I.
Keresztury Eduard. t. I.
Kezterczanek, Karol. to izto v. L. II
Khern Sándor, V. 3. diach. Skole vu Zagr.
Kiepach Marczel Pravdo-Z. Poszl. v. L. I. K. 9.
Kirchlechner Ulrik, Poszl. M. v. L. I. Kl. B. Z.
Kiss Gábor od Saulovecz Poszl. Pravdo-Z. vu L. I. K. 9.
Klemenchich Ign. P. M. v. L. I.
Kobler Janus, Poszl. Pravdo-Z. vu L. II. K. 9.
Korbar Boltek, Meshnik B. Z. y. Professor Szyntak. szisha vu Zagr.
Kushland Karol. Baron Poszl. M. v. L. I.
Kuschecz Fer. Kl. B. Z. t. i.
Kushevich Aurel. Poszl. Pravdo-Z. v. L. II.
Kushevich Valer. V. 4. diache. Skol vu Zagr.

Digitized by Google

L.

Ládányi Vilhelm, Poszl. M. v. L. II.

Lopashich Oktavian. Juratush Previsz. Tab. Banzke. K. 9.

M.

Madarász Pál de Kiss-Falud. Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Maurovich Ivan, Prof. 6te Sk. vu Varasdinu. Meshnik B. Z.

Mekovecz Ferd. Poszl. Pravdo-Z. vu L. I. K. 9.

Millichich Fer. Poszl. M. vu L. I.

Milinkovich Ivan t. I. vu L. II.

Mixich Ludvik. V. 4. diách. Skolevu Z.

Mlinarich Stefan, Poszl. M. v. L. I. Kl. B. Z.

Moderscin Andrash. Poszl. M. v. L. II.

Moysess Stef. Ershegie Ostrogonzke Meshnik, y ProfeszorMudroznanztva vu Zagr.

Muchnyak Ferencz, Kapel. vuGyurgyevczu. B. Z. K. 9.

N.

Nagy Farkas de Hottó, Pravdo-Z. P. v. L. II. K. 9.

Nemchich Andrash, V. 3. diach. Sk. vu Varasd.

Nemchich Anton od Breztovicze Pravdo-Z. v. L. I. Poszl. K. 9.

Noszlopi Antal. de Noszlop Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

O.

Osegovich Guztav, od Barlabassevecz Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

P.

Pafftsetz-Imbrih iz Peszm. Varasdinzk.

Pásztory Károly de Felsö Pásztory Poszl. M. v. L. II.

Paulovich László Poszl. Pravdo-Z. v. L. II.

Petek Jakob. Kl. B. Z. y Poszl. M. vu L. I.

Preshern Siga, Poszl. M. v. L. I.

Pust Moricz, V. 3. diach. Sk. v. Varasd.

R.

Randich Fortunat. Poszl. M. v. L. I.

Rebrovich Peter, Poszl. Pravdo-Z. v. L. I. K. 9.

Rizman Mihaly, P. M. v. L. II.

Rosich Ant., Prof. Szlosnogov. vu Varasd. y Szl.

Digitized by Google

Varm. Varasd. Priszednik.

S.

Sagar Augustin, Poszl. M. L. I.

Saitz Athanasz, Pater Gvardian Karlovechki. K. 2.

Shebetich Andr., iz Peszmenztva Zagr.

Shufflay Ant., Obodv. Szud. prisz. Adv. Mudr. Doktor, y Navuchitelov Mudroznanzkeh vuZagrebuZtareshina.

Shuskovich Ivan, Poszl. M. v. L. I.

Sigrovich Ferenz, t. i. v. L. II.

Striga Eduard, Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Struppi Jos., Poszl. M. v. L. II.

Susich Ladiszlav. Profeszor Kr. Dogodozpisza czelog. Szveta y Asheshor Szl. Varmegy. Zagr.

Smodek Mathiash Mudroznanztva Doktor y Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Szále Adolf, Pravdo-Z Poszl. v-L. I. K. 9.

T.

Tomassich Josef, Poszl. M. vu L. I.

Tompak Sandor, t. i. v. L. II.

Tuboly Laszko izti on, koji vu K. 8. (popravlyasze) de Tubolyszegh.

V.

Vernich Adolf, Poszl. M. v. L. I.

Vernich Ludvik Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9.

Vlakovich Eduard, Poszl. M. v. L. I.

Vrabecz Karol, t. i.

W.

Wachter Ferencz, iz Peszm. Varasd.

Z.

Zlatarovich Auguzt. Poszl. Pravdo-Z. v. L. II. K. 9

Zombat Antal., t. i.

Ztuparich Simon, Poszl. Mudr. v. L. I.

Digitized by Google

DELOV
Knige III Kazitel.

ZTRANI I.

	Ztran
Zachetje	1 — 2
Del I. Od Szudbenozti y Szlishnozti Szuda	2 — 11
Del II. Od Szucza.	11 — 16
Del III. Od Tusitela	16 — 20
Del IV. Od Obtusenoga . . .	20 — 23
Del V. Od Medvlezitela . . .	23 — 29
Del VI. Od Izladavcza . . .	29 — 38
Del VII. Od Punoblaztnika . .	38 — 46
Del VIII. Od Prokuratora . .	46 — 59

ZTRANI II.

	Ztran
Vlezavanye	59 — 60
Del I. Od Opozivanya	60 — 65
Del II. Od Szudzvolenztva . .	65 — 68
Del III. Od Pravde	68 — 70
Del IV. Od Lizta tusbenoga .	70 — 79
Del V. Od Predszudpozivanya .	79 — 89
Del VI. Od Zdisenya Pravde .	89 — 91
Del VII. Od Predszuddojtja, Izvikanya y Tverdoglavztva .	91 — 96
Del VIII. Od Iznimuvanyih .	96 — 103
Del IX. Od Odvlachenya Roka	103 — 105

Digitized by Google

	Ztran
Del X. Od Podusenya . . .	105 — 107
Del XI. Od Szvetkuvanyih .	107 — 110
Del XII. Od Pravdo - Reda .	110 — 116
Del XIII. Od Zpoznavanya Tusbe	116 — 120
Del XIV. Od Prob vu obchinzkom	120 — 123
Del XV. Od Probih nuternyih	123 — 125
Del XVI. Od Szvedokov . .	125 — 138
Del XVII. Od Ochuvanya . .	138 — 140
Del XVIII. Od Vuchitelztvih .	140 — 152
Del XIX. Od Priszege . . .	152 — 159
Del XX. Od Oszude	159 — 166
Del XXI. Od Egsekuczie . .	166 — 174
Del XXII. Od Preczenenya .	174 — 177

Ztrani III.

	Ztran
Prihajanye	177 — 178
Del I. Od Vrachtvih medpadajucheh vu obchinzkom . .	178 — 181
Del II. Od Polosenya Tusbe .	181 — 185
Del III. Od Odzivanya Prokuratora	185 — 190
Del IV. Od Prepovedja . . .	190 — 192
Del V. Od Opozivanya . . .	192 — 201
Del VI. Od Szuprotztavlanya .	201 — 213
Del VII. Od Odgananya . . .	213 — 216
Del VIII. Od Zavjimanya . .	216 — 218
Del IX. Od Novoga proztoga .	218 — 223
Del X. Od Novoga z-Miloschjum	223 — 225
Del XI. Od Mandatumih . .	225 — 234

Digitized by Google

KNIGA III.

OD

TUSBIH.

§. 1.

Tri Ztrani ima.

Za raztolnachenemi, koje nasz vu Praviczah tak Pershon, kak Dugovany, doszad navuchale jeszu, Naredbami, oztajeju josh nam one, koje kak Pravicze ove izte pred Szudom poizkati mochije, podvuchavaju. Naredbih oveh zadnyesheh, jedne *z- Oszobami szudbenemi;* druge *z- Chini szudbenemi*, trejte *z- Vrachtmi pravdenemi* zabavlyajusze, prepiszavajuche vszakem szvoja. Zato Kniga ova na tri Ztrani razdelyujesze.

ZTRAN I.

od

Oszobih Szudbeneh.

§. 2.

Zachetje Ztrani.

Med ovemi Mezto pervo dersi Szudecz: ali ov prez Szudbenozti (Jurisdictione) nikaj neopravlya, t. j. Oblazti nikakve nima. Odkud

Digitized by Google

DELI.

Od Szudbenozti, y Szlishnozti Szuda.

§. 3.

Szudbenozti Vzetje.

Pod Szudbenoztjum razmevasze Moch vlaztna Szrechu Varaschanov z-prikladnemi Nachini prizkerbeti. Velisze.

1-ich. *Moch* (potestas), t. j. Pravicza szebi podlosnem poleg imanoga Dopuschenya nekaj zapovedati, y szuprotztvechecze k-Pokornozti pripelyati. Velisze

2-och *vlaztna*: ar vsza pri Kralyu ztoji 1-ae 3. §. 6. Ovu zato, kakti Svojnozt tugyu, oszvojitiszi nemre nigdo, nego nyu od Kralya, izkerno, ali zkerno, kak vu Pravizach ztoji, ztopram zadobiti treba je. Velisze

3-ich. *Szrechu Varaschanov:* t. j. Szudbenozti szvoje zlo vsivatisze neszme nigdo, nego na Szrechu Varaschanov obernuti nyu, vszaki dusen je, ar jedino za ovu zadobiti vu Varash zkupzteklisze jeszmo. Velisze

4ich. *z-prikladnemi Nachini prizkerbeti:* t. j. po Nachinih vu Naredbah prepiszaneh, kajti ove, Naredbi podlosen nigdo, zametati neszme. Kad vendar Naredba prepiszavala nebi nikakve, onda nye zebrati, je zadnyich Szuczu szlobodno, da vendar naj bolyshe vszigdar zische, terszitisze ima, ar drugach Szudecz Oblazti szvoje ne vsivalsze, nego na hman Obichaj nyu bi obrachal.

Digitized by Google

§. 4.

Vre je volyna, vre pravdena.

Szudbenozt druga je *duhovna*, *szvetzka* druga. Obodvoja jedna je izvishena (eminens), druga prozta (vulgaris). Ona poleg Verha Obchinztva zadersavasze duhovnoga, ali szvetzkoga. Vszeh drugeh prozta velisze, y je vre *volyna* (voluntaria), vre *pravdena* (contentiosa). Ona izvan Pravde, ova pako vu Pravdih izvershavasze. Zvan toga josh szledecha med obodvojum je Razluchnozt.

1-ich Volyna izvershavasze vre iz plemenite Szlusbe v P. vu Davanyu Tutora, vu Odvernenyu obchinzke Neszreche, vre na Proshnyu kojega v. P. vu Poztavlanyu Punoblaztnika, ali Prokuratora. Szuprotivno pravdena, y vu oszebnom varaska (civilis) nigdar po laztovitom Gibanyu ne zvershavasze, nego na Proshnyu vzigdar Ztranke vregyene.

2-och. Pravdena vszaka je szamo kotarzka, z-kojum Szudecz jedino med Megyami szvoga Kotara vsivati moresze zäe 65. §. 2. Volyna pako vszaka ni kotarzka, ar ona, koja na Prosnyu izvershavasze, niti z-iztemi Orszaga Megyami ne zadovolyujesze. Tak Punoblaztnik ali Prokurator, takaj izvan Orszagov Korune Vugerzke poztaviti moresze.

3-ich. Volyna, takaj vu Szvetkuvanyih szudbeneh (feriis), ako taki Pravicze Bosje zvershavasze; pravdena pako vu nijedneh Dnevih takveh, ako taki szvetechni oni bili nebi.

§. 5.

Pravdena visheverztna.

Pravdena jedna je
1-ich. *Varaska*, druga *zaglavna* (criminalis).
Obodvoja

Digitized by Google

2-och vre je *obchinzka* (communis), vre *poszobita* (specialis). Onoj Pershone, y Dugovanya vu ztanovitom Kotaru obchinzki podlasusze, drugach kotarzka velisze. Takvu ima v. P. Vechnicza Kr., Tabula Banzka, Tabula Kotarzka (Districtualis), Varmegyia, Szud gozpodzki, Varash, y Szud Tergovischinzki. Ova vu iztoj Kotarzkoj po Iznimki izvershavasze Takvu ima vu oszebnom Ztol duhovni, Ztol navuchnichki (Academicum) *) Poszebita

3-ich jedna je *naredbzka* (legalis), jedna *predszlobodna* (privilegialis). Ova vre Pershoni, vre Pokolyenyu, vre Dugovanyu privesujesze, y z-ovem takaj na Kupcza prehaja, ako taki ztranzkoga od Kervi.

*) Szudbenozt poszebitu josh szledechi Szudi imaju: Szud Predialiski, Szud Rudarzki, Ztolicza Tavernikalzka, Ztolicza Perszonalzka, Szud Komore Kr. Szud Jazygancsev y Kumanczev, Szud Hajdonikalzki, Szud Tergovischih Zezepuzkeh, Szud Kotara Korunzkoga zovkrajtizkoga, y Szud Vojnichki.

§. 6.

Med varaskum y zaglanum Razluchnozt.

Varaska od zaglavne vu szledechih razluchujesze.

1-ich vu *Predversku* (objecto): ar one Predversek jeszu, *moje* y *tvoje*, Pregreske szamoszvojne (privata), y oveh Kastige: ona najmre podaje vszakomu szvoja, y Kvare iz szamoszvojneh Pregreskih naztajuche popravlya, ova pako Szegurnozt obchinzku brani, y Uvregyénye nyihovo kastiguje.

2-och vu *Generyu k – Izvershenyu*, ar vu zaglavnih Szudecz barache iz plemenite Chazti szvoje, t. j. po Gibanyu laztovitom; varasku pako szamo oproshen izvershava.

Digitized by Google

3-ich vu *Ztolih szudecheh*: zaglavnu vu oszebnom izverzhavaju szamo Gozpodchina Praviczu Mechu imajucha, Magistrat varaski, Varmegyia, Kotar (Districtus), y Ztol oszminzki, koji zvan Pravdih opozvaneh (appellatas) jedino Krivnyu vregyenoga Velichanztva, y Krivnyu Nevernozti, zverhu kojeh dveh Krivnyih Ztol Banzki szuditi Jakozti nima, razszugyuje. 791: 56. Szuprotivno Tabula Distriktualzka, Ztolicza Perszonalzka, y Gozpochine Pràviczu Mecha nimajuche, nikakvu Szudbenozt zaglavnu neizver. shavaju.

§. 7.

Obodvoja visheverztna.

Obodvoja druga je

1-ich *Izkerna*, *zkerna* druga. Onu izvershava Szudecz vu Pravdih oneh, koje pred nyim izkerno, t. j. zachetlyivo podisusze. Tak Varmegyia vu Pravdih dosheztlyiveh (successionalibus), zalosneh, zadusneh, y kvarovneh, z-Szudbenoztjum izkernum poszluje. Szuprotivno vu Pravdih opozvaneh, ali Putem Lizta kompaszualzkoga (naproshlyivoga) k-szebi dopelyaneh, Szudecz Szudbenozt zkernu izvershuje, t. j. koja zvan Nachinov oveh nyega nebi szlishala.

2-och vre je *liztor perve Proshnye* (primae instantiae), vre je *liztor previgyenzka* (appellatoria), vre *zmeshana*. Liztor pervoga Pritusenya Szudi jeszu: Tabula Distriktualzka. Viczè-Komesh, Veliki Szudecz, y Varaski Magistrat. Liztor previgyenzki Szudiszu: Ztolicza Taverniczka, Ztolicza Perszonalzka, y 7chtvo. Zmeshanu najposzle Szudbenozt imaju Ztol kr. Ztol Banzki, Shedria, Ztolicza Dominalzka, pred kojum Pravde ne szamo podisusze zachetlyivo,

Digitized by Google

nego k-kojem y prenashajusze, vu oszebnom iz Magistrata Tergovischinzkoga.

3-ich Ohodvoja je vre *redna* vre *zvanredna*.

§. 8.

Redne 1) *Kotar* (*territorium*).

Redna (ordinaria) velisze ona, koju komu izta Chazti Krepozt iz Naredbe podaje, prez vszakoga ali Naruchenya, ali Medpadka kakvoga. Takvu ima vszaki Szudecz vu Pravdih iz Naredbe na nyega zpudajucheh, ne vendar izvan Kotara szvoje Szudbenozti zae 65. §. 2. Kotara Szudbenozti nachinya vu oszebnom.

1-ich Ztolicze Dominalzke; Ladanyztvo Gozpodzko.

2.och Varaskoga Magistrata; Ladanye varasko.

3-ich Varmegyinzkoga Szuda; czela Varmegyia.

4-ich. Tabule Distriktualzke; Varmegyie Distriktushu podversene.

5-ich Tabule Banzke; Orszagi Horvatzki, Slavonzki y Dalmatinzki.

6-ich Vechnicze Kr.; vszi pod Korunum nashum ztojechi Orszagi.

§. 9.

2) *Zkupztechlyivozt.*

Ova izta, druga *szamena*, druga *zkupzteohlyiva* velisze. Szamena (solitaria) je poleg onoga, koji szam y jedini ztanovitu koju Pravdu szuditi more, gdeih pako vishe Pravdu poleg Volye Tusitela szuditi more, okolo takve ovi izti zkuptezchlyivu Oblazt (concurrentem) imati velesze. Poszledlyivo

Digitized by Google

1-ich Vu Pravdih dosheztlyiveh, zalosneh, zadusneh, y kvarovneh izpod frtv. 200. *Szudecz Veliki* (Judl. Ord.) 729: 35. §. 5. vu Pravdih Mochi menyshe *ond* §. 6. ali dosheztlyiveh, ali zalosneh od frtv. 3000 do Shume naj vekshe *V-Komesh ond.* §. 4. vu Pravdih iz Jusha podignyeneh 715: 28. §. 1. ali na Potiranye, vanzemshi Prenashanye Zavezkih zalosneh (ad transvestitionem Condition. pign.) 1807: 9. §. 5. vu Pravdih na Kastigu Neopostenenya *Ztol Kr.* ali *Banzki* D. 4. p. 36. vu dopunlyiveh, ali odkuplenzkih zkupzveznoga, Zaloga *Tabula Distriktualzka* 1808; 9. §. 4. gledech na Harmiczare vu Poszlih Szlusbe, ali vuchinyenoga od nyih Zavjetka: *Komora Kr.* szamehnu Oblazt izvershava 1715: 15. §. 3. Szuprotivno.

2-och. Vu zadusnih od Shume frtv. 200. do frtov 1000. *V-Komesh y Veliki Szudecz*, od Shume frtv. 1000. do frtv. 3000. *Szudecz Vel.*, *V-Komesh*, *y Tabula Distr.* od 3000 do frtv. 12000. *V-Kmesh y Tabula Distr.* zkupztechlyivu imaju *) Szudbenozt. 28: 715. §. 3. 1729: 35. §. 4. Tulikajshe.

3-ich vu Pravdih zalosneh, ali dosheztlyiveh od frtv. 200. do frtv. 3000. *Szudecz Veliki y V-Komesh* Szudbenozt tu iztu izvershavaju *ond.*

*) Pravde kvarovne z-Pravdami zadusnemi jednakoga Szucza zpoznavaju, ar y Kvari Dugiszu, Szuprotivno Zalogi z-Dosheztjum zpadaju pod jeden izti Szud.

§. 10.

Zvanredna 1) *iz poszebnoga Dopuschenya.*

Je y Szudbenozti zvanredne. Ova ne iz Chazti, nego ali iz poszebnoga Dopuschenya, ali iz osze-

Digitized by Google

bujnoga Medpadka imasze. Poszebno Dopuschenye podava

1-ich Naredba poszebna v. P. vu Pravdi zaradi Postenya vu Dieti zaszmragyenoga. Vregyenye takvo Tabula Kr. iz poszebne Naredbe szudi 723: 7. §. 9.

2-och *Szudztva szvoga drugomu Izruchenye* (Delegatio). Kada Kraly vu Pravdih, koje naredbzkoga Szucza nimaju, ali vu drugeh takaj, zazadi Zroka velikoga, Szucza imenuje 715: 17. §. 3. Szudztvo szvoje drugomu iznuchiti Moch imaju josh Palatin, y Ban, nego jedino vu Pravdih mejuih med dvemi Kotari, ali Varmegyiami naztajucheh 1802: 23. §. 4.

3-ich *Szudzvolenztvo* (compromissum): Kad pravdajuchisze, vekshemi Pravde navadne Ztroski ognutisze hotechi, Szucseszi zebereju, kaj vu vszake szamoszvojne Pravdi je szlobodno 729: 30.

4-ich. *Pogodba* druga kakvagod: po kojoj za Pripad on ako iz napravlyene Pogodbe Pravda mozbit, denesz zutra bi naztajala, Szudecz vre najpre poztavlyasze. 492: 38. 486: 17. 715: 28. §. 5.

5-ich *Razlachenye* (prorogatio): kada gdo vu Szucza, komu drugach iz Naredbe podlosen bil nebi, budi ochitno, budi muchechki privolyiva, t. j. proti Szudztvu van ne iznimlyuch.

§. 11.

2) *Iz Medpaka oszebujnoga.*

Zvanrednu Szudbenozt davaju takaj Medpadki, ter szledechi:

1-ich *Pregreska*: tak Ztolicza Gozpochinzka Praviczu Mecha imajucha 495: 19. §. 3. y Szl. Kr. Varash plemenitoga takaj, vu josh goruchoj Pregreski zaglavnoj zapopagyenoga, szlobodno obszu-

Digitized by Google

gyuje 3ae 20. Pr. Praviczu vendar Mecha nimajucha med Dnevi tremi, pod Kastigum frt. 500 iz 16: 659. §. 1. po kojem 3ae. 32. §. 1. premenyen je, Zlochinitela Varmegyii predati mora.

2-och *Obtusenye nazopetno* (reconventio): t. j. kadsze bi to pripechalo, da kaj nazopetnoga, Obtuseni takaj, od Tusitela, vu iztoj Pravdi bi mogel potrebuvati, onda on izti Szudecz, koji Obtusenoga szudi, more takaj Tusitela vu nazopetnom Potrebuvanyu vuPravdi iztoj obszuditi, ako taki nyegov Szudecz szlishni drugach bil nebi. Takvo nazopetno Obtersenye Mezto ima vu oszebnom: vu Popravi Delenya, vu Pravdi zkladnoztne (proporcionali), na Kastigu Mochi menyshe, vu Pravdi mejne, rachunzke, zaradi krivoga Obtusenya, vu Pravdi auzczugalzke, y Impenzionalzke.

3-ich *Prizpadnozt* (accessorialitas): tak Izladavecz (evictor) na Szud on izti pozivasze, pred kojem Obtuseni vre ztoji, ar vszaki Pzizpadek Glavniczu szvoju szledi. Tak vu Pravdi takaj potirenzke Lizti pridohodno proszijusze. Tak Raztavlenye (liquidatio), Prigorschicz Vurachunanye, y Kvarov Naplachenye, takaj pzed Szudom oszminzkem pridohodno obavlyajusze, kak to vu Meztah szvojeh vre videliszmo.

§. 12.

Zpelivanye Szlishnozti Szuda.

Vre od Vanzpelyivanya Szuda Szlishnozti: Ova vu Pravdih varaskeh, od kojeh jedino Rech ozdi vodimo, z-szledechem Nachinom zeznavasze. Pred vszemi najmre imasze videti, nebiline Pripad nazochni, Szudbenozt zvanrednu mozbit prijemal, ar takva ako bi potrebna bila, onda za Szucza zvanrednoga Proshnya podajesze, y Man-

Digitized by Google

datum Szudztvo izruchenzki ischesze. Vu ovem Szuda poztavlyenoga Predszednik, y Pziszedniki oztali imenuvati morajuse, y Drugi takaj Mandatuma izruchenzkoga, s-Liztem pred Szud pozivajuchem, k-kojemusze on prilase, Obtusenomu poslatisze imaju. Kada pako Szucza zvanrednoga treba bilo nebi, onda pripazi

1-ich na Obtusenoga *Ztalish*: ar Tusitel Szudztvo Krivcza szlediti mora. Anda plemenit pred plemeniti, Purgar pred varaski, Mus pred gozpodzki Szud pozivasze, zvan da nazochna Pravda od Szudbenozti redne van bi bila zneta, y Szudu razluchnomu bi bila podversena. v. P. Krivnya vregyenoga Velichanztva.

2-och na *Kotar Szudbenozti*: ar Szudbenozt vszaka je szamo kotarzka.

3-ich na Pravde *Podlogu* (substratum), iliti Vrednozt. Kajti od vekshe Shume drugi, drugi pako od menyshe szudi.

4-ich na *Felu Pravde*, ar ima y takveh Pravdih, kojeh Podloga kakvagod naj bi bila, vszigdar vendar Szucza jednoga iztoga imaju. Tak Pravde na Kastigu Mochi menyshe Szudecz plemeniteh, ali Pershon szlobodneh je vszigdaz V-Komesh. Na vsza ova ako pazil budesh, vu Zpelivanyu shlishnoga *) Szucza popiknulsze tak lehko nebush.

*) Pravda akoprem vu Techaju nahagyajuchasze, k-Kralyu vendar dojti mora, ako ona jeli rachunzka jeli Plemenschinu pokazenzka bila bi, ali kad od Kralya jeli Mandatum, jeli Sivlenya Miloscha za na Szmert obszugyenoga bisze proszila.

Digitized by Google

DEL II.

Od Szucza.

§. 13.

Pershone szudbene.

Pershone szudbene, t. j. koje vu Pravdi napervodohajaju, drugeszu

1-ich *bitno potrebne*, kakveszu, Szudecz, Tusitel, y Obtuseni: to y zdrav Razum, y Pr. 13. §. 4. vuchi. Jedneszu

2och *pridohodne*, kaktiszu Medvlezitel (ingerens) y Izladavecz (evictor). Drugeszu

3-ich *pomochlyive* (subsidiariae): takveszu Punoblaztnik y Pravdopranik. z-Qvemi tak Tusitel, kak Obtuseni, tak Medvlezitel, kak Izladavecz szlusijusze, kada szami Pravdu szvoju voditi ali neznaju, ali neufajusze, ali kad ono pravdeno Vrachtvo, kojesze Nazadpozivanye Pravdopravnika zove, zgubiti hoteli nebi. Od vszeh oveh szad po Redu, ter naj pervich od Szucza.

§. 14.

Szudecz k- Naredbam priszesuje.

Szudecz je Pershona za Szud chiniti bitno potrebna, y da Szudbenozt poleg Domovzinzkeh Pravicz ona izvershuje, k-tomu z-Priszegum privezana. Ar da Chazt szvoju zdusneshe obnasha, vszaki pri Priztuplenyu Szlusbe priszechi mora. Sigis. D. 6: 1. 486. 73. 492: 33 Drugi velesze

1-ich *visheshi*, drugi *peshni* (pedanei), koji

Digitized by Google

od Korenitozti Imany negib. szuditi nemogu, kaj mogu visheshi, kojiszu: Ztol 7-nichki, Ztol Kr. y Ztol Banzki. Zmed vishesheh jedniszu

2-och Pervi Kralyeztva Szuczi (ordinarii), koji y Zapovedi niseshem poszlati, y vekivechne Valuvashe prijeti mogu. Takviszu: Palatin, Szudecz Dvora Kr. Ban Horvaczki, Tavernikush, y Perszonal. Tavernikush vendar Varashem szamo, y to szamo tavernichkem zapoveda.

§. 15.

Zadoztno Znanye da ima.

Vu dobrom Szuczu ne malo potrebujesze, ter iz Ztrane Razumnozti

1-ich. Da Pravicz Vugerzkeh drechno Znanye vu nyemasze nahaja, ne szamo razmishlavajuche, nego takaj poszluvajuche. Szudecz najmre, kad k-Szlushi svojoj priztuplyuje, da ne ztopram onda, Pravdoznanye vuchitisze prichimlye, nego vre onda sivo Poavicz Telo, y Dushu imajuche Pravdoznanye biti mora. 723: 33. §. 3. Ar prazna vu Szuczu Glava pravdajuchehsze je prava Nevolya.

2-och. Da obzkerblyen je Znanymi pomochlyivemi: ar po szame Pravicz akoprem verle Znanozti, iz vnogeh Teskochih zkopatize, prez Znanoztih pomochlyiveh, Szudecz vendar nebu mogel. K-tomu

3-ich. Szudecz da takaj ima Pamet za na berzom prevideti: ar Dugovanye, vre nyegova Narava, vre Mestria Prokuratorov, prevnogiput zaplechuje, vre pako vu Pripuda tokovem, za neiztinzka od iztinzkeh razluchiti, Previdnozti berzé Szudecz ako imal nebu, vkanyen je za izto.

Digitized by Google

§. 16.

Nagel; Kervolochen; prepuztlyiv; nit ztranchen da ni.

Od Ztrane pako Volye od Szuczá dobroga potrebujesze:

1-ich da vszá dobró y z-Pametjum zrelum pretresze; y vu Izkrojenyu Odszude naj ne naglisze, ar prezkochena neg jedna Okolicza, Szucza vu Fálingu zpleyiva; odkud y Náglozt *Pravichnozti Muchaha* velisze: Prol. 14. §. 4.

2-och da kervolochen ni, da prepadajuchi vu Pravde, bolye Naredbi; neg Szuczu pripishuje Neszrechu szvóju: ali niti prepuztlyiv biti neszme, ar Prepuztlyivozt previshna razteplye dobroga Reda: Prol. 14. §. 5. Tedar

3-ich Szucza nit Ztranchnozt naj ne prevzimlye, t. j. daga nelada nit Lyubav, nit Odurjavanye, nit Poselnozt za Darmi, ali Ztrah, nego da tak Prijatelu, kak Neprijatelu, tak premoguchemu, kak y onomu, od koga nikajsze bojati hije, Praviczu jednako podeluje Prol. 14. §. 6.

§. 17.

Pokazi jedino pravdeni Szucza ravnaju.

Za Ztranchnozt preizpiszanu preprechiti, Naredbe Odszudu vu nyih temelyiti, y jedino poleg Pokazov vu Pravdi ztavlyeneh ztupati, Szuczu zapovedajn. Prol. 15. Zato

1-ich Szudecz niti one, koje za odkrájlyivum Odszudum vu Pravdu zapiszalesze bi, Okolicze, akopremsze y probuvale bi, vu Pretreszivanye vzeti vishe nemre. Ar Zrokov noveh po Odszudi odkrajlyive Napervodoneshenye na Put Szuda novoga zpada. Medtem

2-och Ztol 7-chnichki iz szvoje nepreladlyive Neztranchnozti, Mudrozti, y Pravednozti

Digitized by Google

od Ostroche Naredbe, gde kuliko odpuztiti, y Probe takaj po Odszude odkrajlyive vu Pravdu napiszane, na Premiszel vzeti kruto more, da najmre Ztranka puno probajucha z-Pravdum novum ne obtershisze.

§. 18.

Zvan Iznimtvanyih.

Szudecz poleg napiszana y probuvana *vu Redu* szamo ztuplyuje, ar ovo izto Iznimke terpi

1-ich Kada ne Pitanye Chinya, nego Pitanye Pravicze bi podlasalo: ar akoprem Ztranka koja, zlo takai bisze bila branila, nyu vendar nameztiti, y Odszudu szvoju vu Naredbi, koju od Ztranke bolye razmeti ima, temelyiti Szudecz dusen je. D. 14. p. 15.

2-och Kada bi podlasalo Pitanye zadnyich China, nego tekucha proti nedusnomu Pravda ako bi zaglavna bila, vu Pripadu ovem Szudecz, ako za Szvedoka biti mogel nebi, t. j. Pravda ako Szucza drugoga nebi imala, nedusnoga akoprem probuvanoga Kzivcza vanzpuztiti ima. Anda szamo vu varaske Pravdi Szudecz poleg napiszana, y probuvana, vszigdar szuditi mora, ne pako vu zaglavnoj vszigdar.

§. 19.

Protiztavlanyih Obladanye.

Proti ztavlyasze:

1-ich Szudecz Obtusenoga vu nijednoj Pravdi obszuditi neszme, ako Krivecz dokazan nije, akoprem, Szudecz od drugud szuprotivno bi imal Znanye, andaga nit odvezati nemre iz poszebnoga Znanya vu nijednoj Pravdi, kajti y pak Vkanlyivoztjam Put bisze odpiral.

Odgovarjasze: Red szudbeni naj porushisze

Digitized by Google

rajshi, y Put Prevaram bolye dasze odpre, neg dasze y jeden pravichen Sivlenya bi mentuval, kajti nije Chlovek zaradi Reda, nego Red zaradi Chloveka.

2-och Obtusenoga Szudecz kada Szvedok biti mogel nebi, kajti Szucza drugoga Právde izte nije, proti takaj poszebnomu Znanyu szvemu more vu Pravdi varaskoj obszuditi, ter y mora, kajti drugach y paksze bi prevervül Red szudbeni, anda to izti vchiniti takaj vu Pravdi zaglavne dusen bude.

Odgovarjasze: Zpelavanye ovo ne ztoji! ar Varash vu Sivlenye nedusnoga nikakve Pravicze nima, ima pako vu Imanya Varaschanov nedusneh takaj, kojeh mentuvati da Vkanlyivoztjam Put preprechicze, nedusnoga takaj more, iz izvishene Pravicze szvoje.

3-ich Varash more nedusnoga Neprijatelu predati, aliga sziliti, da proti Neprijatelu vojuje, gde poginul bude; more anda po Putu Pravicze y vmoriti nedusnoga.

Odgovarjasze: Varaschana vu Pogibel poztaviti, vlovitiga za Szoldata, y szuproztavechegasze vumoriti, Varash more, kajti nedusnoga vu Pripadu ovem ne vmarja: ali nedusnoga vumoriti neszme, kajti nit vu Bitju naravzkom nedusnoga vumoriti nigdo szmel ni.

§. 20.

Szucza ztusuju josh druga.

Za obdersati Szucza na Ztezah Naredbih, Kastigmu ne menykaju. Tak

1-ich Szudecz vu Pravdi, koja pred nyim teche, zvan Szlusbe Szucza, obnashajuchi Szlusbu jeli Ztranke, jeli Szvedoka, Kastigu glavoczenzku terpi 2-ae 22. Tak

2-och Szudecz menyshi proti Mandatumu

Digitized by Google

Szucza vekshega nepokoren Postenye y Szlusbu zgubiva, zvan plachati moraneh ftv. 200. Koji pako danu szebi Komishiu ne zvershava, Markih 25. placha 492: 73. §. 1. Josh bolye

3-ich Kastigujesze Szudecz on, kojisze po Mitih pohablyuje: ar ov y Glavu, y vesz Imetek szvoj zgubiva. 498: 4.

DEL III.

Od Tusitela.

§. 21.

Tusiti nit vszi, nit vsza nemogu.

Tusitel je Oszoba szudbena bitno potrebna, koja Proshnyu szvoju szuprot Obtusenomu Szuczu podaje. Velisze Pershona szudbena *bitno potrebna*, kajti prez Tusitela Szud chinitisze nemre, ar komu bi Szudecz zvan Tusitela Praviczu delil. Mora medtem Tusitel biti obzkerblyen z-Tusitelztvom (actoratu)

1-ich *Oszobnem*, tak

a) *naravzkem* t. j. Tusitel mora moguchen biti vu Pershoni szvojoj laztovite Proshnyn szvoju Szudu predati, iliti mora biti Oszoba y Dobe pravedne lae 111. y ne nora lae 55. ar nepravedne Dobe, y nore Pershone zaradi nezadoztne Pameti nerazmeju, kaj, y kak k-Naredbam prizpodobno proszitisze more. Nyim vendar po Tutorih Poszle szvoje opravlyati dopuschasze. lae. 126. §. 1. Kak

b) *naredbzkem* t. j. Tusitelu nemora po Naredbi zoszeb prepovedano biti, Proshnyu zta-

Digitized by Google

vlyenu pred Szud poztaviti. Tak Tusitelztva Gozpona Z. za Kmeta pobesechega, Naredba poszebito, dotlam krati, doklam naredbzkem Terhom, pod perveshem Gozponom szebi nalosenem, zadozta nevchini D. 3. p. 19. Tak nekoja Potrebuvanya ztavlyati nemogu, tak Neplemeniti, kak Klosterniki, tak Decza za siveh Roditelov, kak neopostenyeni.

2-och *dugovanyzkem.* Ovo ztoji vu Praviczi zadobiti ono, kaj vu Potrebuvanye jemlyesze. Tak Szin Imanye od Ocza prodano, doklam Otecz sive, iz Pomenkanya Tusitelztva dugovanyzkoga nazad poizkati nemre.

§. 22.

Vszá nemogu 1) *Neplemeniti.*

Neplemeniti vu oszebnom Tusbu podignuti nemogu, niti zaradi Szvojnozti (proprietatis) Imany negibucheh, kajti z-ovemi ladati prechijusze, 23: 715. niti za Kastigu zadobiti od Plemenitoga zaradi oszobnoga Vregyenya prez Priztaja Fiskujha jeli varm. jeli gozpodzk. 1802: 20. 3ae 31. D. 4. p. 171. Imaju vendar Tusitelztva

1-ich vu Pravdah dosheztlyiveh: Matere najmre plemenite Doshezt, Decza akoprem neplemenita poizkati neprepovedajusze, szamo da Doshezt ova prozta je, t. j. da Potiranye Valuvasha jeli poglavito, jeli pridohodno zkup ne proszisze 1802: 20.

2-och Vu Pravdah zalosneh: t. j. Imanya, po Matere plemenite, ali Zkudelnika nyeinoga zalosena, Decza akoprem neplemenita izkupiti takaj mogu, kakti Odvechinu materinzkn. *ond.* Tulikajshe

3-ich Vu Pravdah iz Pogodbih naztajucheh, kaktiszu na Izpunyavanye, byrshasne, zadusne,

Digitized by Google

y t. d. neplemeniti Priztaj fiskalzki takaj ne trebuje. *ond.*

§. 23.

Ovem Plemenschina izraven tajisze.

Zvan oveh Pripadov Plemenschina Tusitela, kulikogodkrat vu Pravdu ov z-Plemenitem bisze zpuschaval, dobrosze zadnyich na Pogovor vszigdar potese, alisze takaj vszigdar izraven tajiti mora. D. 1. p. 20. Nit ne pachi

1-ich dasze Ztranke vre vu Dugovanyztvu bi nahajale: ar josh onde Plemenschina y dobrosze taji, y Tusitel nyu pokazati josh onde dusen je, akopremsze vu Pravde Prichetku vu Dvojimbu vlekla nije. Kajti Iznimuvanye proti Nemochi Pravdanya je y dugovanyztvena, y Plemenschina takaj z-Pogibelyum plachati Glavoczenu tajisze. D. 4. p. 21. Medtem

2-och za izrechenum Oszudum dugovanyztvenum Tusitelztvo vech tajitisze nemre, akopremsze y Odszuda bi prepovedala, zvan da poleg Prepovedi, Prokurator takaj bisze nazad pozival: kajti Prepodvedje akoprem bi zapachivala Moch Oszude, Naravu vendar nyeinu ne premenya, nego Odszuda dugovanyztvena, za Prepovedjum takaj, takva oztaja, od kakve Povratek na Iznimke ne dajesze. D. 6. p. 19.

§. 24.

Ne od vszeh.

Medtem Neplemenschinu zpochituvati Tusitelu nemre

1-ich Novnik (novisatus), t. j. Novitel (novisans) akoprem neplemenit, proti plemenitomu takaj, novoga Szuda prosziti more. Ar Novitel za

Digitized by Google

Obtusenoga bolye, neg za Tusitela morasze imati, odkad Novo bi bilo szamo temelyne Pravde dalyeinoPopelivanye. k-Tomu Obtusenomu, koji nehtechi vleziva vu Pravdu, ne dati Szlobodu branitisze, to chizto bi proti dobromu Redu chinilosze. D. 5. p. 19.

2-och Obtuseni na Kastigu Szuprotztavlanya: kajti za oszvetiti Zaversenye szucheve Oblazti to vsze jedno je, ali je Tusitel plemenit, ali ni D. 18. p. 128.

3-ioh Obchina tergovischinzka, kakti zaprechena ladati z-Imanyi negibuchemi, vu Pravdi na Potiranye Valuvasha, Plemenschinu Tusitela vu Dvojimbu vlechi, takaj nemre.

§. 25.

2) *Klosterniki.*

Tusitelztvo dalye Klosternikom kratisze, zaradi Dugovany vremeniteh, ar nye vese Sziromastva Zagovor. Medtem

1-ich Red szam, gledech Dugovanya, z-kemi ladati szme, y koja imati more, Tusitelztva ima 715: 71. §. 4, Dapache

2-och poszebni takaj Klosternik, zaradi oszobneh Vregyenyih tusiti kruto more: kajti Zagovor Sziromastva ono vu szebi ne zapleche, kak dasze nekastigno bi mogel vrediti.

§. 26.

3) *Decza za siveh Roditelov y neopostenyeni.*

Josh niti Decza za siveh Roditelov Tusitelztva nimaju, nego szamo zaradi Dugovany Roditelov, kajti sivuchem ne dosheztjujesze, niti zaradi Vregyenyih roditelzkeh. Medtem

1-ich ako Tusbu po Oczu vregyenem po-

Digitized by Google

dignyenu Obtuseni bi zpovnaval, onda y Dete takvu na dalye popelyati more.

2-och Zaradi Imany Deczi laztoviteh, Tusi. selztvo ovem Naredba nasha takaj ne vzimlye, szamo da Tusitelztva oszobnoga naravzkoga imaju (§. 21.)

3-ich Zaradi Vregyenyih Deczi po drugeh vuchinyenih, Decza y pak Tusitelztva imaju, kajti Imetek roditelzki nezaplechesze, kak niti

4-ich vu Pravdi na Razpitanye (divortiali); anda niti vu Pravdi ovoj Tusitelztva mentuvatisze nemreju,

*) Od Tusitelztva Oszob neopostenyenih glej. §. 95. O. II. Z. II. K. II.

DEL IV.

Od Obtusenoga.

§. 27.

Obtuseni kaj je.

Obtuseni je Pershona szudbena bitno potrebna, od koje vuchinitiszi kaj Tusitel na Szudu potrebuje. Velisze

1-ich *Szudbena*: kajti na Szudu mora odgovarjati, ne vendar na drugo, kak na ono, kaj vu Liztu tuslyivom ztoji. D. 10. p. 56. Velisze

2-och *potrebna bitno*: kajti prez Obtusenoga Szud tak malo biti more, kak malo prez Tusitela y Szucza.

Digitized by Google

§. 28.

Dvoja za obtusiti Prechka.

Kak Tusitel biti vszaki nemre, tak niti na Pravdusze nemre vszaki potegnuti. Prepoveda najmre Naredba obtusiti nekoje.

1-ich zaradi Prechke naravzke. Szim zpadaju Maneni 1ae 55. t. j. Norczi y Pershone Dobe josh nepravedne. Ove tak, kak oni szamo po Tutorih szvojeh, na Szud pozovlyivi jeszu, pod Kastigum glavoczenzkum od ftv. 200. koje Tutor Lizta pozovenzkoga, Pupila vu Pershoni laztovite na Szud pozvanoga prijemlyuch, pri Dohagyanyu na Pravdu odmah potrebuje 2ae 23. Nekoje

2-och iz drugeh vszakojachkeh Ozirov (respectibus), y ne zato, kajtisze szami znali nebi braniti, iz kojega Zroka Pershone tak manene kak Dobe nepravedne pozvatisze pred Szud nemreju. Ar zaradi Menkanya zadoztnoga Znanya vu Branenyu szvojem bi prepadale.

§. 29.

Nepomiszlyivo od Velichanztva Vregyenye.

Poszebito na Pravdu pozvati prepovedasze Kralyevzko Velichanztvo, nego

1-ich Vu Potrebuvanyih dugovanyzkeh pozvatisze Fiskush nyegov mora, Ravnitel najmre Pravdih Kr. (Director Caus. Regal).

2-och Od ovoga Direktora proszisze Pravicza takaj iz Szudbenczev Fiskusha neplemeniteh, Podlosnikov najmre vu Imanyih jeliKorunzkeh, jeli Fiskalzkeh, jeli Kralya pokolenyzkeh (patrimonial.) jeli Fundaczionalzkeh. Medtem

3-ich Darsanik gozpodzki (Off. dom.) iz Imanyih oveh Mochnik vekshi, vu Imenu szvojem;

Digitized by Google

menyshu pako Moch zversechi iz Darsanztva pozivasze §. 8. 21. Z. II. O. II. Naj poszle

4-ich zaradi Chinov Kralya oszobneh, niti Fiskush Kr. pozvatisze nemre, kajti od Kralya Vregyenye kakvo niti pomiszlitisze neszme zae 39. §. 1.

§. 30.

Nekoje Glavoczena obtusiti neda.

Pozivati prepovedajusze Oszebczi (privati) takaj, ter pod Kastigum ftv. 200. glavoczenzkum ovi:

1-ich Pershone manene, ali Dobe nepravedne vu Oszobi szvojoj laztovite §. 28. pod 1ich.

2-och Plemeniti na Nachin Impenzie, iliti Zadovolyschine iz Szudbenczev, t. j. Plemeniti na Szud ztavitisze, prosziti nemrejusze: kajti Plemenite tak pozivati je tuliko, kak za neplemenite nye ozivati, kaj pod Kastigu frtv. 200. szmeti ni

3-ich Pokojni: Ovoga zadnyich Lizta pozovenzkoga, Szin iztoga prijemlye, y poleg onoga takaj pred Szudsze ztavi, nego pri szvojem na Szud Dohagyanyem, Kastigu glavoczenzku vu frth. 200. mahom potrebuje zae 23.

§. 31.

Liztor zabztunzko Pozivanye.

Zvan prerecheneh, vech nigdo pozvati neprepovedasze, kajti Pozivanye drugeh nikakvu Kastigu za szobum ne vleche. Medtem zahman zovejusze

1-ich Pupili ako taki po Tutoru, zaradi Pravdih za sivoga Ocza, ali Matere podigyeneh med Letom od Szmerti Ocza, ali Matere rachunajuch, ali zaradi Pravdih po Szmerti Ocza, ali Matere

Digitized by Google

podignyeneh, predi kak vu Dobu pravednu bi vlezivali: kajti za ovo Vreme Dobrochinztvo Podusenya imaju (prorogat.), kak pod Tutorih rekli, y vu Knige ove III. Zt. II. §. 56. 57. povedasze.

2-och Decza zaradi Dugovany ochinzkeh, ali materinzkeh, kak dugo Roditeli siveju: kajti oveh Ztvarih Szvojnozt, na szame Roditele, dok sivu, zpada, lyudzko pako Dugovanye nigdo po Pravde zgubiti nemre. Medtem zaradi Dugovany, vu koja Deczi Szvojnozt je, y zaradi Chinov oszobneh, po nyih izversheneh mogusze Decza, takaj obszuditi. Kajti iz 1ae 52. szam Otecz more Szina szvoga Dobe vre pravedne na Pravdu delnu pozvati.

3-ich Klosterniki, Oszobe poszebne zaradi Ztvarih vremeniteh: kajti nikaj nimaju, kaj bi zgubiti mogli. Zkupchina vendar czela, kak Tusitel biti, tak y obtusitisze more. Dapache Klosternika, Pershonu takaj poszebnu, zaradi Chinov oszobneh obszuditi, y poleg Okolicz na Smert takaj, z-predszlanem vendar obichajnem Redov Vzimanyem, 2ae 44. §. 4. dopuscha.

DEL. V.

Od Medvlezitela (Ingerente).

§. 32.

Znamenuvanye Pershone ove.

Medvlezitel Pershona je szudbena, pridohodna, koja vu Pravdu Tusitela viszechu, ob Volye szvoje, szebe medzmesha. Velisze *pridohodna*, kajti iz Bitnozti k-Szudu nepotrebujesze, ar vu Pravdu

Digitized by Google

drugoga szamo pripadlyivo medvleziva, ter po onem vu oszebnom Pripadu, kajti Pravicza medvlezivati, kojoj takaj y ne biti moglo bi, podlase, y onda k-Ztrane Tusitela priztupi, ter Tusitel pridohodini poztaje. Zato

1-ich proti Medvlezitelu Obtuseni nit nemora poszebno branitisze, nego zadozta je, akosze on proti Tusitelu vre je branil, ar onda y proti Medvlezitelu, da to izto je vchinil, szudisze. 2ae 84. §. 2. kajti z-porushenem poglavitom Prihodek takaj rushisze. 2ae 52. §. 3. Ako vendar

2-och Medvlezitel kakvoche one nimal bi, koje vu Tusitelu, vu Delu III. Knige óvé potrebúvali jeszmo, vu Dogodu ovem proti Medvlezivavczu, kajti je takaj Tusitel, akoprem pridohodni, iz Pomenykanya izteh Kakvochih Iznimke poztaviti Obtuseni ne prechisze.

§. 33.

Pajdash Pravde biva z-Terhom.

Medtem Tusitel Medvlezitela vu Pajdastvo Pravdé tak szamo vzeti dusen je, ako Praviczu za medvlezivati bi pokazal. 2ae. 84. §. 4. Anda

1-ich Tusitelu Pravicza naztaje, Praviczu za medvlezivati na Pogovor poztaviti. Odkud Medvlezivanye vu Pravdu, szamo golo napiszati, ni zadozta, nego kad po Tusitelu Pravicza za medvlezivati bi podvojinlyivelasze, onda Medvlezitel Praviczu tu takaj mora probuvati y Medvlezivanye podtverditisze. Kajti pako

2-och Medvlezivanye po Odszude-szamo taksze zajachuje, ako imane doszad Ztroske poleg Priravnanya Szucza zkladnoztno Tusitelu Medvlezitel poverne 2ae 84. §. 1. zato Medvlezitela vu Pajdastvo Pravde medpuschati Tusitel onda szamo

Digitized by Google

dusen je, kad ovomu on Ztrcske bi zaizto za Ztran szvoju nadpmeschal. Medtem

3-ich depuschasze Odszudá, Koja Medvlezivanye je podtverdila, ako Tusitel, dasze ono poleg Naredbe nebi bilo moglo dopuztiti, szudil bi, ali prepovedati, ali opozvati (appellare), y ponoviti Pravdaszé more (novisare). Nego takaj

4-ich Tusitel naj pazi, dasze vu Izdavanyu Kervi bratinzke nebi mozbit obszudil: ar med Kolenom chetertom 1ae 107. Medvlezivanye tverdoglavno kratiti, je Kerv szvoju med Kolenom ovem tverdoglavno nezpoznati, to pako Izdavanye poragya bratinzke Kervi K. II. *Z.* II. O. II. §. 41. Tverdoglavno Kratenye nimati Shentenczju vugodnu nijednoga Szuda znamenuje. K. II. *Z.* I. O. I. §. 74.

§. 34.

Pokaz Pravicze Medvlezivanya.

Pokaz Medvlezivanya Pravicze ztoji vu Pokazivanyu Pravicze Jednakoche, t. j. da na Imanya Tusbe podversena Medvlezitel jednu iztú z-Tusitelom Praviczu ima, iliti da je ovoga vu Imanyih izteh Zkupdelnik. 2ae 84. §. 4. Zato

1-ich Ako Senzke Zkupnozt Pravicze, y Kervi probuvati mogu, onda y Senzkeh Medvlezivanye podtverditisze ima. D. 9. p. 24. Nit ne pachi

2-och Da visheih vu jednu iztu Pravdu vre medvlezlo je, szamo da vszaki zmed nyih Praviczu Medvlezivanya proba: kajti, szamo neprobuvana za medvlezivati Pravicza, ne pako nekuliko vekshi Medvlezitelov Broj, Medvlezivanye prechi. 2ae 84. §. 4. Dapache

3-ich Med vishe Obtusenemi, vu jednoj izte Pravde ztojechemi, ako koji Zkupnozt Pravicze,

Digitized by Google

y Kervi z-Tusitelom bi imali, takvem takaj medvlezivati dopuscheno je. D. 1. p. 23.

§. 35.

Medvlezivati nemrejuchi.

Koji vendar na Dugovanye Pravdi podlozeno Jush vekshi bi imal, takov medvlezivati nemre: ar bil bi Tusitel poglaviti, a ne pridohodni, kaj szamo vu drugi Pravde biti more. D. 8. p. 24. Zato kad Tusitel na Kastigu zvershene Mochi, ali na Repozitziu, ali na Odkuplavanye *) bi Pravdu podigal, on koji na Imanya tuslyiya Svojnozt imati stimal bi, vu nyu medzpuschatisze nemre, nego Imanya Tusitelu szamomu imajusze doszuditi, odrinyen pako Medvlezitel Pravicza szvoju po Pravde druge poizkati mora zae 84. §. 9. 10. Medvlezivati josh nemre

1-ich On, komu kaj iz Imanyih bi obechano bilo vu on Pripad, akosze nazad bi dobivala: takov chakati szamo na Pripad izti mora, y kad Tusitel bi zaizto obladal, onda na Izpunyavanye Tusbu podati on izti ne prechisze. D. 9. p. 24. Takaj

2-och Fiskushu Kr. iz Dotergnenya, ali Znamenke Pravdu podisechemu, vu nyu medvlezivati nigdo nemre, kajti Fiskush Kr. nichiji Zkupdelnik ni, vre pako za medvlezivati vu Pravdu Zkupdelnichtvo imasze probuvati.

*) Kad Imanya zkupni Pregy bi bil zalosil, onda vu Pravdu, zalosnu vszi Zkupdelniki pravo medvlezivaju. D. 10. p. 24.

§. 36.

Nepravednog Odrinenya Lichenye.

Nego y nepravedno moresze Medvlezivanye odrinuti: vu ovem Pripadu Medvlezecz more

Digitized by Google

1-ich poleg Prepovedi (prohibitam), ali Opozivanya, ali novoga Szuda Vrachtvaszi poizkati kajti Pomochi ove jeszu dugovanyztvene (meritoriae), t. j. idu onomu, komu Dugovanyztvo odszudisze. Ako pako takaj poleg oveh Pomochih prepadal bi, onda more

1-och Szrechu szvoju takaj po Pravde poszebne poprobati, v. P. Jus jakshi imajuchi zae 84. §. 6. Izta razluchna Pravda

3-ich Medvlezitelu y onda dajesze, kada Tusitel poglaviti Tusbu szvoju bi ali polasal, ali oztavlyal, ali zjedinilsze: kajti Medvlezivanye vu Pripadih oveh prepada, kakti Prihodek Poglavitoga zatertoga. Ako vendar

4-ich Tusitel, za napervodoneshenemi Vuchitelztvi (documentis), na Dugovanyztvo Pravde zpadajuchemi, ali chizto za dokanchlyivum (definitivam) Odszudum, onda ztoprav zjedinilsze bi, vu Pripadu ovem Medvlezitelom Ztran nyihova vandatisze ima: kajti Pravicze szvoje, koja iz Vuchitelztvih pokazaneh, ali tija iz Oszude poztalą je vre ochiveztna, po Chinu lyudzkem mentuvatisze nemreju, y odpraviti na Pravdu drugu, zae 83. §. 6. 729; 40. §. 1.

§. 37.

Medvlezivanyih Fele.

Trojverztvo je Medvlezivanye, jedno biva

1-ich z-*Praviczum* szamoszvojnum *Kervi*, od kojega do szad. Jedno biva

2-och z-*Praviczum* Kr. z-Ovum medvleziva ali Fiskush Kr. ali nyegov Darovnik. Medvlezitel takov nije poleg Tusitela, nego je y proti nyemu, y proti Obtusenomu, y zato nit Jednakochu Jusha z-Tusitelom probuvati, nit Ztroske Tusitelu povernuti nima. Jedno biva

Digitized by Google

3-ich vu Pravdah zkladnoztneh, y kridalzkeh, y ovo *prozto* velisze.

§. 38.

Medvlezivanye z-Praviczum Kr.

Medvlezivanye z-Praviczum Kr. biva onda, kada pravdajuchisze obodva vu Probi Jusha bisze popikavali. Za vchinyenem takvem Medvlezivanyem, ako potlam

1ich pravdajuchisze vu Probi Jusha bi zaizto zaoztajali, onda Imanya tuslyiva Fiskushu Kr. ali Oszebczu Jush Kr. zadobechemu dopitajusze. Ako pako

2-och ali Tusitel proti Obtusenomu, ali ov proti Tusitelu bi obladal, onda Fiskush Kr. ali Jus Fiskusha zadobechi z-razluchnum Pravdum imaju poszluvati. 2ae 84. §. 3. Medtem

3-ich Oszebecz (privatus) vu Jush Kr. tverdokorno, y z-vekshum Pravdum vpirajuchisze vu vekivechnem Imany Izcenyenyu obszudisze K. U. Z. I. O. I. §. 74.

§. 39.

Medvlezivanye vu novom Szudu.

Medvlezivanye tak prozto 807: 21. §. 12. kak y ono, koje biva jeli z-Praviczum Kr. D. 4. p. 23. jeli z-Praviczum Kervi 2ae 84. §. 1. josh pred Odszudum odkrajlyivnum (definitivam) napravitisze ima. Nit ne haszni

1-ich Odszudu iztu jeli prepodevati, jeli opozvati: ar Odszuda odkrajlyivna oztaje y potlam takva, premda za chasz Moch nyeina po Vrachtvih oneh pridesavalaszebi, vre pako za Odszudum takvum medvlezivati vech ne dajesze D. 7. p. 24. Ako vendar

Digitized by Google

2-och Tusitel vu Pravdi temelynoj bi prepadal, onda vu ovoga Szudu novem Medvlezivanye kruto dopuschasze; kajti Novo je Pravde temelyne dalyeino Popelivanye D. 13. p. 18. Ali 3-ich Medvlezivati nigdo neszilisze: ar Praviczi szvojoj vszaki szlobodno odpoveda. Odkud Medvlezivavcza ov takaj Ozir od Izladavoza, od kojega Del szledechi, razluchuje.

DEL VI.

Od Izladavcza (Evictore).

§. 40.

z - Izladavczem Zpoznanyé.

Izladavecz je Pershona szudbena pridohodna, imajucha Dusnozt, drugoga zaradi Szlab zti Pravicze na nyega preneshene, proti pravednem Popadavczem (impetitores) vu Ladanyu izbraniti, ali nekvarnoga narediti. Velisze

1-ich *Szudbena*: kajti na Proshnyu Obtusenoga vu Nazochnozt Szucza pozivasze. Velisze

2-och *pridohodna*: kajti Szud takaj prez Izladavcza biti more, y szamo po Pripadu biva, da takaj Izladavecz na Szudsze pozove, vu oszebnom onem, dasze Obtuseni popada zaradi Dugovanya takvoga, y vu Pogibeli ztoji zgubiti Dugovanye ono, koje Izladavecz na Obtusenoga z-Terhom preneszel je. Zato Izladavecz je pridohodni Obtuseni, y kakti takov mora vsze Kakvoche imati, koje vu Obtusenomu potrebujusze.

Digitized by Google

§. 41.

Za pozvatiga Odahnutje.

Ne mora vendar Izladavecz ob szvoje Volyé drugoga izladáti, nego Obtuseni, kojisze izladati dati hoche, morasze na szvoga Izladavcza vu onoj izti Pravdi pozvati, z-kojum szam popagyen je, y szebi Odahnutje izprosziti za nyega na Szud zezvati. D. 2. p. 23. Zato

1-ich Ako zmed vishe Obtuseneh jeden drugomu z-Izladanyem bi duséval, akoprem izti Obtuseni na Ztran Tusitela vre na Szud bi bili pozvani, y vre bi vu Pravdé ztali, izladati vendar jeden drugoga josh nemora, zvan da po moranomu izladati, znovich, ter kakti Izladavecz bisze pozival. D. 2. p. 25. Zato

2-och izti Izladavecz, ako y on szvojega Izladavcza imalbi, kojega Oberizladavcza (superevictorem) imenujemo; morasze na ovoga takaj pozvati, y za nyega, na Szud povleohi, Odahnutje zadobiti, arga drugach izladati ni dusen.

§. 42.

Proba Izladanya proti 1) *Tusitelu.*

Za proshenem Odahnutjem

1-ich Tusitelu naztaje Oblazt Praviczu Izladanya Obtusenomu vu Dvojimbu poztaviti, y potrebuvati, da Obtuseni naj probuje, daga Izladanye za izto ide: ar Tusitelu na tom vnogo lesi dasze nebi mozbit iz Zroka Pravdu, szamo duseshu napraviti, na Izladavcza pozivalo. D. 9. p. 26. Za potrebuvanum Probum ovum

2-och Nyu Obtuseni takaj Tusitelu ztaviti ima, akoprem Obtuseni bi povedal, da Izladavecz nyega izladati szuprotiven nije, kajti Izladavecz

z-Obtusenem bi takaj vu jeden Meh puhati mogli D. 13. p. 26. Ako vendar

3-ich Pogibely Obtuseniga, z-Vremenom takaj na Izladavacza bisze prevalyivala, onda Proba Izladanya preztaje, y za poztaviti nyu Tusitel Obtusenoga priszliti nemre D. 3. p. 25. nego Odihaj odmah ovomu dopuschasze. To izto biva

4-ich kad Obtuseni, ali damu Izladanye ide, bi dokazival, ali kad Pravicza ova nit vu Dvojimbu vleklasze nebi. Medtem vu Pozivanyu Izladavcza Obtuseni dasze ne poteza: ar za dvojem Opominanyem szudbenom na Pritizkanye Tusitela Pravda iz Navade szudbene vu perveshi szvoj Techaj nazadsze poztavlya. Drugach Obtuseni Pravdu neizmerno bi mogel podusavati, proti 1ae 71. §. 1. gde velisze, da Vkanlyivozt, y Himbaria nikomu neszme pohaszneti.

§. 43.

2) *Izladavczu.*

Pozivasze pako na Szud Izladavecz po Tusbe izladanzke (libellum evictionalem), vu 1ae 74. 75. 76. temelyene, kojamusze z-pridanem na Szud Pozivanyem, po Pershone szudbene poshilya. Dan vu ovem ztojechi on poszle, vu iztoj Pravdi, vu kojoj Obtuseni pogiblye, szvoj na Szud Dohod zvershava. Nego

1ich dasze Obtuseni izladati ima, od ovoga Probu, takaj Izladavecz szlobodno potrebuje Probu ovu

2-och Kad Obtuseni ztavil nebi, onda Izladavecz od Terha Izladanya odvesesze, Obtuseni pako vu Terhu tuslyivom obszudi. To izto biva, kad Izladavecz szamo szam pred Szud bi bil doshel, ne pako Obtuseni takaj. Medtem

3-ich Obtuseni Pravdu josh ponoviti more,

Digitized by Google

§. 46.

Pripogoditiga treba ni.

Izladanye naravzko, takaj ne zavezano teche: ar Pravichnozti naravzke chizto protivisze, da jedna zmed Ztrankih *danoga*, t. j. Penez daneh vsivasze, druga pako iz Pomenykanya Pravicze preneshene *prijetoga*, iliti Imanyih mentujesze. Medtem navadno je izto takaj naravzko Izladanye razlosno pripogoditi *) iz Zroka dvojega

1-ich Da nikakvem Nachinom nyemu odrechi neszudimosze.

2-och za Izladanye naravzko vre ztegnuti, vre razshiriti, kad proti naravzke Izladanya Chudi, ovo vre ztezuvati, vre raztegnuti, pogagyajuchemsze bi dopadalo. D. 5. p. 25.

*) Pogobda, vu kojoj obechivasze Izladanye, Lizt izladanzki velisze, kojega, da z-nyim takaj mochni Zavjemiteli na Izladavcza, pozivalisze nebi, Obtuseni vszigdar szebi pripariti mora D. 11. p. 26.

§. 47.

Zvan izneteh Pripadov.

Po Iznimki vendar Izladanye nit tesechem Pogodbam nejde, vu oszebnom

1-ich Tranzaktzii: kajti izta Pogodbe ove Narava Izladanye vanzkluchuje, ar kojisze zjedini, vszem Branitelztvam takov odrechuje, zvan dasze vu Tranzakzii razlosno Izladanye bi obechivalo, vu kojem Pripadu Pogodba Naredbu chini.

2-och Ako szama Pogodba tesecha, Izladanye bi razlichito van zklenivala, kajti Pogodba vese.

3-ich Ako z-ochitnemi Rechmi Izladanye zadnich nit obechano, nit vanzkleneno bilo nije, ako vendar Kupecz znal bi bil, damusze Dugovanye

Digitized by Google

lyudzko je prodavalo: ar vu ovem Pripadu szudisze, da Prodavczu Peneze szvoje prikazal je, koje nit zato nemre vishe nazad potrebuvati.

§. 48.

Izladanye pogodbeno.

Druga Fela Izladanya pogodbeno je. Ovo nezavezano nejde. Vu oszebnom vu Pogodbih dobrochinzkeh, akosze razlosno ne ztavi, Mezta nima: kajti szamo tesechem Pogodbam ako taki ne zavezano dajesze. Zato nimasze vu chiztoj Donatzii, zvan

1-ich dabi gdo tugye Dugovanye, znajuch da je tugye, neznajuchemu, da Dugovanye izto Daruvitelovo nije, prikasuval. Takov neznajuchega, gledech na Ztroske tak imane vu Dugovanye, kak pravdene, izladati mora: ar je Kvara Zrok. Zvan

2-och da Nachinom ochitnem Izladanye zavezavalo bisze: ar Pogodba Naredbu ztavlya.

§. 49.

Izladanye naredbzko.

Oztaje Fela Izladanya *naredbzko* zvana. Ovo Naredba privesuje

1-ich Delenyam bratinzkem: Brat najmre vu Pogibelyi poztavlyen Ztran szvoju po Delu zadoblyenu pogubiti, vu Pravdi iztoj, na druge szvoje Zkupdelnike, za szebe izladati, iz Naredbe pozivasze, prezdabisze mogel na Pravdu Dela popravechu odpraviti. D. 1. p. 24.

2-och Pridersavanyu lyudzkeh Liztov, kadsze ovi povernuli niszu, niti za preterplyenum Egsekutzium vu Kastige od frtv. 500. Ar vu

Digitized by Google

Pripadu takvom na Izladanye vekivechno imasze Pravda. 659: 43. 622: 14.

§. 50.

Izladanya Zrok.

Izladanye ide, zaradi Szlaboche Pravicze, iz tesechega Nazovka (titulo) preneshene. Zato na Izladavcza pozvatisze mochije

1-ich szamo vu Dugovanyztvu, kajti od Tverdnozti Pravicze onde szamo Pitanye biva. Zato

2-och. Iznimke (exceptiva) Obstuseni szam ob Ztroskih szvojeh mora obaviti. Niti

3-ich zaradi Vregyenyih oszobneh izladati od Prodavcza Kupecz nimasze: kajti vu Pripadu takvem Imanya ne zaradi Szlaboche Pravicze, nego zaradi zpelyane Mochi vu Pogibely dohagyaju; niti Krivnya nedusnoga doszechi nemre. Zato od oszobneh Vregyenyih Vrediteli szami odgovarjati imaju. D. 12. p. 26.

§. 51.

Izladanye vu novom Szudu.

Kada vu Dugovanyztvu Obtuseni na Izladavcza pozvatisze bi bil zamudil, izladatisze vendar ako selyel bi, onda on proti Tusitelu Obladavczu Pravdu ponoviti mora, y vu Novom ovem na Izladavcza pozvatisze. 659: 35. Ali Szad za Egsekutzium neprijeti od Izladavcza nazadsze ne dobiva, kajti Krivnya Krivczu ima skodeti. Medtem

1-ich Ako Pravdu Tusitel bi ponovil, vu Novom ovem Obtuseni na Izladavcza pozvatisze nemre: kajti Vrachtvo onomu jedino, koji z-nyimsze szlusi, more haszneti. D. 8. p. 26. Nego y nazopet

Digitized by Google

2-och, vu Obtusenoga Pravde nove, niti Tusitel na Izladavcza pozvatisze nemre: kajti Izladanye szamo Obtusenem, a ne Tusitelom ide. D. 4. p. 19. Medtem

3-och Obtuseni more takaj proti iztomu Izladavczu, vu Pravdi temelynoj od Terha Izladanya odvezanomu, iz Nova podichisze, ne vendar predi, neg Tusitel Obladavecz Egsekuziu bi bil dal nachiniti; kajti Novo szamo izvan Ladanya dajesze. D. 10. p. 18.

§. 52.

Proti nepravednem Popadavczem nejde.

Izladanye dajesze szamo proti pravednem Popadavczem ime 75. Zato

1-vich Nachinom szilnem izhichen, ob Ztrosku szvojem China mochnoga fantuvati, y szvoje vu Ladanye Nazadpoztavlenye zverteti, ali szam mochno takaj baratati ima, kaj med Leta Danom szlobodno je 1ae 68. Kajti Popadavczi pravedni oni szamo rechisze mogu, koji putem Pravicze barachu. Zato

2-och Kada Tusitel nebi obladuval, Izladavecz Obtusenomu Ztroska povrachati takai nima, kajti Tusitel vre zato, kajti prepal je, pravedni Popadavecz bil nije.

§. 53.

Vese takaj Dosheztnike.

Pravicza y Terh Izladanya na Dosheztnike prehaja, kajti je Terh dugovanyzki k-Imanyam Izladavcza prileplyen, vre pako Terh takov, zvandasze z-razlosnemi Rechmi na ztanovitu Pershonu ztézuval bi, z-Dosheztjum ztupa. D. 10. p, 26. Zato

Digitized by Google

1-ich szam takaj Fiskush Kr. izte takaj Darovnikove Zapisznike, y Odpuztnike (legatarios et cessionarios), kada Kraly pod takvum Zaporkum Imanya prikazal y nasze vzel je Izladanye, izladati dusen je, ako taki vu onem Razdelku Lizta daruvanyzkoga (paragrapho), vu kojem Izladanye je obechano, od Zapisznikov, y Odpuztnikov Zpomenek nikakov chinilsze ni. D. 14. p. 27. Ali

2-och Dosheztniki szamo do Jakozti Doshezti izladuju: kajti Izladanye, szamo nad Grundtom dosheztlyivem lesi, poszledlyivo na Imetek drugi Dosheztnika pretegnutiszé nemre D. 10. p. 26.

3-ich Akoprem Tusitel Shumu izladanzku (evictionalem) bi ponujal, vendar Obtuseni na Izladavcza szlobodnosze poziva, kajti Izladavecz Obtusenoga, poglavito vu Ladanyu izbraniti mora. 1ae 74. Niti

4-ich Izladavecz, kajti Obtusenoga vu Ladanyu obraniti mogel nebi, za Imanye izto nazad vzeti, Pravicze nima: kajti Chloveku Dobe zvershene Tusba proti laztovitomu Chinu nedajesze 1ae 77.

DEL VII.

Od Punoblaztnika.

§. 54.

Nyegvo Vzetje.

Poszle tugye szebi pravedno izruchene poleg Volye Glavara (principalis) dobrovolyno obavlya-

Digitized by Google

jucha Pershona *Punoblaztnik* (plenipotentiarius) velisze. Velim *dobrovolyno*: ar priszilyuvatisze nigdo nato nemre. Kada pako takve gdo bi vreprijel bil, onda on

1-ich Poszle izte drugomu izruchiti, y zaufati, t. j. szebi drugoga Punoblaztnika nameztiti nemre. Kajti Glavar poztavlyenomu szamo od szebe Punoblaztniku, Poszle szvoje predal je, a ne onomu takaj, od Punoblaztnika nameschenomu, vre pako Poszle tugye nigdo neoproshen obavlyati neszme. Zato ako Oblazt Nameschenya vu Piszmu ne ztoji, onda nit Nameschenye nevalya. Mora

2-och Punoblaztnik vszu Marlyivozt Poszlom prijetem alduvati, ako taki pod Rachuni ztal nebi. Zvan da bi Vkanlyivozt bil kakvu zvershil, ar za prevariti Punoblazt nedajesze; ali da vu Vandavanye, y Prijemanye bil bisze zpuschaval. Medtem

3-ich nit vu oveh Pripadih na Szudu gozpodzkom ztati nije dusen: kajti Gozpochinu napelduje (repraesentat), je pak proti dobromu Redu, dasze Punoblaztnik od onoga Szucza szudi, kojega Pershonu napelduje. D. 4. p. 22.

§. 55.

Poszli nyegvi.

Opravlyivozt Punoblaztnika gledech, ov izti vre je

1) *Oszebni* (specialis); komu vu Zkerb szamo jeden Poszel oszebni izruchujesze. Vre je

2-och *Czelofelni* (generalis): y ov vre

I. *zvanszudbeni*, koji szamo Gozpodarztva Poszle Glavara szvoga ravna, Darsanike (officiales) poztavlya, od nyih Rachune prijemlye, nye od Szlusbe odganya, Valuvashe, takaj ve-

Digitized by Google

kivechne, y Zamembe valyane napravlya 729: 24. §. 4. Vre je

II. *Szudbeni*: ovoga je Pravde tak chineche, kak terpeche voditi, Prokuratora poztavlyati, nazad nye pozvati, Zjedinenya y prijatelzka Namirenya nachiniti 729: 39. §. 7. Vre je

3-ich *Vzakfelni* (universalis): koji vsze tak szudbene, kak zvanszudbene Poszle obzkerblyiva.

§. 56.

Vu Redu potretisze nemreju.

Poleg imane Opravlyivnozti, poztavlyeni Punoblaztnika Chini tak tverdni jeszu, da ako taki po Nezkerblyivozti Punoblaztnika bisze bil y Kvar koji pripetil, potreti vendar nye Glavar nikak nemre: ar proti Chinu laztovitomu Tusitelztva nije, Chin pako Punoblaztnika za Chin Glavara dersisze, kojega on napelduje. Ako medtem

1-ich Punoblaztnik Glavara, volyno bi okvaril bil, Chin takov Punoblaztnika Glavar kruto potreti more t. j. na Potiranye nyegvo Pravdu podignuti, kajti Punoblaztnik Prevaritel Meje, dane szebi Oblazti, prekorachuje.

2-och To izto Glavar y onda more, kad izti Punoblaztnik od drugoga bi bil prevarjen, kajti tuliko to je, kak da Glavar szam bi sze bil od drugoga povkanil.

§. 57.

Obichaj Punoblaztnika 1) *nuterni.*

Punoblaztnik medtem valyano napravlyen biti mora, t. j. imati mora on Obichaj szvoj naredbzki tak nuterni, kak zvunzki. Nuterni ztoji vu tom.

1-ich da Poszel Glavar drugomu izruchiti

Digitized by Google

more: tak Priszege Poztavek po drugomu nemresze izvershiti.

2-och da predani Poszel szam Glavar more izvershiti: ar ako szamoga Glavara Chin valyal nebi, onda nit Punoblaztnika Chin izti valyati nemre, kajti ov onoga napelduje.

3-ich Punoblaztnik imati mora Szlobodu pred Szudom ztati, kajti Glavara szvoga braniti naSzudu mora. Zato Pershona manena, ali Dobe nepravedne, ali neopostenyena za Punoblaztnika szudbenoga vzetisze nemre. Medtem

4-ich Punoblaztnik akoprem neplemenit, more vendar takaj proti plemenitomu Pravdu tirati, kajti vu Imenu Glavara poszluje.

§. 58.

2) *Zvunzki, iliti Naregyenye I. vu Orszagu*

A) rechno.

Obichaj Punoblaztnika drugi zvunzki je. Ov potrebuje to, dasze on tak naredi, kak Naredba zapoveda. Drugach pako prepishuje ova nyega narediti vu Orszagu, a drugach izvan Orszaga. Vu Orszagu moresze poztaviti takaj na Rechi, ali rechno Poztavlenye

1-ich ztesujesze jedino na Szucza onoga, y szamo za Pravdu onu valya, pred kem, y za koju Punoblaztnik napravlyen je.

2-och Biva ovak: Punoblaztnika najmre poztavechi, Szucza vu Pershoni szvojoj pohaja, y z razlosnemi Rechi poveda nyemu, da ovoga y ovoga za szvoga Punoblaztnika imenuje. Medtem

4-ich Poztavlenye Punoblaztnika na Rechi, na Piszmo szvedochlyivo poszle nigdar ne versesze, kak to izto biva onda, kada Punoblaztnik za Poszle vsze, jeli Fele szamo jedne, jeli Fele vszake poztavlyasze.

Digitized by Google

§. 59.

B) Piszmeno.

Vu ov Czil mora Valuvitel

1-ich pred szlishnum Szudbenoztjum szebe poztaviti vu laztovite szvojoj Oszobe: kajti Punoblaztnika Imenuvanye je Valuvash, koji szamo po Glavaru, ali Punoblaztniku nachinitisze more, vre pako Punoblaztnik szebe szamoga za takvoga poztavi nemre, anda Glavar szam vu Oszobe nazochen biti mora, kadszi Punoblaztnika naregyuje.

2-och Vu Pershoni pred szlishnum Szudbenoztjum ztojechi, mora ovoj razlosno izrechi, da ovoga y ovoga za Punoblaztnika szvoga imenuje, y nyega da z-ovum y ovum Opravlyivoztjum obzkerblyiva. Tak zversheno Punoblaztnika Poztavlyenye morasze

3-ich na Zpodobu Lizta szvedochnoga pod Pechatjum vlaztnum izte Szudbenozti vandati.

§. 60.

Vandano 1) od szhlishne Szudbenozti.

Szudbenozt szlishna, pred kojumsze Punoblaztnik naregyuje, szledecha je:

1-ich Piszarnicza Kr. Vugerzko-Dvorna, ali Vanposzlani od ovud 1729: 24. §. 12.

2-och Mezto verevredno, ali Vanpozlani iz nyega. Ali ovi Poztavlenye Punoblaztnika Meztu verevrednomu opovedati, Mezto pako verevredno mora vu vandanom, zverhu nachinyenoga onoga, Liztu zvedochnem zpoznati, da oni zrez Vanposzlani biliszu, y daszu opovedali: ar drugach kak vszaki Valuvash vu obchinzkom, tak y Valuvash Punoblaztnika nikaj nevalya. 723: 42.

3-ich Veliki Orszaga Szuczi, ali nyegvi budi

Digitized by Google

Nameztniki, budi Mestri. Nego Vicze-Palatin, ali Vicze-Szudecz Dvora Kr. y Mestri Personalzki Nachinenye Punoblaztnika Glavarom szvojem moraju opovedati, ne vendar Mester, nit Palatinushev, nit Szucza Dvora Kr., ar dva ovi Naregyenye Punoblaztnichko podPodpizkom szvojem davaju van. 2dae 13. §. 8.

4-ich Zpravische Varmegyinzko jeli Veliko, jeli Malo 723: 35. §. 1. Vicze-Komesh szam takaj 765: 28. ali Szudecz z-Juraszorom zkupa, akoprem oveh Pechati vu vszih Poszlih verevredne niszu. 792: 16. §. 8. Ali V-Komesh, y Szudecz z-Juraszorom moraju Nachinenye Punoblaztnika vu Shedrii, ali Zpravischu opovedati, kaj kad vchinyeno je, szvedochni Lizt poszle vu Imenu Zkupchine varm. vanizhaja. 723: 35. §. 1.

§. 61.

2) *Pod szamoszvojnum Pechatjum.*

Szami Kaptolomi, y Klostri verevredni, y ovi takaj, szamo za szamoszvojne Poszle szvoje, na czelu Zkupchinu zpadajuche Punoblaztnika pod szvojum szamoszvojnum Pechatjum poztavlyaju. Oztali vszi drugi ali rechnem pred Szuczu Pravde, ali Nachinom piszmenom pred szlishnum Szudbenoztjum, ako taki iztu Pechat vlaztnu bi imali, drugdega nachiniti moraju. Vu oszebnom Punolaztnika pod szamoszvojnum Pechatijum nachiniti nemogu niti

1-ich Veliki Orszaga Szuczi, niti Velikashi zaztavni 2ae 13. Niti

2-ich Velikashi Czirkveni: *ond.* Dapache

3-ich. Kaptolomi y Klostri verevedni Punoblaztnike szvoje drugde nazadpozivaju 723: 41. §. 3.

Digitized by Google

§. 62.

II. Izvan Orszaga.

Takaj izvan Orszaga Punoblaztnik valyanosze naregyuje za Poszle takaj Vugerzke. Nashinacz medtem izvan Domovine nahugyajuchisze, t. j. Korune Vugerzke, nigdar rechno, nego piszmeno nyega onde poztaviti dopuschasze. Biva to ali

1-ich pred Kanczelarium Kr. Vugerzko-Dvornum, ali Vanposzlanemi ove, ako Poztavlyach vu Bechu bisze zadersaval, na Nachin vugerzki. 729: 24. §. 12. Ali

2-och pred Velikem Orszaga Szuczem, ali Nameztnikom nyegvem, ali Mestorm *and.* ali V-Komeshem 765: 28. ali Szuczem Varm. z-Iuraszorom zkupa, kadbisze takvi izvan Orszaga vu Prebivalischu Domordcza nahajali. 791: 16. §. 8. Medtem ov pred onemi Punoblaztnika narediti pritruczan nije. Ar

3-ich more takaj z-szvojum laztovitum Rukum t. j. pod szvojem Podpizkom, y Pechatjum szvojum Punoblaztnika vu Ztranzkom narediti. 729: 24. §. 1.

§. 63.

To izto.

Naregyenye takvo, Punoblaztnika izvan Orszaga, z-laztovitum Rukum Nareditela, za Valanye szvoje josh ova potrebuje

1-ich da Ruka y Pechat Nareditela, po Gozpodzkem nyegvem Darsaniku, ali po dveh Pershonah drugeh probujesze, akosze ona bi mozbit vu Dvojimbu vlekla, t. j. ako Szudu, ali Verevrednozti, kojojsze bi pokazivala, znana bila nebi 729: 24. §. 2.

Digitized by Google

2-och Valuvitel izti poztaviti morasze vu szvojoj laztovite Pershone pred naj vekshi Mezta onoga jeli Szud, jeli Dikazterium, ali ako Mezto Kralya nashega Odvechina nije, pred Poszlom nashem (legatum vel residentem); Szoldat pako pred szvojem Poglavarztvom. *ond.* §. 3.

3-ich. Pershonam ovem, ali Meztam mora Valuvitel, piszmeno szvoje Punoblaztnika Naregyenye szam vu Ruke predati, Pershona pako, ali Mezto, komusze predalo je, mora pod Pechatjum szvojum zpoznati, da nyemu Naregyenye izto Valuvitel szam vu Pershoni szvojoj je pokazal, y ovomu Zpoznavanyu podlosil. *ond.*

§. 64.

Punoblaztnichtva Preztanek.

Josh od Nachinov, z-kojemi Punoblaztnichtvo preztaje. Jeszu pako ovi:

1-ich Szmert Punoblaztnika, ali Glavara, jeli varaska, jeli naravzka.

2-och Nazadpozivanye Punoblaztnika: zvershavasze ovo nad Nachin izti, kak y Naregyenye. Ali Nazadpozivanye Punoblaztnika ovomusze na Znanye dati mora szudbeno, y Ztrankam, z-kojemi Poszel tiral je, szudbenosze mora zabraniti josh pred dokachanem Poszlom dalyeino znyim Poszluvanye, ar za ovem zvershenom onda ztopram szuprotgovoriti nikaj nehaszni. Izti takaj izvan Orszaga nachinyen Nazadpozov ne od Dana Vandavka, nego od Dana chinyenoga Zabranenya (inhibitionis) Valanye szvoje dobiva *ond.* §. 6. 7. 8, 9.

3-ich Povratek Glavara nad izti Nachin. t. j. Povratek Ztrankam z-kemi poszluvalosze-je, na Znanye datisze y pak ima. 723: 35. §. 1. z

Digitized by Google

4-ich Czelofelno preztaje takaj Leto vszako, tak szudbeno kak zvanszudbeno, y zato Leto vszako ponovitisze ima 723: 35. §. 2.

5-ich Oszebno preztaje josh po dovershenem Poszlu. Tak preztaje takaj Szlusba onoga, komu Kredentzionalishi davajusze, z-kojemi obzkerblyivasze jedini Poszlov vlaztneh Obavitel v. P. Ablegat Zborzki, t. j. Dietalzki.

DEL VIII.

Od Prokuratora.

§. 65.

Gozpodar nije.

Prokurator je Oszoba szudbena pomochlyiva, koja szudbene szamo Poszle drugoga obzkerblyiva. Razluchujesze

1-ich od Punoblaztnika: kajti ov takaj zvanszudbene Poszle zvershavati more

2-och od Prokuratora vu Vzetju Pravicz Cirkveneh: kajti vu ovem Vzetju Prokurator Gozpodarztvo szamo vodi.

§. 66.

K-Eksamenu prokuratorzkomu Dozpevanje.

Prokuratorzka Szlusba zadobivasze jedino, po obavlyenom prokuratorzkem Eksamenu, y znajgyene vu ovom za Chazt Prikladnozti. Puschajusze pako k-Eksamenu ovomu oni szamo, koji Lizt szvedochni pokazati mogu

Digitized by Google

1-ich zverhu marlyivo zversheneh vszeh redneh vu Akademii Kralyevzkoj vuchiti navadnem pravdoznanzkeh Navukih, y vchinyenoga vu nyimi hvalevrednoga Napreduvanya, zvan imanoga josh ober toga vszigdar dobroga Dersanya

2-ôch zverhu imanoga za dokonchanemi Skolami, naj menye chesz dve Leta Poszluvanya szudbenoga, ali pri Prokuratoru, ali pri Gozponu drugom Chazt szudbenu dersechemu v. P. Mestru, ali V-Komeshu, ali Szuczu varm., y hvalevrednoga takaj pri oveh, zvan Marlyivozti, Zadersavanya.

§. 67.

Eksamen prokuratorzki.

Eksamen prokuratorzki pod Konecz vszakoga Vremena szudbenoga (termini juris) pred Tabulum tak Kr. kak Banzkum, tak Distriktualzkum, kak Szudbenum Orszagov bratinzkeh dersatisze zna. Izpitavczi dva ali tri zmed Priszednikov Szudov oveh poztavlyajusze, Vu Nazochnozti oveh hotechi poztati Prokurator mora

1-ich na vsza nyihova Pitanya, tak iz razmishlavajuchega (Theoria), kak iz poszluvajuchegu Pravdoznanya (Praxi) hitro odgovoriti. Mora

2-och vu razluchene Hise, kam nikomu pridojti nepuschasze, vszakojachka Piszma napraviti pravdena, kaktiszu Tusbé vszakojachke Fele, Pozivanya na Szud, Zdiganya Pravdih, na Szud Dohagyanya, y Govori za visheverztne Ztupaje Pravde.

§. 68.

Mezto med Prokuratori zadoblyenzki Lizt.

Ober podnéshenoga Eksamena, y ober Dela prokuratorzkoga po Zkuszedujucheh Izpitavczev

Digitized by Google

ztavlyasze poszle Szud, vu Protokol verchisze morani. Po ovem

1-ich Prokuratorztvo zadobiti hotechega Govor y Delo, vre za dobreh zpoznavajusze, vre odhichujusze. Vu Pripadu perveshem

2-och k-Priszegi on izti puschasze, na Konczu Tela Pravicz ztojechoj. Vu Vremenu ztarom Priszegu takaj krive Zabave poztaviti moral je, iliti zverhu toga, da znajuch Pravdu krivichnu prijeti neche. 574: 34. Za poztavlyenum Priszegum

3-ich Podnavuchavanye prokuratorzko (Instructio) prechtejemusze od Leta 1804. *Dogodospisz* §. 177 zadersavajuche vu szebi Dusnozti y Kastige Prokuratorov. *ond.* §. 7. 8 Zatem

4-ich zverhu zadoblyenoga Mezta med Prokuratori Diplom Prokuratorzki dobiva. Vu ovem takaj od Znanozti vu Eksamenu pokazane Zpómenek chinisze pod ovemi Zaporkami „*z-drechnem*“ (cum praeclaro), ali „*z-hvalevrednem*“ (cum laudabili), ali „*z-zadoztnem Pokazom*“ (cum sufficienti Specimine).

§. 69.

Diplom za obavlyati Poszle zadozten nije.

Za Poszle ovogá, ali onoga obavlyati, golo med Prokuratori zadoblyeno Mezto josh zadoztno nije, nego imenuvati takaj za Prokuratora od onoga morasze Diplom imajuchi, chijega Poszle ov tirati bu imal, ar drugach Jezika Opiranya Kastigu ov izti nasze navalyuje. Vuluvati pako Prokuratora more.

1-ich Szamo Gozpon Pravde, ar kaj gdo nima, niti drugomu dati nemre. Zato Pershoni Dobe nepravedne Prokuratoraszi poztaviti nedajesze. Iae 126. § 2. Kaj vishe

Digitized by Google

2-och Koji z-Neopostenenyem Pravicze zazvamenuvan bi bil, takov nyega y mora imenuvati, kajti vu Pershone na Szudu ztati nemre. Medtem

3-ich za Prokuratora poztaviti moresze takaj neplemenit, szamo da Glavar proti Plemenitomu Tusitelztva ima, kajti ne vu Imenu szvojem, nego Glavara szvoga poszluje.

§. 70.

Prokuratora pod Pechatjum szvojum valujuchi.

Koji Prokuratora pod szvojum szamoszvojnum Pechatjum valuju, takveh vishe je, neg je oneh, koji Punoblaztnika ovak poztaviti mogu. Jeszu pako oni vu oszebnom

1-ich Kaptolomi y Klostri verevredni. 723: 41. §. 2.

2-zch Ersheki, y Biskupi Chredni, y predi toga takaj Prior Auranzki. 2ae 13. §. 6.

3-ich Velikashi zaztavni. *Nav.* §. 41.

§. 71.

Drugi drugdega valuju.

Drugi vszi szlednyi Prokuratora nad Nachin izti, kakgodsze y Punoblaztnik valuje, napravlyaju, morajuga to jezt na Meztu drugem narediti. Biva to ali

1-ich *rechno*: taksze szamo pred Pravde Szuczem valuje, y Valuvash takov szamo za tu jednu Pravdu valya. Prokuratora tak valuvanoga Diaki *cum nostris* imenuju. Ali

2-och *piszmeno*: takvo Naregyenye za vsze Pravde valya, y Prokuratora valuvanoga kajti imenuje pod Zaporkum ovum „*et alios in regno juramento adstrictos praesentium exhibitores*„ (*y druge*

Digitized by Google

vu Orszagu z-Priszegum zavezane nazochneh Pokazitele) 723. 36. zato

3-ich piszmeni Prokuratora Valuvash moresze vszakomu, onomu takaj, koji vu nyem nit imenuvan ni, predati, ter prijemshi takvoga vu Ruke szvoje, Pravdu Predavcza szlobodno obavlya, y Prokurator *cum processualibus* velisze. Medtem

4-ich Valuvitel, ali vu Pershone, ali po Punoblaztniku, vu Priliki Valuvanya nazochen biti ima, kajti tak Valuvash vszaki chinisze, je pako Prokuratora Poztavlenye takaj Valuvash.

§. 72.

Nazad pozivasze drugach neg Punoblaztnik.

Kak Punoblaztniohkomu, tak y Prokuratorzkomu Valuvashu, ova takaj Zaporka (clausula) pridavasze, da Valuvitel *za povolyno y ztalno* vsze ono *imal bude*, kaj Punoblaztnik, ali Prokurator za Glavara (Princzipala) szvoga napravil bude. Zaporka ova

1-ich vu Valuvashu prokuratorzkom Krepozti nikakve nima, kajti proti takaj Zaporke ove, vsze Rechi y China Prokuratora Glavaru skodlyive, ov nazad pozvati more, ne pako Punoblaztnika, zvan ovoga himbeneh. Takajshe

2-och Nazadpozov Prokuratora od Nazadpozivanya Punoblaztnika za jedno ne vzemi: ar nazadpozvati Punoblaztnika vu Vzetju Pravicz Pershonu nyegvu premeniti, szuprotivno Prokuratora nazadpozvati szamo Rechi y Chine nyegve zanistveniti znamenuje, ne pako Pershonu nyegvu premenyati. Zato

3-ich Koji Prokuratora premeniti hoche, takov z-Nazadpozivanyem najszę ne szlusi, nego Valuvasha prokuratorzkoga z-Vuchitelztvi, Prokuratoru predanemi, od iztoga nazad naj potrebuje, y ova z-Valuvashem drugomu naj preda. Nit znovich

Digitized by Google

Prokuratora valuvati treba ni, zvan̨ da Valuvash predeshnyi pogubil bisze.

§. 73.

Oproshenye Prokuratora pod Kastigu potrebujesze.

Jeli za Prokuratora zrez, ov ali on oproshen bi bil, akosze to bi vu Dvojimbu vleklo, Prokuratora pako, vu oszebnom ako Tutor ali Punohlaztnik bi valuval bil, Prokurator takov ne szamo Valuvasha szvoga napervo donezti, nego y to k-tomu probuvati ima, da Valuvitel zrez Tutor ali Punoblaztnik bil je: ar nepravedno valuvani za nevaluvanoga dersisze, y zato ne szebi szamo, nego y Glavaru szvemu Kastigu zrokuje. Vu oszebnom obszudisze

1-ich Prokurator vu Jezika Opiranyu. D. 3. p. 37.

2-och Tusitel vu Szudu Kr. z. Ztroskmi Obtusenomu zrokuvanemi D. 6. p. 52. 2ae 86. §. 11. 13. ar za nezdisechega Pravdu szvoju imasze. Ako pako

3-ich Prokurator pzez dasze bi bil valuval, za Obtusenoga ztal je, onda Obtuseni za neztavechegasze na Szud dersisze, y vu Kastigi Tverdoglavnozti obszudisze. D. 2. p. 3. D. 14. p. 6.

§. 74.

Prokuratorov 1) Moch.

Prokurator Pravdih prijeti more

1-ich tuliko, kulikoih more obaviti, akoprem pod Mathiashem Korvinom Kralyem szamoih 14 prijeti mogel je 486: 69. Dagache Sziromaku Pravdu imajuchemu, da proti premoguchnomu priztal bi, takaj pod Kastigu Muchanya prisziliti moresze. More

Digitized by Google

2 och vu razluchneh, y nikakov Vez med szobum nimajucheh Pravdah, takaj tak za, kak proti jednomu iztomu poszluvati, szamo da ztalen Fiskal nyegov ni, kajti takov z-Dusnoztjum vszezmir terpechum zavezan je. k-Tomu more

3-ich Glavara szvoga do Jakozti od Forintov 200. nego szamo na Haszen, a ne na Skodu nyegvu zavezati 2ae 81.

§. 75.

2) *Dusnozti obchinzke A) kadsze za Prokuratora ische.*

Prokuratori nit prez Dusnoztih niszu: jeszu pako kadsze za Prokuratora prosze, vu obchinizkum ove:

1-ich Chin, iz kojega Glavar Potrebuvanye zpelyava, moraszi iztinito puztiti povedati, y nyega mahom na Paper poztaviti, t. j. narediti China Izpiszek (speciem facti).

2-och Ako poleg Izpizka ovoga, Potrebuvanye Glavara k-Naredbi prizpodobiti moglosze nebi, onda Poszla od szebe ima odvügnuti, vu protivnem pako Pripadu Poszla szlobodno prijemlye. Nego

3-ich Stibrencza, ali Sziromaka mora na Izkanye Priztaja fiskalzkoga naputiti, z-kojum akosze vsivati ali nehtel, aliga zadobiti mogel nebi, ondamu

4-ich Zverhu Ztroskov, y Takszih pravdeneh Kulikoche Podnavuk ima podati, y Pravdu nyegvu neg onda more prijeti, ako Podloga Pravde Ztroske bi preladuvala *Instr.* §. 12.

§. 76.

B) Pravdu prijemlyujuchega.

Prijemshi pako Pravdu Prokurator vszaki dusen je

Digitized by Google

1-ich Datisze za Prokuratora valuvati, y Princzipala szvoga podvuchiti, kakga ima valuvati, da tak ov, kak on kastiguvalsze nebi, §. 73.)

2-och potrebuvati Probe za vszaku vu Izpizku China Okoliczu, y pri Poizkanyu oneh Glavara pripomochi. Mora

4-ich Szvedoke, koje Glavar bi imenuval, z-Imenom, z-Pridovkom y z-Meztom Ztanuvanya nyihovoga popiszati, ar drugach Juratusha, ali Szucza Inkvisitziu pobirajuche naputiti kam, znal nebu.

3ich Dvojega narediti zrucheneh szebi Piszem Kazitela, z-Podpizkom tak szvojem, kak Glavara obzkerblyenoga. Zmed oveh jeden Glavaru predajesze, da znal bude Piszma koja nazad potrebuvati, drugoga pako ima Prokurator zasze zadersati, dasze nebi mozbit Piszma y takva od nyega nazad potrebuvala, koja nyemu nigdar predana bila niszu.

5-ich Izpiszek China z-Pokazmi na Paper poztavlyen Glavaru prechteti, y po ovem on akosze bi potverdil, nyega podpiszati dati, da Zamudek koji Prokuratoru nebisze mozbit denesz zutra krivichno zpochituval.

§. 77.

C) Za predanum Akczium.

Za pochetum Pravdum Prokurator vszaki zavezan je

1ich Poztavlyene za Levatu, na Szuddojtje, Pravde Poprijetek, Povratek na Szud, ali za poztaviti Priszegu Roke, iliti Termine ne zamuditi, y Princzipala szvoga, kad to bi bilo potrebno, na Dojtje vu Oszobe szvoje na Szud zpomenuti.

2-och Vu Prokuratoriu, iliti Hisu, gdesze Govori vu Pravdu zapiszavaju, marlyivo dohagyati,

Digitized by Google

y k-Pravdam, vu kojeh poszluvati ima, marlyivo prigledati, Govore vu nye napiszati, y za poztaviti Govore od vekshega Znamenuvanya, Pravduszi za Dom van izprosziti, koju on takaj, nego szamo poleg Obechek piszmeni (reversales), da za Dani ztanovitemi Pravdu na Mezto szvoje nazad poztavil bude, kruto vandobiva *Inst.* §. 17.

3 ich Naredbe, ali Obdersavanya szamo k-Dugovanyu zpadajucha najpre donezti, Probe pako na kratkom, y krepne da budu: ar Szudecz Delo prokuratorzko ne po Broju Falatov napiszanoga kakgod Papera, nego po Vage napiszaneh Govorov preczenya. *Inst.* §. 15.

4-ich Pravdu za vszemi ztopram poztavlyenemi Probami, a ne predi Odszudi podlositi, y pri naztajuche kojoj Teskoche za Dugovanye z Princzipalom pregrundtati, szebi Odahnutje izprosziti.

5-ich Pri zpazene Falingi, ali zadoblyene obtershlyive Odszude prikladno Vrachtvo poprijeti, pripovolynu pako Odszudu na Eksekutziu z-chem berse izpelyati.

§. 78.

II. Poszebne A) Tusitelzkelzkeh a) pred Levatum.

Poszebneh takaj Dusnoztih tak Tusitela, kak Obtusenoga Prokurator ima. Onomu, ter pred Levatum, jeszu ove:

1-ich prevideti vu chijem Imenu, y pod kakvum Kakvochum jeline v. P. kakti Tutora, proti komu y pod kakvem Premishlavanyu proti iztomu v. P. jeline kakti Darsaniku gozpodzkem, Tusbaszebi podignuti imala. Zatoszi Ime, Pridovek, Ztalish, Kakvochu tak Tusitela kak Obtusenoga Prokurator tusitelzki marlyivo z-Ztanuvanyem Obusenoga, zapiszati mora, da Szudza, koji Opo-

Digitized by Google

minanye ali na Szud Pozivanye bu zvershaval, kam naputiti, znal bude.

2-och Iznajti, jelisze nebi Opomenek, ali bitno, ali hasznovito, ali zkushavlyivo imal predposzlati

3-ich Preizkati pred kojem Szudom, y z-kakovem Imenom Pravde (instituto) poszluvati bisze moralo, ter z-vucheneshemi vu tom najsze pozpomene, da Ztroske nepotrebne Princzipalu ne zrokuje.

4-ich Prez vszake Falinge tak Tusbu, iliti Akcziu, kak Czitacziu, iliti Naszudpozivanye, izdelati, y Piszmo obodvoje po szudechemu dati podpiszati. Jeli pako tak jedno, kak drugo dobro napravlyeno je, ako to obszuditi on szamszi mogel nebi, od prevejanesheh, y vishe Zpoznanya imajucheh, Tolnach a dopitati najsze ne szramuje.

5-ich Obodvoje Piszmo Obtusenomu predati dati, ali to takaj prez Falinge dasze chini: zato na Znanozt Juratusha vnoga najsze ne zaufa, dapachega josh podvuchavati ima, y zverhu vuchinyenoga Predavanya Lizt szvedochni z-chem berse od nyega naj van znimlye.

6-ich Kak vszi perveshi Chini, tak y Levata dasze poleg Naredbih, y vre prijetoga Baratanya prez vszake Falinge zvunzke napravi, da zaradi takove jeli Akczia, jeli Czitaczia, jeli Levata ne naszegyuje, ova pako Szudu dasze predaje t. j. vu Prokuratoriu donesze, jeli Rok vu Czitaczii napiszan, jeli Dan takaj trejti vu Szudih oszminzkeh: ar drugach znovich z-novemi Ztroski Obtusenoga bude pozvati moral.

§. 79.

b) Za Levatum.

Tusitelzkoga Prokuratora Dusnoztjam poszebnem y to josh, za Levatum, pribrajasze:

Digitized by Google

1-ich Obtusenoga na Szud neztavechegasze vu Tverdoglavnozti dati obszuditi: ar drugoch bi ga imal pozivati z-Zgubichkom Ztroskov pervoga Pozivanya.

2-och Na Szud poztavechegasze od Iznimuvanyih (exceptivis) odvinuti: kajti okolo oveh doksze vershi, dotlam na Dugovanye chizto nikaj ne odgovarja; y ako vre vu Iznimuvanyih bisze nepremishleno vu Dugovanyztvo bil zaplel, Povratek k-Iznimuvanyam ne dopuztiti, kajti od Dugovanyztva k-Iznimuvanyam povrachatisze Naredba ne dopuscha.

3-ich Iznimuvanya z-mochnem Odgovorom prehititi, nikaj ne znamenujucha pako dasze od Szuda zahite, izprosziti.

4-ich Nemarlyiveshega vu Poszluvanyu Obtusenoga po Odszude dati na Poszel opomenuti, Dana takaj izhodech, keszneshi Govor zapirajuchega (terminum praeclusi), y dasze ali iz Govorov vu Pravdu vre napiszaneh, ali iz zamugyenoga Branenya potlam obszudi, opraviti R. R. dd. 10. Oct. 1817.

5-ich Zverhu Obszugyenoga tak Egsekutziu potrebuvati, kak Lizt szvedochni ober nye ali zvershene, ali preprechene. Vu zadnyem Pripadu Obtusenoga josh na Kastigu Szuprotztavlanya Prokurator tusitelzki pozvati ima.

§. 80.

B) Ztranke druge a) pred Dugovanyztvom.

Szvoja za opraviti ima takaj Ztranke protivne Prokurator, vu oszebnom pred Dugovanyztvom mora

1-ich Czele Szvade na Tusbu zpelyane Chud naj biztreshe pregledati: ar kak drugach Princzipala szvoga braniti bude mogel. Mora

2-och Rok vu Czitaczii poztavlyen pred Szud poztavitisze, vu vszem Pozivanya Rechjam zadozta chinechi, (in conformitate citationis): drugach Princzipal nyegov kakti tverdoglav obszudisze.

3-ich Rok izti, ako Pravdu Tusitel nebi zdigel, onda Princzipal nyegov, dasze iz Parov odvese, Tusitel pako dasze vu Szudu Kr. z-Ztroski obszudi, mora potrebuvati. Mora

4-ich Tusbu, Czitacziu y Levatu na ostro zchinyati, y iz v-Pamet vzete neg jedne Falinge zvanzke na czele Pravde Naszed pritiznuti, da znikne do Podiganya Tusbe druge.

5-ich Vu Dugovanyztvo pred Vremenom nikaksze nezpuschati, ar od ovoga vre nije dalechno Poginenye.

§. 81.

b) Vu Dugovanyztvu.

Vu Dugovanyztvu zadnyich, gde na poglavitp vu Tusbi poztavlyeno Pitanye odgovarjasze, Prokurator izti mora:

1-ich Odgovoru podtvergyajuchemu (adfirmativam), ali zapachajuchemu (qualificatam) na kuliko mochi je vugibatisze, ar tak Probu na Tusitela prehichuje.

2-och Probe Tusitela porushiti, Liztom nyegvem, ali Szvedokom Falinge zpochitajuch, ali protivne Probe donoszne napervo ztavech, naj menye da probuje tuliko, kuliko Tusitel, terszitisze: ar y ovak Obtuseni odvesujesze.

3-ich Vu Ime nazopetnoga Obtusenya (reconventionis) ako Ztroski ali Kastiga ishli bi, potrebuvati takva ne pozabiti:

4-ich Na Izladavcza, kad Temelya Izladanya Princzipal nyegov imal bi, pozvatisze. Dapache

Digitized by Google

5-ich Vsze dopuschene Nachine izsturiti, y z-nyimi vsivatisze, za Ztalish Obtusenoga pobolyshati, y popraviti, na Dusnozt Prokuratora *) kruto zpada, koji Obtusenoga brani.

*) Od ostrih Rechih, y pershonzkeh Izpiszavanyih dobrosze chuvati, y ona vsza besati, kojaszu kastigna, ima Prokurator vszaki; ar Prokuratorom nit Kastig nemenyka.

§. 82.

3) *Kastige. I. vekshe.*

Kastige Prokuratorov jedne vekshe, druge menyshe Pregreske nyihove preganyaju. Vekshe preprechivaju Kastige szledeche:

1-ich Kastiga Krivoliztitelov Ztr. II. Q. II. §. 50.

2-och Kastiga krive Priszege. K. III. Z. II. §. 103.

3-ich Vzimanya Postenya (infamiae). Ova, vre poglavito, negda takaj na Tusbu Fiskusha Kr. poleg Zapovedi Kr., vre pridohodno zadobivasze, szamo da Szudecz Szmert, z-kojum Neopostenenye jednako ztupa, doszuditi more. K. I. Z. I. §. 12.

4-ich Kastiga Muchanya. Ovu zvan Pripadov §. 106. 107. Z. II. O. II. szama takaj Kastiga Neopostenenya (Infamiae) za szobum vleche. *Inst.* §. 27. 28.

§. 83.

II. Menyshe.

Instruktzia Ferencza I. menyshe takaj Prokuratorov Krivnye kastiguje: vu oszebnom

1-ich Prokuratori nemarlyivi, razvuzdani, ali tupi y bedazti, naj pervich od Szucza na szamom pokarajusze, ztem pako nepobolyshani pred czelem Szudom vu Nazochnozti drugeh takaj Pro-

Digitized by Google

kuratorov ostro izkarajusze *Instr.* §. 22. To izto biva

2-och zaradi zabztunzkeh Podrugachlyivoztih, na ochiveztno Pravde Pozutravanye czilajucheh: za pervich vendar Govori szamo prekrisujusze. Kada pako Prokurator

3-ich z Rechmi vregyajuchemi, jeli proti Ztranke, jeli proti Szuczu bisze vsivali onda zvan takveh Prekrisavanya, poleg Okolicz, vre vu Opiranyu Jezika, vre Ozkrunenyu Szedischa obszugyujesze, y Szucza zkupa Miloschu od szebe odvinuje, nigdar neprevishnu. *Instr.* §. 23.

ZTRAN II.

od

Chinov Szudbeneh.

§. 1.

Vlezavanye.

[Iz napravlyenoga z Pershonami, koje k-Szudu vre bitno, vre pridohodno, vre pomochlyiyem Nachinom zpadaju, Poznanztva, jedino Szvedoke na Mezto, gde od Probih govorili budemo, odkud Probih Fela y oni jeszu, odposhilyajuch, szad k-Chinom szudbenem korachimo, iz kojeh Pravda jedna ozela naztaje. Prichetek ove akoprem je Tusba (actio), kajti vendar ovoj zvekshinum Opominanye predposhilyasze, zato.

DEL. I.

Od Opominanya (*Admonitione*).

§. 2.

Opominanya szudbenoga 1) *Potrebchine.*

Drugo je *prijatelzko*, koje opomenujuchi prez szudbene Pershone zvershava, ali na Rechi, ali po Liztu poshaztlyivem; drugo *szudbeno*, koje takaj na Rechi biti more, v. P. zaradi Vregyenya dietalzkoga (§. 7. K. II. Z. II. O. II.); piszmeno pako je on szudbene Pershone Lizt, po kojem gdo, za chiniti nekaj, vu Imenu drugoga zrelo priszilyujesze. Ovoga szudbeno Opominanye zadersavajuchega Lizta Potrebchine, iz kojeh takve y na drugo Opominanye vanznetisze mogu, jeszu ove: da najmre napervo daje

1-ich Ime, Pridovek y Zpadnozt varasku (caract. distinct.) tak opomenuti chinechega, kak Opomenyenoga

2-och Nachinyek (factum) Potrebuvanyu Priliku davajuchi, y iz nyega Praviczu naztajuchu *)

3-ich Ono Ochituvanye, da Tusbasze bu podignula, ako med Petnajztkum Opomenyen zadozta nechini, ali do Vrémena, kojegaszi ov szam bi poztavlyal v. P. vu Odkuplavanyu proztom. (§. 7o. K. II. Z. II. O. I.)

Digitized by Google

4-ich Opomenujuchega Proshnyu zaradi Vandavanya szvedochnoga Lizta zverhu zvershenoga Opominanya.

*) Zaradi ove da Opomenyeni bolye oputisze, Vuchitelztva (documenta) k-Admoniczii prilositi, nije nehasznovito. Tak v. P. vu Odkuplavanyu Zaloga, k-Admonitzii Lizt zalosni dobrosze pridaje. Negda to izto iz Bitnozti potrebujesze: tak vu Nazadpotrebu vanyu Kmetov, ali Szlug pobesecheh Inkvisitziu poprechnu (collateral.) 715: 101. §. 3. vu Dugih Lizta verovnoga, ali zverhu oveh zadoblyenoga Lizta drugoga, k-Admoniczii priztranchiti izta Naredba potrebuje 729: 37. §. 6.

§. 3.

2) *Predavanye.*

1-Potrebchinami ovemi obzkerblyena akoprem Admoniczia, prez da vendar onomu, kojisze opomenuti ima, vu Ruke dozpe, pripelyati k-Selyi nemre nikak. Zato predatisze ona takaj nyemu mora, y ovo z.trojverztnem Nachinom zvershavasze. Szudecz opomenujuchi najmre more

1-ich Lizta ovoga opomenyzkoga *) ali vuprav Opomenyenomu vu Ruke predati, ali

2-och ako vu Pershoni z-nyim zeztatisze hotel nebi, more onda iztu Admoniczii, takaj komugod iz podverseneh Szudbenozti nyegvoj predati, komu ochituvati ima, da Lizta iztoga Gozponu szvemu vu Ruke naj preda. Kada pako

3-ich y opomenutisze morani, y Szudbenozti nyegvoj podloseni vszi zpolom bisze pozkrivali, da chizto nikoga, vu Domu opomenuti moranoga, Szudecz opomenujuohi najti mogel [nebi, onda ov izti Szudecz Lizta opomenyzkoga takaj na Vrata hisna pribiti more, kaj vu Nazochnozti ali Szucza, ali Juratusha, ali Notariusha Mezta, ima chiniti 807: 8. §. 4.

Digitized by Google

*) Admoniczia vszigdar vu *Drugu*, iliti vu *Paru* predavasze, Pervopisz pako nyezin opomênuti davajuchemu zruchujesze, ar ov k-Levati Admonicziu vu Pervompiszu prilositi mora.

§. 4.

Po Pershone z-Oblaztjum.

Kajti Szudbenozt vszaka je kotarzka, zato Opominanye szudbeno szamo po takvoj Pershoni szudbene zvershitisze more, koja med Okrusinum Mezta, vu kojem Opomenyeni ztanuje, z-Oblaztjum szudbenum lada. Anda

1-ich Juratush Piszarnicze Kr. Vugerzko-Dvorne, ali Juratush Ztola Kr. po czelom vugerzkem Kralyeztvu, y priloseneh Ztranah, y vu vszih Pravdah Lizta opomenyzkoga predati more, ne vendar za Chin ov izvershiti van ne poszlan 807: 8. §. 6. Juratushi Tabule Banzke to izto mogu vu Ztranah szamo priloseneh zac 65. §. 2.

2-och Vu Pravdah Varmegyinzkeh, varaskeh, opidumzkeh, ali pred Szudom gozpodzkem tekucheh Admonicziu predati more takaj Szudecz Veliki varmegyinzki, ne szam vendar, nego zkupa vszigdar z-Juraszorom, y prez szvojega Vanposhilanya, kojesze vishe ne potrebuje. 1807: 8. §. 6.

3-ich Vu Pravdah varaskeh, tergovischinzkeh, ali gozpochinzkeh, Piszari takaj szlishni (respectivi Cancellistae), Admonicziu pravedno predavaju *ond.* §. 5.

§. 5.

5) *Zvershenya.*

Admoniczie predposzlane Zvershenya jeszu 1-ich Oztarenye pretergnuje D. 11. p. 33. prija-

Digitized by Google

telzka takaj, nego ova szamo vu chizteh Dugih 723: 37. ter od Admoniczie napervoposzlane prichemshi chesz novo Oztarenya, koje zvovich techi ima, Vreme, Praviczu opomenuti davajuchega pridersuje, t. j. daje Szlobodu, kadagod vu Vremenu ovem Tusbu podati.

2-ooh proti onomu, koji poztavlyen vu opomenyzki Lizt Rok (terminum) obdersaval nebi, dopuscha Tusbu izprot podignuti. Medtem ne malokrat, kak vu Knige II. videliszmo, prez vszake takaj predposzlane Admoniczie, Tusba vendar ztoji.

3-ich Odnasha dobru Veru zae 71. Zato Szad za Admoniczium zadoblyen v. P. Interesh ako taki ne obechan povrachasze D. 7. p. 155. y Kastige takaj kad kad, v. P. pri Polosku (Deposito) za szobum vleche.

4-ich Zaradi doblyene Admoniczie nekoji takaj vu Ogeny dohajaju, vu kojem vanpovedane Rechi Protivniku vre visheput Orusje proti Opemenyenomu podaleszu. Zato na Admonicziu ali nikaj neodgovori, ali Rechi z-vucheneshemi dobro predi pretreszi.

5 ich Opomenyeni takaj na szamo Opominanye kadkad zadozta chini, anda y Ztroske vishekut prekrachiva.

§. 6.

4) *Potrebocha.*

Zvershenya ova gledech, Opominanye jedno je jedino *zkusavajuche* (tentaminis causa), jeline na ono szameno Selyasze bi izpunyevala; drugo je *hasznovito*, kojesze napervo poshilya, za zadobiti od Protivikna jeli Szad, jeli Kastigu. Nego y kadkad iz Bitnozti potrebujesze, kajti y

Digitized by Google

takveh Tusbih ima, koje prez napervo poszlanoga Opominanya *) nikaj ne opravlyaju v. P.

1-ich Nazad potrebujucha Kmete, ali Szluge pobeseche. §. 170. K. I. Z. II.

2-ich Proti leneshem Ztany zkupneh Popravlyachem §. 110. K. I. Z. I. O. II.

3-ich Tusba zalosna tak opomenyzka §. 71. kak raztavenzka §. 74. K. II. Z. II. O. I.

4-ich Nazad potrebujucha Lizte tugye §. 56. K. II. Z. II. O. II.

5-ich Za zadobiti Kastigu markalzku takaj za Dani 15. ond. §. 76.

*) Vu Pripadih iz Bitnozti potrebne Admoniczie, da takva za izto predposzlana je, to takaj probuvati morasze. Probujesze pako po vandatiszi potrebuvati moranem zverhu zvershene Admoniczie Szvedochánztvu, kojesze ali poszeb daje van, alisze pak na Herbtu Admoniczie pervopiszne †) napishe, y ovuszi predati opomenuti davujuchi potrebuvati ima.

†) Pelde, tak naherbtenoga Admoniczii Szvedochanztva ovoga, kak y izte Admoniczie, y vszeh drugeh Chinov szudbeneh, koji Pravdu czelu zkuplasu, pokehdob da vsze prinasz Pravde vu Diachkom Jeziku techeju, na nash Jezik Domorodzki prenezti, potrebno ne vidisze, Diachke pako Pelde, iz Pravdih czeleh, koje iz vszakoga szudbenoga Mezta, poleg piszmeni Obechek, za Vreme koje ztanovito, nye y pak nazad donezti, van imatisze mogu, chteti, izpiszati, y potlam na Haszen tvoju obernuti chizto lehko mogel budesh. Ako na Admoniczju zadozta nechinisze, Ztranke onda na Szud zpuschavajusze, vre zvolenzki, vre Pravde obichajne (solennis). Naj bu anda

Digitized by Google

DEL II.

Od Szudzvolenztva (Compromisso).

§. 7.

Pravdu kratku podaje.

Dugovanya vu Potrebuvanye povlechenoga (praetens.) Zvolnikom vu kratko Odkrajanye na Pero ztavlyeno Predatje, *Szudzvolenztvo* imenujesze. Velisze

1-ich *Predatje*, iliti Pogodba: zato Szucze izvolyevati oni szamo mogu, koji z-Dugovanyi szvemi szlobodno odregyuju-ne vendar za Tusbu fiskalzku, ar z-tugyem, kakvo je Dugovanye obchinzko; odregyuvati Oszebczu (privato) nedajesze. Velisze

2-doch *na Pero ztavlyeno*: za preprechiti najmre vszakojachke okolo Szudzvolenztva naztati moguche Szvagye, Narebda; da Szudzvolenztvo na Piszmo versesze, zapoveda. 31: 662: 729: 30. Velisze

3-ich *Zvolnikom* (arbitris) t, j. oni kojeh Szudu Odkrajanye predajesze *Zvolniki*, koji pako Odkrajanyu oveh Dugovanye predavaju, *Zvoliteli* (compromittentes) zovusze. Velisze

4-ich *Vu kratko Odkrajanye*: ar Pravda Zvolnikom predana szumarzka je, iliti na kratkom dokonchasze, kajti odvlachlyivne (dilatoriae) vu obichajnoj Pravdi napervo dojti navadne, Iznimke

Digitized by Google

vu Pravdi zvolnichkoj izta Narava Szudzvolenztva preprechuje.

§. 8.

Prez Vrachtvih zvekshinum.

Jeszuli y Vrachtva pravdena vu Pravdi ovoj preprechena pitasze. To od Pogodbe jedino viszi. Anda

1-ich Ako Ztranke Vrachtva vsza razlosno biszi bile preprechile, onda one z-nijednemi, nit z-Novom vsivatisze nemogu 662: 31. To izto y onda ztoji, kad Zranke takszi bi bile obechale, da z-Szudom zvolnichkem za naveke zadovolyne biti hocheju D. 6. p. 7.

2-och Kad vu Tabulu Kr. Ztranke tak bi zvolyivale, da Oszuda nyeina prez vszake Prechke na Egsekuoziu najsze izpelya, onda nit Prepovedji (Prohibitae) Mezta nije D. 4. p. 6. Nego takaj

3-ich Kada Szloboschina na vekshi Szud pozvatisze, vu Szudzvolenztvu bisze zadersavala, onda y druga Vrachtva pravdena ne prechijusze. D. 2. p. 6.

§. 9.

Pravde zaradi zaprechene zvolnichke Egsekuczie.

Oszudu zvolnichku izvershava jeden zmed Zvolnikov, od drugeh vanposzlani. Vanposzla ovoga ako Obszugyeni prechival bi, onda proti Szuprotztavechemusze z-Pravdum ali na Kastigu Byrshaga, ako koji ztavlyen je; ali z-Pravdum drugum vojujesze. Ova

1-ich Zvolnik ako Pravdu drugach szuditi mogel bil nebi, pred izte Pravde Szuczom navadnem podignutisze mora, koji najmre prez vsza-

Digitized by Google

koga Szudzvolenztva iz izte Naredbe vu Pravdu Szudbenozt rednu ima. Pravda ova *na Egsekucziu Oszude zvolnichke* imenujesze. Temelyisze vu 1507: 1. k Levati pridrusevasze Szudzvolenztvo, y Oszuda zvolnichka, y poleg oveh potlam Obtuseni obszugyujesze ne szamo, nego y Egsekuczia dopitasze.

2 och Ako Zvolnik Pravdu iztu, takaj zvan Szudzvolenztva bi szuditi bil mogel, onda pred iztem Szuczom zaradi preprechene Egsekuczie zvolnichke Pravda podisesze *na Davanye Ztroka Szuprotztavlanya.* Zvan da

3-ich Ztranke vu Zvolnika takszi bi bile pogodile, da z-Oszudum nyegvum nezadovolyna Ztranka, Pravdu po navadneh Opozivanya Stengah, tija do Vechnicze Kr. zadnyich dopelyati more, ovde vendar, kajgodsze bi doszudilo, da to izto izkercze na Egsekucziu izpelyatisze ima; vu ovem Pripadu Pravda Szuprotztavlyivna pred Tabulum Kr. teche. D. 7. p. 7.

§. 10.

Szudzvolenztva Pzeztanek.

Szudzvolenztvo preztaje

1-ich z-Szmertjum Zvolitela jednoga, ali drugoga, zvan da y Odvetek Zvolitelov zavezan bi bil. Moresze vendar ov, szamo zazkerbna Zvolitelov gledech, zavezuvati.

2-och z-Szmertjum neg jednoga zmed Zvolnikov, zvan da Zvolniki tak bi ztavlyeni bili, da ako taki jeden bi zmed nyih vumerl, drugi vendar Pravdu josh szlobodno odkrajaju. To izto razmevasze takaj od Szmerti Zvolnikov varaske.

3-ich z-preztajuchum Pridersavkum (conditione), kajti Pogodbe szamo poleg Pridersavkih szvojeh veseju.

Digitized by Google

4-ich Po zvershenom Poszlu: ar ovak Konecz je vre zadoblyen, zaradi kojega vu Zvolnike jesze zjedinilo

5-ich z-Zkupnem Odkorachenyem porad onoga: kak kaj zkupztaja, tak y raztavlyasze. Nego Razhod na Pero poztavitisze takaj ima.

6-ich Po naztajechem glavnem Neprijatelztvom, ali med Zvolniki, ali med Zvolnikom, y Zvolitelom. Ar Merzenye Iztinu podkapa.

7-ich Iz naztajuche vu Zvolnikih, ali Neprikladnozti (incapacitate), ali Nadlesenyu (interesentia). Vu Szudzvolenztvo kad Ztranke zjedinitisze nemogu, onda na obichajnu Pravdu ztuplyuju. Odkud

---

D E L III.

Od Pravde.

§. 11.

Pravde Znamenuvanye.

Pravda je redni vszeh Chinov szudbeneh Zkupvzetek, koje Szvada koja, pochemshi od Zachetka, tija do Egsekuczie zaporlyivo, jednoga za drugem, po Redu prepiszanem, prederkati ima. Druga je

1-ich *Varaska*, druga *zaglavna*, koja Branitbu zvan Vuze ne dopuscha. Varaska vre je

2-och *Obichajna*, vre *szumarzka*, iliti kratka, vu kojoj Govori jedino proti Dugovanyu pravdenom chinesze. Szuprotivno vu obichajnoj vszi

Digitized by Google

ztavlyeni Obichaji (solennitates) obdersavajusze, kaktiszu: Tusba (actio) z-podpiszanem szebi obichajnem (solenni) pred Szud Pozivanyem – Izvika (proclamata) — y Iznimke naszegyujuche.

3-ich Jedna je *drugoj ne szlusecha* v. P. na Kastigu Mochi menyshe; jedna pako je *szlusecha drugoj*, koja najmre drugojsze naprej poshilya, za Pitanye koje odkrojiti, prez kojega od krojenoga, Pravda druga zabztuny bisze podigala. Takva drugoj szlusecha Pravda vu oszebnom je Pravda na Pokaz *postenoga Narogyenya*: ar prez imanoga predi Pokaza iztoga, Pravda dosheztlyiva chizto neszégurno bisze podigavala.

§. 12.

2) *Visheverztnozt.*

Pravda dalye druga je

1-ich *poglavita*, druga *pridohodna**): ona szama po szebi obztaje, y vu drugoj vszevdily ne tirasze; szuprotivno pridohodna, szama po szebi obztati nemre, nego vu iztoj poglavitoj vszevdily opravlyasze, za razluchno koje Pitanye obaviti. Takve Pravde, dve vu Praviczah nasheh imamo, medvlezlyivnu (ingessionalem), y izladavlyivnu (evictionalem). Poglavita

2-och *temelyna* takaj imenujesze, kada vu nyoj Falinga koja bi naztajala, zaradi koje Pravda *drugoredna* (secundarius) podignutisze imala bi. Shezt takveh drugoredneh Pravdih brojimo, y jeszu

1-ich Szuprotztavenzka
2-och Odganlyiva
3-ich Novoga proztogā.
4-ich Novoga z-Milojchum.
5-ich Na Ponovlenye Oszude.
6-ich Na Popravlenye Egsekutzie.

Digitized by Google

*) Razluka med Pridohodnum, y drugorednum Pravdum je ova: I. Predversek drugoredne je on izti, koji je y temelyne: szuprotivno pridohodne Predversek od Predverska temelyne je razluchen. II. Drugorednu poragya Falinga temelyne, ne pako pridohodnu. III. Pridohodna teche vu iztoj temelyni, drugoredna pako za temelynum, koja drugorednoj kakti Vuchitelztvo prilositi morasze.

DEL. IV.

Od Lizta tusbenoga.

§. 13.

Akczie Izpisz y Kakvoche.

Akczia, iliti Lizt tusbeni je szudbeno Piszmo, t. j. po Szuczu podpiszano, po kojem Tusitel Proshnyu szvoju proti Obtusenomu Szuczu za odkrojiti, predaje. Mora obzkerblyena biti z-Kakvochum.

1-ich *nuternyum*: t. j. Proshnya ne mora biti proti Naredbi, iliti nepravichna. Pomenkanye Potrebchine ove, izto Pravde Dugovanyztvo (meritum) vmarja, y Iznimka zato proti Pomenkanyu takvomu je takaj dugovanyztvena. Odkud od Potrebchine ove ztopram za Iznimkami zaszedajuchemi.

2-och *zvunzkum*: t. j. Zkupszlosenye Lizta tusbenoga mora Naredbi takaj prizpodablyati szе. Pomenkanye ove Potrebchine jedino Pravde prozto Naszegyenye ztvarja, zato vezda szamo od ove. Ar kakgod Obtuseni, na Dugovanyztvo odgovarjati, predi dusen nije, neg Pitanya oba-

Digitized by Google

vesze naszegyujucha (condescensoriae), tak nit mi nechemo vu Razlaganyu Pravicz, Reda ovch prevernuti.

§. 14.

Nyeino Szlaganye y tri Ztrani.

Zprava zvunzka Lizta tusbenoga (libelli actional.) szledecha obdersavasze:

1-ich Pochetek Akczie chini Rech „*Actio*“ na Chelu Lizta na Szredini napiszati navadna, za kojum iz Reda novoga (a capite) Ime, Pridovek, Poznavka razluchajucha Tusitela, negda y Zaporka *qua tamen* (kak vendar) z-Kakvochum, ako kojoj Tusba privezana je, napishujesze z-pridanemi Rechi *ut A.* t. j. kakti Tusitela. Szlede

2-och Rechi „*contra et adversus*“ (szuprot y proti) iz Reda novoga na Szredini ztojeche, za kojemi y pak iz novoga Reda napishesze Ime, Pridovek, y Poznavka Obtusenoga. Ovem pridajesze y pak Zaporka *qua tamen* z-Kakvochum, ako Tusba k-ztanovitoj bisze privezivala, ali Zaporka *qua etiam* (kak takaj), kada pod dvojum Kakvochum bisze Obtuseni pozival. Ako Obtuseneh vishe je, onda vszi na Meztu ovem, jeden za drugem, z-Imenom, Pridovkom y Poznavkum napishusze, ter pervomu Rechi *kakti* 1ga *Reda* J. t. j. Obtuseni, drugomu pako Rechi *kakti* 2ga *Reda* J. y t. d. ktomu josh pridavajusze. Za imenuvanem Obtusenem, ali imenuvanemi Obtusenemi:

3-ich Imenujesze Szudecz, y pak iz novoga Reda, z-Imenom, Pridovkom, y Poznavkum, pred kojem najmre Tusba podisesze, z-pridanum Zaporkum „*proposita tenore sequenti*“ (z-szledechemi Rechi napervoztavlyena). Za ovum

Digitized by Google

4-ich. napishesze, ter y pak iz novoga Reda Tusba izta, na tri Ztrani razregyena, nad Kip razumnoga Razbora (in forma Syllogismi). Izreka veksha (propos. maj.) t. j. Ztran perva Izpisz China (speciem facti; Izreka menysha t. j. Ztran druga Prilagogyenye China k-Naredbi; Izpelavanye zadnyich, iliti Ztran trejta Proshnyu zadersava.

§. 15.

A) Ztran perva.

Izpisz China, iliti Zrok, iz kojega Potrebuvanye chinisze, pochimlyesze od Rechi *Qualiter* (Kak najmre). Od Izreke ove znaj:

1-ich Chin na kratkom, okolichno vendar povedatisze ima 2ae 26.

2-och Pripovedanye biti mora vremeno-redno: t. j. Dugovanya redom od Vremena do Vremena, kaksze jeszu pripetila, povedatisze imaju, ar drugach Pripovedanye temno je. Izto ovo

3-ich nemora falingazto biti. Tak ako Rodohod vu Akczii falingaztosze bi napiszal, Akczia y pak naszegyuje. D. 12. p. 8.

4-ich Vu ovoj Ztrani pozivati morasze ali na Valuvash, ali na zalosni Lizt, ali na Lizt verovni, kak vre Akczia ali na Potiranye Valuvasha, ali na Odkuplavanye Zaloga, ali zadusna bisze podigala. Ako vendar Tusitel bi, vuzimal za Potiranye Valuvasha Petra, Obtuseni pako bi pokazal, da on Imanya iz Valuvasha Pavla dersi, Akczia naszegyuje. D. 11. p. 2.

§. 16.

B) Ztran druga.

Kajsze druge Ztrani Tusbe dotiche, vu kojoj Pripad, koji je naztal, Naredbam domorod-

Digitized by Google

zkem prizpodablyasze, ovasze y pak iz novoga Reda po Rechi *Quia vero* (Kajti pako) prichimlye, Vu ovoj

1-ich Naredbih vnogo nakuplyevati treba nije, nego k-Dugovanyu naj holye zpadajuche akosze napervo doneszu je dozta. Dapache

2-och Naredba, takaj chizto, iz Akczie vanzpuchatisze more, ar nyu Szudecz y prez na nyu Pozivanya znati mora, szamo da koja k-Akczii zpadajucha imasze. D. 14. p. 15. Zato

3-ich Previshna je takaj Zaporka ova „*et aliarum necessitate ferente uberius citandarum Regni legum* (*ypoleg takaj drugeh Orszaga Naredbih, kojesze vu Potrebochi vre napervo doneszle budu*). Ar Zaporka ova k-pozvanem Naredbam vu on Pripad zvekshinum priztavlyasze, kada Naredbe pozvane k-Pripechenyu nazochnomu doprinashale nebi nikaj, t. j. od Dugovanya chizto drugoga kad bi one govorile. Ar Naredbe zlo pozvane, za nepozvane imajusze, vre pako na Naredbu szebe ne pozvati kak malo predi rekliszmo, nit Falinga ni. Kaj vishe, Naredbu zlo pozvanu izti Szudecz szam popraviti more. 1566: 24. Medtem

4-ich Hasznovito vendar nije Naredbu nijednu neimenuvati, kajti niti na Szucza chizto zpuschatisze, vzigdar neszvetujesze, y k-nyegvi takaj Pameti da Naredba privijasze, ako ne vu Akczii, naj menye vu Govorih, dobro je.

§. 17.

C) Ztran trejta.

Ovasze prichimlye y pak iz novoga Reda z-Rechmi „*Cuperet proinde* (*Selyel bi anda*)“ y je Akczia izta pravo takva, t. j. Proshnya, ztojecha vu tom, da Szudecz Obtusenoga, na jeden zta-

Digitized by Google

noviti, kratek, zadozten Rok (termin.) vu szvoju Nazochnozt pozove, y Praviczu iz nyega da Tusitelu naj da, po izte takaj Egsekuczie. Ar

1-ich vu Akczii izta takaj Egsekuczia proszitisze ima, odkud da ono nit nedopitasze, kajsze vu Akczie ne proszi, nit Obtuseni na drugo, neg kaj vu Akczie zadersavasze, odgovarjati nije dusen. Zato velisze, da Akczia je Pravde Lizt temelyni, koji ravna y Szucza, y Ztranke.

2-och Da Tusitel menye mozbit dobil nebi, neg dobiti je hotel, chizto dobro chinil bude, ako vu Ztrani ovoj Akczie poye izraven, vu chem z-Praviczum Podelivanye *vu oszebnom* ztati bi imalo. Medtem

3-ioh Akczia *nakupna* (cumulata) da nije: t. j. Proshnyih vishe, koje med szobum Vez nikakov nimaju, y pod jednoga Szucza nit ne zpadaju, dasze vu Akcziu jednu zkup ne zterpa: ar ova iz Falinge takve naszegyuje v. P. akosze na Odkuplavanye bi poglavito poshlo, pridohodno pako na Potiranye Zavezkih (condition.), Akczia zaradi Szudztva Razluchnozti nakupna bi bila. D. 9. p. 7.

4-ich Akczia niti *na Izmin* (*alternativa*) nemre biti, ar y takva naszegyuje, zvan da ali Narava Dugovanya, ali Naredba to bi dopuschavala. Tak valya Akczia takva, da Obtuseni Imanya ali naj odpuscha, ali naj pripishe (superinscribat (§. 123. K. II. Z. II. O. I.). Tak y ona bi valyala, da Kupecz ali naj plati, ali Dugovanye naj poverne.

§. 18.

Nenakupne Akczie.

Szuprotivno Proshnyih vishe szebi ne protivneh (compatibiles), Czily jeden imajucheh vu

Digitized by Google

Akoziu jednu zpelyati krutosze mogu, szamo da Szudztva ne pachi Visheverztnozt. D. 37. p. 118. Tak terpisze Akczia

1-ich poglavito iz Korenitozti, ali na Davanye Zroka Szuprotrechi, pridohodno pako na Vugiblenye vszeh zpolom Zpachkih, poglavite Proshnye na Putu ztojecheh. D. 5. p. 6. Valya takaj

2-och Na Doshezti Zadoblenye poglavito, pridohodno pako na Potiranye Valuvasha. D. 5. p. 85.

3-ich Na Potiranye iz Preszuda, y iz zamugyenoga Predopominanya zkupa, podignyena Akczia, takaj kad kad terpisze. D. 2. p. 85. Tulikajshe

4-ich Praviczu vdovichku, Doshezt tovarusku Sena tak szama, kak y Odvetek nyezin zjednum Akczium dobiti more, ter y Miraz josh y Prineszek senini zkupa izkatisze more. Ar vsza ova Potrehuvanya liztor Senine Pravicze jeszu, y iz jedineh Musa Imanyih izplachivajusze.

§. 19.

Miraz takaj, y Chetertka kadkad dobro zkupa ischusze.

Pitasze takaj, jeli Miraz y Chetertka, ali Miraz dvoji z-jednum Akczium dobitisze mogu? Szim szlusechi iae 97mi, Naredba vu czelem Pravicz Telu naj temnesha, koju szamo szim priloseni Kip razszvetiti more, ztavlya to, da Miraz zadnyich dvoji nigdar, kakti iz razluchneh Imanyih vszigdar idechi, z-Chetertkum vendar zkupa, na jedenput da Miraz proszitisze, onda kruto more, kad iz izteh Imanyih vandatisze imal bi. Vu oszebnom vu Kipu nashem szledechem

Digitized by Google

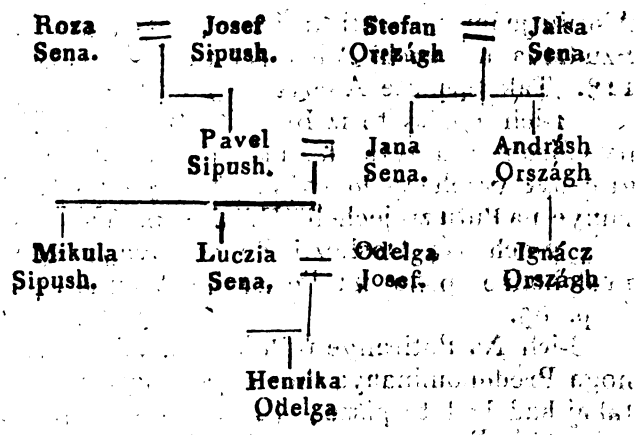

1) Henrika, Matere szvoje Luczie Miraz, y Miraz Babicze szvoje Jane, zkupa izkati nemre: ar ovi Mirazi dva iz razluchnih Imany, Miraz najmre Luczie iz Imanyih Odelgajeveh, Jane pako Miraz iz Shipusheveh idu. 1ae 97. Pr. Szuprotivno

2-och Henrika izta Luczie, Matere szvoje Chetertku, y Miraz Jane Babicze szvoje materinzke na jenput prosziti more: ar tak jeden kak drugi ov Miraz iz Imanyih jedneh izteh Shipusheveh ide 1ae 97. §. 1. Jednako

3-ich Luczia Mati szama (sola) Chetertku szvoju, y Miraz Jane Matere szvoje, z-jednum Akczium, takaj more dobiti; ar tak ona, kak ov iz jedneh izteh Mikule Shipush Imanyih y pak ide: 1ae 97. §. . Szuprotivno

4-ich Luczia izta Chetertku szvoju, y Miraz Jalse Babicze szvoje materinzke z-jednum Akczium izkati nemre: ar Luczije Chetertku placha Mikula Sipush, Miraz pako Jalse Orszàgh Ignácz dati ima. Medtem

5-ich Luczia Chetertku szvoju, y Miraz Ba-

Digitized by Google

bicze ochinzke zkupa vu Pravdu jednu zpelyati more: ar onu y ov iz izteh Imanyih, nad kojemi lesa, izti jeden vandava, Mikula Sipush.

§. 20.

Pripazke okolo Proshnye.

Vu zadnyu Ztrani Akczie, josh ova priztavitisze imaju:

1-ich Ako od Pobega Obtusenoga, ali od Razprugyenya Dugovanya pravdenoga, Tusitel bojal bisze, onda on vu Ztrani trejte Akczie, Dugovanya pravdenoga Zaztav prositi, y za naregyenem Predszuddojtjem zverhu toga Oszudu takaj izhoditi mora. 715: 28. 729: 28. Ali niti Obtusenomu, zkratitisze nemre za potrebuvati Pravicza, da Tusitel, od chijega Imetka neznasze nikaj; za Pripad on, kad Obtuseni obszudilsze nebi, zverhu Ztroskov pravdeneh Kaucziu zadoztnu bi poztavil.

2-och Zaporke, vu Tusbi mochne „*vanzpuschanih vanzpuschati iz Naredbe moraneh* „vu Tusbi pako zadusne““ *odrachunyanih odrachunati moraneh.*“ Po onoj Tusitel Kastigi glavoczenzkoj od frtv. 200, ako mozhit plemenitoga na Szud poztaviti (statuerati), ali mertvoga, ali Pershonu Dobe nepravedne na Szud pozvati proszil bi bil; po ovoj pako Kastigi Krive Zabave vugiblyesze, ako iz vszega onoga, kaj proszi, Ztran koja bi mozhit vre polosena bila.

§. 21.

Akczie Datum, y Szucza Podpisz.

Vu Ztrani iztoj za Proshnyum zadnyich pridajesze *Datum*, ovo pako szledi, iz novoga Re-

Digitized by Google

da, na Ztrani deszne, Szucza Podpisz, iliti Ime, Pridovek z-Szlusbum nyegvum. Okolo Datuma

1-ich Pravdopravnik, koji Akcziu napravlya, za Datum Akczie, Mezto prazno ima oztaviti. To izto takaj vu Liztu pozovnem (Citatione), kojega takaj izdela Advokat, y koji z-Akczium zkupa jedno Vuchitelztvo nachinya, chinitisze mora, za napiszati tam Dan, koji na Szudsze dojti ima.

2-och Pri Predavanyu Akczie Szuczu za Podpiszek, Prokurator vu Priliki ovoj Szucza mora prosziti, da na prazna, za Dane napiszati Mezta, Szudecz Dane tak naj napishe, da akoprem Akczia z-Predszudpozivanyem, mozbit ne Dan izti Akczie, nego Danov nekuliko keszneje, bisze predavala, vendar med Danom, v-kojem Akczia predavala bisze, y med Danom, koji za pred Szud dojti bisze ztavil, Petnajztke naredbzke dasze zpune: ar ove od Dana Predavanya Akczie brojitisze prichimlyu.

§. 22.

Dvoje josh Akczie Licze.

Kada na Ztol Banzki Obtuseneh vishe pozivatisze imaju, onda Akczia na Zpodobu *Mandatuma* izdelasze. Ali

1-ich Mandatum ov zezivajuchi (evocatorium) vsze Akczie predszlane Potrebchine mora vu szebi zadersavati, y koje izte 723: 30 z-ovemi napervo daje „*quis*, *quid*, *ubi*, *quo jure petatur*, *et a quo*. t. j. *Gdo*, *kaj*, *gde*, *z-kojumsze Praviczum proszi*, *y od koga*.

2-och Gotov, y z-Potrebchinami ovemi obzkerblyen Mandatum izti (napravlyaga pako takaj Advokat), pri nasz Banu, vu Pestu pako Oszobniku za nyega podpiszati, ponuditi imasze. Podpiszan

Digitized by Google

3-ich Vszakomu zmed Obtuseneh poszeb vu Prepiszu vidimiranom szudbenzki poshilyasze, Perpoviszu pako naherbtuje Szudecz predavajuchi y Dan, koji Mandatum nyemu vu Ruke dozpel, y da Mandatuma vu Poniznozti prijel je, y zverhu toga Szvedochanztvo, da zmed Obtuseneh vszaki, Prepisz szvoj Mandatuma je dobil

*) Predi toga Pravda vszaka, takaj pred Szuczem peshnem, poleg Mandatuma Velikoga Orszaga Szucza pochimalaszeje. Denesz pako vszaka, iz Dopuschenya 30: 723. liztor poleg proztoga (simplicem) Lizta tushenoga, kojega vu Delu ovem jeszmo raztolnachili, podignuti moresze. Medtem vu Zemlyi Vugerzkoj, pred Tabulum Kr. Distriktualzkemi, y vishe takaj Varmegyiami, nad Nachin Lizta Proshnye, Akczie podisusze. Epit. Markovics. §. 455. p. 290.

DEL V.

Od pred Szud Pozivanya (Citatione).

§. 23.

Izpisz. y Nachin ovo izvershiti.

Czitaczia, iliti Pozivanye na Szud peshnyi, ali *Evokaczia*, iliti Pozivanye na Szud oszminzki, je Chin on szudbeni, po kojem, za pokazanum Szuczu Akczium, zaradi Dugovanya tushenoga, ztanoviti Dan pred Szud dojti, Obtusenomu zapovedasze. Biva ovo

1-ich vu Pravdi kridalzkoj, nekaj po navadnem Liztu pozovnem, iz vekshe Ztrani vendar

Digitized by Google

po Ediktumu na Vrata szudbena pribitom (§. 114. h. II. Z. II. O. I.). Ov y po Czirkularishi Previszokoga Tolnacha Kr. Nameztnichkoga, y po Novinah razglashujesze 807: 21. § 12.

2-och vu Pravdah za Vupelivanye Zkladnozti vu Lozah po Czirkularishi Previszokoga Tolnacha Kr. Nameztnichkoga (§. 104 — 110. h. II. Z. I. O. II.)

3-ich vu drugeh vszeh Pravdah, y vu Nazochnozt vszakoga Szucza, tak Czitacziu, kak Evokacziu pravedno zvershava Piszarnicze Kr. ali Tabule jeli Kr. jeli Banzke priszesni Notariush, dapache takaj szameni tak Veliki Szudecz Varm. kak Juraszor Varm. D. 3. p. 2. 807: 8. §. 5. Medtem

4-ich Pershona Magistratzka, po kojoj Czitaczia biva, vu Poszlu podlesechom nadlesena (interessata) biti nemora D. 11. p. 3. Niti Obtusen vu Varasdinu ztojechi nemresze, pozvati v-Zagreb k-Tabuli jeli Banzke, jeli Distriktualzke, po Juraszoru jeli Zagrebechke, jeli Szaladzke Varmegyie, nego Varasdinzke, y takva Czitaczia *izkerna* (mediata) velisze. Kada pako Mezto, kam pred Szudsze dojti ima, pod Szudbenoztjum lesi Szucza onoga, koji Lizt pozovni Obtusenomu predava, Czitaczia izkerna (immediata) imenujesze. Tedar

5-ich Pozivanye vu Nazochnozt Tabule Distriktualzke, ali Szuda Gozpochinzkoga, ali Magistrata jeli Szl. y Kr. Varasha, jeli Tergovischa predszlobodnoga, takaj po Kanczelistih szlishnoga Szuda zversheno, za valyano imasze. 1807: 8. § 5.

§. 42.

Kak y gde zvershavasze.

Gledech Pozivanya Nachin Czitaczia druga je

1-ich *rechna*, druga *piszmena*. Ona je navadna I. vu Dieti 723: 7. II. vu Varashih, ali Tergovischih predszlobodneh, kad Podlaga Pravde frtv. 60. ne broji Pr. Vlad. a. 1. III. vu Szudih Gozpochinzkeh, kad Mus bisze szim pozivati imal. Piszmena je

2-och vre *oszobna*; vre je po *Szudbenczu* predana; vre na hisna Vrata pribita, kak pod Admoniczium je recheno. Medtem

3-ich Nijedna Czitaczia biti nemre, nit vu Czirkvi, kajti z-Poszli szvetzkemi Szvetozt Mezta ozkrunitisze neszme. S Steph. L. 2. C. 18. Niti

4-ich po Nochi, ali Mraku, nego po Danu 723: 32. §. 4. Odkud Chin szudbeni nijeden po Mraku nezverzshavasze. More vendar Dan koji god, takaj szvetechni, ali nedelyni zvershitisze.

§. 25.

Szudbenczev Poznanye.

Po Imenu Szudbenczev, po kojeh Szudecz Pozivach Lizt pozovni Obtusenomu poszlati more, razmevajusze jedino Podlosniki, y Zselari Ztranke pozvane; ove izte Ztranke Podlosnikov, ali Zselarov Sene, Ztranke pozvane Szlugi, ali Decza pravedne Dobe, iz Oblazti ochinzke josh van ne zpuschana. 807: 8. §. 4. Zato Czitaczia neztoji predana

1-ich po Tesaku, ali Seni Ztranke pozvane, ali Fiskalu, ali drugu pri Pozvanomu Szlusbu obnashajuchemu: kajti vszi ovi Ztranke pozvane Szudbenczi niszu D. 4. p. 2.

2-och po Szuczu, ali Deszetniku szelzkem, zmed jednoga iztoga Mezta Zkupladavczev ou, pozvati nemresze, koji nyegov Gospon Z. nije. D. 9. p. 3.

Digitized by Google

§. 26.

Pred Szud Dojtje visheverztno.

Takaj gledech na Szud Dohod, Pozivanye je visheverztno. Tak jedno chinisze

1-*ich na oszobno Dojtje, y pred szud Ztatje* (*ad personaliter comparendum, et juri standum*): ovak pozvani taki na Pochetku Pravde vu Pershoni na Szud dojti ima.

2-*och na oszobno Dojtje* (*ad personaliter comparendum*): ovak pozvani more takaj po Prokuratoru pred Szud dojti. Ali Prokurator vu piszmenom pred Szud-Dohagyanyem ochituvati to zkupa mora, da nyegov takaj Glavar (principalis), kad potrebno bu, pred Szud vu Pershoni dojde. Poleg takvoga Ochituvanya Glavar, prez dasze znovich bi pozival, pred Szud vu Pershoni szvojoj dojti ima, kad Nazochnozt nyegva bi bila potrebna v. P. za Priszegu poztaviti. D. 4. p. 4.

3-*ich na pred Szud Dojtje* (*ad comparendum*). Ovak pozvani more ali szam, ali po Prokuratoru pred Szud dojti: nego za Priszegu poztaviti, akosze to bi vu Techaju Pravde potrebuvalo, Glavar y pak, ter na oszobno Dojtje pozvatisze mora. D. 16. p. 121.

4-*ich na pred Szud Dojtje, y da szvoje zkupa pred Szud naj ztavi* (*ad comparendum et suos una ut juri statuat*). Ovak pozvan, vu Priliki pred Szud Dojtja, szvoje za pred Szud poztavlyene, jedino ochituvati, y szamo vu Dugovanyztvu nye vu Pershoni pred Szud ztaviti ima.

§. 27.

Czitaczia za temelynum 1) *za dalyeini Pogovor.*

Pozivany na jednu iztu Pravdu, vishe takaj biti more. Zmed oveh pervo velisze poglavito,

Digitized by Google

drugach temelyno (fundamentalis), drugeszu ali *na dalyeini Pogovor*; (*continutatoriae*); ali *nazpomenzke* (*reflexoriae*); ali takve, koje nit jedne, nit druge niszu. Czitaczia na dalyeini Pogovor zpada jedino na Obtusenoga Dosheztnike, y chinisze po Szmerti Obtusenoga, vu kojoj Priliki Dosheztnikom Prepiszi takaj perve Czitaczie poshilyajusze. Medtem

1-ich Za premenyenom vu-Szlusbi Ravnitelu Pravdih Kr., Dosheztnika ovoga pozvati treba nije 792: 16. §. 5.

2-och Vu Pravdi proti czele Obchine podignyene, na mezto vumirajuchega iz Obchine, Doshestnika nyegvoga na dalyeini Pogovor pozvati, y pak ne trebujesze. D. 6. p. 50.

§. 28.

2) *Nazpomenzka.*

Czitaczia nazpomenzka zpada na onoga, koji vu Pravdi vre ztal je, y szad josh ztoji, ter biva iz Zrokov

1-ich Kajti Pravda bi naszela bila: vu Pripadu ovem Obtuseni na Pravdu, akoszebi y pak podigavala, nazpomenzki pozivasze §. 48.

2-och Kajti Obtuseni Priszegu poztaviti bi imal, vu Pochetku Pravde na oszobno Dojtje ne pozvani. Takov na Poztavek Priszege y pak ter nazpomenzki pozivatisze mora. §. 26.

3-ich Kajti Pravdu szudechi v-Komesh, ali Szudecz Varm. bi bil ali vumerl, ali iz Chazti preshel.

4-ich Kajti Tusitel Pravdu poprijeti (reassumere) bi zamudil bil: ar vu Pripadu takvom szamo poleg novoga nazpomenzkoga Pozivanya, more dalye pravdatisze. §. 44.

5-ich Kadasze Akczia na Ponovlenye bi po-

Digitized by Google

dichi imala, kajti med Letom Oszuda na Egsekucziu izpelyana ni. D. 1. p. 134.

6-ich Kada Akczia iz novoga bisze podigavala *), Pozivanye nazpomenzko y ovoj pridajesze K. III. Z. III. §. 56.

*) Vu ztarom Vremenu za Szudoztajum (juristitium) tak dietalzkum, kak szurekczionalzkum, tulikajshe kad Tusitel je vumerl bil, ali Oszuda, dalyeino Tiranye Pravde na drugo Pravicz Vreme prehitajucha, kad sze je bila zapuztila, nazpomenzko Pozivanye vu vszih oveh Pripadih chiniloszeje. Denesz za Szudoztaji takvemi Rok ilit, Termin razglashujesze; kad pako jeli Tusitel vumiral, jeli Oszuda odshalyajucha kadsze bi zamugyavala, Ztranke vu obodvojem Pripadu prez vszakoga novoga Pozivanya, vu povrachajuchehsze Pravicz Danih y pak na Szud dojti imaju. 802: 19.

§. 29.

3) *y drugé Fele.*

Ima y takveh Pozivany, koja nit na dalyeini Pogovor, nit nazpomenzka niszu, ar takvoga szlishaju, koji nit doszad vu Pravdi bil ni, nit Obtusenoga nije Dosheztnik. Vu oszebnom

1-ich Zkupladavczi, ali kojem kajgod vre nad Dugovanyem pravdenom bi lesavalo, y zato vu Pravdi ztati bi imali, ako iz pervoga Pozivanya vansze bi bili zpuztili, pozvatisze na tu iztu Pravdu takaj imaju: ar nigdo nepozvani Egsekuczii pod verchisze dusen nije. Ali oveh Czitaczia niti na dalyeini Pogovor, kajti Obtuseneh Dosheztniki niszu, niti nazpomenzka nije, kajti vu Pravdi josh bili niszu.

2-och Kada Obtuseni Imanye pravdeno bi pod viszechum Pravdum na drugoga prenashal, vu Pripadu ovem Tusitel takaj Ladavcza vezdashnyega pozvati ima, ar y ov kakti nepozvani bisze szuprotztavlyal. Ali y ovo Pozivanye od dveh

Digitized by Google

oneh, iz Zrokov izteh razlucheno je. D. 6. p. 2. Medtem chineno vu Pravdi zkladnoztne (§ 89. K. II. Z. O. II.) od Obtusenoga Naznanuvanye, da pod viszechum iztum Pravdum, medhisno Ladanye szvoje prodal je, Pozivanye Kupcza chizto nameschuje, ar ov prez Pozivanya vszakoga, vu iztoj Pravdi od potlam vre ztati ima 807: 21. §. 12. Tulikaj

3-ich Izladavecz ako taki vu Pravdi bi vre ztajal, ako vendar nyemu Izladavnik (evincendus) Imanye pod Pravdum viszechum predaval bi, vu ovoj novi Kakvochi t. j. kakti Ladavecz, Izladavecz (evictor) pozvatisze y pak ima. Niti ovo Pozivanye, nit na dalyeini Pogovor, nit nazpomenko ni. D. 7. p. 2.

§. 30.

Rok (termin.) doztojni.

Morasze pako Obtusenomu za pred Szud dojti, doztojni Rok poztaviti. Vu oszebnom

1-ich vu Dieti dajesze Rok od treh Banov. 723: 7. §. 9.

2-och vu Pravdih zvandietalzkeh, ako Obtuseni vu Varmegyii ztoji onoj, vu kojoj je Predszuddojtja Mezto, Petnajztke dve — vu trejti Petnajztke tri — vu cheterti chetiri, y ne vishe davajusze 723: 26. §. 2. 1613: 23. §, 5.

3-ich Ako taki Petnajztke, szamo z-Danom, koji Lizt pozovni vu Ruke Obtusenomu predalszeje, y z-Danom Predszuddojtja, bisze izpunavale, ztoji vendar Pozivanye. Jednako

4-ich Ako taki Mandatuma zezivajuchega Krepozt poleg 1ae 33. checz 60 szamo Danih terpela bi, ako vendar Madatum izti Juratushu, ali Szuczu, na koga zhaja, med Dani 60. od Vandavka brojech prevdaval bisze, ztoji y pak Po-

Digitized by Google

zivanye, ako taki Mandatum za Danih od Vandavanya nyegvoga 60. Obtusenomu bisze predaval, szamo da ovomu predan je med Dani 60. od Dana brojech, kad Juratushu ali Szuczu Varm. on izti predalszeje. D. 5. p. 2.

§. 31.

Lizta pozovnoga (Citatoriarum) Potrebchine.

Odkud pozivajuchi na Szud Lizt vu szebi zadersavati ima

1-ich Tusitela, y Obtusenoga Ime, y Dugovanyztvo, ne zadnyich na Felu izpelyavno (specifice), nego na Tusbu, gde ova na Felu vre izpelyana jeszu, izta odposhilyajuch (ad actionem provocative). 2ae 26. D. 10. p. 3.

2-och Mezto na Szud Dojtja: za Szude vendar, k-Meztu privezane, Mezta Imenuvanye potrebno nije 723: 30. §. 6. Da vendar Szegurnozt vu nyem imasze od Kuge, y od Neprijatela, 1454: 10. 599: 46. 2ae 59. 723: 32.

3-ich Za Dan pred Szud Dojtja Mezto prazno, za dati tam napiszati Dan izti po Szuczu, pazlyivo vendar na Petnajztke, y Dan izti, szvetkuvanzki Dan da ni. 723: 29.

4-ich Zaporku *y za szledeche takaj Pravicz Dane:* da Obtusemi Izgovora nima, kakda ne za szledeche takaj Dane, nego za Dan szamo napiszani pred Szud dojti pozvan bi bil.

5-ich Datum, ar ovomu vu vszakem Vuchitelztvu ztati je 2ae 17. y navadni Szucza Podpiszek.

§. 32.

Kak zvershene Czitaczie y Szvedochanztvo.

z-Potrebchinami ovemi obzkerblyen Lizt

Digitized by Google

pozovni, dasze Obtusenomu zrez, y kakszeje predal, zverhu toga Szvedochanztvo, pozivati davajuchemu potrebno je: ar Nepravednozt zpochitajuchemu dasze Citaczia za izto pravedno je zvershila, kak drugach to on bi probuvati mogel? Vu ov Czily, Lizt ov szvedochni, szledecha napervodati mora

1-ich Nachin, Vreme, y Mezto zvershene Czitaczie: ar iz oveh vanzpuscheneh Szumnya za Nepravednozt podajesze.

2 och Ime Szudbencza, pokem Lizt pozovni Obtusenomu poszlan je. D. 8. p. 3.

3-ich Rok, iliti Termin, t. j. Dan Predszuddojtja: ar drugach Obtuseni, ali nebi pred Szud doshel, ali da Pravda naj naszede, bi potrebuval.

4-ich Datum 2ae 17. Pr. y Podpiszek Juratusha, ali Szucza Varm. koji Lizta takvoga szvedochnoga vandaje *).

*) Szvedochanztvo ovo Pozivach, ali na Piszmo razluchno poztavlya, ali pak Czitaczii pervopiszne naherbtuje, chije szamo Druge, iliti Pare Obtusenem ne pako Pervopisz predava: ar ov k-Levati prilositi imasze.

§. 33.

Pozivanya Krepozt.

Zvershene Nachinom pravednem Czitaczie da Krepozt vre vidimo; je pako ova:

1-ich Dusnozt naversuje vszem, k-Szudu potrebnem Pershonam, na odlucheno Mezto, y vu Vremenu odregyenom, szebe poztaviti. Dapache ako taki Falinga koja vu Tusbisze bi zpazuvala, ali Szudecz ako taki neszlishni bi pozval bil, szamo da nyega szuditi vu drugeh Poszlih nyegveh more on, na Szud dojti Obtuseni vszikak mora, y Pravde Naszed potrebuvati. Ar Naredba Iznimke

Digitized by Google

proti Czitaczie zabztuny poztavila nije, prez Dojtja pako pred Szud kaksze ove bi napervodavale? Ako vendar Obtusenoga pozival bi Szudecz nemochni (incapax) v. P. plemenitoga Varash, zaradi Chinov oszobneh, ali gibucheh Dugovany, Obtuseni na Pozivanye Szucza takvoga pred Szud dojti dusen nije; ar Varash vu oszobnemi, ali gibuchemi Plemeniteh Szudecz nije neszlishni, nego nemochni.

2-och Pravdu viszeti chini. 1ae 27. Medtem Tusbe Szuczu vu Ruke Predavanye, y po ovem nachinyeno Akczie jedino Podpiszavanye, Pravdu viszeti josh ne nachinya, nego Predavanye ztopram Lizta pozovnoga Obtusenomu. D. p. 28.

3-ich Pretergnyuje Oztarenye 1ae 79. pod izti Nachin. D. p. 28.

4-ich Podtvergyuje Pershonu Obtusenoga, t. j. proti Pershoni Obtusenoga iznimuvati, vre Tusitel nemre, nego Obtuseni akoprem za tusiti (active) nemochni, more vendar kakti Obtuseni proti Tusitelu vsza ona chiniti, koja za szebe obraniti Naredba vszakomu Obtusenomu dopuscha, anda moresze tak na vekshi Szud opozvati, kak y Pravdu ponoviti, kak to vre drugde rechenoje K. I. Z. II. §. 146.

5-ich Ztvarja Pretechenye: t. j. pozvanoga Obtusenoga, prez Kastige krive Zabave, zaradi iztoga Dugovanya, jeden izti Tusitel, vre drugam pozvati neszme.

Digitized by Google

DEL VI.

Od Zdisenya Pravde (Levata).

§. 34.

Levata 1) *iz Pervehpiszov.*

Levata je Piszmo szudbeno, iliti Szudu predano, po kojem Tusitel Pravdu, po Czitaczie zachetu (incaminatam), Dan vu Liztu pozovnom ztavlyen, pred Szuczem na Pregovor poztavlya, k-Piszmu takvomu prilositi imasze

1-ich Akczia, y nyoj podpoztavlyena Czitaczia vu Pervompiszu, z-naherbtenom zverhu zvershene Czitaczie Szvedochanztvom. Szuprotivno

2-och Vuchitelztva *) druga szamo vu Prepiszu k-Levati priztavesze, y szamo pod Techajem Pravde, na Potrebuvanye Ztranke Pervopisz imasze pokazati. Nego

3-ich Levata z-Akczium da szlasesze; kajti Szucza y Ztranke navna szamo Akczia, y ne Levata. Zato Levata z-Akczium neszlasechasze naszeduje. D. 12. p. 5.

*) Vuchitelztva k-Pravdi pridrüsujusze, ali pod Szlovum, ali Brojem (numero). Kada vendar Tusitel szvoja z-Szlovami imenuje, Obtuseni onda szvoja z-Broji, y nazopet nakerschiva, za preprechiti Piszmih Pomeshanye.

§. 35.

2) *Iz Parov.*

Levata Dan on, koji za dojti pred Szud

Digitized by Google

Obtusenomu, vu Liztu pozovnem napiszan ztoji, Szudu Pravdu krojechemu predati, y Taksza zkupa levatalzka poztavitisze ima: vu Szudih medtem oszminzkeh, takaj med Dani tremi, to izto szlobodno chinisze D. 1. p. 3. Dan pred Szud Dojtja medbrojech D. 10. p. 5. Vu szuprotivni Pripad more Obtuseni, iz Parov szebi vu Prilike Pozivanya pred Szud predaneh, iztu Pravdu zdichi y Tusitela vu Levati takvoj iz Parov obszuditi izprosziti

1-ich Vu Kastigi Szuda Kr. 6 Marke chinechoj, y vu 1/3 Obtusenomu idechoj 2ae 86. §. 11. Marke ove mahom z-frtm. 1, drugach pako ali z-dvemi, ali z-chetiremi Forinti izplachivajusze (§. 98. K. II. Z. II. O. II).

2-och Vu Ztroskih pravdeneh nyemu zrokuvaneh D. 6. p. 52.

3-ich Vu Odvezanyu od Pravde *ond.*

§. 36.

Ova ne szvetujesze.

Neszvetujesze medtem Pravdu iz Parov na Govor verchi: ar

1-ich Tusitel, kajti po Levati iz Parov Obtuseni biva, more z-idechem Obtusenomu Dobrochinztvom szlusitisze takaj, ter dati Zroka, zakaj Termina zamudil je, koji ako zadozten bi bil, onda od Kastige on ne szamo prozt biva, nego y ako Takszu levatalzku poverne, more Pravdu szvoju vu iztoj Levati iz Parov dalye popelyati. D. 10. p. 5. Szuprotivno

2-och Akosze Tusba iz Parov ne zdigne, potom Tusitelu josh Skoda naztaje: ar pokehdob da Tusitel Dan drugi, ali vu Szudih oszminzkeh Dan 4ti Pravdu zdignuti nemre, Tusisel zato

Digitized by Google

Obtusenoga znovich bu pozivati moral, kaj prez Ztroskov noveh ne biva. D. 14. p. 5.

§. 37.

Levata prekeszna.

Ako vendar prekeszno Pravdasze bi zdigavala, vu Pripadu ovem more Obtuseni

1-ich pred Szud takaj chiztone dojti, y onda Tusitel Obtusenoga znovich pozvati bu moral, y Pravdu zdichi znovich.

2-och More y pred Szud dojti y Naszed potrebuvati, na koju Proshnyu Levata zaizto naszela bude D. 6. p. 4. Medtem

3-ich Na prekesznu Levatu, ali prekeszno Poprijetje (reassumptam), pred Szud dojduchi (comparens), proti prikeszni Levati, ali Poprijetju prikesznomu, naj mahom iznimuje, kajti to poszle chiniti vre neszme. D. 11. p. 5.

DEL VII.

Od Predszuddojtja, Izvikanya y Tverdoglavztva.

§. 38.

Pred Szud pervi ali Dan trejti dohagyasze.

Dojtje pred Szud je on Chin szudbeni, po kojem Obtuseni pred Szud pozvani, y kad kad takaj izvikani, szebe na Dan odluchen, za na-

Digitized by Google

zochnoga na Szudu poveda. Drugo je *rechno, piszmeno* drugo. Ono Szudecz, kad piszati nezna Obtuseni, ovo pako Obtuseni, ali Nadztojnik nyegov vu Pravdu, mahom za Levatum napishe. Vszako biti mora

1-ich Vu Szlosznozti z-Pozivanyem pred Szud. D. 4. p. 4. Kajti ne biti, ali falingazto biti, vu Praviczah vsze jedno je.

2-och Dan, za pred Szud dojti vu Liztu pozovnem odregyen, josh pred Zahodom Szuncza, koji do onda czel za pred Szud dojti dajesze. 723: 32. §. 3. 4. Medtem

3-ich Vu Szudih oszminzkeh takaj Dan trejti Terminusha zkupbrojech D. 5. p. 4. Dapache

4-ich Vu Szudih oszminzkeh akoprem y za tremi Dani bivalo bi, szamo da biva pred Odszudum Tverdoglavztva *ond.* Ztroske vendar Tusitelu Mudenya, Obtuseni onda povernuje, kada Stentanya Ztroka dati, jeli hotel, jeli mogel nebi, ne pako onda, kada takvoga bi daval. D. 7. p. 4.

§. 39.

Zamudek za Izvikanyem Tverdoglavnozt poragya.

Po zamugyenem Dojtjem pred Szud, Izvikanye (proclamata) biva, t. j. Vrata, y Obloki Hise szudbene odprejusze, y Levata zatem na Glasz prechtejesze, potlam pako velisze, da Obtuseni kajti josh nazochen bil nebi, a Zahod vresze bi priblisaval, za pred Szud dojti izvichujesze pervi, drugi, y trejti put. Za zvershenem ovak Izvikanyem, Oszuda poszle Tverdoglavnozti *) pri Szvetlozti Szveche mahom izrechesze 723: 32. §. 4. ter pri Szudih peshneh Dan izti Termina D. 2. p. 3. vu Szudih pako oszminzkeh Dan ztopram cheterti D. 14. p. 6. Vanznemi

1-ich Pravde zaglavne: ar na takve neztavechisze razpishujesze, razpiszan vlovisze po vsza-

Digitized by Google

kem, dopelyasza pred Szud, Pravda poszle dalye popelyasze, y poleg poztavlyeneh Prob Oszuda napravlyasze. 563: 39.

2-och Pravde redovnichke: vu oveh tverdoglaven po Ruke vlaztne pred Szud ztavlyasze, ali z-Prokletztvom kastigujesze.

3-ich Pravde na Szud oszminzki opozvane: ar na takve Obtuseni ako taki dojti bi zamudil, Pravde vendar takve previgyujusze, nego Obtuseni jedino na 7tvo opozvatisze nemre, kadga obszuditi bisze pripetilo.

*) Oszuda Tverdoglavnozti ztoji vu Obszugyenyu vu czelom tusitelzkem Potrebuvanyu, na kuliko k-Naredbam prizpodobitisze bi moglo. Kajti Szudecz poleg Naredbih szuditi mora. 729: 38. D. 13. p. 5.

§. 40.

Oszuda ove vu Tabulih Dan 15. *pochiva.*

Za izrechenum Oszudum Tverdoglavnozti, Egsekuczia zadnyih proszisze, vu Tabulih vendar Distriktualzkeh, y Oszminzkeh Obtuseni josh Dan 15. chekasze, med kojemi ztavechisze

1-ich Ako Mudenya Ztroka naredbzkoga daval bi, od Oszude odlehkotisze, y Pravdu dalye popelyati more, prez vszakoga Povratka Ztroskov. 723: 32. §. 9. 729: 38. §. 6. Ako vendar

2-och nebi nikakvoga daval: Oszuda onda z-pridanemi Ztroski Mudnozti podtvergyujesze, y Egsekuczia za ponovlyenum Proshnyum dopitasze, y zvershujesze. 729: 38. §. 7. 8. Medtem

3-ich Ako Pravda podlescha bila bi Pogovora dugoga (longae litis), onda y prez danoga Zroka, poleg Povratek jedino Ztroskov, dalyeshnye Branenye Obtusenomu dopuschasze. *ond.* D. 13. p. 5. Szuprotivno

4-ich Za Dani 15. nikakov Zrok vishe ne

Digitized by Google

prijemlyesze, nego Egsekuczia z-Ztroski zkupa biva Mudnozti, kak ozdi pod 2och recheno je 729: 38. §. 7. 8. Zvan da vishe Obtuseneh vu iztoj Pravdi bi ztálo, ar onda doklam zverhu vszeh Pravda ne mine, Eksekuczia odvlachujesze.

§. 41.

Zroki naredbzki za vugnutisze Kastigi ovoj.

Mudenya (morae) Zroki naredbzki jeszu:

1-ich Ako Obtuseni*), vu Vremenu doztnem genuchisze, na Putu vu Beteg je prepal 723: 32. §. 8.

2-och Ako po zlevajuchehsze Vodah bil je zadersan. *ond,*

3-ich Ako Beteg Konya Putuvanye je zaprechil, mezta kojega drugi nit kupiti, nit poszuditisze mogel ni 2ae 59. §. 2.

4-ich Ako Obtuseni na Putu vlovlyen je, ranyen, ali vmorjen *ond.*

5-ich Lizt prokuratorzki vu Vremenu poszlan, ako po Zamudku navadnoga Lisztonoszcza, ali po Pripechenyu kakvem k-Prokuratoru nenavadno keshnejé je doneshen. D. 7. p. 4.

*) Obtuseni na oszobno pred Szud Dojtje, y pred Szud Ztatje ne pozvani, josh to ima probuvati, da niti Prokuratora valuvati Priliku imal ni: ar tak nepozvani takaj po Prokuratoru pred Szud dojti bi bil mogel D. 3. p. 4.

§. 42.

Dvoja Tverdoglavnozti Fela.

Medtem Tverdoglavnozti Ozuda je dvojverztna: druga velisze

1-ich *iz ne Dojtja* (*ex non venit*): ova vu Govorih nikakveh ne temelyujesze, kajti nikakvi napiszalisze niszu. Zato ova vsza Vrachtva

Digitized by Google

pravdena preresuje, vanzemshi novoga Szuda 729: 38. §. 8. Druga je

2-och *iz ne Branenya* (*ex non defendit*). Ova zhaja van za Vuha versenemi tak Oszudami opomenyzkemi, kak Oszudum Dan zadnyi za Govor napiszati ztavechum. Kajti vendar Oszuda vszaka, anda y ova vu Govorih, ako koji bi poztavlyeni bili, temelyitisze ima, odkud Szudecz poleg ztavlyenih Govorov, y Probih bi szuditi imal, zato ova Tverdoglavnozti Oszuda Vrachtva pravdena, koja jedino Govorom ztavlyenem idu, preresuje.

§. 43.

Opetdojtje pred Szud.

Pred Szud Opetdojtje (*Recomparitio*) je drugo na viszechu Pravdu na Pogovor Ztavlenye. Biti mora ovomu puti tuliko, kulikoputi

1-ich novo chiniloszebi na Szud Pozivanye: vu ovem Pripadu novo takaj biva Pravde Zdisenye, iliti Levata nova, koja *pridohodna* velisze. Ova vszevdily vu Pravdi napishujesze z-Perom (stylo) levatalzkem navadnem, y zkupa Szvedochanztvo zverhu pravedno zvershenoga Pozivanya pod Szlovum prilasesze. Levatu takvu vtik szledeti poszle ima Opetdotje pred Szud vszigdar.

2-och Kulikoputi Oszuda, Govore dalyeine na drugi Termin (Pravicz Vreme) odposhilyajucha, bi izgovarjalasze. Vu Naztaju takve Tusitel Pravdu poprijeti (reassumere), Obtuseni pako pred Szud dojti opet ima. 802: 19.

§. 44.

Zamudek ovoga takaj kastigujesze.

Dusznozt Pravdu poprijeti, y pred Szud dojti opet, tak chverzto vese, da

Digitized by Google

1-ich Tusitel Pravdu szvoju poprijeti zamudechi, nyu poleg jedino novoga nazpomenzkoga Pozivanya dalye tirati more. Dapache

2-och Ako Tusitel nad Pravdum szvojum chez vishe Vremen Pravicz bi zazpaval, onda na Proshnyu Obtusenoga ov odvesujesze, y Tusitel jedino z-novem Szudom vrachitisze more. D. 4. p. 29.

3-ich Obtuseni za poprijetum po Tusitelu Pravdum na Szud opetdojti zamudechi, takaj za Oszudum Vreme, za branitisze zapirajuchum (praelusi), obszudisze, y ako Govori nikakvi predishli niszu, pomochiszi szamo po Szudu novem mogel bude.

DEL VIII.

Od Iznimuvanyih.

§. 45.

Po szebi szameneh ne haszne.

Iznimuvanya vu obchinzkom jeszu Razumnya (rationes), z-kojemi pravdajuchisze, jeden drugoga Velenya, prehititi terszijusze. Ova

1-ich po szebi szameneh prez dasze napervo davala nebi, nikaj nehaszne. kajti Szudecz ona more y neznati, y Ztranku zkupa obnashati neszme. Ali

2-och szamo takvasze imaju napervodati, koja nit prazna Szlama niszu, nit jeli Szucza, jeli Ztranku ne pogerduju: ar Govore nevalane Szudecz iz Szlusbe szvoje zamechuje, oszmradlyiva pako ne szamo prekrisuje, nego y Kastigi podmeche,

Digitized by Google

ali Opiranya Jezika (Emenda linguae), ako Ztranka, ali Ozkrunenya Szuda, kad Szudecz bisze bil vredil. 49: 365. Medtem

3-ich z-nyimi szlusitisze more tak Tusitel, kak Obtuseni, tak Medvlezitel, kak Izladavecz.

§. 46.

Oveh Fele.

Jednaszu

1-ich *Dugovanyztvena* (meritoriae) druga odvlachlyivna (dilatoriae), drugach naszegyujucha, zvekshinum *Iznimke* zvana (exceptiva). Oveszu Obtusenomu laztovite, ona pako liztor Dugovanyztvo szlishaju, y jeszu

2-och ali *zvunzka*, ali *nuternya*: ona od drugud, y ne iz Jederke Pravde, kak ova vzimlyusze, vubijaju vendar Pravdu, akosze dokasu, od kud y vmarjajucha zovusze. Dvojaszu szamo takva Oztarenye, y kriva Zabava. Nuternya drugaszu

3-ich *China*, druga *Pravicze*: z-onemi povedaszeChin da alisze chizto ni pripetil, ali ne tak, kak Tusba zadersava; z-ovemi pako ne Chin, nego szamo to nedopuschasze, da Potrebuvanye vu Tusbi ztojeche, iz Naradbih bisze moglo ztavlyati. Ozde szamo od *Iznimkih*

§. 47.

Iznimke Pravdu ne vmarjaju.

Haszen dvoju Obtuseni iz Iznimkih ima; jednu, dasze z-tusbenom Dugovanyem duse vsivati, drugu pako, da iz poginechega czeloga Duvanya pravdenoga naj menye Ztranku jednu za sze more obraniti: ar Iznimke y Pravdu podusavaju, y duseshi ove Techaj Ztroske takaj, vekshe Tusitelu zrokuje, zaradi chesza Tusitelu Pra-

Digitized by Google

vda na zadnye dodihasze, y nyega k-Zjedinenyu pripravneshega Obtuseni dobiva. Kajti pako ov po Iznimkih ne Dugovanyztvu, nego k-tomu szamo bi prigovarjal, da Pravda Szlosenye szvoje (formam), od Naredbe odregyeno nima, zato

1-ich Tusitel Obtusenoga od Iznimkih odvrachati terszitisze ima; ali-da na Dugovanyztvo odgovarja, vupravga pozivajuch; aliga vu Dugovanyztvo shegavo zapletajuch, v. P. Inkvisicziu poprechnu prilosech, y Tusitela prichekajuch, jeline Szvedoke bu vchekaval Medtem

2-och Obtuseni, pokehdob da do onda na Dugovanyztvo odgovoriti dusen nije, doklam neg jednu Iznimku josh bi imal, zato Szvedoke za Probu Tusbe napervodoneshene, vu Iznimkah naj ne vchekiva, ar ztem iztem Pravdu vre zpoznaval bi; nego Iznimke josh napervo ne doneshene, vszepo Redu, nijedenu van ne zpuschajuch, naj naprej poshilya.

§. 48.

Jedino naszezti Pravdu chine.

Probuvane pako Iznimke Krepozt je ona, da prozto Pravde Naszegyenye za szobum vleche (condescensionem simplicem), iliti zaradi Falinge Pravde zvunzke, Pravde vu perveji nyein Ztalish Nazadhoh, a Pravdu da ne vumarja: ar proti Dugovanyztvu Iznimke nit nepoztavlyajusze, anda ono nit zatreti nemogu. Zato

1-ich Tusitel Pravdu iztu poleg nove Akczie, y podlosenoga ovoj nazpomenzkoga Pozivanya znovich more podignuti prez Vrachtva novoga Szuda, y to puti tuliko, kulikoputi Pravda bi naszedala. Zato takaj

2-och Oszuda naszedenzka (condescensoria) na vekshi Szud preneszlyiva nije, ako taki Vuchi-

telztva na izto Dugovanyztvo Pravde zpadajuoha vre bi sze napervo doneszla bila D. 9. p. 40.

§. 49.

Jeih Fel vishe.

Iznimke Obtusenomu Naredba dopuscha ove 5. *)

1-ich *proti Levate*: ako Akczie Par, ali Lizta pozovnoga, z-Pervempiszom k-Levati prilosenom zkupszlagalsze nebi D. 12. p. 5. ali ako Levata prekeszna bi bila. D. 6. p. 4.

2-och *proti Szudztvu*

3-ich *proti Liztu tusbenomu*, ako ov Potrebchine zvunzke vu Delu IV. Ztrani ove II razlosene, imal nebi:

4-ich *proti Pozivanyu*, ako falingazto, ali nepravedno bi ovo zversheno bilo, z-zamugyenemi Potrebchinami szvojemi, vu Delu V. ondi povedanemi.

5-ich *proti Imenu Pravde* (*institutum*).

*) Na Meztu ovom pripazi I. da Iznimuvanye proti Tusitelzvu, k-Iznimkam naszedenzkem, kak to malo dolye pokazalosze bude; pribrojitisze nemre II. Iznimkih da akoprem vech od treh bi bilo, nistar manye dasze szamo tri napervo donezti dopuschaju 792: 16. §. 4. III. Da vu vszake Iznimke Govori szamo tri chetiri pako vu Dugovanyztvu, y tuliko Odgovori davajusze *ond.* 729: 43. §. 12. vanzemshi Pravdu na Vupelivanye vu Lozah Zkladnozti, gde vu Iznimkah szamo Dvogojvor, vu Dugovanyztvu pako szamo Trojgovor dopuschenje 807: §. 13. IV. Da Iznimke napervo donashajusze vre *neizraven* (*indirecte*) v. P. kadbisze tak iznimuvalo „Pro I. (t. j. za Obtusenoga) k-NaredbiTusbu prizpodobitiszi izproshuje; ali *izraven* (*directe*), kadasze Falinga no oszebno bi zpelyavala.

§. 50.

Dvojverztna proti Szudztvu.

Iznimka proti Szudztvu dvojverztna je

Digitized by Google

1-ich *proti Szudztvu oszobnem* (personalem): kada Szudecz ali zaradi Falinge zdushne (morali), v. P. Odurjavanya, ali Podmitenya; ali zaradi Falinge Szuczu ne pripiszlyive v. P. Rodztva, ali Shogorztva z-Tusitelom, ztranchen bi bil *).

2-och *proti Szudztvu dugovanyzkomu* (realem): kada bisze velel Szudecz, da Szudbenozti zverhu Dugovanya na Tusbu zpelyanoga nima, v. P. ako zverhu fortv. 3000 Tusba pred Velikem Szuczu varm. bisze podigavala **).

*) z-Iznimkum ovum chizto zpametno dasze szlusish, ar nyu ne probujuchi vu Ozkrunenyu Szedischa obszudisze; z zadnyeshum pako ne Ztranchnozt, nego Neszlishnozt zpochitujesze. Ovu takaj od *Nemochnozti* da razluchish; kajti pred Szucza nemochnoga dojti Dusnozti nikakve ni, vu oszebnom I. Plemenitomu pred varaski Magistrat vu Pravdi oszobne, ali zaradi Dobar gibucheh; II. pred Ztol Duhovni vu Pravdah, szvetzkeh nyemu nepodverseneh, dojti nima nigdo; III. pred Szud szvetzki vu Pravdah na Ztol duhovni zpadajucheh takaj nigdo.

**) Vu podlesechom Ztrahu, dasze Szudztvo ali ztranchno, ali neszlishno, nebi mozbit podtvergyavalo, Mandatum zabranlyivi (inhibitorium) zadobiti imasze, koji akosze dobil nebi, y Szudztvo Oszuda ako bi zrez podtverdila, onda za takvum Oszudum, ar preneszlyiva nije, Govor szledechi vtik poztavlyasze „*Pro J. sententiam praemissam pro adpellata dalarat* t. j. Za I. iliti Obtusenoga (razmevasze Prokurator), pred szlanu Oszudu za na vekshi Szud opozvanu izgovarja. Nego y Oszuda iz Dugovanyztva opozvati, y zanedopuschanum mozbit Adpelatum takvum Mandatum preneszlyivi zadobitisze ima. Ovem Nachinom kad Pravda pred Szud vekshi dozpe, Szudecz previgyevajuchi nyu onda redom od Levate pochemshi prehodi, y gde pod pervum kojum god Oszudum Govor recheni zpazuje, Pravdu dalye nit ne chteje, nego ako za prenapraviti Oszudu Temelya bi nashel, Pravdu naszezti mahom chini, z-velikem za izto Tusitela Kvarom, koji Pravdu naszeduchu iz nova pocheti imal bude, z-Zgubichkom vszeh doszad imaneh Ztroskov.

Digitized by Google

§. 51.

Proti Imenu Pravde Vojuvanye gola Iznimka vszigdar nije.

Ime Pravde, iliti Institutum dvoje znamenuje

1-ich *Puta*, po kojem zpelyano na Tusbu Dugovanye ischesze: vu Vzetju ovem kad Institutum vu Dvojimbu vlechesze, onda Oszuda Institutuma naszedecha nemre opozvatisze: ar Oszuda takva svamo Puta odszugyuje v. P. Puta Kvara, kad pod Plaschem Kvara Repoziczia od Szucza Vel. varm. proszilaszebi, ne pako Dugovanye izto, koje Putem drugem josche izkatisze more, z-Pravdum najmre ali repoziczionalzkum ali mochnum (violentiali).

2-och *Naredbu*, iz koje nekajsze ische: vu ovem Vzetju kad bisze velelo, da Imena Pravda nima, onda Iznimuvanye takvo je liztor dugovanyztveno ar kad Tusitelu velisze, damu Naredba fali, vu kojojsze bi mogla temelyiti Tusba nyegva, onda iztomusze Potrebuvanye za izto vzimlye, odkud ovo kad Naredbe nima, po nikakvem Putu izkati nemre, y zato Oszuda, koja iz Zroka takvoga Ime Pravde naszezti chini, kakti dugovanyztvena, takaj na vekshi Szud preneztisze more, y nyoj vsza Oszud dugovanyztveneh Vrachtva takaj idu D. 6. p. 40.

§. 52.

Proti Tusitelztvu Iznimuvanye.

Szuprotivno *proti Tusitelztvu* Iznimuvanye je vszigdar dugovanyztveno. Ar kad proti ovomu iznimujesze, onda Rech biva ne od toga, da Pravda Licze zvunzko poleg Narebde *Prepiszek* nima,

Digitized by Google

nego da Tusitelu Pravicze ni, Dugovanye na Tusbu zpelyano poizkati, kajti ali naravzki, ali poszebno, bisze prepovedal, ali da Naredbu nàsze zpelyati nemre, t. j. Ime Pravdeszi dati. Proti Tusitelztvu najmre takaj dvojverztna je Iznimka

1-ich *proti Tusitelztvu oszobnem*: kada Tusitel, ali na Szudu ztati mogel nebi, ali Dugovanye tusbeno izkati bisze prechil.

2-och proti *Tusitelztvu dugovanyzkom*: Ova chinisze ne zato, kajti Tusitel naravzki, ali poszebno (specialiter) Dugovanye tusbeno (actionalem) poizkati bisze prepovedal, nego kajti Tusitel Naredbu nasze zpelyati nemre. v. P. vu Pradi na Valuvasha Potiranye, kad Zkupdelnichtvo, ali vu Pravdi na Kastigu Mochi menyshe, kad Plemenschinu probuvati moguch nije *)

*) Kajsze Reda dotiche, vu kojem Iznimke, jedna drugu, szledeti imaju, preporuchati moresze, daszenaj I. proti Levati iznimuje D. II. p. 5. y za podanum Levatum novum II. proti Szudztvu, ar Obtuseni Oszudu drugu izproszech, vu Szudztvo privolyiti, stimasze. Zatem III. iznimujesze proti Tusbi, ali Pozivanyu, ali Imenu Pravde nedugovanyztvenomu, ni jednu van nezpuschajuch, kajti iz Dugovanyztva Nazadhod na Iznimke nedajesze. Zadnyich IV. iznimlyesze proti Imenu Pravde dugovanyztvenomu, ali Tusitelztvu, koje Iznimuvanye kad je dokazano, vszigdar dugovanyztveno je, iliti Praviczu odszudeche. Medtem koji proti Imenu Pravde dugovanyztvenomu iznimuje, vre proti Tusitelztva iznimuvati nemre, ar on da Tusitelztvo Tusitelu nemenyka, neg muchech valuje, koji szamo Naredbu Tusitelu taji, vu kojoj Tusbu bi mogel temelyiti.

Digitized by Google

DEL. IX.

Od Odvlachenya Roka (Dilatione termini).

§. 53.

Szudbeno.

Odvlachenye Roka je Pravde viszeche od poztavlyenoga Roka na drugi pravedno Prenashanye. Drugo je szudbeno, zvanszudbeno drugo. Ono chini Szudecz po Oszude,

1-ich Kada pod Konecz Pravicz Vremena, Pravde josh ne dokonchane na dalye Tiranye, na buduche Vreme Pravicz odposzlati, bisze potrebuvalo. Oszuda to chinecha *odshalecha* (rejectatoria) velisze, y zhaja vu jednoj izte Pravdi tuliko, kulikoputi.

2-och Kada Pupil josh Dobe nepravedne Priszegu bi imal poztaviti. Chin ov izvershiti more szamo pravedne Dobe Chlovek, zato Roka, za Poztavek po Pupilu Priszege, Oszuda na pravednu Dobu preztavlya. K. I. Z. 1. §. 8.

3-ich Kada za Inkvisicziu poprechnu pobirati, ali za poizkati Vuchitelztva potrebna, ali za Podnavuk od Gozpona Pravde zadobiti obilneshi, Odahnutje bisze proszilo.

§. 54.

Zvanszudbeno 1) *po Szuczu.*

Zvanszudbeno biva ne po Oszude. Biva vre

Digitized by Google

po Szuczu Pravde, vre prez Pitanya nyegvoga. Szudecz prez Oszude Roka odvlachuje

1-ich po *laztovitom Gibanyu*: kada iz kojega-god Zroka Szudecz na ztavlyen Rok nazochen biti mogel nebi, ali Persanye Szuda kad zaradi Medpaka kojegagod preztajalo bi. Vu oveh Pripadih Szudecz preztavlyenoga Roka Ztrankam Nachinom zvanszudbenom szam obznanuje

2-och *na Proshnyu Ztranke* jedne ali druge: vu Pripadu ovem Ztranka Odvlachenye izhodecha, Roka novoga Ztranki drugoj, szudbeno ima obznaniti, nad Nachin Czitaczie, kaj pod Impenzium vre recheno je. K. II. Z. II. O. II. §. 35.

§. 55.

2) *Prez Znanya nyegvoga.*

Roka Pretezuvanye prez Znanya Szucza vu oszebnom je

1-ich Koje biva vu Pravdi impénzionalzki. *ond.*

2-och Koje biva z-Privolenyem Ztranke obodvoje: szvetujesze vendar, izto da Szuczu obznanuju, da z-jednakum Merum on mozbit odvrachal nebi, y Volya dobra Szucza da ne preztaje

3-ich Kada Tusitel Levatu bi zamudil, Obtuseni pako iz Drugov, iliti Parov odvezati, kadsze puschal nebi.

4-ich Kad Obtuseni pred Szud dojti bi prepuschal, Tusitel pako Kastigu Tverdoglavnozti potrebuval nije.

5-ich Ako Rok vu Dan svetkuvanynyzki, jeli bosanzkeh, jeli chlovechanzkeh Pravicz bi bil poztavlyen bil. Vu ovem, y predeshnyih dveh zadnyeshnyih Pripadih Pozivanye novo chinitisze mora.

Digitized by Google

DEL X.

Od Podusenya (Prorogatione).

§. 56.

Prorogaczia k-Letu privezana.

Prorogaczia *) je Dobrochiztvo, po kojem Pershone ztanovite, terpeche pravdatisze Terh, do ztanovitoga Vremena, od szebe odrinuju. Druga je na Leto jedno ztishnyena, y ova ide

1-ich Velikashem Czirkvenem neg imenuvanem, zverhu Imany Chazti szvoje, od Kaptoloma, ali Klostra razlucheno ladaneh 2ae. 50 Pr.

2-och Vdovam iz Navade. Kit. C. 4. p. 17. ý 24. n. 9.

3-ich Pupilom ako taki 12. Let ovi vre bi bili zpunili, vu Pravdah za sivoga Occa podignyeneh. 2ae 50. §. 3.

*) Odvlachenye Roka I. dobiva takaj Tusitel, Podusenye pako szamo Obtuseni II. Podusenye ono, koje szamo za Leto jedno dajesze, ide jedino. za zpoznati Pravicze szvoje t. j. vu Pravdih jedino iz Korenitozti, anda ne zaradi Dugov, ali Chinov mochneh, y. t. d.

§. 57.

Vremena neztanovitoga.

Druga Prorogaczia k-Letu privezana ni, negó vre nit jedno Leto, vre y vishe Let terpi. Ide

1-ich Pupilom, vu Pravdah vszeh, ako taki iz Korenitozti nepodignyeneh, koje po Szmerti

Digitized by Google

Ocza bisze podigavale. Pravde takve pupilarzke do Dobe Pupilov pravedne Podusenye imaju lae 129: ne vendar, kad izvan Ladanya pupilarzkoga Tutor, Statuczii drugoga, ali mejnomu Obhajanyu szuprotgovarjal bi K. I. Z. II. §. 108.

2-och Onem, koji iz Zroka Dobra Domovine izvan Orszaga nahagyajusze, do Povratka nyi hovoga 1464: 6. 492: 1. 495: 14.

3-ich Szusnem dok neoszlobodesze. Kit. C. 4. 2. 17.

4-ich Obzkerblyenem z-Mandatumom pridersavzkem (moratorio), do Vremena vu Zapovedi ztojechega.

§. 58.

Vu jednoj izti Pravde tuliko, kulikoputi dopazti more.

Prorogacziu zadnyich y Szudecz szam more po Oszude dopitati, za vekshu vendar Szegurnozt, kajti Szudecz bi mogel nyu y izkratiti, zadobivaszeMandatum podusenzki (prorogatorium), ne vendar laslyivo, pod Kastigum Opiranya Jezika, koja doklamsze ne izplati, dotlam y Prokurator zadersujesze. 486: 7. Ido

1-ich iz Zroka jednoga iztoga szamo jenput 507: 9. gde Zaporka *in eadem causa* ne Pravdu nego Zroka znamenuvati mora, ar drugach Naredba bi krivichna bila. Kajti

2-och pripetiti moresze, da Pupil, koji vre kakti Pupil Prorogacziu imal je, josh pod Techajem Pravde izte poszle vu Szusanztvo dozpe, y iz ovoga oszlobogyen dasze zatem zvan Domovine poshelye: vre pako vu oveh Prechkih naravzkeh Pravdi szvoje pripazati nikak on ni moguch. Medtem

Digitized by Google

3-ich Bratom nerazdelyenem nejde, nego razdelyenem szamo, kajti ako med nerazdelyenemi jeden je Pupil, drugi ni; ako vu Boju bi jeden bil, nije drugi 486: 7.

4-ich Vu Pravdah na Priravnanve Vsivanya vu Lozah, Mezta takaj nima. 807: 21. §. 15.

DEL XI.

Od Szvetkuvanyih (Feriis).

§. 59.

Chine vuprav szudbene vanzkluohuju.

Szvetkuvanya jeszu Dani, vu kojeh Szudi ne poszluju: ako zaradi Szidsbe Bosje, *Pravicz bosanzkeh;* ako zaradi Lyudih, *Pravicz ohlovechanzkeh* velesze. Vu Danih takveh, tak jedneh, kak drugeh, Chini vuprav szudbeni opraviti nemogusze Vu oszebnom

1-ich *Rok* (terminus) vu nijeden szvetkuvanyzki Dan poztavitisze nemore. Zato vu takveh Danih nikakvo biti nemore nit Pravde Zdisenye, nit Dojtje pred Szud, nit Pravde Poprijetek, nit Opetpredszuddojtje.

2-och Vu Danih izteh Shententzia nikakva razglaszitisze neszme (publicari). Medtem

3-ich Egsekuczia vu Szvetkuvanyih chlovechanzkeh takaj prez Dogovora Ztrankih, biti more, z-ovem pako mogusze Chini takaj drugi, ako taki szudbeni zvershavati, kajti Haszni szvo-

Digitized by Google

joj, ne pako Szlushi Bosje vszaki, szlobodno odrechuje 723: 16. §. 7.

§. 60.

Druge ne pręche.

Dopuschajusze k-tomu vu Szvetkuvanyih takaj Pravicz Bosanzkeh

1-ich Chini pripravenzki za Pravdu: vu oszebnom Predavanye szudbeno, Lizta tak opomenyzkoga, kak pozovnoga, y Inkvisiczia.

2-och Chini hotne Szudbenozti, vu oszebnom: Valuvanye Punoblaztnika, y Prokuratora, Intabulatzia, Valuvash vekivechni, ali za Vreme.

3-ich Govorov Poztavlenye, y Dokluchenye (conclusio), najmre vu Pravdi na Vupelivanye vu Lozah Zkladnozti. 807: 21. §. 13.

4-ich Chini neprevigyene Potreboche, v. P. Verevrednoztjenye (authenticatio) Szvedoka betegujechega. Ochuvanye (oculata) Kvara naztati moguchega, y z Pogibelyum velikum grozechegasze: ar. Navedbu Szila potira.

§. 61.

Szvetkuvanya 1) *Pravicz Bosanzkeh.*

Szvetkuvanya Pravicz Bosanzkeh, *redna* y *zvan redna* *) imajusze. Rednaszu

1-ich Vszi Dnevi nedelyni 723: 29. §. 8.

2-och Vszi Szvetki, tak vezdashnyi, kak negdashnyi (decretales). S. Lad. L. 1. C. 38.

3-ich Szudoztaja (juristitium) Narogyenya Kriztushevoga od Dana Szv. Tomasha do Szv. treh Kralyev. 1723: 29. §. 1. Szudoztaja velisze Vreme med jednem, y drugom Vremenom szudbenom medztojeche.

4-ich Szudoztaja vuzmenzka od Nedélye

cherne, iliti Terplenya Kriztushevoga, do Nedelye druge po Vuzmu 723: 29. §. 3.

5-ich Dani Proshnye (rogationum) *ond.* §. 10.

6-ich Tjeden trojachki (Pentecostes), do Szv. Trojztva. *ond.* §. 4.

*) Imaju Szudi y zvanredneh Szvetkuvanyih. Szim zpadaju Vremena obchinzke Pobosnozti v. P. Jubilaeum, kajti Szvetkuvanya Pravicz boszanzkeh Pobosnost zrokuje. 723. 29. §. 3.

§. 62.

2) *Pravicz chlovechanzkeh.*

Szvetkuvanya chlovechanzkeh Pravicz takaj vre *redna*, vre *zvanredna* *) jeszu. Onaszu

1-ich Zadnyi tri Dni Faschinga, do Nedelye korizmene perve. 723: 29. §. 2.

2-och Szudoztaja setvena, od Szv. Ladizlava, do Szv. Stefana Kralya. *ond.* §. 5.

3-ich Szudoztaja bratvena od Szv. Mihalya do Szv. Martina *ond.* §. 6. **)

*) Zvanredneh Szvetkuvanyih Szudom, takaj ne menyka, takvaszu I. 30. Dni pred Dietum 655: 49. czelo Vreme Diete 507: 12. do Povratka Poszlenikov 723. 29. §. 7. Vu Vremenih vendar oveh pred Varashi Pravde vsze zpolom, pred Varmegyiami pako szamo zadusne, na Kastigu Mochi menyshe, repoziczionalzke, Fiskalzke 1792: 16. §. 2. y na Zladnozt vu Lozah techi mogu 1807: 21. §. 13. II. Vreme Inszurekczie Puka czeloga (generalis) 723: 29. §. 11. III. Szvetkuvanya neprevidno bivajucha, kojasze obchinzkomu jeli Veszelju, jeli Turobnozti priztojaju.

**) Szvetkuvanyih izteh imaju Pravde takaj szvetzke Ztolu dukovnomu predane 723: 29. §. 13. vanzenski zakonzke 1618: 70. kojem Szvetkuvany nikakveh ni, zvan Velikoja Tjedna, Nedelyih, y Szvetkov obchinzkeh iz Navade ztarinzke.

§. 63.

Dani Pravicz.

Szvetkuvanyam szuprotztoje *Dani Pravicz*

Digitized by Google

koji od jedne do druge Szudoztaje, jeden za drugem tekuchi, zkupvzetno, Ime *Vremena szudbenoga* (termini juris) derse *). Takveh chesz Leto chetiri je

1-ich *Epifanialzko*: od perve Nedelye po Szv. treh Kralyeh, do Nedelye cherne.

2-och *Povuzmeno:* od druge Nedelye po Vuzmu do Szv. Ladizlava,

3-ich *Szv. Stefana:* teche od Szv. Stefana Kralya do Szv. Mihalya.

4-ich *Szv. Martina*: teche do Szv. Tomasha. 723: 29. **)

*) *Termin* vu Praviczah znamenuje josh I. Dan pred Szud Dojtja II. Ztalish Pravde, vu kojem Govori dugovanyztveni chinitisze mogu.

**) Akosze predszlani Termini, iliti Vremena szudbena, od Danov szvetkuvanyzkeh vszeh zkupa, Pravicz tak bosanzkeh, kak chlovechanzkeh odrachunaju, to onda zhaja van, da Dani szvetkuvanzki redni Leto vszako, Szlusbi szudbenoj prochvzimlyu, Meszecze 7. Tjedne 3. y Danov 6. Odkud ne chudisze, da Pravde nashe oszedeju (canescant), y Kolena pravdajuchehsze prehajaju.

DEL XII.

Od Pravdo-Reda (Serie).

§. 64.

Pravdored Obtuseni lyubi.

K-Chinom szudbenem odvlachenzkem josh y Pravdo-Red zpada, ar takaj zdersuje Dugovanyztvo. Zverhu ovoga Pogovor biva

Digitized by Google

1-ich Za zvershenom Zdisenyem Pravde, y Dojtjem pred Szud: zvan da, jeli Prokurator za-izto valuvan je, Dvojimba bi bila: ar vu takve Dvojimbe, najpervlye od toga iztoga Zpomenekszе vodi.

2-och Jedino pred Ztolom oszminzkem. Obtuseni najmre pravdorednoztno, Tusitel pako zvan-pravdorednozto Pravdu szvoju odkrojiti potrebuje. Potrebuvanye izto

3-ich Od Ztrani perveshega zato, da z-tugyem duse bisze vsival, od Ztrani pako Tusitela chinisze zbog toga, da szvoje Dugovanye zchem berse dobi.

§. 65.

Pravdo-Reda Fele.

Pravdo-Red je Red prepiszani, poleg kojega Pravde pri Ztolu oszminzkem izvideti, y odkrojitisze moraju. Je vre

1-ich *vszezkupni* (communis), vre *poszebni* (specialis). Vu on versesze Pravda vszaka mahom, kaksze je po Tusitelu zdigla; ov pako pod Konecz vszakoga szudbenoga Vremena iz vszezkupnoga izpishujesze. Obodvoji je

2-och vre Pravdih oszminzkeh, kojesze najmre pred Ztolom Kr. ali Banzkem prichimlyu; vre Pravdih na Ztol oszminzki opozvaneh.

§. 66.

Poszebnoga Kakvoche.

Pravdored poszebni napravlyasze

1-ich poleg Rechi vishe Priszednikov, y prez vszake Plache 729: 43. §. 2.

2-och Vu Red ov poztavlyajusze Pravde, vishe menye 40. poleg nyihove Ztarozti *ond*

Digitized by Google

§. 8. Ova pri opozvaneh od Dana Levate *ond.* §. 5. vu drugeh pako od Dana onoga rachunasze, v-kojem za izrechi Oszudu dugovanyztvenu Pravda je Szudu podlosena, ako taki vu Pitanyu Imena Pravde, ali Tusitelztva Pravdasze bi nahajala 807: 10.

3-ich Oszude liztor medrechenzke (interlocutoriae) Pravdoreda nimaju, nego koja pervesha je vu Vremenu, ona y vu Praviczah je predeshnya. *ond.*

4-ich Na Meztu pridojtlyivem, pred Vrati Szuda viszeti mora, da pravdajuchisze vu Znanozt dozpeju, chijeh Pravde vu oszebnom, vu szudbenom Vremenu buduchem, pretreszivalesze budu 729: 43 §. 2. Morasze pako

5-ich Pravdored ov obdersavati pod Nikakvochum Oszude, iliti Shentenczie. §. 9. *ond.*

§. 67.

Zvanpravdorednozti Narava.

Zvanpravdorednozt je Dobrochinztvo Pravdu, izvan Pravdoreda obodvojega, bersejemu Odkrajanyu podverseche. Od ovoga

1-ich Akoprem Ztranke vu Techaj zvanpravdorednoztni privolyivale bi, ako vendar po Oszude Szudecz nyega podal ni, Mezta nima. D. 4. p. 9. Pitanye ovo.

2-och Ako Obtuseni za branitisze zvanredno pozvan bil nije, na Vreme szudbeno buduche preztavlyasze. D 5. p. 11. Ako vendar

3-ich Mandatum Zvanpravdorednozti k-Pravdi bisze prilosil, Pitanye onda izto zabztunyzko, y nepotrebno poztaje.

4-ich Dobrochinztvo izto ide tak szamo, da gledech Pravde druge zvanpravdorednoztne Pravdored vendar obdersavatisze ima. 729: 43. §. 5.

Digitized by Google

§. 68.

Pravde zvanpravdorednoztne.

Dobrochinztvo Zvanpravdorednozti ide Pravdam szledechem

1-ich Zaglavnem 729: 43. §. 4.

2-ich Fiskalzkem chinechem (activis), vu kojemi Fiskush Tusitel je. *ond.*

3-ich Zaradi zaprechene Egsekuczie podignyenem t. j. szuprotztavlyivnem, y odganlyivem, ne pako Szuda novoga, kajti ov za preterplyenum Egsekuczium, onda ztopram Mezto ima. *ond.*

4-ich Opozvanem, koje iz Narave szvoje zadnyich izvan Ladanya bisze bile prenezti imale, poleg Mandatuma vendar jeszu k-Ztolu Oszminzkomu iz Ladanya preneshene. 807: 10. §. 1.

5-ich Pravdam pobosnem v. P. Sziromakov *) 729: 43. §. 4.

6-ich Vu kojemi teski koji Medpadek bisze nahajal. *ond.* §. 6.

*) Pravde Sziromakov, to Dobro josh imaju, koje takaj na vdovichne, y szirotinzke pretesujesze, da Dani Petek y Szobota ovem szamem odlucheniszu. Vu Pomenkanyu oveh, Pravde opozvane, y kad nit takveh bilo nebi, onda ztopram druge, vu Danih izteh napervo mogusze vzeti. *ond.* §. 7.

§. 69.

Sziromastvo ne vszako takve pravi.

Sziromakov Pravde zadnyich zvanpravdoredne jeszu, ali Sziromastvo biti mora

1-ich *iztinzko*, dokazano najmre po Szvedochanztvu szlishne Szudbenozti, t. j. ali Varmegyie 563: 51. D. 2. p. 9. ali Varasha, ali Kotara. D. 1. p. 9. ali Glavnoga Vikariusha,

Digitized by Google

ako Sziromastvo napervo ztavechi Pershona je ezirkvena. D. 21. p. 11.

2-och *ne krivlyivo:* ar ako z-Szvedochanztvom Varmegyie probuvalo bisze to, da od Ztareskeh szvojeh Proszechi Zdersavanye zadoztno dobil je, Zvanpravdorednozt onda zkrachujesze. D. 18. p. 11.

3-ich *vezdashnye*: kajti preditoga Sziromak, takaj ne vishe takov biti more. D. 19. p. 11.

§. 70.

Szvedochanztvo Sziromastva nezadoztno.

Szvedochanztvo, Sziromasztvo za dokazati, zadoztno vendar nije

1-ich akosze ono bi imalo od Varmegyie takve, vu kojoj Tusitel ne ztanuje D. 2. p. 9.

2-och Ako Sziromastva, szamo iz obchinzkoga Znanya, bi povedalo, a ne iz predeshnyega verevrednoga Izvegyavanya. D. 7. p. 9.

3-ioh Akosze vu onem to szamo bi zpoznavalo, da Proshnyik zaradi sziromaskoga szvoga Ztalisha Pravde teskoga Ztroska tirati nemre. Takvomu szamo zabztuny davajusze Piszma szudbena van Ar Zvanpravdorednozt onem jedino Sziromakom ide, koji niti Sivlenya Nachina nimaju, kojeh najmre Blago frtv. 200. Vrednozt ne prekorachuje 729: 31. §. 3. 43. 723: 30. D. 10. p. 10.

§. 71.

Nit nefalingazto ne haszni.

Negda nit nefalingazto na nikaj ne dozpe, vu oszebnom

1-ich Akosze bi pokazivalo, da Tusitel vu Varmegyii drugoj z-tulikem lada, da vu Vzetju Pravica za Sziromaka imatisze nemre. D. 20. p. 11.

Digitized by Google

2-och Ako Zkuptusitelov Tusitel imal bi ne sziromake, ali od chijeh Sziromastva nikajsze nezna. Vu ovem Pripadu nigdo Zvanpravdorednozt nedobiva. Ar po Prevare takaj na ne sziromake pretegnuti, bi moglosze. D. 3. p. 9. Niti ne dajesze

3-ich Za zadobiti, nego jedino za nazadpoizkati Imanya dedovna: ar Darovnik (donatarius) proti Szuprotrechniku Pravdu tirajuchi, ako taki sziromak, Zvanpravdorednozt nedobiva. D. 12. p. 10.

§. 72.

Medpadki Zvanpravdorednozt davajuchi.

Josh od Zvanpravdorednozt doprinashajucheh Medpadkov, na kojesze ako gledalo nebi, za izto, Kvar veliki na Tusitela bisze prevalyival. Takviszu

1-ich Ako Pravda vre jenput bi naszela bila. D. p. 22. p. 12.

2 och Ako Tusitel Pravdu na Kastigu bi podignul bil v. P. Mochi menyshe, vekshe, ali Larve, ali Izdanya Kervi bratinzke. Ar dog Pravda iz Pravdoreda navadnoga k-Odkrajanyu bi dozpevala, techasz Obtuseni bi takaj vumreti mogel, y tak Kastigi vugnutisze D. 6. p. 9, Szim zpadaju

3-ich Pravde na Prekvzetek, akosze za obraniti vu Ladanyu, one bi podigavale D. 8. p. 10. nepako za Ladanye zadobiti D. 9. p. 10.

4-ich Pravde na Potiranye zaradi Let nenaredbzkeh podignyene D. 5. p. 9.

5-ich Zalosne: kajti Odkupluvanye drugach ztesavalo bisze; szamo da na Potiranye Valuvzsha zkupa naj nejdesze. D. 14. p. 10.

6-ich Pravde iz Neprijemlyivozti D. 16.

Digitized by Google

p. 11. zvan da med Obtusenemi, Plemeniti takaj, bisze nahajali, vu kojem Pripadu, Neplemenitomu takaj Dobrochinztvo Pravdorednozti podajesze. D. 13. p. 10.

DEL XIII.

Od Zpoznavanya Tusbe (litis contestatione).

§. 73.

Ovoga Vzetje.

Za dovershenemi Iznimkami, Ztranke na Dugovanyztvo zpuschavajusze, kojega Prichetek chini Zpoznavanye Tusbe, iliti Odgovarjanye Obtusenoga na poglavitu vu Tusbi nepervodanu Proshnyu. Potrebujesze ovo, da proti Obtusenomu Probe je, zato potrebnoga nije

1-ich Vu Poszlih ochiveztnih: ar kaj znano je, probuvati nemorasze.

2-och Za izrechi Oszudu Tverdoglavnozti, kajti I. izta Narava Oszude takve Probu izklenuje; ar zhaja zato, kajti Obtuseni pred Szud dojti, y Tusbu zpoznati, iliti Krivnyu szvoju, hotel ni: II. kajti Tverdoglavnozt nikaj ni drugo, neg Zpoznanye poufano, y ovo tak jako, da na szuprot Proba nikakva nit nedopuschasze.

§. 74.

Fele.

Tusbe Zpoznanye drugo je

Digitized by Google

1-ich *ravno* (directa); kada Obtuseni Potrebuvanye Tusitela, ali podtvergyuje, ali taji: drugo je *neravno* (indirecta); kada Obtuseni potrebuje, da Proshnyu szvoju naj proba. Jedno je

2-och zverhu *czele* Tusbe (generalis); a jedno zverhu Ztrani szamo poszebne (specialis). Drugo je.

3-ich Zversheno *z-Rechmi* razlosnemi (expressa); drugo *mucheche* (tacita), koje iz Chinih zpelyavasze. Tak, kad Obtuseni vre vu Iznimkah Szvedoke tusitelzke bi vchekaval, z-ovem iztem Chinom on vre vu Iznimkah Tusbu bi zpoznaval, t. j. na Dugovanyztvo, iliti Proshnyu tusbenu odgovarjal, pokehdob da za ove Probu, Szvedokisze poztavlyaju. Drugo je

4-ich *Tajeche* (negativa); drugo *podtvergyujuche* (adfirmativa); drugo *zapachajuche* (qualificata), kak najmre Obtuseni Potrebuvanye Tusitela, vre taji; vre prozto t. j. chizto podtvergyuje, iliti valuje, odkudsze Zponavanye Tusbe takvo y Valuvanye (confessio) naziva; vre valuje zadnyich, nego iz ztanovitoga Medpadka da Duszozt proti Tusitelu vre preztala je, potrebuje, v. P. z-Oztarenyem branechisze Tusbu zapachlyivo zpoznava.

§. 75.

Krepozt I. vszem zkupna.

Poszledja vszemzkupna jeszu:

1-ich Na Iznimke nazadkorachiti nijedno ne daje: ar koji zpoznava Tusbu, zpoznava to, da proti Tusbe Zpravi zvanzke Iznimku nikakvu poztaviti nemre, ar drugach nyu poztaviti zamudil bil nebi, y zato Tusbu zpoznajuchi Iznimkam odrechuje. Medtem dugovanyztveni Prokuratora, Iznimke zamudechega Govor, aksze

Digitized by Google

pozival bi nazad, Nazadhód onda k-Iznimkam dopuschen je. D. 6. p. 19.

2-och Kase vszako, jeli, komu y kajsze probuvati ima: ar ako na tusbenu Proshnyu Nachinom podtvergyajuchem Obtuseni odgovarja, probuvati onda nima nigdo, ako nyu taji, onda Probu na Tusitela zversuje, ako zadnyich, Odgovarjanye nyegvo zapacheno bi bilo, onda Obtuseni ono, kaj Proshnyu da potira veli, probuvati ima.

3-ich Vszako Tusbe, iz oszobneh dugovanyzke nachinya, iliti na Odvetek prehagyajuche tak chinzki, kak terpechki zae 51. 61.

4-ich Vu Dugovanyztvo zpuschajuchisze Prokurator, predi toga Priszegu *krive Zabave* poztaviti moral je. 567: 27. 1574: 34.

§. 76.

II. Poszebna 1) *Podtvergyajuchemu.*

Zvan oveh, vszem Tusbe Zpoznavany Proszledjih zkupneh, ima y vszako poszeb Poszledja szvoja, vu oszebnom podtvergyajuche ova

1-ich Nazadprejtinedaje, nit na tajeche, nit zapachajuche 504: 15. ar da gdo kaj proti szebi zlagalszeje, nigdo ne stimasze.

2-och Odvesuje Tusitela od Probe, ter vu varaskih Poszlih vszigdar: kajti probuvati, je od dvojimlyivoga Dugovanya Veru praviti; kada pako Obtuseni, Tusitela Potrebuvanye, za iztinzko zpoznava, onda zverhu Iztinitozti, vre vishe nikakva Dvojimba biti nemre.

3-ich Shententzia iz Valuvanya szudbenoga izrechena, z-nikakvem Vrachtyom pravdenem prehititisze nemre, zvan da kaj zvun Valuvanya bi dopitavalosze. Kajti proti Chinu laztovitomu Tusitelztva nije*). Zato y velisze, da Valuvanye,

Digitized by Google

naj puneshu Probu nachinya, y da jezero Szvedokom na Par ztoji. Kit. C. 6. Q. 19.

*) Za predszlanu Krepozt zadersati Valuvanye mora biti: I. szlobodnovolyno, ar primorano je ali poterlyivo, ali zahitlyivo. II. Zhajati mora od Pershone zdravu Pamet imajuche, kajti prez Razuma Chlovek za Dete dersisze, Valuvanye pako ovoga je od izte Pravicze nikakvo lae III. 723: 47. III. Mora biti od laztovitoga szvoga China, drugach je Szvedochanztvo, ne pako Valuvanye.

§. 77.

2) *Tajechemu.*

Poszebna Zpoznavanyu Tusbe tajechemu Krepozt vu oveh ztoji:

1-ich Probú na Tusitela prehita: ar Tajenye probuvati mochi ni, kajti ono, kaj nije, Kakvoche nikakve nima. Szuprotivno Tusitel Velek szvoj za Iztinu dersi, Velenye pako vszako probuvati morasze, odkud proztomu Velenyu vu Pravicah neverujesze.

2-och ne prechi Povrachek, niti na Valuvanye, niti na zapachajuche Tusbe Zpoznavanye: ar obodvoje biva z-Kvarom laztovitom, vre pako szvemu Dobru vszáki szlobodno odrechuje.

§. 78.

3) *Zapachajuchemu.*

Da y Zapachlyivoga Krepozt poszebnu znal hudesh, y ova pridajesze. Zadersavasze vu oveh:

1-ich da Nazadhod k-podtvergyajuchemu dópuscha, kajti Dobro tvoje szlobodno odpuschash.

2-och Da k-tajechemu povernutisze ne daje: kajti zapachajuche Odgovarjanye je iz Ztrani jedne Valuvanye, ar z-zapachlyivem vsivajuchisze

Digitized by Google

Proshnyu Tusitela za pravednu zpoznava, szamo da to ali ono pachilo nebi, vre pako od Valuvanya Povratek na tajeche nedajesze.

3-ich z-Zapachlyivem napervodojduchi Pachku probuvuti ima: ar zapachlyivo Zpoznavanye iz Ztrani jedne je Velenye, vre pako Velenye vszako Probu imati hoche.

4-ich Pachku ne probujuchi obszudisze: kajti na kuliko ova neprobujesze, na tuliko zapacheno Zpoznavanye je Valuvanye czelo, vre pako Valuvanya Poszledje je Obszugyenye. §. 76.

DEL XIV.

Od Prob vu obchinzkom.

§. 79.

Probe Izpisz, y Fele.

Dugovanye ako taki naj temneshe, ako vendar na Pitanye poztavlyeno nije, probuvati nimasze. Odkud probuvati je zverhu dvojimlyivoga, y zkupa na Pitanye poztavlyenoga (controversa) Dugovanya, Veru chiniti, *Probuvanye* pako je Orudelye, po kojem od Dugovanya takvoga Verasze chini. Glèdech

1-ich *Zviralische*, odkud Proba vzimlyesze, vre *nuternya*, vre *zvunzka* je. Ona iz Jederke, iliti nuternyih Pravde Okolicz, ova pako od drugud vanzpelyavasze. Tam zpada *Glasz* (fama), *Krich prozti* (rumor), *Szumnya* y *Poufanye* (prae-

Digitized by Google

sumptio); szim pako: *Szvedoki*, *Ochuvanye*, *Vuchitelztva*, y *Priszega*. Gledech

2-och Fele, iz kojeh zkupzhaja: vre je *jedne Fele*, vre iz *vishe Fel* zkupztavlyena. Tak probuvati szamo po Szvedokih, ali szamo po Vuchitelztvih, znamenuje Probu Fele jedne ztavlyati. Szuprotivno kada k-Knigi terstvenoj Priszega pridajesze, Proba iz vishe Fel chinisze. Gledech

3-ich *Ztranku* Probu ztavlyajuchu: vre je *Velitela;* vre je Probe ovoga Izpehavanye, drugach *Protiproba* (reprobatio) *) zovesze.

*) Ova biva, vre *ravno* t. j. po Probe, da Szvedoki, ali Vuchitelztva Protiztranke Veruvanye nimaju; vre *neravno* (indirecte), kada vu Probu Protiztranke ne vpdiram t. j. Szvedoke, ali Vuchitelztva nyegva ne vchekavam, nego kad za Barat takaj moj Probe szuprotivne ztavlyam v, P. Szvedoke, ali Vuchitelztva szuprotivna.

§. 80.

Iz Vupuchenya Szucza.

Ovoga tedar gledech Proba jedna velisze

1-ich *puna*; druga *menye puna*. Puna Szucza od China iz czeloga vpuchuje, y predobiva. v. P. Szvedoki dva ober vszeh Iznimuvany ztojechi. *Menye puna* Szueza od Predverska tusbenoga na punom ne oblada, kakva je Proba vszaka, dvem Szvedokom od vszeh Iznimuvany visheshem ne jednaka t. j. ne na Par. Menye puna jedna je

2-och polpuna; druga od polpune veksha; a druga od polpune menysha. *Polpuna* Szucza iz Polovicze lada, v. P. Szvedok jeden ober vszeh Iznimuvany ztojechi. *Od polpune veksha* dalye prusisze, v. P. Szvedok jeden od vszeh Iznimuvany visheshi z-Szvedokom josh jednem, koji takov ni. *Od polpune menysha* Szucza niti na Pol ne lada, v. P, Szvedok jeden vsza Iznimuvanya ne zatrechi.

Digitized by Google

§. 81.

Proba nad Velenyem lesi.

Koji kaj veli, y podvergyuje, on to izto da takaj probuvati ima, to izta Narava Velenya szobum douasha, ar ono od Probe jedino dobiva Krepozt. Zato probuvati mora

1-ich Tusitel: ar ov nekaj veli zae 84.

2-och Zapachlyivo zpoznavajuchi: ar takvo Zpoznavanye je iz Ztrani Velenye

3-ich z-Tajenyem szlusechisze takvem, koje Velenye vu szebi zadersava, ar y takov Velitel je. Tak da Peter posten ni kad ztavlyash, Petra za Tepcza velish.

4-ich Szlusechisze z-Tajenyem Pravicze, iz Zroka iztoga. Tak Pozivanye pred Szud da pravedno nije, koji zpochituje, on izti Naredbu veli prekershenu.

§. 82.

Zvan Pripadov treh.

Da Tusitel probuvati ima, to szamo vu Redu ztoji: ar vu Pripadih szledecheh od Terha ovoga prozt je

1-ich Ako Poufanye kakvo za nyega vojuje v. P. akosze on vu Ladanyu bi nahajal; ar za Ladavcza ztoji Pravicza prirogyenamu, da z-dobrum Verum lada.

2-och Ako za nyega Dobrochinztvo Naredbe govori. Tak Fiskush Kr. vu Pravdi Doshezti friske, ako taki Tusitel, probuvati nima, ar od Naredbe od toga prozt je.

3-ich Ako Obtuseni iz prevelike Zaufanozti, prevzetno, y nepremishlyeno na Probuvanye bil bisze zpuztil: kajti da dva na jenput probuju, to potrebno nije.

Digitized by Google

§. 83.

Probe Krepozt.

Vre da Krepozt Prob ztavlyeneh chujemo. Je pako ova:

1-ich Proba puna, ako z-Protiprobum ne prehitisze, zasze Oszudu dobiva 729: 27.

2-och Polpuna dopunitisze mora, ar drugach Obtuseni odvesujesze, kak pod Pravdum auzczugalzkum videliszmo. §. 99. K II. Z. II. O. I.

3-ich Ako Ztrankih Probe obodveh jednakeszu, Obtuseni y pak ne prepada 729: 27. Vanznemi Pravdu mejnu, vu kojoj vu takvem Pripadu Podloga pravdena na dvoje razdelyujesze. §. 119. K. II. Z. I. O. II.

DEL XV.

Od Probih nuternyih.

§. 84.

Glasz, Krich, Szumnya.

Ova nista neprobuju: ar

1-ich *Glasz* je Govorenye povszud zkorom razshirjeno, chijega Pochetnik neznan ni: vrepako Szvedoku jednomu, niti zapriszesnomu neverujesze.

3-ich *Krioha* proztoga Pochetnik nit neznasze, anda nit jednomu Szvedoku na Ztran dojti nemre.

3-ich *Szumnya**) (suspicio) naztaje ali iz Glasza, ali proztoga Kricha, ali iz drugeh Okolicz, vu ko-

Digitized by Google

jemi kajti takaj vkaninitisze mochi je, tak y od ovud Miszel zpelyana takaj nikaj nevalya.

*) Szumnya akoprem nit na pol neprobuje, Priliku vendar daje I. proti neplemenitomu, da vu Vuzu dozpe gae 23. II. proti plemenitomu Inkvisiczii 655. 38. Pr. ali 1) Ufanya nepraznoga biti mora za Iztinu vandobiti. 2) vu Delkih Izpitavanya nigdosze da neimenuje, da Krivicza ne vchinisze, kad Chin van nebi zhajal.

§. 85.

Poufanye (praesumptio).

Poufanye je Stimanye onoga, kajsze vu zpodobdneh Okoliczah zvekshinum pripecha. Drugo je *Chloveka*, na koje Pravicze ne paze; drugo je *Pravicze*, koju ne Chlovek, nego szama Naredba chini. Ono Probu nikakvu, ovo pako Probu punu nachinya. Medtem je dvojverztno. Jedno velisze

1-ioh *juris tantum*, iliti prozto Pravicze, koja Protiprobu dopuscha. Tak Poufanye je szamo prozto Pravicze, da nedojduchi pred Szud tverdoglaven je: ar vu Szudih Distr. y Oszm. proti tomu Probu ztaviti, ne kratisze. Tak Poufanye je takaj szamo prozto Pravicze, da Szvedok zapriszesen Iztinu je govoril, kajti Stimanye ovo Narebda prehititi z-Protiprobum dopuscha.

2-och *Juris et de jure* t. j. Pravicze y od Pravicze. Ovu Naredba ztavlya tak, da niti Probe proti nyoj ne daje, v. P. da on, koji niti med Dani 15. za zrechenum pri Tabulih Tverdoglavnozti Oszudum, pred Szud tabularzki doshel ni, chizto y napunoma tverdoglaven je, to Naredba tak za ztalno, y iztinzko dersi, da nikakvoj Protiprobi Mezta ne daje.

Digitized by Google

DEL. XVI.

Od Szvedokov.

§. 86.

Szvedokov A) Kahvoche.

Szvedok je Oszoba za Veru vu Dugovanyu dvojimlyivom, y zkupa na Pitanye poztavlyenom, chiniti prikladna, t. j. ober vszeh Iznimuvany vishesha. Da takva je, z-Kakvochami naredbzkemi, koje vendar szebi Ztranke, jedna drugoj, odpuztiti mogu, ako Podlaga Pravde Dugovanye obchinzko nije; odkada szamo Dobru svemu vszaki szlobodno odrechuje, obzkerblyena biti mora. Jeszu pako

1-ich Szloboschina
2-och Doba
3-och Nachin
4-ich Ztalish
5-ich Priszege telovne Poztavlenye zae 27.

§. 87.

1) *Szloboschina.*

Szvedoka Szloboschina vu tom ne ztoji, kak da Szvedok Dugovanye szebi dobro znano valuvati nebi moral, kajti znano Dugovanye ne valujuchi, na Kastigu Szvedochanztva kratecheh pravednosze potesuje, 49: 635. nego ztoji vu tom, da na Valuvanye, Znanyu szvojemu szuprotivnomu, jeli po Szili zvunzke,

Digitized by Google

zke, jeli po Nagnenyu, y Ztranchnozti nebisze primarjal. Kakti ovoj podvērseni ne primlyusze za Szvedoke szledechi

1-ich Koji Haszen, ali Nepriliku kakvu iz Dugovanya tusbenoga imati bi mogli. Zato za Szvedoka biti nemre I. Szudecz vu Pravdi pred szobum tekuche. Pr. 15. 16 2ae 22. II. Prokurator, ali Punoblaztnik vu Pravdi, koju brani. III. Tutor, ali Kurator za, ali proti Pupilu. IV. Sziromak. V. Kotrig Obchine vu Poszlu Obchine izte. VI. Pajdash Pregreske. Tak na Szud poztavlyen biti izproshen, za zvershene Mochi Szvedoka ne jemlyesze. D. 7. p. 31. Vanznemi Krivnyu vregyenoga Velichanztva. 1715: 7.

2. och Drug Tovarushtva, Rod, ali Sogori med 4tem Kolenom, zvan Krivnye vregy. Vel. 1ae 52. Kajti prijatelzka Nagnyenozt Iztinu pohablyuje. Iz Zroka iztoga Podlosniki y Szlugi vu zaglavnih niti za, niti proti Gozponu szvemu Szvedoki biti nemreju, zvan Krivnye vregy. Vel. 715: 7. S. Steph. L. z. C. 51. Vu varaskih vēndar, kad drugeh bilo nebi, za Szvedoke vzimlyusze, szamo da drugach ztranchni niszu, v. P. vu mejnih. 729: 26.

3-ich Iztinu podkapa takaj Odurjavanye. Zato odmechusze od Szvedochanztva teski Neprijateli Prol. 14. y Nekerscheniki proti Kerscheniku, za Nekerschenika. S. Steph. L. 2. C. 3.

§. 88.

2) *Doba.*

Druga, Dobe vu Szvedoku Kakvocha, ztoji vu tom.

1-ich da Szvedok Poszla vu onoj Dobi vu Znanye szvoje dobil je, vu kojoj onoga je takaj razmeti mogel. Zato ako Pershona Dugovanye

Digitized by Google

josh vu Dobi naprevednoj bi bila zeznala, takvo poszvedochiti nyoj nedopuschasze 1ae III. Szuprotivno ona, koja vu Dobi pravednoj, akotaki josh ne zvershenoj k-Znanyu bi dobivala, szvedochiti kruto more.

2-och Dasze od Poszla, kak je ishel, josh zpominati more: zato dalye od Let 60. Szvedochanztvo od Znanya laztovitoga ne vzimlyesze, kajti od Dugovany, kojasze pred Letmi 60. pripetila jeszu, dobrosze ne zpominyamo. 1ae. 39. §. 2.

§. 89.

3) *Nachin.*

Trejta vu Szvedoku Kakvocha Nachin, znamenuje to, da Szvedok povedati ima Zviranyka szvoga Znanya, da iz takvoga vidisze, jeli Szvedok zadoztnoga Znanya imati more, kajti takvoga nimajuchi kak bi Szvedok biti mogel? Zato odversujesze

1-ich Koji Pripechenye, koje jedini Vid navchiti more, szamo chul je.

2-och Szvedok gluhi od Dugovanya povedajuchi, kojesze pod Duranyem Falinge izte, je pripetilo.

3-ich Szvedok, koji Dugovanye po Chujenyu szamo laztovitom znati moguche, v. P. Kletvu, szam chul nije, nego Pripovedanye liztor drugeh dalye poveda, Znanya takaj nima, y zato jednako odhichujesze. Zvan da

4-ich bi to velel, da Dugovanye izti Zvershitel povedal je: vu ovem Pripadu Szvedok od Chujenya na Szvedochanztvo puschatisze mora, kajti puno Znanye ima, od iztoga Krivcza zadodlyeno, szamo da ov ni, ali Nor, ali Dete.

Digitized by Google

§. 90.

4) *Ztalish.*

Vre kaj je vu Szvedoku Ztalish? Dober Glasz vszigdar, ne pako vszigdar Plemenschinu znamenuje. Ar

1-ich vu zaglavnih neplemeniti proti Plemenitomu, ali za nyega onda szamo szvedochiti nemre, ako bi plemeniteh bilo, iz kojeh Iztina zeznatisze more. 729: 26. Dapache

2-och vu Pravdah varaskeh neplemeniti z-plemenitemi mogu vsze spolom szvedochiti, tak za, kak proti plemenitomu, szamo da dobrogaGlasza jeszu. Szuprotivno

3-ich Neopostenyen od Szvedochanztva odrinujesze, ter po Oszude takov, vu Pripadu vszakom; z-Nepostenyem pako China zamazan szamo vu Pripadu takvem, z-kakvemszije szam Ime pogerdil. 729: 26.

§. 91.

5) *Priszega telovna.*

Zadnyich k-Szvedochanztvu priztuplyujuchi Priszegu telovnu poztavi mora, poleg one Priszege Peldu (formulam), koja na Konczu DokonchkovOrszachkeh, vuTeluPravicz nahagyasze 729: 26. §. 1. Telovna velisze, kajti zvershavasze z-Chinom telovnem, t. j. z-Rechjum glasznum, y z-razshirjenemi tremi Ruke deszne na vishak zdignyene, perveshemi Perzti. Od takve Priszege proztiszu:

1-ich Duhovniki katolichki: ovi Perszih z-Desznum dotikavajuchisze na Chiztochu dushnoga szvoga Zpoznanya valuju.

2-och Szene noszeche: ove na Porod buduchi Szvedochanztvo davaju.

Digitized by Google

3-ich Chaztniki vlaztni (publici): ovi szamo szlusbeno (officiose) valuju, tojezt, pozivajuchisze na Priszegu onu, koju k-Priztuplenyu k-Szlusbi poztaviliszu. Vu Poszlih vendar ne szlusbenih vlaztni Szlusbenik takaj priszechi mora. D. 4. p. 31.

4-ich Sidovi: ovi z-golemi Nogami, proti Szunczu obernyeni, vu mertvechki Plasch oblecheni, z-Skerlyakom na Glavi, y Knigu Moyzesha vu Rukah dersechi, Priszége Peldu, koja vu 3ae 36. ztoji, na Glasz povedaju.

§. 92.

B) Broj za punu Probu.

Vu Dugovanyih Szlusbe vlaztne, szlusbeno opovedajuchi, ako taki szamo jeden, vendar puno proba. Szim zpada takaj tak Szucza, ali Priszesnika, Poszlu kojemu, piszmeno dokonchanomu, podpiszano Szvedochanztvo, da pred nyim Poszel tak, kak Piszmo govori, szlosilazeje (coramisatio); kak y Vrachitela ali Ranolichnika Vizum repertum (vigyeno znajgyeno), iliti Izpisz Tela ranyenoga, ali vmorjenoga. Zvan Pripad ov za punu Probu vszigdar Szvedoki dva potrebujusze. 729: 27. §. 1. Odtud ono „*Szvedok jeden, Szvedok nijeden.*“ Medtem da Szvedokov vishe puno probuju, to josh zadozta ni, da oni ober vszeh Iznimuvany vekshi bili bi, nego Dugovanye tusbeno moraju zverhu toga ovi

1-ich z-iztemi Okoliczami vszi jednako povedati: drugach akoprem nyih y vishe bi bilo, ako vendar drugu vszaki povedal bi Okoliczu, na Konecz izti nepelyajuchu, onda vszaki zmed takveh, zverhu szvoje Okolicze je Szvedok szamo jeden, y kakti jeden, China nijeden ne probuje. Ova Szedokov Pojednozt *) *neparna* velisze (singularitas diversificativa). Kada pako

Digitized by Google

2-och drugu zadnyich vszaki Okoliczu bi povedal, ak vendar Okolicze ove razluchene pelyale na jeden Konecz bi, Pojednozt onda ova nakuplyivna (cumulativa) zovesze, y ova probuje puno. v. P. Szvedok jeden kad bi rekel, videlszem Pavla Zemlyu gnojiti - drugi videlszemga nyu orati - trejti szejati: cheterti seti - peti Sitka od Zemlye izte odpelyati - pet Szvedokov takoveh, ako taki vszaki za Okoliczu szvoju pojeden, kajti vendar ova vszaka na jedno izto pelya, iliti na Ladanye Pavla Zemlye izte mirovno, probuju zato oni to izto kruto na punom.

*) Kajti Szvedoki pojedni China ne taje, odkud szamo vu Okoliczah nezjedinujusze, razluchujusze zato Szvedoki pojedni I. od Szvedokov *jeden drugomu protivneh*: kajti ovi ne vu Okoliczah, nego vu iztom Chinu szuprotivijuszi v. P. kad bi jeden velel, Pavel vudril je, drugi pako Pavel vudril ni. Ako obodva jednoga Zroka Znanya podavali bi, onda verujesze onomu, koji je Ztalisha prestimaneshega. II. od Szvedoka *szebi szamomu protivnoga*: takov ako poprechni drugo, drugo pako vu Verevrednuvanyu valuval je, vu Pripadu ovem Valuvanye verevrednuvano obladuje. Ako pako tak jedno, kak drugo vu Verevreduvanyu jeden izti bi valuval, takov kakti krivopriszesni kastigujesze. III. Od Szvedoka *dvojechega*, koji okolo Dugovanya, koje valuvati imal bi, szam vu Dvojimbi ztoji. Ovomu ne verujesze, zvan da vu Verevrednuvanyu, odrezano bi govoril.

§. 93.

C) Izpitavanye I. Poprechno 1) poleg Delkih Znalichtva (Deutri).

Jelisze Chin, koji Potrebuvanyu, iliti Pravdi Ztroka daje, vu ovoj probuvati mogel bu, to josh pred Pravdum podignyenum, da ova zabztuny y z-Kvarom Ztroskov pravdeneh ne podisesze, imasze zeznati. Zato Pravdi Inkvisiczja pametnosze predposhilya, iliti Valuvanyih Szvedo-

Digitized by Google

kov Pobiranye. Chinisze pako ovo poleg Delkih Znalichtva, Pitanya zadersavajucheh. Ova Advokat

1-ich tak izdelati ima, da ona, koja Valuvanya pobirati chinechemu hasznovita jeszu, van iz nyih izhajaju

2-och predati Szuczu izpitavajuchemu z-*Szignaturum* zkupa, t. j. Popizkom Szvedokov izpitati moraneh Imen. Ova Princzipal z-nyihovem Ztalishom, k-kojemu zpadaju, y z-Meztom Prebivalischa nyihovoga na Pero dati ima, da nye ne po vszikut zizkavati bude moral.

§. 94.

2) *Po Szudbenozti szlishne, y z-Oblaztjum nato obzkerblyene.*

Pobira pako Inkvisicziu Szudbenozt ona, koja y Admonicziu szudbenu zvershava 807: 6. Anda ne szam Varm. Szudecz, akoprem valyano szam pred Szud pozival bi *ond.* §. 5. nego z-Priszesnikom zkupa, ne vendar vu tugyoj Varmegyii. k-Tomu treba je Zapovedi primarjavlyivne (Mandat. compul.), koja izpitati imanem, pod Kastigum, Dusnozt navalyuje Priszegu poztaviti. Okolo Zapovedi ove

1-ich Ne dobivasze prez pokazanih Punktumov, iliti Delkih Znalichtva, koja Mester vu Znamenye, da nye videl je, podpishuje.

2-och Onomu, na koga Mandatum ov zhaja, med Dani 60. od Vanizhajanya, izti predatisze ima, drugach Krepozt nyemu znikne: od Predavanya pako dura ova chesz Leto czelo 1ae 33. Da pako na Szucza takaj Varm. z-Pajdashem vanzhajati more, to odtud je, da Ztolu Banzkomu je takaj zverhu Varmegyie Oblazti.

3-ich Predanomu szebi Mandatumu, on koga

Digitized by Google

slishi, naherbtiti mora na Nachin navadni, daga vu Poniznozti dusne prijemlye *).

*) Vu Poszlih vlaztneh, iliti obchinzkeh Mandatum ov netrebujesze, nego y szama Ekzmishia Magistratzka zadozna je, t. j. Pershone izpitavajuche od Magistrata odregyujusze. Medtem Priszesnika Tabule Banzke Varmegyia vanposzlati nemre, kajti vu Szlusbe szvoje Poszlih od Varmegye neviszi.

§. 95.

3) *Na Nachin naredbzki.*

Za imanemi Punktumi Znalichtva, y imanem zkupa Mandatumom primarjavlyivnem, ali Naruchenyem Viczekomesha, na koju Neplemeniti szamo priszechi dusniszu 1351: 23. ali za imanum vu Poszlih obchinzkeh Ekzmishium, Szudecz Valuvanya pobirajuchi

1-ich Neplemenite k-szebi poziva, prestimaneshe pako (honoratiores) szam pohaja, obodvem povedajuchi, da za pobrati od nyih Valuvanya on odregyen je, y za Probu Iztine, Mandatum, ali Komishiu V-komesha, ali Ekzmishiu magistratzku van pokasuje. Za dokazanum ovak Oblaztjum

2-och Vszakoga opomene; da, na nikaj chlovechanzkoga nepazech, vsze jednako, Iztinu naj poveju, Kastigu takaj krive Priszege nyim nezamuchech, y za vzetum od vszakoga Priszegum, poszle vszakoga poleg Punktumov Znalichtva izpitava, vu Nenazochnozti vendar Ztrankih, za odvinuti Porazmenye 486: 14. Izti

3 ich ima Szvedoka vszakoga kadga vanzpuscha, opomenuti, da vani ztojechem, y josh ne pitanem, Odgovore szvoje naj ne pove. Ar vszaki Szvedok poszeb y szameni, drugemi Szvedoki nenazochnemi, zapriszesujesze, y izpitavasze. Izpitavecz

Digitized by Google

4-ich Valuvanya Szvedokov, z-predposzlanem Imenom, Pridovkom, Ztalishom, Dobum, akosze taki ova, szamo na Priliku, bi povedati mogla (circiter), y da pod Priszegum ali Pripravnoztjum nyu poztaviti povedanaszu, zadnyich napishe, nego y ako kaj nepremishlyeno Szvedok bi bil povedal, da to popraviti more, Valuvanya vszakoga, predi negga zpuscha, vszakomu zoszeb prechteje.

§. 96.

4) *Vre za nazochni Barat, vre za vekivechni Zpomenek.*

Od poprechne Inkvisiczie josh tosze znati ima, da dvojverztna je: jedna *za nazochnu Pravdu*, od koje doszad; druga pako chinisze *za vekivechni Dugovanya Zpomenek* iz Ztraha, da nebi mozbit Dugovanye onda ztopram na Pravdu doshlo, kada Szvedoki vre vszi bi pomerli bili. Kajti pako y ona bi mogla Prevarasze zvershavati, da Szvedokov Verevrednuvanye hotoncze takdugo bisze odvlachivalo, doklam Protiszvedoki vszi vre bi pomerli bili, zato potrebuje Vechnicza Kr., da poprechna vu ov Konez Inkvisiczia chinisze

1 ich Vu Nazochnozti oneh, kojem na Dugovanyu kaj lesi:

2-ooh z-Zkupzezvanemi Szuszedi, y Mejashi.

3-ich Dasze vu Varmegyiah razglashuje (publicetur), y vu Paru vu Piszmozhranische dasze naj poztavi.

4-ich Zpelavanye vu Vsivanye da pridoslo bi.

§. 97.

II. Verevrednuvano 1) *pred Szudom Pravde.*

Poprechna Inkvisiczia po szebi szamoj nista

Digitized by Google

ne probuje, zvan da za verevrednuvanu nyu Protiztranka bi vzimala. Zato Verevrednuvanye nyeino izprosziti imasze. Za proshenem ovem

1-ich Verevrednuvanye Protiztranka prechiva, y proti Kakvocham Szvedokov Iznimke ztavlya. Ztranka vendar Szvedoke ztavecha proti ovem iztem Szvedokom zvojem iznimuvati neszme; ar kaj jenput dopadasze, vechsze nedopazti neszme. Nego y Protiztranka

2-och Iznimke szvoje ako probuvati nezna, zahitesze onda one, y za verevrednuvati Szvedoke, z-jednem Dansze po Oszudi ztavlya.

3-ich Dan ov, Szvedoki poprechno valujuchi, pred Szuczem Pravdu krojechem ztavesze, y prednyimsze opet napriszeshu *), nego y pak szameni vszaki, y vu Nenazochnozti Ztrankih 486: 14.

*) Vu Verevrednuvanyu Valuvanye poprechno (collateral.) Szvedoku zakrivati nikak ne szvetujesze, nego ono nyemu predi prechteti, y poszle nad vszakem Punktumom, kaj szad od nyega miszli, y kaj znaj, imasze pitati. Ar z-zakrivenem Valuvanyem poprechnem Szvedok aksze bi szamo vu obchinzkom od Punktumov zpitaval, onda I. Szudecz ne poprechnu verevrednuvati, nego novu dapache Inkvisiczju, ter verevrednu chiniti, bisze vigyeval. II. Szvedok, kad Valuvanye nyegvo, vre izvan Szedischa szudbenoga van pavedano, nyemusze predi prechteje, zkupa na Okolicze China popelyasze, y Govorenya lasna preprechivajusze. Medtem poszluj kakgod predvidlyivo, retko vendar odvinesh to, da on, koji hoche, nebi takaj mogel krivo valuvati.

§. 98.

2) *Zvan nyega.*

Verevrednuvanye *) po Iznimki vu Pripadih szledechih vu Szudu Pravde ne biva

Digitized by Google

1-ich Ako Szvedoki po Betegu, ali drugach vu Dojtjèm pred Szud bisze prechili. Vu Pripadu ovem Priszednik iz Tela iztoga vu Dom betesnoga vansze poshilya y ovdesze Verevrednuvanye zvershava. D. 2. p. 30.

2-och Vu Pravdi mejne Verevrednuvanye biva vszigdar na Liczu Zemlye, pred Mejashi, y z-oszebujnem Obichajem. §. 118. K. II. Z. I. O. II.

3-ich Kada Szvedok pod Szudbenoztjum Szucza krojechega bil nebi: vu ovem Pripechenyu po Liztu naproshlyivem (compass). Szudecz Pravde, Poglavarztvo Szvedoka iztoga naprosziti ima, daga ondi naj izpita y Valuvanye nyegvo da pod Pechatjum verevrednum Szuczu Proshnyiku naj poshelye.

*) Pri Verevrednuvanyu pripazi takaj: I. Da na Izpitavanye vu Verevrednuvanyu, poztavlyena Szvedokov Valuvanya, vszigdar na Koneczu Inkvisiczie poprechne, ali chizto na drugi poszebni Paper, z-predposzlanem navadnem Pochimanyem, po Szuczu verevrednujuchem napishu, y po nyem podpishusze. II. Da od potlamkam Szvedoki vre verevrednuvani jeszu, vishe ne proti Kakvocham, nego szamo proti Govorenyam nyihovem Iznimuvanya, dasze chiniti mogu, rechisze to jezt to szamo poszle more, da ali szam Szvedok josh dvoji, ali da Szvedokiszi protive, ali daszu neparno pojedni. Ar vu Verevrednuvanye privolyujuchi, takaj vu Kakvoche nyihove privolyuje.

§. 99.

3) *Po Szmerti.*

Verevrednuvanye dvojverztno je: drugo, od kojega do vezda; drugo *po Szmerti* velisze, kada Szvedoki, pred Verevrednuvanyem szudbenom, prez Nazadpozivanya Valuvany szvojeh poprechneh, vumerli bi, nye zaizto nazadvzimajuchi, y tak od Pogibeli Zkvarjenya vekivechnoga men-

Digitized by Google

tujuchisze, ako Las bi mozbit bili pod Priszegum povedali. Ovak verevrednuvani, z-verevrednuvanemi vu Szudu, na Par idu, 1ae 86. nego szamo vu Redu. Ar

1-ich Ako Zkupszvedoki Valuvanya szvoja vu Szudu podtverdili niszu, onda niti verevrednuvanem po Szmerti ne verujesze D. 6. p. 31.

2-och Vu Pravdi Plemenschinu izvegyavajuchoj, Szvedoki verevrednuvani po Szmerti ne prijemlyusze. §. 82. K. L Z. I.

§. 100.

III. Verevredno.

Doszad Inkvisicziu vre dvoju videli jeszmo, poprechnu, y verevrednuvanu. Trejta Fela Inkvisiczie *verevredna* velisze, koja, vanzpuschavshi poprechnu, mahom vu Szudu chinisze. Za ovu zadobiti, Delki Znalichtva k-Pravdi pod Szlovum, ali Znamenyem drugem prilositi, y zkupa proszitisze po Govoru ima, da za Szvedoke, poleg oneh Punktumov na Szudu izpitati, Rok bisze poztavil. Obhajasze pako ztem poprechna Inkvisiczia zato,

1-ich Kajti Inkvisiczia poprechna bi prevech Ztroskov potrebuvala. Ali

2-och Kajti Szvedoke imajuchi, vu Konecz dober Pravde szvoje, previshe bisze zaufal.

§. 101.

D) Kastige.

Szad od Pravdih iz Szvedokov: zvan one na Kastigu Mochi vekshe, koju podise Szudecz proti onomu, kojiga je vu Pobiranyu Szvedochanztvih, ali pridersaval, ali izbil. 504: 5.

Digitized by Google

723: 10. y zvan one, na Kastigu frtv. 100. koju Obchinztvo proti onomu podise, koji Inkvisicziu vlaztnu (publicam) vu Imanyih szvojeh, ali ne dopuschal, ali preprechival je 638: 60. szim josh ove dve zpadaju: jedna na Kastigu szvedochiti nehotecheh, druga na Kastigu krive Priszege. Od ove

1-ich Podisesze ne proti onomu, koji Neiztinu zadnyich bi povedal bil, koji vendar drugach Dugovanye znal nije; nego proti onomu szamo, koji proti Znanyu szvemu szvedochil, y priszegel je na Kvar Tusitela *)

2-och Szudztvo szlishi Ztolu oszminzkomu, ali Varashu, ali Ztolu G. kak v-drugom Meztu vre je povedano, potlamkam Ztol Duhovni Priszegu krivu bi bil vre znashel. K. I. Z. I. § 30.

3-ich Kastiga krive Priszege je Neopostenenye, y frti. 200, ako proti Oszobczu (privatum), ako pako proti Fiskushu Kr. krivo je priszeseno, onda zvan Infamie Obtuseni, josh vsza Imanya zgubiva 20 30. §. 2.

*) Kriva Priszega y to je, kad gdo to nebi bil zvershil, kaj vendar pod Priszegum obechal je. Ova medtem Priszega kriva na Szud nuternyi szamo zpada.

§. 102.

To izto.

Od Pravde druge znaj

1-ich Po ovoj proszisze Kastiga od frtv. 64. iliti Markih 16. t. V. vu Poloviczi na Szucza zpadajuchih. Vtrachtva vsza praydena odvinyena jeszu 49: 635. zvan Preneshanya na Szud vekshi po Mandatumu zadoblyivoga. 729: 30. §. 4. 1807: 10. §. 1. Vu Kastigu ovu

2-och Prepadaju ne szamo Szvedochanztvo kratechi, nego y oni takaj, koji od Priszege ko-

Digitized by Google

ga bi bili odgovorili 49: 635. y to tuliko kulikoputi zae 28, Neplemeniti Penez nimajuchi z-Kosum plachaju, 81: 563. Medtem

3-ich Od Kastige ove prostiszu, koji proti szebi bi bili valuvali: kajti to chiniti proti szebi nigdo dusen nije, ali proti kojem y tak bi bilo iznimuvano, y zaradi Pomenkanya naredbzkeh vu nyih Kakvochih bi bili prez toga y tak odhicheni. D. p. 185.

4-ich Szudecz proti Kmetom je Gozpon Z. 3ae 25. §. 3. proti Varaschanom Varash 3ae 10. proti Plemenitem zadnyich je Vicze-Komesh 49: 635.

DEL XVII.

Od Ochuvanya (Oculata).

§. 103.

Kaj je?

Ochuvanye je Chin on szudheni, po kojem Dugovanye tusbeno z-laztovitemi Szucza Ochima izvigyevasze. Chinisze, kajti pri Dugovanyih nekojeh k-Iztini dozpeti drugach mochi ni. Mezto ima

1-ich vu Pravdah kotarzkeh (territorial), jeli zalosneh, jeli iz Korenitozti, jeli na Kastigu Mochi menyshe zae 41. jeli mejneh D. 1. p. 83. jeli iz Natiravanya Marhe. 729: 42. 3ae 33.

2-och Vu Pravdah kvarovneh, kaktiszu: za zadobiti Kaucziu iz groszechegasze Kvara iz po-

Digitized by Google

skodlyiveh Melinov, ali Naszipov D. 5. p. 190. iz Porobienya Loz 21: 807. — zaradi Kvara po Zemlyi peschene 20: 807.

3-ich Vu Pravdah zaglavneh, Nego vu oveh Ochuvanye napravlya Ranolichitel, ali Vrachitel; y oveh Ochuvanye velisze *Vizum repertum.*

§. 106.

Zvershavatiga Nachin.

Ov szledechi je: kada najmre Oszuda Ochuvanye izgovorila, y zapovedala je, onda

1-ich Szudecz Dugovanye Ochuvanyu podverseno, ako je gibuche, predsze da donezti, y ono pregleda, k-negibuchemu pako szam priztuplyuje. Ovde

2-och Szvedoki na Liczu Zemlye pokasuju y Lesalisohe, y Sirinu, y poszle Szudecz zvigyeva, nili Meje Ztranka zaizto ni preztupila *).

3-ich Vu Vandavanyu Kauczie, zaradi Kvara naztati moguchega, y vu zaglavnih Ochuvanye biva prez vszakeh Szvedokov, kajti nit potrebni niszu.

*) Vu szvedochni zverhu kak zvershenoga Ochuvanya Lizt, Imena takaj tak plemeniteh Szuszedov, kak Lyudih mesterzkeh, ako y ove pozvati, je bilo potrebno, poztaviti morajusze, y Lizt takov pod Znamenyem kakvem k-Pravdi prilasesze. Probu naj chverzteshu chini, ter od one, koja po szamemi Szvedoki biva, vnogo jakshu, poleg Rechih „*kaj z-Vidom zpoznavasze, z-naj iztiniteshem Szvedochanztvom izkasujesze.*“

DEL XVIII.

Od Vuchitelztvih (Documentis).

§. 105.

Vuchitelztvih A) Izpisz y Fele.

Vu Vzetju shirjem vszako Probe Orudelyé Vuchitelztvo je, ar podvucha Pamet Szucza vszako. Vu Vzetju vendar ztishnyeneshem jedino Piszma, Szuczu vu Probu podana, *Vuchitelztva* zovemo. Drugaszu

1-ich vlaztna (publica), druga *szamoszvojna* (privata). Ona, drugach *verevredna*, od Oblazti vlaztne pod Pechatjum vlaztnum vanizhajaju; ova pako Oszebezi pod Pechatjum szvojum szamoszvojnum *), od szebe davaju van, Pershona szudbena bi, ali nebi prihajala. zae 13. §. 4. Ohodvoja vreszu

2-och *pervopiszna* (originalia) vre *drugopiszna*. Onaszu Piszma od Dugovanya kojega perviput naregyena; ova pako iz pervopisznoga prepishujusze, y jeszu vre

3-ich *Prekvzetki* (transumpa), vre *Drugi* (paria), vre *Prepizki* (copiae). Prekvzetki chinesze pod Pechatjum vekshum; Drugi iliti Pari po Pershonah szudbeneh iz Szlusbe, Pechat vendar vlaztnu nimajucheh, v. P. Par Lizta pozovnoga; Prepiszi zadnyich hivaju po Pershonah iz vszega szamojszvojneh.

4-ich Prekvzetki jeszu vre *szudbeni*, vre *zvanszudbeni*. Oni vszigdar iz Pervopisza chi-

Digitized by Google

nesze; ovi pako jeszu ali *Prekvzetek pervi*; ali *Prekvzetek Prekvzetka*! On iz Pervopisza; ov pako iz Prekvzetka vanzpishujesze.

5-ich Prepiszi jeszu vre *zkupzgledani* (vidimatae), vre *prozti* (simplices). One Pershona vlaztna szudbena, Pechat vlaztnu nimajucha, y szamo naproshena v. P. V-Komesh, Priszednik, ali Szudecz varm. Notarlash, ali Juratush Tabule Banzke z-Pervopiszom prizbodablya, y z-Pervopiszom da od Rechi do Rechi szlasesze zpoznava. Proztem Poszvedochenye takvo menyka.

*) Predversek oveh ako je Pogodba dobrochinzka, *Chirographus*, ako tesecha *Syngraphus*, t. j. zlasztovitum Rukam napiszani Zavez; ako je Dusnika Namirenye *Kvietanczia*, iliti Lizt namirni (Apocha); ako Namirenye Verovnika Protinamirek (Antapocha), iliti *Kontrakvietanczia* zovusze. Ovoga Dusnik Verovniku zverhu toga predava, da on ovomu nit vishe, nit menye v. P. od frtv. 100 platil ni. Anda z-Namirhi Ztroshi, z Protinamirki pako Dohodki izkazujesze.

§. 106.

B) Potrebchine I. vszem zkupne.

Potrebchine zvunzke vszem Vuchitelztvam zkupne jeszu:

1-ich Vuchitelztvo da imenuje Pershonu tak onu, za chije Dobro ono nachinyasze, kak y onu, proti kojoj napravlyasze, y Predversek, zverhu chesza izhaja: dasze zna, na koga, proti komu, y vuchem Vuchitelztvo probuje. 2ae 17. 723: 39. §. 10.

2-och Nit Popravlenya, nit Pridajenya, najmre vu bitnom, t. j. vu Imenih Pershon, Dugovany, Pravicz, ali Dusnoztih, dasze vu Vuchitelztvu nevigyevaju: ar poleg takveh Faling Vuchitelztvo szumnyivo poztaje, y kak tak-

Digitized by Google

vo ne vpuchuje, anda nit za Probuvanye prikladno ni zae 17. §. 1. zvan da Rechi popravlyene, ali pridane, z-Ztranmi y Potezmi, na kojeh lese, po iztem Vandavczu poleg Podpizka nyegvoga bisze zpoznavale 723: 39. §. 11.

3-ich Zpoznati ima, da Vuchitelztvo vu Jeziku materinzkom napravitiga chinechemu je raztolnacheno: arsze y to izto vu Dvojimbu bi vlechi moglo, kak anda vu Pripadu ovem Vuchitelztvo izbranil budesh, koje, iz Falinge ove, od izte Pravicze nikakvo budesze szudilo? 687: 13.

4-ich Da Datuma pokasuje tak Vremena, kak Mezta: da ako z-Okoliczami jeli Vremena, jeli Mezta Vuchitelztvo zkupszlagatisze moglo nebi, dasze neg iz oveh Himba lehko prepozna. zae. 17. Pr.

5-ich Podpiszek y Pechat Nachinavza: da ako Podpiszek gdo drugi bi bil napravil, ali Pechat kriva ako bi pridana bila, to izto Prevaru takaj da opre. Medtem jeli Pechat iz Vuchitelztva viszi, jeli na ono pritisznesze, vsze jedno je, y Valanye Vuchitelztva zato szamo, kajti z-Pechatjum viszechum je obzkerblyeno, nikaj vekshe nije zae 17. §. 3.

§. 107.

II. Zkupne vlaztnem.

Zvan Potrebchin Vuchitelzvam vzem zkupneh, Vuchitelztvam vlaztnem josh ove prepishujusze

1-ich Szudbenozt, pred kojumsze Vuchitelztvo vlaztno napravlya, tak szebe imenuvati, dasze zna, kuliko izto probuje, kak to takaj. da takvo napraviti chinechi nazochen vu Pershoni

Digitized by Google

bil je, ali nyegov Punoblaztnik, zpoznati ima, z-Datumom Punoblaztnichtva. D. 10. p. 100.

2-och Vuchitelztvo kad pred Ekzmiszkushi napravlyasze, ondasze y Ekszmishia zpoznati ima, y da poleg Opovedanya nachinyeno je, zvershenoga z-Pozivanyem na Priszegu Szlusbe. 723: 39. §. 7.

3-ich Ekzmizushi da dvaszu, vanzemshi Statucziu, gde Vpelach z-Szvedochanztvom je zadozten 492: 43. Pr.

4-ich Nachin Piszanya (stylus), y zvunzki Obraz, vu oszebnom Vojzk, y Vezilo dasze navadno obdersuje, z-vanpuschanemi Zaporkami zvannavadnemi 608: 9. a. c.

5-ich Vuchitelztvo napravlyeno tak vu Maticzu 723: 39. §. 8. izpiszatisze, kak vu Piszmozhranische zpravitisze mora. *ond.* §. 14.

§. 108.

III. Poszebneshe 1) *iz Piszarnicze Kr.*

Iz Piszarnicze Kr. izhajajuchem poszebna jeszu:

1-ich Izhajati imaju vu Imenu naj visheshem.

2-och Pod Pechatjum sztudbenum Kr. vekshum, ako Vandavanye chini Perszonal *); ali pod jednum iz perveh treh Pechatih Kr. ako Vandavanye biva iz Piszarnicze Kr. vekshe.

3-ich dasze po Perszonalu, chija Piszarnicza velisze Kralyevzka menysha; ali ako Vuchitelztvo vandaje Piszarnicza Kr. veksha vu Bescu, v. P. Predszlobodu (privilegium), da onosze po Kralyu, Kanczelariushu, y Referendariushu podpishe. Kada Kraly podpiszatisze mogel nebi, onda pridajesze Zaporka „*ad mandatum suae Majestatis proprium* (*na Zapoved szvoje Szvetlozti laztovitu*).

Digitized by Google

4-ich Da Predszlobode pokasuju Imena Velikashev tak duhovneh, kak zaztavneh (Baronum Regni).

5-ich Vuchitelztvo vu Knigu Kr. vupiszatisze ima.

*) Perszonal; vszakoga pred szobum nachinyenoga Vuchitelztva iztinzki Drug vu Piszmozhranishe Kralyeztva poztaviti mora. To izto vuchiniti ima vszaki takaj Veliki Kralyeztva Szudecz od oneh takaj, koja Mestri vu Pismozhranische szvojeh Glavarov vu Pervompiszu poztaviti dusniszu 723: 45.

§. 109.

2) *Iz Mezt verevredneh a) Pervempiszom.*

Napravlyena vu Meztu verevrednem takaj szvoja imaju, kakti:

1-ich Pervesheh Pershon Kaptolomzkeh, ali Klosterzkeh Imena, y Chazti da zgovarjaju 492: 44. §. 5. 723: 39. §. 10.

2-och Gotovo Vuchitelztvo pred czelem Kaptolomom, ali Klostrom da Notar prechiteje. *ond.* §. 12.

3-ich Po Lektoru vu Kaptolomu; vu Klostru pako po Shuperioru (Poglavaru), ali oveh Nameztniku, z-pridanum takaj Szlusbum szvojum, dasze podpishe. *ond.* §. 9.

4-ich Vuchitelztva Pervopisz, od Notara Mezta verevrednoga, dasze vu Maticzu od Rechi do Rechi izpishe, y zatem mahom za vekivechno, y verno Chuvanye po dveh Kaptolomzkeh, ali Klosternikih podpiszan vu Piszmozhranische verse; Ztrankam pako Lizt szamo szvedochlyiv, vu kojega Vuchitelztvo ozelo od Rechi do Rechi poztavlyasze, dasze van da 723: 39: §. 14.

5-ich Vuchitelztva vu Piszmozhranischu szvojem lesecha, da pri Poizkanyu potrebneh,

Digitized by Google

vu Ruke primati nepotrebna treba nebu, y Vreme gubiti z-Kvarom izteh Vuchitelztvih, koja po Razhitavanyu lehko podraplyusze, pod Kastigum frtv. 500 izkaziteliti, vsza Mezta verevredna dusnaszu 1807: 14.

§. 110.

b) Prekvzetkom.

Pri Prekvzetkov Vandavanyu tulikajshe nekoja oszebujnaszu, kakti

1-ich Da med Letom od nachinyenoga Pervopisza, prez vszakoga Mandatuma preizkavenzkoga (requisitorium) vandatisze moraju, pod Kastigum frtv. 500, y Povratek Kvara, akoprem ona bi Pravicze iztoga Kaptoloma ali Klostra dotikavala 765: 11. 723: 42. §. 6.

2-och Ako Pervopisz ne onde, gde napravlyen je, nego drugdisze bi nahajal, onda, poleg Mandatuma preizkavenzkoga, iz vezdashnyega Lesalischa, na Mezto Izhajanya preneztisze ima, y iz Mezta ovoga Prekvzetek vandatisze 723: 43. §. 3.

3-ich Vu Prichetku ovoga, Mezto verevredno na Mandatum preizkavenzki Pozivanye chiniti, zatem Mandatum izti od Rechi do Rechi vanzpiszati, y ovo Velenye pridati mora „*Dobroztivnomu Mandatumu ovomu poleg Dusnozti nashe za chiniti zadozta, mi Piszma vu Piszmozhranischu nashem, marlyivo preizkali, y onde szledecha na Proshnika zpadajucha Vuchitelztva nashli jeszmo*“ y ova poszle vtik od Rechi do Rechi prepishujusze. 723: 39. §. 7. Nego

4-ich Jelisze iz Pervopisza, ali pako iz Prekvzetka pervoga Prekvzetek nachinil, to vu vszakom Prekvzetku imasze zpoznati, y ako iz Pervopisza bisze bil prepiszal, onda y Ztalish pridatisze mora, vu kojem on vu Piszmozhra-

Digitized by Google

nischu bil je, t. j. jeliszeje vu Maticzi izpiszan, ali pod drugem Verevrednoztjenyem; jeli med Falati szamo, y Poznamenuvanyi (fragmenta et signaturas) nashel. Ako doszad pri Oszebczu vu Zpravi bil je, y za Prekvzivanye szamo, ako tam doneshen je bil, onda morasze povedati, da je y pak odneshen, ali vu Piszmozhranischu Mezta verevrednoga da je oztavlyen. Zadnyich ako Pervopisz vu Piszmozhranischu iz Pochetka bil je, nego kesneje ako od onud je poginul, ni to zamuchatisze neszme 723: 42. Prepiszana Vuchitelztva *) szledi

5-ich Navadni Zaklop (conclusio), Podpisz, y Pechat z-zadersanum Vezila Farbum navadnum, t. j. Meztu verevednomu laztovitum.

*) Za nyihovo Vandavanye izvershiti, Vuchitelztva Notar iztoga Mezta verevrednoga, zadnyich domov vzeti, drugi vendar, szamo vu Nazochnozti dveh Kanonikov, ali Fratrov iz Tela iztoga, takva chteti mogu, zaradi Pridersavanya, ali Pohablyenya Pogibeli. Vu obodvojem Pripadu za imanum Hasznum y pak vu Pizmozhranische poztavitisze imaju 741: 25.

§. 111.

3) *Iz Obchin drugeh.*

Vuchitelztva zadnyich davaju van y Varmegyie, y Varashi, y Obchine druge. Dapache y Darsaniki Varmegyie (Comitatus officiales), y Notariushi, med Mejami vendar szvoje Poszlenozti, t. j. vu Poszlih szamo nyim predanih probajucha. 2ae 13. §. 3. Vu oszebnom od Varmegyinzkeh:

1-ich Varmegyia nye pod Imenom Obchine, y Podpizkom Notariusha daje van, zvan Oszude vu Pravdi Plemenschinu izvigyevajuchoj, koju, vszi vu Pravde izte Priszedniki podpishuju. Nego ove izte

2-och Notariush vu Maticzu vsze napiszati,

Digitized by Google

y vu Piszmozhranische poztaviti ima, kak takaj vsze Proshnye, tak napervovzete, kak zahichene. 723: 58. Jednako

3-ich Darsanik Varmegyinzki Piszma vsza iz Szlusbe napravlyena, kaktiszu Lizti opomenyzki, Akczie, Inkvisiczie, mora Leto vszako vu Pervompiszu, z-Kazitelom zkupa, pod Kastigu od frtv. 500. poleg Akczie Fiskusha M. pred Shedrium tekuche, vu Piszmozhranische Varmegyie verchi 729: 35. Medtem

4-ich Vanznetki (extractus) iz Maticze, davajusze van ne vu Imenu Obchincztva, niti na Odregyivanye Varmegyie, nego jedino poleg Podpiszek szamoga Notariusha, y liztor pod Notariusha Pechatjum, a ne Varmegyinzkum.

§. 112.

C) Krepozt I. Vlaztneh 1) Pervopiszneh.

Poklamkam videliszmo, Vuchitelztva vlaztna kak pravesze, szad od Krepozti nyihove, ter Pervempiszom je ova:

1-ich Ono, zaradi chesza nachinyena jeszu, na punom probuju, arsze naszlanyaju na Verevrednozt obchinzku. 1ae 37. §. 12. 2ae 15. 723: 42. 729: 24.

2-och To, kaj povedaju pridohodno, ne probuju: kajti gledech takva, Verevrednozt za Iztinu nyihovu ne ztoji. Kaj vishe

3-ich z-Potrebchinami szvojemi neobzkerblyena neprobuju niti ono, zaradi chesza napravlyena jeszu: kajti prez oneh jeszu szumnyiva, takva pako nikoga vputiti nemogu.

§. 113.

2) *Prekvzetkov perveh.*

Prekvzetkom, chijeh Pervopisz poginul je, Krepozt je ova:

Digitized by Google

1-ich Ako vu Prekvzetku Mezto verevredno bi to zpoznavalo, da vu Piszmozhranischu szvojem, ter vu Maticzi, josh vezdasze, Pervopisz nahaja; ali zadnyich od drugud, prez Falinge vendar, da on szim doneshen, y ovde za potlam oztavlyen je, Prekvzetek takov jednaku z-Pervempiszom Moch Probe ima. 2ae. 15. 723: 43. §. 3.

2-och Ako Pervopisz vu Maticzu izpiszan nije, ako vendar verevredno Mezto zpoznaje to, da Pervopisz onde pod Verevrednoztjenyem drugem, t. j. podpiszan po dveh iz Tela, nahagyasze, takov Prekvzetek takaj na punom probuje. 723: 39. §. 3. 42. §. 5. Akosze pako

3-ich Pervopisz zadnyich vu Piszmozhranischu nahajal bi, ali pod nikakvem Verevrednoztjenyem, nego med Falati, y Pozmenuvanyki, iz takvoga Prekvzetek, kak y on takaj, chiji Pervopisz od drugud doneshen, y odneshen bi bil y pak, prez van ne pokazanoga Pervopisza, nikaj neprobuje. 723: 42. §. 2. Szuprotivno

4-ich Prekvzetki oszminzki jednaku z-Pervopiszi Moch vu Probuvanyu imaju, ako taki Pervopisz z-Vremenom bi poginul bil. 2ae 15, Tulikajshe

5-ich Prekvzetek Pravde pod Pechatjum szlishne Szudbenozti van dan, probuje z-Pervopiszom jednako, zaradi Verevrednozti obchinzke, koju Szudbenozt ima.

§. 114.

3) *Predvzetkov Prekvzetka.*

Od Krepozti, koju ima Prekvzetek Prekvzetka, znaj:

1-ich Prekvzetek takov, chiji Pervopisz vu Piszmozhranischu da bil je, vu Kipu obichajnem (in forma solenni), koji vendar da od onud po

Digitized by Google

Neszrechi zniknul je, ako Mezto verevredno, to bi poznavalo, to izto na punom probuje, t. j. da Pervopisz onde bil, y od onud da je poginul: ter za obraniti Ladanye je zadozten, ne vendar za ono zadobiti. Iae 37. 723: 42. §. 3. Ako pako

2-och To izto szvedochilo Mezto verevredno nebi, onda z-Piszmi, ali z-Szvedoki, pervlyeje Pervopisza tam Bitje, predisze mora dokazati: tak y ne drugach Prekvzetek Prekvzetka, nego y pak szamo za obranitisze, ne pako za zadobiti valya D. 2. p. 30. D. 6. p. 62. Ali

3-ich Priszega za pervlyeje tam Pervopisza Bitje dokazati, niti vu Pomoch nedopuschasze, niti za obraniti Ladanye. 715: 70. §. 2. 1464: 20.

§. 115.

4) *Prepiszom.*

Vre kuliko Prepiszi (copiae) probuju, da vidimo. Ovi tak prozti, kak zkupzgledani vishe za Podvuchenye, kak za Probu szluse. Zato izti nyihov Pervopisz vszigdar pokazatisze ima. Vanznemi

1-ich Drug prozti delnoga Lizta, koji za Senzke na punom proti Muskem probuje, doklam ove Pervopisz ne pokasu. D. 4. p. 30.

2-och Drug prozti zalosnoga Lizta: ar ov Iztinztvo Zaloga onda probuje, kada Tusitel, Szvedoka zapriszesnoga takaj, bi imal, koji Pervopisza videl, y chtel bi bil, y Druga z-onem za jednakoga chizto bi nahajal. D. 1. p. 29.

3-ich Prepisz, komu Protivnik Veru czelu bi podaval.

Digitized by Google

§. 116.

II. Szamoszvojneh 1) *po Ztrankah napravlyeneh.*

k-Krepozti Piszem szamoszvojnem dohajamo: ova probuju

1-ich Proti szvojemu Nachinyavczu na punom, szamo da ov Ruku szvoju zpozna, ali zkupzparjajuch ovu z-drugemi toga iztoga Piszmi, dasze Ruka nyegva dokase. Ar Piszma za laztovito Zpoznanye onoga jemlyusze, chijaszu.

2-och Na Ztran szvojega Napiszavcza nikaj ne probuju, ako bi drugu szamo Ztranku tesala, Obtershen pako Terha zpoznaval nebi: kajtiszi nigdo nije Szvedok. 723: 41 *)

*) Zato nit 1) Testament ne probuje za Zadnyovaluvitela nit Zajma, nit Imanyih Zadoblyenztva. Zato 2) domacha vu Kalendariumu nachinyena Zapiszavanya za Piszcza takaj nikaj neprobuju D. 14. p. 201. vanzemshi Knigu terstvenu, koja Kip naredbzki imajucha polpuno probuje. §. 99. 100. K. II. Z. II. O. I.

§. 117.

2) *Po Predmenumniki* (*coramisant.*)

Kada pako Piszma szamo-szvojna, ne po Ztranke zavezajuchojsze, nego po Pershone druge bisze napiszala, onda Piszmo po Szvedoki dasze podpishe, szvetujesze, koji *Predmenumniki* od Rechih *predmenum* (coramisantes, ali instrumentales) velesze. Takvi

1-ich Ako Piszmu bi vszi szuprotgovarjali, onda zaradi podkopanoga z-Chinom ovem Temelya, prepada takaj Piszmo czelo, zvan dasze bi po Szvedokih drugeh, ali Priszege, Prevara pokazivala. Szuprotivno

2-och Kadabi szamo nekoji Piszmu szuprotgovarjali, preoztajuchi pako bi vendar odztuplyujuche, jeli vu Broju, jeli z-Priztajem Notariusha,

Digitized by Google

preobladuvali, y zverhu vszeh Iznimuvany oni akò bi vekshi bili, Piszmo ztoji. Vanznemi Testament, vu kojem Nazadkorachaj, budi jednoga iz Szvedokov 5, Testamenta potira: ar za Valanye nyegvo Naredba vuprav 5. Szvedokov potrebuje.

3-ich Ztoji takaj Piszmo, kada Predmenumniki to szamo bi veleli, da od oneh, koja Piszmo zadersava, vishesze nezpominaju. Kajti Szvedoki dvojechi vu szuprot nikaj ne probuju. Takaj

4-ich Piszmo y pak ztoji, ako taki Predmenumniki bi ono proti izte Rechi nyegve razlosne raztolnachuvali. Ar laslyivo takvo Raztolnachenye zahichujesze. D. 2. p. 30.

§. 118.

Proti ovem Szvedoki ztranzki.

Pripechasze, dasze szuproti Piszmu ne podpiszani, nego Szvedoki ztranzki zdisu. Vu Dogodu ovom

1-ich Ako podpiszaneh je vishe, budi vu Broju, budi z-Priztajem (adjuta) Notariusha, Piszmo ztoji.

2-och Ako Predmenumniki bi vre pomerli bili, onda po dveh Szvedokih, zverhu vszeh Izminuvany ztojecheh, Vuchitelztvo vszako zakapasze, akoprem po iztem Notariushu nachinyeno. Kajti Notar vu szebi je Szvedok szamo jeden, y szamo zaradi Poufanya za dvasze jemlye, y proba puno; pre pako vszako Poufanye Mezto Iztini odpuscha, koja poleg vszeh Pravicz, tak chlovechanzkeh, kak Bosjeh, vszigdar ober vszeh Iznimuvany je naj vishesha. Medtem

3-ich Proti Veri Vuchitelztva, iz Mezta verevrednoga vanzhajajuchega, Szvedoki ne dopuchujusze nego, to jedino pokazati ovi mogu, da

Digitized by Google

Vuchitelztvo Pershona, Obraza krivoga, napraviti dala je. D. 5. p. 30.

§. 119.

Piszma takaj z-Piszmi zatirajusze.

Proti Vuchitelztvam, takaj z-Vuchitelztvi vojujesze. Biva to, ali poglavito na Potiranye Pravdu zdisuch v. P. Valuvasha; ali pridohodno. Ovak zatirasze Vuchitelztvo vre takvo, koje Szvedochanztvo nije, v. P. Pogodba Pershone Dobe nezvershene vu Pravdi na Izpunavanye; vre takvo, koje Szvedoka Mezto dersi. Vu ovem Pripadu

1-ich Ako obodvoje od jedne izte Pershone zhaja, ali od visheih, nego Jakozti jedne, y Oblazti, onda neztoji nijedno, kajti Szvedoki protivni jeden zatira drugoga.

2-och Ako obodvoje zhaja od Pershoqih razluchneh Jakozti ne jedne, onda vredneshe predpoztavlyasze.

DEL. XIX.

Od Priszege.

§. 120.

Znamenuvanye, y Fele 1) *vu obchinzkom.*

Priszega je Pozivanye na Bosje Oszvetenye za Dogod povedane Lasi. Druga je

1-ich *Szudbena*, *zvanszudbena* druga: ona

Digitized by Google

na Szudu; ova izvan Szuda poztavlyasze. Zvanszudbena

2-och jedna *Velenye*, druga *Obechanye* podtvergyuje. Pervesha poztavlyasze

3-ich ali iz *Dusnozti* v. P. Prokuratorzka, ali Chloveka Kr. zverhu Statuczie kak zvershene, ali iz *zle Navade;* y ova je proti Bosje Zapovedi, koja veli „*neprimi Imena Gozpona Boga tvojega zahman vu Vuzta tvoja*“. Na Meztu ovem jedino od szudbene.

§. 121.

2) *Szudbene vu oszebnom.*

Szudbena druga je

1-ich *Vanpovedlyiva*; (revellatorium), druga *o.lkrajlyiva* (litisdecisorium): ona Pravdu nit nedokancha, nit nepripravlya k-Konczu D. 11. p. 110; ova pako Pravdu dokancha, y je

2-och Vre *volyna*, vre *primorana*. Ovu Szudecz Ztranki y proti Volye zapoveda, poleg Ravnil vendar, malo dole napervo dojdujcheh. Szuprotivno volynu Szudecz zapovedati nemre, nego Ztranke med szobum zverhu nye pogagyajusze. Ova izta velisze

3-ich Vre *pripravna* (oblatum), koju ja poztaviti pripraven jeszem, y ponujamsze daju poztaviti hochu, ako Protiztranka od Potrebuvanya szvoga odztupila bu; vre *ponujena*, koju ja drugomu ponujam velechi: priszesi ti, y ja onda Krivecz biti hochu; vre *povernena*, koju meni Protiztranka nazad daje, velecha, da rajshi naj ja priszesem, y on onda da odztuplyuje. 729: 30.

4-ich Primorana poztavlyasze vre *pred nikakvum* josh nevchinyenum *Probum*; vre za Probum ztavlyenum na pol punum, y ova

Digitized by Google

5-ich Vre je *dopunlyiva* (suppletorium), koju poztavlya Tusitel na pol vre probujuchi, vre *ochiztlyiva* (purgatorium); koju poztavlya Obtuseni, dasze odlehkoti od Probe polpune, od Tusitela proti szebi vre ztavlyene.

§. 122.

Narava szudbene vanpovedlyive.

Narave Prizega ova szledeche je:

1-ich Mezto ima za zeznati jeli Dugovanya gibucha, jeli Piszma, jeli Okolicze zakrite 138: 1647.

2-och Oszuda, koja Priszegu takvu dopita, je prozto medrechlyiva (mere interlocutoria), kajti Pravdu ne dokancha: zato na vekshi Szud prenetisze nemre.

3-ich Koji hichenu nasze Priszegu poztaviti neche, iz Obdersavanya Dvornoga vu Kastigu od frtv. 500. prepada.

§. 123.

Ravnila Odkrajlyive I. Volyne.

Za preprechiti Nazadkorachaj od Pogodbe, koja naztati volynu Priszegu chini, y kojoj zadozta chiniti morasze, k-iztoj volynoj Priszegi zato, Oszuda pridojti ima; ova pako dasze pravichno, izkroji, szledecha Ravnila izta Narava Pogodbe Szuczu podaje:

1-ich Priszega pripravna prez Protivnika Volye poztavitisze nemre, y poztavlyena prez ove, nikaj ne haszni: kajti zkupno szamo Ztrankah Privolenye Pogodbu poragya.

2-och Pripravnu, y od Protivnika privolyenu pripraven mora poztaviti, nit neszme vishe ov odkorachiti, ar Pogodba vese. Zato takaj

Digitized by Google

3-ich Niti ponujenu, y prijemlyenu pozvati nazad Ponuditel nemre, zvan da Probe nove nadoshle bi: ar Priszegi szamo vu Pomenkanyu Prob drugeh Mezto dajesza 613: 23. §. 5. Ali takaj

4-ich ponujenu on, komusze ponuja, ali poztaviti, ali povernuti ima, drugach Pravdu zgubiva: ar za Valuvanye Chin drugi jemlyesze 729: 30. §. 6.

5-ich ponujena, y prijeta jemlyesze za poztavlenyenu, ako pred Poztavlenyem Priszege Prijemitel bi vumiral. D. 5. p. 31.

6-ich povernyenu Ponuditel odrezano poztaviti ima, drugach prepada. 729: 30. §. 6.

§. 124.

II. Primorane 1) *prez Probe.*

Priszega odkrajlyiva morana, ter onda, kad Tusitel probuval josh nikaj ni, Ravnila ima ova:

1-ich Ako Pripad ni otajen, y Tusitel ne probuje nikaj, Priszegi Mezta ni, nego Obtuseni odvezatisze ima; niti nemorasze jeli pripravna dopuschati, jeli ponujena poprijeti, ali povernuti: ar vu Redu kad Tusitel ne probuje, Obtuseni obszuditisze neszme 729: 27. §. 1.

2-och Ako Pripad bi otajen bil, y Dugovanye ako bi Tusitelu bilo znano, onda ako Obtuseni privolyuje, kajti hotechemu Krivicze ni, y ne drugach Tusitel priszechi more: ar vu Redu, kadagod Tusitel ne probuje, neszmesze Obtuseni obszuditi. *ond.* §. 5. Kad pako

3 ich Vu Pripadu otajnom, Dugovanye Obtusenomu szamo, bi znano bilo, onda z-Priszegum ovl, takaj proti Volye szvoje obtershujesze, nego y Ztroske zkupa Pravde dobiva, *ond.* §. 6.

4-ich To izto biva vu Pripadu otajnom y onda, kada Dugovanye obodvem bi znano bilo, Ztranke pako z-volynum szlusitisze, ali nebi ho-

Digitized by Google

tele, alisze nebi vu nyoj zjedinile. Szudecz najmre y pak Priszegu moranu na Obtusenoga hiti, nego y Obtuseni y pak Ztroske Pravde nazad ima. *ond.* § 2.

5-ich Vu Pripadu otajnom, ako Dugovanye Ztranki nijednoj znano ni, Priszegi Mezto nije: kajti kaj gdo nezna, priszechi zverhu toga nemre, y zato Obtuseni odvesujesze, poleg onoga „kad Tusitel ne probuje, Obtuseni obszuditisze neszme.

§. 125.

2) *Za ztavlyenum Probum.*

Proba pako kada koja bi vre ztavlyena bila, za moranu Priszegu, Ravnil oveh je:

1-ich Kad Ztranka kojagod puno bi probuvala, ali Probu punu bi ponujala, Priszegi Mezta ni: kajti szamo, vu Nebitju Prob drugeh, dopuschásze. 724: 27, Pr.

2-och Kada Tusitel polpuno probuje, nego y Obtuseni ako probuje polpuno, ali Probe Tusitela ako prehital bi, to onda je tuliko, kak da Tusitel nikaj probuval nebi, y zato Piszega y pak nedajesze, nego odvesujesze Obtuseni. *ond.* §. 4.

3-ich Obtuseni, ako Tusitela polpunu prevernul nije, y Dugovanye Tusitelu szamomu ako bi znano bilo, onda z-Priszegum *dopunujuchum*; ako pako szamomu Obtusenomu znano je, *z-ochiztlyivum* onda Pravda odkrajasze, kad Ztranke z-volynum szlusilesze nebi. *ond.* §. 3. Zvan da Dopunitel, ali Ochiztitel z-zlem Glaszom zatepen bi bil, ar onda Obtuseni y pak odvesujesze, poleg onoga, kad Tusitel neprobuje, Obtuseni obszuditisze neszme.

4-ich Obtuseni kad polpunu Tusitela prehitil nije, y Ztranka obodvoja ako vu Chinu tu-

Digitized by Google

gyem bisze nahajala, Priszegi Mezta ni, nego Obtuseni y pak odvesujesze. Kajti iz polpune nigdo zatesatisze nemre, drugach polpuna z-Priszegum dasze dopuni, zakaj bi to Naredba ztavlyala. 729: 27. §. 7.

§. 126.

Dugovanya Priszegu ne terpecha.

Ima y takveh Dugovany, koja Priszegu chizto vanzklenuju, vu oszebnom

1-ich Pravde zaglavne: kajti Priszega Zjedinenye napelduje, vre pako zjedinitisze okolo Fantenya obchinzkoga ne dajesze. 609: 29. §. 11.

2-och Pravde zakonzke. C. II. de Transact.

3-ich Proba Kulikoche Kvara 638: 27.

4-ich Za probuvati pervlyeje Piszmih Bivanye, Priszega takaj prepovedasze. 70: 715.

§. 127.

Priszege dopitane Krepozt.

Krepozt dopitane po Oszudi Priszege szledi, je pako ova:

1-ich Poztaviti nyu kratechi Pravdu zgubiva, zvan da Protiztranka bi nyu odpuschavala, kaj more, poleg onoga „*Haszni szvojoj vszaki szlobodno odrechuje.* 2ae. 32.

2-och Priszegu dopitanu poztavechi Pravdu dobiva. 729: 27. §. 6.

3-ich Obtuseni nyu poztavechi, Ztroske takaj dobiva, ako je Pripad otajni. *ond.*

4-ich Od Oszude poleg Priszege vanzrechene, Pozivanye na vekshi Szud ne dajesze *ond.* Zvan da proti, ali izvan Priszege bi kaj bilo dopitano. 729: 30. §. 7.

Digitized by Google

§. 128.

Dopitana neszlishno.

Medtem od Oszude, koja Priszegu *) ne zadnyich vanpovedlyivu, koja Prenashanye na vekshi Szud ne prijemlye, nego odkrajlyivu, neszlishno bi dopitavala, z-nyum obtershen more, zvan da Dobru szvemu bi odrechival, na vekshi Szud pozvatisze, vu oszebnom

1-ich Ako zadoztа probujuchi, ali Probu zadoztnu ponujajuchi na Priszegu bisze potezival.

2-och akoszebi davala zadersavajuchemusze vu Chinu tugyem. Zato opozivasze Ztranka druga.

3-ich Ako ochiztlyiva bisze dopuschavala Obtusenomu, Tusitel vendar kad bi bil zadozta probuval. Zato pozivasze Tusitel.

4-ich Ako takvomu doszugyevala bisze, proti chije Pershoni jesze iznimuvalo, y probuvalo, daszé nyemu Priszega chizto neszegurno bi podavala. Zato opoziva Ztranka druga.

5-ich Ako vu Dugovanyu takvom bisze dopitavala, koje odkrojiti neszme: 729: 30. §. 8.

*) Rechi Priszege, koje vu Telu Pravicze nije, poleg ztavlyeneh od Ztrankih Govorov zkupszlasusze, t. j. na Pero nye ztavlya Ztranka ona, proti kojojsze prisziga. z-Takvum Szlagum ako bisze Protiztranka zadovolyivala, nyu onda Szudecz, zametati uemre, ar drugach y pak szlobodno je Opozivanye. Kada pako vu Rechih Priszege Ztranke zjedinitisze mogle nebi, onda Szudecz iz izte Pravde Iederke, Rechi Priszege podaje. 729: 30. §. 9. 10. Vre k-Chinom na Konecz Pravde zpadajuchem.

Digitized by Google

DEL XX.

Od Oszude (Sententia).

§. 129.

Oszude A) Izpisz.

Oszuda je, Pitanya med Ztrankami pretreszivanoga, poleg nyihoveh Govorov, ztavlyeneh Prob, y poleg Naredbih Domovine, od szlishnoga Szucza nachinyeno Odkrajanye. Zhaja van

1-ich gde Ztola szudbenoga vishe Szuczev nachinyaju, od naj mlajshega Priszednika pochemshi, koji Rech szvoju pervi daje: vu Jednakochi pako Rechih Prezesh prevasuje 723: 31. §, 11. Zhaja van

2-och Kada za dokonchanemi vu Iznimuvanyih tremi; vu Dugovanyztvu pako chetiremi Govori, pretreszivano po Ztrankah Pitanye, za izrechi Oszudu, Szudu podlasesze. Podlasanye ovo.

I. Jedno je, szamo *od jednoga* Pravde *Kotriga;* drugo od *czele Pravde*: ono medrechlyivu, ovo zadnyu Oszudu proszi.

II. Jedno je *neztegnyeno* (pura); drugo privesujesze k-onomu Pripadu, ako *nikaj novoga* vishe nebisze napervo poztavlyalo.

III. Jedno je *napiszano;* drugo *mucheche*, kada Szudecz szam, dalyeinomu Pitanya Preteszivanyu, Oszudu vanizrekuch, Govore pretergnuje, kad najmre Ztranke Govore szvoje tri, ali

Digitized by Google

vu Dugovanyztvu chetiri, vre napervo bi doneszle bile. Ar drugach Obtuseni naveke bi pridersaval (reservaret).

§. 130.

B) Fele I. vu obchinzkom.

Oszuda druga je

1-ich *medrechlyiva* (interlocutoria); koja Pravdu ne dokancha, nego je od kojega szamo Pravde Kotriga. Takva je Oszuda naszedenzka (condescensoria), ali zverhu toga vanizrechena, gdo, y kaj probuvati ima.

2-och *dokanchlyiva* (definitiva)*): koja iztu Pravdu dokancha, Obtusenoga najmre ali obszugyuje, ali odvesuje od Potrebuvanya, vu Tusbi ztavlyenoga.

*) Vu Oszudu dokanchlyivu Szucza peshnoga, Ztrankih Zroki vekshi dasze poztave, navadno je. Dobro takaj bi bilo, ako Temely szvoj y Oszuda oszminzka z-jednum, ali z-dvemi Rechi bi napervo davala. Ar tak z-novem Szudom szlusitisze hotechi znal bi, kajmu vu Szudu novom izkoreniti treba je.

§. 131.

II. Vu oszebnom 1) *medrechlyive.*

Medrechlyiva dalye jedna je

1-ich *prozta* (simplex), koja z-nijedne Ztrani Dugovanyztvo nedotichesze v. P. Oszuda naszezti Szudztvo chinecha, ali podtvergyajucha; y ova dalye preneztisze nemre. Zato Ztranka z-nyumsze ne zadovolyecha nyoj Rechi ove pod piszati ima Pro A. vel I. *praemissam sententiam pro adpellata declarat* t. j. Oszuda ova za opozvanu ztavlyasze. Jedna je

2-och *Moch dokanchlyive imajucha.* Takva

Digitized by Google

je ona, koja Tusitelztvo, ali Ime Pravde dugovanyztveno Naszegyenyu podversuje. Takva je takaj ona, koja Priszegu Pravdu odkrajlyivu neszlishno bi bila ali dopitala, ali Kastigu krive Zabave vanizrekla. Oszudu takvu, kajti Dugovanyztvo vu Pogibely poztavlya, na vekshi Szud opozvati szlobodno je. D. 6. p. 40.

§. 132.

2) *Dokanchlyive.*

Dugovanyztvena takaj je dvojverztna. Druga 1-ich *Krivichna*: ova to ne znamenuje, kak da zvunzke Pravde Potrebchine obdersane bile nebi, nego to, da ali odvezan je dusen, ali da nedusen je obszugyen. Oszuda takva Szuprotztavlenye ne prijemlye, nego vu Dugovanye oszugyeno prehaja, t. j. Egsekuczii imasze podverchi, zvan da ali z-Opozivanyem na vekshi Szud, ali z-Odgananyem, ali z-Prepovedjum bisze podersavala

2-*och Od izte Pravicze nikakva*, kojoj menykaju Potrebchine Oszud. Takva ako taki ne opozvana, ali neprepovedana, vu Dugovanye vendar odszugyeno ne prehaja, nego z-Szuproztavlenyem proti nyoj vojdvati josh mochi je.

§. 133.

C) *Potrébchine I. nuternye.*

Potrebchine Oszud druge *nuternye*; druge *zvunzke* jeszu. k-Onem zpadaju

1-ich Oszuda da ali naj obszudi, ali naj odvese, ter za Egsekucziu napraviti mochi, vuprav *obszudlyiva* mora biti. Ar neobszugyeni szlobodnosze szuprotztavlya. Zato iz Oszude, ako kaj, vanzpalo je, z-drugum to izto izpuniti imasze.

Digitized by Google

2-och Dasze *nepremeni*: ar akoprem ono, kaj iz Oszude vansze zpuscha, z-drugum nameztiti moresze, t j. odkrojiti to, kaj josh doszad odkrojeno nije, premenitisze vendar Oszuda vishe nemre, ter sze obszuditi on, koji vre odvezan je bil. Ar obszugyeni tak ov, kakti nepravedno obszugyeni, y pak pravednosze szuproztavlya 492: 10.

3-ich Oszuda daje *razlosna*: kajti temna nit odvesuje, nit obszugyuje, zato nit na Egsekucziu zpelyatisze nemre: ar chekalo bi y pak Szuprotztavlenye. Odkud da Oszude Razszveschenye vu takvom Pripadu proszish, szvetujesze.

4-ich Da ne prekorachuje *Tusbe Meju* (actionis sphaeram): ar vszaki, szamo zverhu oneh pozivasze, koja vu Tusbi ztoje. Vu zaglavnih vendar, kak Navada szudbena szvedochi, takaj od takveh Oszuda biva, koja akoprem vu Tusbi neztojecha, vu Techaju vendar Pravde napervo doshlaszu.

§. 134.

II. Zvunzke.

Oszudam zvunzke takaj Potrebchine ztavlyene jeszu, vu oszebnom

1-ich dasze van zreche vu punom Szudu, Oszuda takaj Tverdoglavnozti. Zato na Szud ne pùti, Obtuseni nit dojti nemora, ar szamo vu punom moresze obszuditi.

2-och Dasze ztavi po Danu, zvan Oszude Tverdoglavnozti, koja pri Szudih peshneh pri Szvechi goreche, pred vendar Zahodom zgovarjasze. 723: 32. § 4.

3-ich Dasze razglashuje, iliti publiczira vu Nazochnozti Ztrankih, ali oveh Nameztnikov, vanzemshi Tverdoglavnozti Oszudu, za chije

Digitized by Google

Publikacziu neg jedne Ztranke Nazochnozt zadoztna je.

4-ich Vu Szvetkuvanyih, jeli Bosjeh, jeli chlovechanzkeh Pravicz, dasze ne publiczira, kak pod Szvetkuvanyi to vre recheno je. §. 59.

5-ich Szudecz neszlishni nyu da ne pravi. Medtem vanzrechena, po neszlishnom Szuczu Oszuda Tverdoglavnozti, z-Szuproztavlanyem prehitisze nemre. Kajti proti Szudztvu iznimuvati bisze bilo moralo, y Oszuda Szudztvo vendar podtvergyujucha bisze bila morala, za opozvanu na Szud vekshi, ochituvati. Mandatum takaj bisze bil mogel zadobiti pred Oszudum Szudztvo zatverdechem zabranlyivi, za Oszudum pako dokanchlyivum iż Ladanya preneszlyivi.

§. 135.

Puno Szudztvo.

Szudztvo puno nachinyaju vu oszebnom Szuczi.

1-ich Pri Szedmerochaztnichtvu 11. z-Prezeshem 723: 24. §. 3.

2-och Pri Ztolu Kr. 9. z-Prezeshem 723: 25. §. 3.

3-ich Pri Ztolu Banzkom 5. iz Navade.

4-ich Pri Tabuli Distriktualzke, y Szudbene Horvatzke 3. z-Prezeshem 723: 31. §. 10.

5-ich Pri Shedrii vu zaglavnih 12. z-Prezeshem iz Navade szudbene; vu varaskih pako ne menye od treh z-Prezeshem zkupa, od Tabule Distr. Rech jemlyuch.

6-ich Pri Szudu V-Komesha takaj tri, t. j. V-Komesh, Szudecz, y Juraszor. Dogodozp. §. 157.

7-ich Pri Szudu Velikoga Szucza Varm. 2. t. j. ov y Juraszor. *ond.* §. 158.

8-ich Pri Szudih Dominalzkeh, vu zaglavneh

Digitized by Google

iz Navade szudbene 12. z-Prezeshém, vu varaskih pako Prezesh, dva Pravdoznanczi, y Szudecz Varm. 729: 41. §. 5.

9-ich Pri Magistratu Varaskom vu varaskih tri, vu zaglavnih 12. z-Prezeshem iz Navade y pak szudbene.

§. 136.

Dopita pridohodno y Kvar, y Szad.

Puno ovo Szudztvo, zvan Proshnye poglavite, na Tusbu zpelyane, Oszudu odkrajlyivu ztavlya, takaj zverhu Prihodkov, kaktiszu: Kvar, kojisze vu vszakoj Pravdi pridohodno prosziti more; Szad; y Ztroski. Szad (fructus) dopitasze

1-ich iz Narave Pravde, takaj po Szuczu perve Proshnye (primae instantiae), v. P. vu Pravdi naKastigu Mochi, ako vendar vu Tusbi proszilszeje.

2-och Vu Szadu obszugyujesze takaj szudbeno opomenyeni zle Vere Ladavecz, v. P. krivo izplácheni 1ae 71. §. 1. ali Dusnik vu ne obechanom Intereshu D. 7. p. 155. ter takaj vre po pervem Szuczu *ond.*

3-ich Vu Pravdah iz Ladanya opozvaneh, y pri vszeh Szudih jednako zgublyeneh, tak Szad, kak Ztroski, takaj proti Narave Pravde, od preprechene Oszude Shedrialzke, nazadsze povrachaju. 729: 32. §. 5.

4-ich Vu Pravdah izvan Ladanya opozvaneh, ako Szud previgyevajuchi Oszudu menyshega Szuda premenyal bi, onda Szad, za Egsekuczium pobran, po Opetegsekuczie nazad dohaja. Tulikajshe

5-ich Vu Pravdah Egsekucziu popravlyivneh, kajti bi Szudecz Egsekuoziu pretegnul bil preko Meje Oszude, Szad y pak dopitasze, vu Medvremenom imani, z-Ztroskmi 1807: 11. p. 1.

Digitized by Google

§. 137.

y Ztroske.

Pridohodno dopitajusze takaj Ztroski, ter vu Pravdah nepremishlyeno opozvaneh nit ne prosheni, vu drugeh vendar szamo na Proshnyu, egsekucziohalzki vszigdar, drugi pako szamo onda, ako Povratek nyihov Naredba ztavlya D. p. 103. Izfeluvanye (specificatio) nyihovo pod Szlovum, ali Brojem, ali drugom Znamenyu, k-Pravde prilasesze. Medtem povrachajusze szamo

1-ich *potrebni*, koji z-Pravdum bitno idu, takaj Prokuratora Placha, ako taki szam Gozpon Pravde vu nyoj bi bil Govore ztavlyal - a ne nepotrebni, kajti takvi Ztranki drugoj vu Krivnyu datisze nemogu.

2-och Poleg Szuchevoga Priravnanya, kojega, josh vu iztoj Pravdi, izhoditi szvetujesze, vanzemshi egsekucziohalzke, koje kajtisze napervo znati nemogu, vu Priliki ztopram Egsekuczie priravnati mochi je. D. 1. p. 38.

§. 138.

Ne vendar nepotrebne.

Ztroski nepotrebni szuprotivno, ako taki Ztroske izta Pravde Narava povernuti bi potrebuvala, nepovrachajusze, vu oszebnom

1-ich Ako Tusitel Pravdu szvoju vu pervoj Proshnyi na Szvetlozt zadoztnu poztavil bil nebi, y Szud previgyevajuchi zato Pravdu iztu, za nyeino obilneshe Razszveschivanye, na pervu Proshnyn ako bi nazad bil poszlal: vu ovem Pripadu Tusitel Falingu popravechi, vsze one Ztroske, kakti krivlyiv, zgubiva, koje on, do Nazadposhilanya Pravde, imal je. D. 3. p. 38.

2-och Tusitel akoprem pod Konecz predo-

Digitized by Google

hechi, ako vendar himbeno Pravdu je odvlachival, szamo da vishe Ztroskov Obtusenomu zrokuje, Ztroske po himbenom Stentanyu zrokuvane nazad ne dobiva. Kajti Prevara haszneti nikomu neszme.

3-ich Ako Pravdu szvoju Tusitel vu tak zlochezt Red je poztavil bil, da ona naszezti morala je, Tusitel Ztroske do Pravde Naszeda y pak nima. D. 3. p. 38. Nego y

4-ich Nit Pravdi odrechuchi Tusitel, Obtusenomu Ztroske ne povracha, akoprem to izto vchiniti primarjasze onda, kad Pravdu szamo dolye bi poztavlyal. D. 4. p. 39.

DEL XXI.

Od Egsekuczie.

§. 139.

Pershone nyu zvershavajuche.

Zabztuny zaizto Szudisze bi napravlyali, ako ona, kojasze szudbeno odkrajaju, na Chin takaj zpelyati, po Eksekuczie nebisze mogla. 492: 73. Zato Oszudu odkrajlyivu szledi Egsekuczia *) koja vendar proszitisze vzigdar mora. Je pako Egsekuczia Poszel szudbeni Oszudu obszudlyivu na Chin zpelyajuchi, po kojem najmre Obladavczu to zrez izruchujesze, kajmu je Oszuda piszmeno doszudila. Vu Tabulih josh y Ekzmiszush dobitisze ima 1495: 16. Okolo Pershone ove

Digitized by Google

1-ich za Oszudu ztolnu izvershiti Priszedniki, jeden za drugem po Redu, van iz Szuda poshilyajusze.

2-och Viczekomeshovu Oszudu na Chin izpelyava V-komesh, ali Szudecz Varm. z-Juraszorom.

3-ich Oszudu Szucza Velik. Varm. ali szamov Szudecz, ali panposzlani od nyega Juraszor.

3-ich Vu Varashih Kapitan Varaski z-Shenatorom jednem.

5-ich Oszudu Szuda Dominalzkoga Darsanik gozpodzkl (off., dominal.) z-Szvedochanztvom naredbzkem.

6-ich Ztola Duhovnoga Oszudu vu Poszlih varaskih Szudecz, szvetzki poleg Lizta naproshlyivoga (compassual.). K. I. Z. §. 31.

*) Egsekuczia vszaka pred Letom od Publikaczie Oszude morasze zvershiti: drugach Krepozt ove znikne, y onda, jedino poleg Ponovlenya Oszude, Egsekuczia dobivasze. 2ae 57. §. 5. 6. 1574: 31. §. 4.

§. 140.

Lizt nyu obznanlyivi (*Insinuationales*).

Za imanum Ekzmishium, Lizt Egsekucziu obznanujuchi, po kojem onomu, komusze Egsekuczia chini, Mezto y Rok Egsekuczie *) na Znanyesze daje, Advokat Obladavcza napraviti, zgotovlyenoga pako mora

1-ich po Szuczu Egsekucziu pravechemu dati podpiszati. Podpiszani morasze.

2-och po Oszobe, koja Moch pred Szud pozivati ima, onem, kojem Egsekuczia pravisze, vu Drugu predati, z-pridanem Prepiszom Oszude, y za dojti na Egsekucziu Petnajztka naredbzka nezkratiti. Ar Lizt ov obznanlyivi je Fela Pozivanya pred Szud, nepozvani pako nigdo Egsekucziu preterpeti dusen

Digitized by Google

ni je. Za nikakvo medtem Pozivanye, y ono imasze, koje je nepravedno, v. P. prez daneh Petnajztkih naredbzkeh.

3-ich Ako pod Egsakucziu versusze Grundti, onda y Szuszedi na izti Chin pozvatisze moraju, y Imena nyihova vu Lizt zverhu Egsekuczie kak zvershene opovedlyiv poztaviti zae 74. §. 8. Opovedlyiv Lizt ov vu Piszmozhranische Szudhenozti versesze. 723: 58.

*) Egsekuczia takaj vu Szudoztajah zvershitisze more 792: 61. §. 7. ne vendar vu Danih nit nedelyneh, nit szvetechneh, niti vu Szudoztaje Inszurekczionalzke. *Odkrajanye 7chko dd.* 10. *Febr.* 1800. *vu Pravde opozvane Ferenczа Vochita proti Szamuelu Hadpsy.*

§. 141.

Nachin nyu izvershiti.

Dan vu Liztu obznanlyivom ztojechi, Szudecz z-Obladavczem, ali z-Advokatom nyegvem k-Prepadavczu idu, t. j. na Mezta Licze, gde Dugovanya, koja Egsekuczii podverglasze budu, ztoje, ali na Mezto szegurneshe vu Ztrahu od Neprijatela. 547: 77. Vu ovem Pripadu vendar bolye je, na szrechneshe Vreme Egsekucziu preztaviti, zvan da vu Mudenyu Pogibely bi lesala. Na ovem, ali onem, vu Liztu obznanlyivom vszigdar ztati moranem Meztu, nahagyajuchisze Szudecz z-Obladavzem, ali z-nyegvem Prokuratorom, mora

1-ich Na Glasz y razlosno, tak Oszudu, kak Ekzmishiu prechteti, y obodvoju mora na Jezik materinzki, ako treba je, prenezti, drugach Mezto Szuprotztavlenyu dajesze. Za zvershenem vemi

2-och Dugovanya Szudecz Obladavczu, ali vu oszebnom predava, ako vu oszebnom doszugyena jeszu; kada pako Dugovanya Obszugye-

Digitized by Google

noga vsza, pod Egsekucziu vzimala bisze, onda Dugovanya, na Obszugyenoga nezpadajucha naj pervlye dasze odluche 2ae 60. Pr. Vu Kvarih tedar, Dugih, y Byrshágih pod Egsekucziu Szudeoz jemlye to, kaj *vu Redu* Obtuseni, ali kad ov poleg Prepisza Pravicz odlucheval nebi, kajszi Tusitel szam izbere. v. P. Kada Obtuseni Imanya vu Zalogu lesecha Szuczu podaval bi, a pri Rukah josh druga bi imal D. 6 p. 155. Ali kada bi Obtuseni Fondusha predaval pod Szudbenoztjum Szucza drugoga lesecha, medtem pod Szudbenoztjum Szucza obszugyujuchega Prepadavecz Imanya josh nekoja bi imal. 20: 649. Kada vendar 3-ich Pripechalo bisze, da Obszugyeni pod Szudbenoztjum Szucza Egsekucziu chinechega, Imanya chizto nikakva nimal bi, onda poleg Lizta kompaszualzkoga Szucza Egskucziu delajuchega, Szudecz drugi, pod chijum Szudbenoztjum Dusnik Imanya josh ima, ova pod Egsekucziu vzimlye. 2ae 65. §. 2. 6. 1807: 13. §. 4.

§. 142.

Pripadi za Kompaszush.

Egsekuczia poleg Lizta kompaszualszkoga, kojisze Szuczu Pershone obszugyene szlishnomu od Szucza obszugyujuchega poshilya, y k-kojemu Oszuda obszudlyiva vszigdar prilositi imasze, napravlyasze:

1-ich vu Pripadu bash szad pod 3ich §. 141. povedanom *).

2-och Kada Oszudu je izrekel Ztol duhovni vu szvetzkeh szebi izrucheneh Pravdah. Vu ovem Pripadu Kompaszush poshilya Ztol Duhovni D. p. 203.

3-ich Kada Oszudu vanzrekla je Komora Kr. vu Poszlih Povzimanya (contrabandae). Vu ovem

Digitized by Google

Dogodu Szuczu Pershone szlishnomu Kompàszush poshilya Komora Kr. ar nit ova Egsekucziu ne pravi.

*) Vu ovem Pripadu akosze Szudecz Varm. nahajal bi, Plemenitoga vu Pravdah zadusneh, kvarovneh ali byrshásneh obszugyujuchi; niti gibucha vu Varashu imajuchega: onda za podverchi ovoga pod Egsekucziu vu negibucheh nyegveh, vu Varashu lesecheh, Varmegyia Varashu Kompaszush takaj poshilya. Poleg ovoga poszle Varash Egsekucziu vu negibuchih iztoga Plemenitoga varaskih, ter vu Nazochnozti Szucza Varm. pod Kastigum izvershuje. Gibucha nyegva medtem varaska, vu Nazochnozti Szucza, ali Kapitana varaskoga, kad zvan Kotara varaskoga on nikáj imal nebi, szam Szudecz Varm. prez ivszakoga Kompaszusha, Obladavczu szlobodno predaje. K. I. Z. I. §. 99.

§. 143.

Pravle I. na Egsekucziu.

Pravde iz Egsekuczie naztaju. I. *Na Egsehucziu.* II. *Na Ponovlenye Oszude.* III. *Na Popravlenye Egsekuczie.* IV. *Na Kastigu zahichenoga Kompaszusha*, od koje vre vu Delu od Prepostuvane Zkupchine Czirkvene K. I. Z. I. §. 31. Perve potrebno je

1-ich Kadasze Egsekuczia po Kompaszushu bi proszila. Vu ovem Pripadu, Pravde na Egsekucziu Szudecz je on, koji po Kompaszushu je naproshen.

2-och Kada vu Imanyih gozponoveh na Egsekucziu bisze imala izpelyati Oszuda, izrechena iz Darsanztva (officiolatu). Vu ovem Dogodu Pravda na Egsekucziu pred onem Szuczem podisesze, koji iz Darsanztva Pravdu szudil je.

3-ich Kada Egsekuczia Oszude Szuda zvolenoga z-Szuprotztavlenyem jesze preprechila. Vu ovem Pripechenyu Pravda na Egsekucziu pred onem Szuczem teche, koji izvan Szudzvo-

Digitized by Google

lenztva iztu Pravdu bi bil mogel szuditi *). Izvan oveh Pripadov.

4-ich Egsekuczia takaj prez Pravde, zadnyich vszigdar napravitisze more, ako vendar malo bolye zapleteno bi Dugovanye bilo, ter vu Priliki Egsekuczie Pitanya tesesha ako bi napervo dojti mogla, onda po Krichu Zrankih Egsekuczia dasze na dugo ne pretese, Obladavecz k-Chinu Egsekuczie, egsekuczionalzku vre gotovu Levatu, chizto dobro bu doneszel. k-Ovoj poszle Ztranka Egsekucziu terpecha, szvoje Predszuddojtje pripishe, y ako kaj oszebujnoga, za odkrojiti ima, naprej donasha, Tusitel odgovarja, Szudecz zatem Oszudu izrechuje, y poleg ove poszluje. Vu ovem Pripadu Szudecz na Egsekucziu je izti Egkucziu pravechi Szudecz.

*) Vu treh oveh Pripadih: I. napravlyasze na Egsekucziu Akczia navadna z-pripiszanem Pozivanyem pred Szud, y poszle biva Levata — Vu Pripadu pako chetertem jedino Levata Szuczu predajesze. II. Vu oneh treh Pripadih Szvedochanztvo ober predanoga Pozivanya, vu zadnyem pako k Levati priztavlyaszę Szvedochanztvo ober predanoga Egsekucziu obznanlyivoga Lizta, prilasesze Oszuda obszudlyiva, y druga Tusitelu szlusecha Piszma pridenusze v. P. Izdelanye Delov vu Pravdi ali delitlyive, ali zkladnoztne; Popisz Intereshov vu Pravdi zadusnoi, y Izfeluvanye Ztroskov, kojemu vszigdar pridajesze Zaporka ova „*salvis eventualibus*“ t. j. nerachunajuch Ztroske josh buduche, kojisze takaj prosze. III. Vu perveshih Pripadih Akczia — vu zadnyem pako Levata temelyujesze vu 1507: 1. 1563: 29. 1567: 28.

§. 144.

II. Na Ponovlenye Oszude.

Na Ponovlenye Oszude Pravda podisesze, ne zaradi preprechene Egsekuczie D. 3. p 134. nego kajti Oszuda, od Publikaczie nyezine Dana,

Digitized by Google

med Letom na Egsekucziu izpelyena nije 31: 574. Obladavecz vu Pripadu ovem, ako vu Medvremenu Imanya prodal ni po Oszedemu dopitana D. 4. p. 134. Puta dvojverztnoga ima.

1-ich *Mandatum* zadobiti more *ponovlyivo-egszekuczionalzki*, poleg kojega, takaj prez vszake Levate, jedino Obznanenye Roka egsekuczionalzkoga predposhilyajuch, Egsekuczia izvershiti moresze. D. 5. p. 134. Ako vendar

2-och Ladanye za vezda bi dersali drugi, a ne oni, koji obladaniszu, v. P. Doshezt-niki, ali Valuvniki oveh: vu takvem Pripadu Mandatum prez Haszne bisze zadobival, ar nigdo ne obszugyen Egsekucziu preterpeti nima. Takvi anda predi obszuditisze *) imaju.

*) Podichisze najmre mora, na Ponovlenye Oszude, vu zae 57. temelyena Akcia, y pozvatisze na Szud Obtuseni nazpomenzki (reflexorie). Zatem chinisze Levata, k kojoj prilosisze Oszuda, ali czela Pravda, y Dosheztnik Oblada/cza Rodohod, vu Pitanye poztavlyen, ne vendar Kolen pervi prohuvati ima. D. 1. p. 21. Za podtvergyenem Tusitelztvom, vu Dugovanyztvu, na Proshnyu, Oszuda ponovisze, y potlam ova, y pak na Proshnyu, na Egsekucziu izpelyavasze.

§. 145.

II. Na Popravek Egsekuczie.

Zvan Pravde na Kastigu zahichenoga Kompaszusha, iz Egsekuczie josh *na Popravek Egsekuczie* Pravda izhaja. Ov ako Falinga je ochiveztna, takaj po *Mandatumu popravenzkem* zadobiti moresze D. 2. p. 44. Ako vendar Falinga vu Dvojimbi bi lesala, bolye onda vnogo *Akczia popravenzka* poprijemlyesze. Dajesze ova tak Tusitelu, kak Obtusenomu, zaradi Falinge one jedino, koju pri Egsekucczii Szudecz je napravil D. 1. p. 135. Vu oszebnom

Digitized by Google

1-ich Ako Szudecz Dugovanya na Egsekuczii, ali previszoko, ali prenizko bi bil preczenil.

2-och Ako Szudecz vsze ono vu Egsekucziu vzel bil nebi, kaj vendar vsze Oszuda dopitala je, ali

3-ich Ako Szudecz preko Meje Oszude Egsekucziu bi bil pretegnul. Vu ovem Pripadu Previshenoszt z-Szadom, y Ztroskmi nazadsze dobiva. 11: 807. Pravda ova teche pred Szudom perve Proshnye 723: 33.

§. 146.

Falinge szim ne zpadajuche.

Szucheva jedino Falinga, y jedino vu Egsekucziі napravlyena Predversek Akczie popravenzke nachinya. Zato Popravlenye ne dajesze

1-ich Zaradi oneh, kojaszi bi Tusitel, po szvojem laztovitom Chinu oszvojil bil. Kajti Chin Szuchev ne podlase. Zato zaradi takvoga kaj, jedino Repozicziu izkati Protiztranka ima.

2-och Kajti vsze to doszugyeno nije, kajsze je vu Tusbi proszilo, Zato y pak Popravlenya nije: ar Falinga ova akoprem Szucheva, vu iztoj Oszudi vre pred Egsekuczium, ne pako vu ovoj, je nachinyena. Zato zaradi Falinge ove Tusitel Opozivanye, y ako bi ovo zlovanzhajalo, Put novoga Szuda poprijeti ima D. 3. p. 135.

3-ich Kajti Szudecz Tusitelu bi bil vishe dopital, neg szam bi bil proszil. Vu ovem Pripadu Obtüseni more zadnyich Egsekucziisze szuvrotztaviti, ali Imanye vu Egsekucziu vzeto nazadzavjeti, ar zaradi onoga vishe, nit na Szud ni bil pozvan; na Popravlenye vendar bi zaztuny y ov poshel, ar Falinga ova, akoprem Szu-

Digitized by Google

cheva, nije vendar y pak vu Egsekuczii, nego vre predi, vu Oszudi, napravlyena.

4-ich Kajti Szudecz Oszudu temnu proti Obtusenomu bil bi raztolnachil: iz Zroka ovoga takaj ne za Popravlenyem, nego za Nachinom ozdi pod 3-ich povedanem ima poszechi. Ar Falinga y pak vu Oszudi lesi, koja ochiveztna biti, bi bila morala (§. 132), anda obszudlyiva nije, takvoj pako y szlobodnosze szuproztavlya, y Imanye takaj pod Egsekucziu vzeto, zaradi takvoga kaj, szlobodnosze naradzavjimlye *).

*) Odkud vidisze, da akoprem Falinga vszaka, koja Popravlenyu Egsekuczie daje Mezto, takaj y Szuproztavlenye, kak to vu Ztrani III. Knige ove videli budemo, dopuschavala bi, Falinga vendar vszaka, zaradi koje Szuproztavlenye szlobodno je, nazopet Egsekuczie Popravek, kak odze videliszmo, takaj ne podaje.

DEL. XXII.

Od Preczenenya.

§. 147.

Szudbeno je trojverztno.

Preczemba szudbena jedna je *doztojna* (condigna), t. j. Vrednozt Dugovanya, koje ovo vu proztom Terstvu ima; druga *prozta* (communis), koja vu 1ae 133. ztoji; trejta pako *vekna* (perenalis) velisze; koja od prozte deszet put je veksha 1ae 133. §. 3. Od vszeh vu obchinzkom:

Digitized by Google

1-ich Prozta, y vekna vszigdar je jedna, ne pako doztojna, ar nit Drasina vu Terstvu vszigdar jedna ni.

2-och doztojna y prozta tak vu negib. kak gibuchih; vekna szamo vu negibuchih Mezta ima 1ae 133.

3-ich Vekna y prozta szamo vu Pripadih vu 1ae 133. ztojecheh, zvan oveh jedino doztojna obdersavasze. 1ae. 98. 638: 27.

§. 148.

Zvansztudbeno vszigdar doztojno.

Izvan Szuda jedino Terstvo Czenu podaje, tak gibuchem, kak negibuchem Dugovanyam, ter vu oszebnom, Imanya kadsze kupuju, alisze iz Arende jemlyu, Czena doztojna ovaksze dobiva t. j. najde.

1-ich Zischesze Dohodek Imanya szrednyi, ovak: jemlyusze najmre Dohodki zvekshinum od Let. 7. kajti ovi Leto vszako niszu jedni; ovi akosze vu jednu Shumu vzemu, ova pako po 7. akosze razdelyuje, Dohodek tak szrednyi izhaja. Od ovoga

2-och Ztroski y Trudi odnimlyusze, y Dobichek takaj, na kojega imani Trudi pozabiti nemoraju, odrachunyasze.

3-ich Shuma preoztajucha dersisze za Kapital, y od ovoga Interesh 6. na 100. brojech, pokasuje Czenu, koja za Imanye vu Arendu iduche ponuditisze more. 715: 23.

4-ich Za Prenashanye Vekivechnozti josh Shumu koju szlobodnovolynu potrebuvati, y pridati takaj mochi je.

Digitized by Google

§. 149.

Szudbeno doztojno.

Czenu doztojnu zvan Szuda, Kupecz y Terszecz zkupa, vu Pravdah pako Szudecz ztavlya. Preczenya pako ov

1-ich Fondushe negibuche poleg Dohodkov, kak neg vezda rekliszmo (§. 148.) 715: 23.

2-och Ztanya poleg Miszli Mestrov, po Szuczu vu Priliki Egsekuczie napriszechi moranehi, ter varaska po varaskih D. 2. p. 44. ladanyzka po Musih D. 3. p. 45. Vu Varashih medtem Ztanya na Vendetu idu.

3-ich Dugovanya gibucha, kak kupuvati, y prodavatisze navadnaszu tae 95. §. 2.

4-ich Kvari y Zterenye Tela poleg dushnoga Zpoznanya 638: 27. 659: 31.

§. 150.

Vsza za Predversek nima.

Dugovanya vu Pravdah *) joshsze preczenyaju:

1-ich *Terszja:* ovem Broj Kopachev, Kakvocha Zemlye, y Lesalische Czenu podaje. D. 9. p. 45.

2-och *Kerchevine:* ove polog Lehkoche, ali Teskoche Dela, kak najmre Germja guztesha, ali retkesha bilaszu, y zato kak vishe, ali menye Danov za Poszel zvershiti, potrebno je bilo, Czenu dobivaju. *ond.*

3-ich *Szadovna Drevja:* ovasze zkupzbrajaju, y kaj vszako poszeb valya, poleg Navade Mezta zkupzrachunyasze. D. 8. p. 45.

4-ich *Puztoszelin Naszelivanye:* ovo poleg imaneh Ztroskov Szudecz preczenyuje.

Digitized by Google

*) Vu Pravdah na Odkuplavanye, ali Potiranye szledecha vu Preczenenye ne vzimlyusze: I. Dohodki prez Ztroskov napravlyeni. D. 5. p. 45. II. Ztanya Bogu, y Veri alduvana, kakti zvan Terstva chlovechanzkoga ztojecha. D. 7. p. 45. III. Ladavecz kameralzki Prigorschicze do Darovnika Statuczie ne povracha. D. 10. p. 45. IV. Vu Medvremenu nachinyeni vu Zachuvanye Ztany Ztroski. D. 4. p. 45. V. Ztvari iz Imany pravdeneh imane. D. 12. p. 46. VI. Izti Grundt vu Pravdi iz Jusha kupitisze nemora, kajti iz Oszude na Obladavcza zpada.

ZTRAN III.

Od Vrachtvih pravdeneh.

§. 1.

Vre obavlyena.

Oztaju Dobrochinztva, za zdersati Praviczu od Naredbe dopuschana. Ne miszlim *Opominanye*, *Zabranenye*, ali *Szuprotrech*, koja Vrachtva (remedia) zvanszudbena, obchuvlyiva (provisoria), ali podpirajucha (sustentativa) velesze iae 79. ar od oveh vre vu Knigi II. govorili jeszmo; nego *szudbena* jedino, y ova ne poglavita (principalia), Pravdu czelu naztati chinecha, kaktiszu Popravlenye Delenya, Novo-Delenye, Popravlenye Megyih, koja takaj vre vu Knigi II. raztolnacheniaszu; nego jedino *medpadajucha* (incidentalia), zkojemi Pravdi tekuchoj Pomoch podavasze. Anda

Digitized by Google

DEL I.

Od Vrachtvih medpadajucheh vu obchinzkom.

§. 2.

Oveh Fele.

Szim zpadaju:

1-ich Tusbe Polosenye (Deposito caussae).

2-och Prokuratora Odzivanye (revocatio Procuratoris).

3-ich Prepovedje (Prohibita).

4-ich Opozivanye (Appellata).

5-ich Szuprotztavlanye (oppositio).

6-ich Odgananye (Repulsio).

7-ich Nazadzavjimanye (Reoccupatio).

8-ich Novi Szud prozti (Novum simplex).

9-ich Novi Szud z-Miloschjum (Novum cum gratia).

10-ich Mandatumi szudbeni.

§. 3.

Kad v zimlyusze?

Jednasze zmed oveh vu Pomoch vzimlyu

1-ich pred Oszudum odkrajlyivum, takvaszu: Polosenye, y Odzivanye. Nekoja

2-och za Oszudum odkrajlyivum, kakvaszu: Odzivanye, Prepovedje, y Opozivanye. Druga

3-ich Vu Priliki Egsekuczie, kakti je: Szuprotztavlanye, y Odgananye. Jedna

Digitized by Google

4-ich za Egsekuczium, vu oszebnom: Nazadzavjimanye y Szud novi. k-Drugem

5-ich vu vszakom Pravde Ztalishu vtechisze mochi je, kakvaszu Mandatumi szudbeni.

§. 4.

Vuchem pomasu?

Jedna zmed oveh popravlyaju

1-ich Falingu szuchevu, takvaszu: Opozivanve, Szuprotztavlanye, Nazadzavjimanye, y Mandatumi. Jedna

2-och Falingu Ztranke, takvaszu: Polosenye, y Mandatumi. Druga

3-ich Probu vanzpuschanu pripelyivaju, takvaszu: Prepovedje, Odgananye, y novi Szud.

§. 5.

Kad kad prerezanaszu.

Vrachtva ova, vre nekoja, vre vsza, kad kad nedopuschajusze. Vsza vre Pogodba, vre Naredba zaprechuje. Naredba zakleplyuje vsza

1-ich Oszudu Duhovnoga Ztola na Egsekucziu izpelyati nehtechem 662: 29. §. 6.

2-och Tutorom y. oveh Dosheztnikom (successoribus), kajti Imanya pupilarzka, ali Vuchitelztva povrachati hoteli nebi 655: 24. §. 1.

3-ich Darovniku (Donatario), skomno puschajuchemusze vupelyivati. §. 104. K. II. Z. I. O. I.

4-ich Vdovam Imanya museva zapuschavajuchem, ali odtugyujuchem, ali Vuchitelztva zverhu oneh, ako bi jeli pridersavale, jeli predavale Ztranzkem, ali dalyeshnem od Doshezti 622: 67. §. 1. 655: 25. §. 1.

5-ich Pridersavajuchem Lizte tugye. 659: 43. §. 1.

Digitized by Google

6-ich Vu Kastigi Tverdoglavnozti obszugyenem 729: 38. § 8. ali vu Kr. Szudu D. 5. p. 52.

7-ich Nehtechem szvedochiti, na Kastigu frtv. 64. nategnyenem 635: 49. §. 1.

8-ich Vu Pravde po Priszege, ali z-Zjedinenyem, ali iz Valuvanya laztovitoga dokonchane.

9 ich Szuprotztavechemsze y Nazadzavjemjuchem 681: 31. §. 2.

10-ich Ladanye poleg Mandatuma prozto nazadegsekuczionalzkoga zadoblyeno, na Opominanye szudbeno ne povrachajuchem 681: 31. §. 4.

11-ich Ponugyek Dietalzki zkrachajuchem. 807: 2. §. 17.

§. 6.

Nigdar vsza, zvani Szüdzvolenzitva.

Pri vanzklenyenih vszih Vrachtvih pravdeneh, jeline vendar nekoja ishla bi pitasze? Velim: ako po Priszegi, ali po Zjedinenyu, ali poleg Valuvanya laztovitoga, Pravda je odkrojena, onda Vrachtva pravdena odrezano nikakva nejdu, kajti proti Chinu szvojem baratati ne dajesze. Pravdam drugem

1-ich Ako Vrachtva vanzkluchuje Naredba, preoztaje vendar y Novi Szud 662: 31. §. 2. y Opozivanye izvan Ladanya 729: 28. 807: 2. §. 17. vanzemshi tverdoglavne 729: 38. §. 8. — obszugyene vu Szudu Kr. D. 19. p. 42. — szvedochiti nehteche 729: 30. § 4. y Ladanye ne povrachajuche zadoblyeno poleg Mandatuma prozto negsekuczionalzkoga. 681: 30 §. 4. Ovem jedini novi Szud dajesze. Kada pako

2-och Vrachtva pravdena Pogodba bi vsza zatirala, onda nit novi Szud nedajesze, nego ono Vrachtvo szamo, kojesze bi zadersavalo, y Opozivanye izvan Ladanya 729: 28. §. 17. van-

Digitized by Google

zemshi Szudzvolenztvo, koje Opozivanye, szamo razlosnoszi zadersano, dopuscha. 729: 30. §. 5. Medtem

3-ich z-zadersanemszi vu Szudzvolenztvu Opozivanyem, vsza takaj Vrachtva druga pravdena zadersanazsu. D. 2. p. 6.

DEL II.

Od Polosenya Tusbe.

---

§. 7.

Pripadi Vrachtva.

Pravdeno ovo Vrachtvo, je Pomoch Tusitelu laztovita, z-kojum ov Tusbu szvoju viszechu zatira. Vtechesze k-ovomu Tusitel zato *) kajti

1-ich Tusba tak zlo bi bila napravlyena, da poleg one Tusitel dobival nebi nikaj; ali

2-och Kajti Tusbu podichi bilo bi kastigno, t. j. vlekla bi ona za szobum ali krive Zabave, ali Nedusnozti Kastigu.

*) Zato kajti vu Tusbi vishe bi prosheno bilo, negsze probuvati more, Polosenya treba ni, nego za ov Pripad, takaj ova Zaporka je zadoztna, *imputatis imputandis, t. j. odvzeteh za odvzeti imaneh.* Niti zaradi zlo pozvane Naredbe Polosenye ne trebujesze, ar Falingu takvu Szudecz szam popravlya 24: 566. *y Tab. Kr.* 1804. *vu Pravdi Tergovischa Samaria proti Szl. y Kr. Varashu Posunzkomu.*

Digitized by Google

§. 8.

Ztranchnoga Kakvocha.

Polosenye je dvojverztno: jedno je Tusbe czele, drugo Ztrani szamo Tusbe. Okolo ove:

1-ich Ztrani Polosenye taksze ima narediti, da Tusbi oztaloj Razmenye czelo oztaje: drugach Tusba, kakti temna, t. j. kojasze ne razme, naszegyuje.

2-och Temely Tusbe, Ztran ona biti nemora; kojasze polase, nego v. P. Imena vu Tusbi ak zloszu napiszana, jeli Pershon, jeli Dugovanya tusbenoga, vu Pripadu ovem Tusba czela polositisze ima. D. 5. p. 28.

§. 9.

Vszakchinzko takaj dajesze.

Polosenye zvershavasze:

1-ich Vre po szebi zasze, vre po Punoblaztniku, ali Prokuratoru 2ae 82. §. 22. kajti kaj gdo po drugem chini, po szebi to izto da vchinil je, szudisze.

2-och Biva vre piszmenzki; vre na Rechi: rechno ovo Szudecz poszle szam iz Navade vu Pravdu napishe.

3-ich Biva vre vu onoj Pravdi, kojasze polase, y ova velisze oszebna (particularis); vre pako vu Pravdi ovoj nit nezpomenesze, nego Tusba druga podisesze, y vu ove kak y vu szledechoj Levati, kajti ova z-Tusbum szlagatisze mora, tosze ochituje, da vszaki nazochnoj Tusbi poskodlyiv Chin dolesze poztavlya, y ovo Polosenye vszakchinzko (generalis) imenujesze.

§. 10.

Zaprechenye Polosenya.

Pomoch ova dopuschena je vu vszakoj Pravdi,

Digitized by Google

zvan da Pomochi szudbene vsze, jeli po Naredbe, jeli Pogodbe vanzkluchene bi bile 729: 40. Pr. Ide vu jednoj izti Pravdi tuliko kuliko puti, kajti na Broj ztanoviti Vrachtvo ovo ztegnyeno ni. D. 4. p, 28. Szlusitisze vendar z-nyim nemre

1-ich Koji pred Oszudum odkrajlyivum z-nyimsze szlusil nije. 574. 23. Dapache

2-och Vu Pravdah na Kastigu Mochi menyshe josh pred proshenum Kastigum Nedusnozti zvershitisze ima. Dalye

3-ich Vu Pravdah Zabavi krive podverseneh, za vanpokazanemi Vuchitelztvi na zadnye Odkrajanye Pravde zpadajuchemi, Polosenye takaj ne dajesze. 729: 40. §. 1. Nit onomu

4-ich Szlusitisze z-nyim szlobodno ni, koji iz Terha birshasnoga Protivnika szvoga, vu Pravdi, koju bi hotel dole polositi, Ztran szvoju zdigel je *ond.*

§. 11.

Terh Polosenya 1) *kastigni.*

Polosenye Pravde vszigdar z-Terhom biva. Ov jeden *kastigni*, drugi *dugovanyzki* je. Od kastignoga

1 ich Za Szude Tabularzke frtv. 6. za Duhovni Ztol pako, Varmegyiu, y Varash frtv. 3. chini. 729: 40. Pr.

2-och Byrshága ovoga 2/3 Szuczu, 1/3 Obtusenomu idu. 2ae 82. §. 22. Malachnozt ovu medtem Obtuseni, takaj Szuczu oztavlya, da Ztran szvoju zdisechi, Polosenye kak da bi podtverdil bil, szudilsze, nebi.

3-ich Szin ochevu Tusbu polosechi Terha kastignoga ne placha 729: 40. §. 3.

Digitized by Google

§. 12.

2) *Dugovanyzki.*

Terh dugovanyzki vu Povrachanyu Ztroskov ztoji, y ov na Dosheztnike prehaja. Medtem

1-ich Koji pred Levatum Tusbu dole poztavlya, Terh kastigni, y Ztroske pravdene onda ztopram placha, kada Tusbu drugu bu podignul, kajti za Chasz (tantisper) Tusbu oztaviti szudisze.

2-och Koji vu Levati, ali kesneje dole nyu poztavlya, Byrshàg y Ztroske placha zadnyich, nego one szamo, kojisze bi mogli probuvati 729: 40. §. 2.

3-ich Vu Pravdah ztarinzkeh Ztroski, kajti probuvati nemogusze, poleg Volynozti (arbitrium) Szucza povrachajusze. D. 3. p. 27.

4-ich Polosenye vszakchinzko na Felu sze izpelyati mora, ar drugach nit Obtuseni koje Ztroske potrebuvati, nit Szudecz nye priravnati, znal nebude. D. 2. p. 27.

*) Polosenye Pravde, y Pravdi Odrechenye (litiscessio) Dugovanya jedna niszu: ar I. koji Pravdi odrechuje, nyu vishe podignuti neche; szuprotivno Tusbe Polositel, kajti nyu v. P. Tranzakczia pachi, Pravdu szvoju chizto ne zakapa, nego na Potiranye Tranzakczie josh pojti more. II. Tusbi Odrechitel, jeli czele, jeli Ztrani Tusbe, nit kastigni, nit dugovanyzki Tverh ne podnasha: D. 4. p. 39. placha pako Polositel obodvoga, kak malo predi iz Naredbe, tosze je vre povedalo.

Digitized by Google

DEL III.

Od Odzivanya Prokuratora.

§. 13.

Chini ovoga zvanszudbeni ne odzivajusze.

Vrachtvo ovo je Pomoch ona, po kojoj Ztranka koja, falingazte y proti Volye szvoje, po Prokuratoru vu Pravdu ztavlyene Govore, z-navadnem Terhom nazadvzimlye, y z-Govorom novem izprot one nadomeścha. Velisze *vu Pravdu versene*: ar zvanzszudbeni Princzipalu skodlyivi prokuratorzki Chini z-Odzivanyem Prokuratora nezbrishujusze, nego zaradi takoveh

1-ich Szuprotrech na Meztih szvojeh poztaviti imasze: ova vendar Chin Prokuratora zvanszudbeni nezatira, nego Praviczu Princzipala jedino podpira. Zato

2-och Princzipal josh Pravdu, za potreti Chin Prokuratora zvanszudbeni, k-tomu podignuti mora.

§. 14.

Nit Prokurator szebe szam ne odziva.

Odzivanye Prokuratora chinitisze more

1-ich Tak pred Szudom, kak izvan nyega zae 79.

2-och Tak pred onem Szuczem, pred kem Pravda jesze pochela, kak takaj pred Dosheztnikom onoga, dapache takaj pred Chlovekom Szucza, na Poszel ov poszeb vanposzlanem. *ond.* Ali

Digitized by Google

3-ich Odzivách morasze vu Perhoni pred ove poztaviti, ali Chloveka szvoga k-nyim poszlati, kogagod na to odregyenoga, t. j. Punoblaztnika szvoga, ne vendar Prokuratora, ar ov szebe szam odzvati nemre, kajti proti Chinu szvemu baratati nedajesze 729: 39. §. 7.

§. 15.

Na Broj, y vszem Pravdam nejde.

Y ovo Vrachtvo, vu jednoj izti Pravdi, tuliko kuliko puti dajesze, ar gde Naredba Pomoch szudbenu na ztanoviti Broj ztegnuti, je hotela, to onde ona y vchinila je. D. 4. p. 28. Dopuschasze medtem vu Pravdah vszeh, vanzemshi.

1-ich Pet ztareshe, velike Mochi, Pripade 1550: 56.

2-och Pravde, vu kojeh Pomochi szudbene, ali po Naredbi, ali Pogodbe, zapachene jeszu. 729: 38. §. 8. 662: 31.

3-ich Ako hotechi odzivati iz Terha byrshasnoga, Protivnika szvoga, Ztran szvoju vu Pravdi iztoj vre predi, zdigel bi bil Kit. C. 8, p. 22.

§. 16.

Odzvana ne vszigdar, Prokuratora nigdar nezatira.

Vrachtvo ovo vzimlyesze z-Nachinom szledechem, najmre

1-ich Govori nikaj nevalyani, y zato pozvani nazad, z-friskemi morajusze nameztiti, pri Szudih peshneh Dan izti Odzivanya; pri oszminzkeh pako josh Dan drugi y trejti odzvatisze mogu;

Digitized by Google

keshneshe Odzivanye vszako po Szudu za nikakvo izrechujesze. 807: 8. §. 1. Govori odzvani

2-och Napervo doneztisze y pako nemogu, ar y pak haszneli nebi nikaj, Zvan da Odzivanye zaradi zamugyena odvlachlyivna (depulsoria) bisze bilo nachinilo. Kajti zaradi neg jedne Iznimke zamugyene, Odzivanye dopuscheno je. 729: 39. §. 5. Akosze anda Prokurator bi zato szamo odzival, onda za napervo doneshemi zamugyenemi Iznimki, prezarano vu Pravdu poztavlyeni Govori dugovanyztveni y paksze napervo donezti mogu. Ar odzvaniszu bili ne zato, kajti valyali bili nebi, nego kajtiszu prezarano bili vu Pravdu verseni.

3-ich Prokurator odzvani more vu iztoj Pravdi, prez dasze bi iz nova valuvati moral, na dalye szlobodno poszluvati. *ond.* §. 8.

§ 17.

Biva vu Rokih.

Odzivanye takaj zaradi falingazte Levate, ali falingaztoga Predszuddojtja narediti moresze. Nego Falinga takva josh pred Oszudum izrechenum, jeli Szuda Kr. jeli Tverdoglavnozti, morasze odzivati. Kajti Levata zla, ali Predszuddojtje falingazto za nikakvo dersisze, vre pako zaradi zamugyene Levate, ali Predszuddojtja zamugyenoga, Dan izti Predszuddojtja Oszudasze pravi, ali Dan trejti pri Szudu oszminzkom. Kada pako Govori dugovanyztveni imali bisze odzivati, onda Odzivanye takveh chinisze vu onem Pravde Ztalishu, vu kojem pogovoritisze dugovanyztveno, josh mochi je: kajti Govori odzvani, z-novemi nadomeztitisze, izprotimajusze, anda pred Oszudum odkrajlyivum vszigdar Govori takaj odzvatisze mogu, ter je vsze jedno.

Digitized by Google

1-ich Jeli Pravda tekucha, Pogovora dusheshega, ali krajshega bi bila. Nit nima nikaj

2-och Jeli Pravda, vu perveshih, jeli tija vre vu zadnyem Roku ztala bi, y vsze je jedno

3-ich Jelisze bi odzivali Govori Rokov predeshnyeh, jeli iztoga vre zajdnyega Roka. 2ae 81. §. 4.

§. 18.

Rokov Pravde chetiri broje.

Dá vidimo, kaj Rok Pravde znamenuje? Rok (terminus) na ovem Meztu znamenuje on Pravde Ztalish, vu kojem dugovanyztveno pogovoritisze mochi je. Takveh Ztalishov je chetiri:

1-ich Pravda temelyna.

2-och Prepovedje (prohibita).

3-ich Odgananye (repulsio).

4-ich Novi Szud *).

*) Szuprotztavlanye Pravde Rok nije. Kajti vu Pravdi szuprotztavenzkoj nije szlobodno Govore dugovanyztvene napervodonezti, nego Zrok Szuprotztavlanya datisze more jedino iz Falinge, zvanzkoga Kipa, Pravde.

§. 19.

Odzivanye za Oszudum odkrajlyivum.

Anda Odzivanye takaj za odkrajlyivum Oszudum narediti moresze. Nego

1-ich Vu Pravdah kratkoga Pogovora netabularezkeh, szamo poleg novoga Szuda; kajti vu Pravdah Szuda peshnoga, dugovanyztveno pogovoritisze, za izrechenum vre Oszudum odkrajlyivum, szamo vu novom Szudu je szlobodno. 2ae 81. §. 6.

2-och Vu Pravdah oszminzkeh takaj poleg Prepovedjá (prohibitum): kajti Prepovedje, je

Digitized by Google

takaj jeden Pravde Rok 729: 39. 2ae. 80. Dapache.

3-ich Takaj za Oszudum odkrajlyivum Szuda novoga, ako josh koje Prepovedje zdersaloszeje: ar poleg Prepovedja, pokehdob da Pravde Rok bi y ovo bilo, Odzivanye dopuschasze. D. 3. p. 28. Medtem

4-ich Vu novom Szudu, Pravde temelyne Govore, jedini Novitel (novisans), Pravde pako Szuda novoga Govore, y Novnik (novisatus) odzvati more. D. 2. p. 28.

§. 20.

Terh Odzivanya.

Od Odzivanya znaj josh: da szamo z-Terhom dajesze, kojega 2/3 Szuczu, 1/3 Protizranki idu, zvan da ova po Govoru opomenyena, Trejtinu szvoju zdignuti hotela nebi. 2ae 80. §. 3. 3ae 6. §. 3. Terh ov drugi je

1-ich *Menyshi*, koji vu frh. 6. pri Tabulah; drugdi pako vu frh. 3. ztoji. *ord.* Drugi je

2-och *Vekshi* *), koji pri vszih Szudih chini frv. 200. 2ae. 80. §. 3.

*) z-Terhom vekshem Odzivanye szamo vu novem Szudu biva, ar 729: 39. §. 6. veli, ako ne vzimlyesh Vrachtvo takvo, koje Egsekuczju ztaviti moglo bi, z-Terhom szamo Markih 50. teske Vage odzvati moresh. Anda iz Ladanya Odzivanye vszigdar z-menyshem Terhom biva. D. 1. p. 28.

Digitized by Google

DEL IV.

Od Prepovedja.

§. 21.

Dvoje Pravdam oszminzkem laztovito.

Prepovedje, ono je pravdeno Vrachtvo, z-kojem Ztranka prepadajucha po Rechi *prohibet* (prepoveda) k-Oszudi obszudlyivi pripiszane, Moch Oszude oszminzke tak ztavlya, da vu iztoj Pravdi, Probe dugovanyztvene nove, josh pred Egsekuczium, napervodonezti more. k-Oyomu Vrachtvu vtechesze zato, da Pravda iz nova z-teskemi Ztroski podichisze nima. Mezta ima szamo na Szudu oszminzkom, y dvakrat szamo, chesz czele Pravde Techaj dopuschasze, novoga Szuda medbrojech. D. 1. 28. Zato

1-ich Vrachtva ovoga na Oszude medrechlyive potepzti treba ni: ar za iztroshenem Broju Prepovedih vre pri Oszudah takveh, Dugovanyztvo ne vmarjajucheh, nebisze poszle mogla izta Oszuda dugovanyztvena, ako y ova bi nepovolyna bila, prepovedati. Niti

2-och Oszuda Tverdoglavnozti najsze ne prepoveda: kajti ako taki y prepovedala bisze, Zrok zamugyenoga Predszuddojtja, vendar med Dani 15. bisze imal dati, vre pako to izto chinitisze more takaj prez poztavlyene Prepovedi. 729: 38. §. 5.

Digitized by Google

§. 22.

Vreme za dati Prepovedja Zrok.

Rechi za napiszati vu Pravdu Prepovedje, ove jeszu „*Za I.* (*obtusenoga*) *Oszudu ovu prepoveda*„ Predi toga vu zadnyih Dnevih 6. Roka szudbenoga poztavitisze nije moglo, denesz pako ako vu Dnevih oveh 6. nepovolynoj Oszude izrechisze, pripetilo bisze, onda ovu y vu oveh Dnevih 6. prepovedati Obdersavanye szudbeno proti 38. 729. dopuscha. D. 3. p. 29. Ter

1-ich Zabztunzko je Prepovedje pervo, drugo k-Terhu od frv. 6. prikapchasze 729: 38. §. 1.

2 och Imasze poztaviti Dan izti izrechene nepovolyne Oszude, ar prehaja drugach vu Dugovanye odszugyeno Oszuda. Medtem

3-ich Zrok Prepovedja datisze more, takaj vu Dnevih szledecheh, dapache takaj czeli szledechi Rok Pravicz. Kaj vishe

4-ich Takaj drugi, od poztavlyene Prevovedi Rok, poztaviti moresze, ne vendar vu zadnyeh Roka ovoga iztoga Dnevih 8. vu kojeh ztavlyena, po Oszudi odhichujesze 807: 8. §. 2.

§. 23.

Prepovedja Krepozt.

Moch Prepovedja szledecha je:

1-ich Oszudu temelynu prenapravlya; ako vendar Zrok novi dugovanyztveni bisze bil doneszel. Medtem Prepovedje

2-och Akoprem Moch Oszude ztavlya, vendar od Dugovanyztva na Iznimke nazadztupiti nit poleg Prepovedja nedopuschasze, ali Tusitelztvo na Pitanye poztaviti, zvan dasze y Prokurator bi zkupa odzival. D. 6. p. 19. D. 6. p, 32.

Digitized by Google

3-ich Kada Tusitel Pravdu szvoju chesz vishe Rokov szudbeneh tiral nebi, y Obtuseni zato, ako po Oszude odvezival bisze, ova Oszuda prepovedati nemresze: kajti Krivnyu Tusitela drugach nikakva Kastiga doztigavala nebi, y zato Tusitel Obtusenoga y pak na Szud pozvati ima. D. 4. p. 29.

DEL. V.

Od Opozivanya (Adpellata).

§. 24.

Seli zreleshe Izvigyevanye.

Opozivanye je szudbena Pomoch ona, po kojoj po Falingi Szucza obtershen, Oszudu krivichnu pravechega, Pravdu szvoju k-vekshemu Szuczu za zreleshe Izvigyevanye, ali prekposzlati, alimuju opovedati po Ztupajih potrebuje. Med opovedati, y prekposzlati Pravdu Razluka je ova

1-ich Kada Szudecz, na koga opozivasze, z-obszudechem k-jednomu Telu zpada, onda Pravda onomu morasze opovedati, kaj biva prez vszakoga Pravde Prepiszavanya, y prez vszake Levate. Szuprotivno

2-och Kada on z-ovem Telo jedno nechini, onda prekposzlati k-opomu Pravda *) imasze, vanzemshi zaglavnu, koja vszigdar vu Pervompiszu opovedasze, y vanzemshi Pravdu krupneshega Tela, chije Prekvzetek kajti Ztroska vekshega bi potrebuval, Mandatuma zadobiti zato

Digitized by Google

chizto dobro bu, zadersechega Zapoved, da Pravda vu Pervompiszu najsze opove.

*) Kad Pravda prekposhilyasze, onda ona od Rechi do Rechi zevszemi prilosenemi Vuchitelztvi, z kratkem Prichetkom, y Zakluchenyem navadnem obzkerblyena prepishujesze, pridajesze Podpiszek navadni Notariusha, z-Popravkum, akosze koja chinila je, y tak pod Pechatjnm szudbenum Opozivachu predajesze. Poszle Ztranka opozvana poleg opozovlyive Tusbe na Szud zezivasze, y Rok odlucheni Pravda opozvana zdisesze. Vu Levati ovoj vsze nepovolyne opozvane Oszude daszé prenaprave prosisze, y Pravda temelyna na Nachin neg szada povedan vandane, kakti Vuchitelztvo k-nyoj prilasesze. Vu Levati iztoj zatem Opozvani gol szvoj na Szud Dohod napishe; ar vszi Govori Ztrankam vu ovoj preprechenijeszu; Szudecz pako vekshi Oszude opozvane previgyeva, y nye ako Temelya najde prenaplavlya. 723: 33. 791: 45.

§. 25.

Po Ztupajth chinisze.

Vanzemshi Pravde zaglavne, koje od vszakoga perve Proshnye Szucza zaglavnoga uprav na Ztol oszminzki opozivajusze, Opozivanye na Szud naj vekshi mahom ne biva, nego po szledechih Ztupajih k-nyemusze dohagya:

1-ich Od Szuczev szelzkeh, ali Tergovischa predszlobodnoga Opozivanye biva na Szud gozpochinzki, zvan da Preszloboda dopuschavala bi od Magistrata tergovischinzkoga izkerno na Shedriu chiniti Opozivanye, ali k-Ztolu Tavernichkomu, ali Perszonalzkomu. 3ae 25. §. 3.

2-och Od Varashev opozivasze na Tavernikusha, ali Perszonala. 807: 9. §. 3. 3ae 8. §. 2.

3-ich Od Szedischa Gozpochinzkoga, ali od V-Komesha opozivasze na Shedriu, iz koje vu Vremenu szudbenoga Previgyevanya, Pravdu na Ztranah (in partibus) krojechi, jeszu vanzkleneni. Dogodozpisz §. 156.

Digitized by Google

4-ich Od Shedrie opozivasze na Dvor Kr. zvan Pravd urbarialzkeh, Plemenschinu izvigyajucheh, y rachunzkeh, k-Previszakomu Tolnachu Kr. odposzlati moranch, kak to na Meztih szvojeh vre videliszmo.

5-ich Od Tabule Distriktualzke, ali Szudbene Kralyeztvih pridruseneh opozivasze vu Vugerzki Zemlyi na Tabulu Kr. pri nasz pako na Banzku, od ovud zatem, ali od Tabule Kr. ali Szedischa Tavernichkoga vuprav na 7-ohaztnichtvo 1807: 9. §. 2.

§. 26.

Zaradi Oszude krivichne.

Opozivanye popravlya Oszudu jedino krivichnu, zato razluchujesze

1-ich Od *Szuprotztavlanya:* kajti po Vrachtvu ovem ozdravlyuje Oszuda ne krivichna, nego od izte Pravicze nikakva.

2-och *Od novoga Szuda:* ar Szud novi neproszisze, nit zaradi krivichne, nit zaradi Oszude od izte Pravicze nikakve, nego zaradi toga szamo, kajti Zrok koji napervosze donezti zamudil je. Zato akosze bi koji opozival zaradi zamugyene Branitbe, takov Opozivanyu odrechi, y Szuda novoga poprijeti ima. Medtem

3-ich Koji Opozivanyu je odrekel, y poprijel je Szuda novoga, takov od Szuda novoga odkorachiti vech nemre, y prevideti chiniti Pravdu temelynu. D. 17. p. 42.

§. 27.

Nehtechemu nehaszni.

Opozivanye Dan izti Oszude izrechene nepovolyne vu Pravdu napiszatisze ima D. 12. p. 41.

Digitized by Google

zvan dasze Oszuda izta predi bi prepovedala: ar odrechi Prepovedi, tija do zadnyeh drugoga od poztavlyene Prepovedi Roka szudbenoga Dnevov 8. vszigdar josh szlobodno je, y za Chinom ovem, poszle szlobodnosze opoziva 807: 8. §. 2. Medtem nehtechemu Dobrochinztvo ne vrinujesze *), zato

1-ich Takaj Obladavczu jesze opozvati, na kuliko Oszuda bi y nyega tesala: kajti akoprem Szud vekshi nahajal bi, da Obladavczu vsze ono dopitano nije, kaj po Praviczi dobiti on bi bil imal, vendarmu vishe nit Szud vekshi nedoszugyeva, szamo zato, kajti opozvalsze nije, y szudilsze iz toga bi, da Dobru szvemu vekshemu odrekel je. D. 1. p. 39. Iz ovoga iztoga Zroka

2-och Iztoga vekshega Szuda Oszuda takaj opozvatisze ima, kada ova tesala bi, niti poztavlyeno na pervom Szudu Opozivanye, za Pravdu chez vsze Szude odpraviti zadozto nije. D. 10. p. 41. Takajshe

3-ich Ako Prepadavecz vu temelynoj Pravdi, Opozivanye odpuschal bi, y z-Novomsze bi szlusil, nego vu Novom takaj bi prepadal, y Oszudu Szuda novoga bi opozival, poleg ovoga zadnyega Opozivanya, szamo Pravda novoga Szuda, ne pako y temelyna prevideti moresze. D. 25. p. 43.

*) Vu Pravdi varaskoj, akoih je vishe obszugyeno, Opozivanye szamo onomu haszni, koji Mandatuma je izhodil. Tak odkrojil je Ztol Tavernichki L. 1805. vu Pravdi Ignacza Stromayer.

§. 28.

Nit Opozivanye netirajechemu.

Nije pako za dozta, szamo opozvatisze, nego za vupiszanem Opozivanyem, z-nyim takaj vu

Digitized by Google

Vremenu naredbzkem vszivatisze, potrebno je, drugach Opozivanye zabztunyzko biva. Vu oszebnom.

1-ich Koji Opozivanye izvan Ladanya vchinil je, med Leti 32. z-Opozivanyem szlusitisze ima 1ae 79. To izto vchiniti y on mora, koji iz Ladanya zadnyich, nego iz Szuda vekshega opozivalsze bi. D. 16 p. 42.

2-och Koji iz Ladanya od Szudov menysheh (subaltern.) opozivajusze, ovi med Meszeczi tremi z-Vrachtvom ovem poszluvati imaju, drugach Pravda na Egsekucziu k-pervi Proshnyi nazadsze poshilya. D- 24. p. 43.

3-ich Vu Varashih, jeli iz, jeli izvan Ladanye bisze opozivalo, Opozivach vsze jednako dusen je med Tjedni 6. od izrechene Oszude opozvane brojech, Mandatum Prenashanye zapovedajuchi od Tavernikusha izprosziti, y predati takvoga ne Szuczu, nego Magistratu; od Dana pako predanoga ovomu iztoga Lizta zapovedajuchega, med Tjedni drugemi 6. zavezan je iztu Pravdu opozvanu vandatiszi prezkerbeti, drugach vu Dugovanye doszugyeno Oszuda prehaja. Jur. Thav. art. 36.

§. 29.

Popravlya szamo Falingu Szucza.

Opozivanye lichi Falingu jedino Szucza, zato opozvatisze neszme

1-ich Obszugyeni vu Tverdoglavnozti, kajti ova je Falinga Ztranke. Ako vendar Mus iz Tverdoglavnozti obszugyen pred Egsekucziom vmiral bi, Vdova pako na Egsekucziu pozvana bi napervo davala to, da od Musa Doshezt nikakvu nima, medtem vendar aksze bi obszudila, takvasze opozvati kruto more. D. 14. p. 41.

Digitized by Google

2-och Obszugyen vu Szudu Kr. D. 19. p. 42.

3-ich Szvedochiti nehtechi 729: 30. §. 4.

4-ich Chija Egsekuczia bisze zapachivala: takov na Davanye Szuprotztave Zroka Pravdu szamo ima D. 15. p. 41.

5-ich Pravdu zjedinujuchi; ali obszugyen iz Valuvanya szvoga; ali iz Priszege Protiztranke, kajti ova Zjedinenye znamenuje; ali po Szuczu zvolenom, ako Opozivanye razlosno zadersano ni. 729: 30. § 5.

§. 30.

Pravde josh druge neopozovlyive.

Pravde josh ove opozvatisze nemogu.

1-ich Po Dvoru Kr. (Curiam R.) na Egsekucziu nazad poszlane, akoprem Byrshage nove ov pridal bi bil, y akoprem takve takaj na novi Szud bisze zpelyati mogle. Ar ni Mezta kamsze bi dalye opozivale 729: 30. §. 2.

2-och Pravde na Dvor Kr. opozvane, nego y ovde zgublyene, poszle pako po novom Szudu probugyene: takve on nit od perve Proshnye vishe opozvati nemre, ako vre ozdi, y pak bi prepadal, na chiju Proshnyu Pravda vre jen put ozel Dvor Kr. pretekla je. 729: 30. §. 3 D. 7. p 40.

3-ich Oszude medrechlyive 41. 729. Ove szamo za opozvane ochituvatisze moraju. D. 20. p. 42.

§. 31.

Medrechlyive Oszude vsze neopozovlyive niszu.

Po Iznimki Oszude takaj medrechlyive opozivajusze:

Digitized by Google

1-ich Poleg Mandatuma Prenashanye zapovedajuchega: prez ovoga vendar Oszudu medrechlyivu Szud vekshi previdęti dusen nije, akoprem Opozivanye Szudecz niseshi bi y bil dopuztil bil: kajti nepriztoisze nikak, da menyshi vekshemu mogel bi zapovedati previdęti Oszudu, koja iz izte Naredbe Opozivanye ne prijemlye. D. 4. p. 39.

2-och Vu Pravdi impenzionalzke: nego na Shedriu szamo vu Pravdi ovoj one opozivajusze 729: 41. §. 2.

3-ich Oszuda naszezti chinecha, jeli Ime Pravde dugovanyztveno; D. 6. p. 40. jeli Tusitelztvo, D. 11. p. 41.

4-ich Oszuda, koja Priszegu neidlyivo (incompetenter) doszudila je. 729: 30. §. 8.

§. 32.

Niti zaglavne.

Predi toga niti Pravde zaglavne opozvati moglesze niszu, proti Neplemenitomu podignyene. 729: 30. §. 1. Denesz vendar ovi z-Plemenitemi jednako', y vu Pravdah zaglavneh opozivajusze. Je pako vu oveh Opozivanye szledeche.

1-ich Chinisze od vszake perve Proshnye zaglavne izkerno na Szud oszminzki.

2-och Chinisze szamo od one Oszude zaglavne, koja Kastigu Szmerti izrechuje, ali zpodobnu ovoj, vu oszebnom prijeti na jenput Vudarczev 100. z-Sibjem, jeli z-Batinum, ali z-Korbachem, ali podnezti Resta od treh Let.

3-ich Od Ztola Kr. ali Banzkoga dalye Opozivanye nejde, zvan da y Ztol oszminzki Kastigu Glave bi doszudil bil. 791: 43.

Digitized by Google

§. 33.

Pravde opozovlyive 1) *iz Ladanya.*

Pravde druge, kajti med neopozovlyivemi vu Naredbih ne brojesze, opozvatisze kruto mogu. Opozivajusze pako druge *iz*; druge *izvan* Ladanya. Iz Ladanya szledeche:

1-ich Koje nit vu 28mem nit 29tem Kotrigu Dokonchka od Leta 1729 ne imenujusze. Kajti vu oveh Naredbah imenujusze szamo izvan Ladanya opozovlyive, ter vu 28men one jedino, koje izvan Ladanya vsze Szude prehajaju; vu 29tem pako takve, koje od Szuda Gozpochinzkoga, ali Vel. Szucza Varm.; ali V-Komesha na Shedriu zadnyich *iz*, dalye vendar szamo *izvan* Ladanya idu. 807: 9. §. 5. 807: 21. §. 14. D. 6. p. 190.

2-och Od Priszege odkrajlyive, predi negsze ova poztavi, na vsze Szucze *iz* Ladanya opozivasze. 729: 30. §. 12. D. 21. p. 42.

3-ich Poleg Mandatuma iz Ladanya preneszlyivoga, Oszuda takaj medrechlyiva *iz* Ladanya prekposhilyasze. 807: 10. §. 1. Medtem

4-ich Pravde Kmeta nazad potrebujuche, ali Szlugu, szamo na Shedriu *iz*, dalye pako nikam vishe opozvatisze nemogu. 729: 29. §. 13.

§. 34.

2) *Izvan Ladanya.*

Izvan pako Ladanya, kojesze opozivaju, ter tak ztalno, da akosze nyim Opozivanye iz Ladanya bi y dopuschavalo, za vchinyenum vendar od Protiztranke Iznimkum Pravda na Egsekucziu nazadsze poszlati bi imala D. 12. p. 43. jeszu vu oszebnom:

1-ich Pravde oneh, koji izvan Ladanya Pra-

Digitized by Google

vdu pocheli, y prepali jeszu: ar takvi akosze iz Ladanya bi mogli opozvati, oni izti vu Ladanye predi bisze bi morali poztaviti, y tak da prepaliszu, kaksze to bi moglo od nyih rechi?

2-och Podignyene proti kratechem Ponudka orszachkoga 1807: 2. §. 17.

3-ich Pravde, koje vu szamem 28mem: 729: imenujusze *).

*) Kotrig 29ti: 1729. Pravde one szamo zbraja, kojesze na Shedriu opozivaju: koje anda szim ne dozpevaju, ovem, jelisze *iz*, jeli *izvan* Ladanya bi preneszti imale, jedini 28mi 729. pr(piszati mo:e Odkud koje vu nyemsze ne nahajaju, vsze Szude *iz*, koje pako vu nyemsze chtele bi, Szude vsze *izvan* Ladanya prehajaju D. 6. p. 190.

§. 35.

Previgyenya Uztavlenye.

Pravdam ovem, tak izvan, kak iz Ladanya opozovlyivem, Previgyevanye zadnyich kratitisze nemre, vu Okoliczah vendar szledecheh uztaviti ono izto moresze.

1-ich Ako Obtuseneh vishe vu Pravdi kojoj ztalo bi, zmed kojeh nekoji josh obszugyeni bili nebi. Vu Pripadu ovem Previgyenye Pravde dotlam pridersavasze, doklam Szudecz Oszudu zverhu vszeh ne izreche. D. 7. p. 40.

2-och Ako vu Vandavanyu (expeditione) Pravde prevideti imane, Vuchitelztvo koje izpuztilo bisze bilo: vu Pripadu ovem dok Pomenkanye nenadomeztisze, Szud previgyevajuchi, Pravdu takaj dotlam ne previgyeva. D. 23. p. 43.

3-ich Kada Pravda y temelyna, y szuprotztavenzka na Shedriu bisze prenashale, Shedria pako szuprotztavenzku szamo bi bila previdela, y ovu szamu naSzud Oszminzki odposzlala; vu ovem Dogodu Szud oszminzki Pravdu szuprotztaven-

Digitized by Google

zku dotlam ne previgyuje, dotlam Pravdu takaj temelynu Shedria ne previdi, y nyu k Szudu oszminzkomu takaj ne odposhelye. D. 18. p. 42.

DEL. VI.

Od Szuprotzavlanya.

§. 36.

Szuprotztave A) Narava.

Szuprotztav Pomoch ona szudbena velisze, po kojoj Egsekucziu terpeti imajuchi, Egsekucziu Oszude, vu Pravdi kratkoga Pogovora izrechene, z-nagrashlyivem kojem Chinom preprechiva. Dajesze

1-ich Prepadaczu y zkupa Egsekucziu terpeti imanomu: odkud ako Tusitel, po ztavlyenem od Obtusenoga vu iztoj Pravdi nazopetnom Potrebuvanyu (reconventione) bisze bil takaj obszudil, y Egsekuczii podvergel, onda y onsze more szuprotztaviti. 33: 729. Dajesze

2-och Szamo za obraniti Dugovanya: zato Oszuda aksze bi dotikavala Pershonu, vu oszenom vu zaglavnih, Szuprotztavlanye ne prijemlyesze, vanzemshi Plemenitoga, koji vu Pripadih van ne zneteh pograblyen, z-zaversenem nyegvem pred Szud Pozivanyem, y nyegvem Obszugyenyem, zevszum szvojum Krepoztjum nekastigno szuprotztavlyasze. Dajesze

3-ich Szamo Plemenitem: ar neplemeniti

Digitized by Google

takaj po Ruke vlaztne, ob Ztroskih vendar szvojeh, Egsekuczii podlasesze. D. 17. p. 133. Dajesze

4-ich Kad szudbena Vrachtva prerezana niszu: ar Szuprotztavlanye je takaj szudbeno Vrachtvo, anda po prerezaneh vszeh pravdeneh Vrachtvih y Szúprotztavlanye daje prerezano, razmevasze.

§. 37.

B) Mezto, y Nachln.

Zvunzke Szuprotzavlanya Potrebchine jeszu:

1-ich Da biva na Liczu Mezta §. 141., jeli po onem iztom, koji nyu preterplyiva, jeli po nyegvem Naruchniku (commissionatum): vu obodvojem Pripadu Glavar, (Princzipal) ne Naruchnik, za dati Zrok Szuzprotztave pozivasze D. 11. p. 133.

2-och Podnashajuchi Egsekucziu, mora, ali z-Piszmom, ali na Rechi ochituvati, dasze szuprotztavlya, y to dozta je. Medtem iz Zkerbi previshne Batina, josh gorisze zdise ali vanzpuknesze Szablya, ali Orudelye drugo (cambuca), za Boj zavdati priredno, pokasujesze 1500; 19. §. 1. 2ae. 71. §. 7. Medtem

3-ich Grosnye ove na Izliku szamo bivaju, niti ni szlobodno jeli Boja zavdati, jeli Lyudih Kup neg pokazati, pod Kastigu Zgublenya Pravde, ako taki naj pravichneshe 729: 33. §. 8. 1500; 19. §. 3. vu Rechih *cum gentibus aut violenter* (z-*Pukom*, *ali mochno*). Ako vendar

4-ich Preobladavecz (triumphans) z-zaversenem Szuprotztavlanyem, vu Imanya mochno bi vlezival, onda szuprotztavechisze iz izte Pravicze naravzke (*ex vi defensae naturalis*), Moch z-Mochjum odrinuti Szloboschinu ima 729: 33. §. 4.

Digitized by Google

5-ich Kada Glave Imany bilo nebi, onda tak Szudecz na vszakom Imanyu Egsekucziu poprobati, kak nyu terpechi na vszakom Imanyu Egsekuczii szuprotztavitisze mora. Ar drugach Imanye Preobladavczu Egsekuczia szlobodno zruchuje, y ov izto zatem szlobodno zavjimlye, vu kojem najmre Prepadavecz Egsekuczii szuprotztavilsze nije. D. 3. p. 125.

§. 38.

C) Zrok naredbzki.

Szuprotztavlanye vendar szamo iz Zrokov naredbzkeh nachiniti dopuschasze, kojiszu chetiri ovi:

1-ich Kajtisze nepozvani pred Szud, Egsekuczii bi imal podverchi 728: 33. §. 3.

2-och Kajtisze ne obszugyeni pod iztu bi poztavlyal, vu oszebnom Szudecz Egsekucziu kajti bi na Imanya vu Oszudi ne ztojecha pretezuval; *ond.*

3-ich Kajti Szudecz ochiveztno neszlishni, na vchinyenu zverhu Neszlishnozti Iznimiku, nikaj na pazech, Szudztvoszi bi podtverdil bil, Obszugyeni pako bi bil tak Oszudu ovu Szudztvo podtvergyajuchu za opozvanu izimenuval (declaras set), kak y iztu Oszudu temelynu ako bi bil opozval D. 2. p. 46. 715: 19.

4-ich Kajti vu Pravdi, ochivezto iz Ladanya opozovlyive, Szudecz iz Ladanya Opozivanye dopuztil nije. 729: 33. §. 4.

§. 39.

I. Pomenkanye pred Szud Pozivanya.

Anda vu Pripadih szledecheh Szuprotztavlanye ztoji, ar podlase pervi Zrok

Digitized by Google

1-ich Ako zadozten Rok, jeli za pred Szud dojti, jeli za pripravitisze k-Egsekuczii podan bil nebi: kajti ne pozvatisze, ali pozvatisze nepravedno, vu Praviczah za jednosze dersi. D. 5. p. 132. D. 12. p. 133.

2-och Ako Roka nepreneszuch, Szudecz iz Mezta Szuda odskurilsze, povrachajuchisze pako ako Oszudu bi mahom bil izrekel, prez Obznanenya Ztrankam vchinyenoga. Ar vu Pripadu ovem Rok bil je zniknul, y zato drugi bil bisze bil moral poztaviti, to pako vchinilosze ni, anda pred Szud Pozivanye menyka. D. 14 p. 49.

3-ich Ako Tusitela nad Pravdum szvojum zazpavajuchega, Obtuseni bi na dalyeini Pogovor pred Szud pozival, y obszuditi napravil bil; Obtuseni takov takaj pravednosze szuprotzavlya. Kajti Predszud Pozivanye prez Tusbe nepravedno je, vre pako vu Praviczah vsze je jedno, ne biti, ali falingazto biti. D. 16. p. 133.

§. 40.

Zvan Pripadov vanzneteh.

Akoprem na Szud nepozvani, szuprotztavitisze vendar neszmeju

1-ich Koji pod Techajem Pravde, y pred izrechenum Oszudum odkrajlyivum vu Ladanyu bili niszu. D 3. p. 46.

2-och Koji bi Grundta medhisnoga pod viszochum na Zkladnozt Pravdum, od takvoga zakupiliszi, koji vu Pravdi iztoj ztal, y Prenashanye ovo vu Pravdi iztoj obznanil je. Ar za vchinyenem vu Pravdi Obznanenyem ovem Kupecz, nepozvani takaj, na Pravdu iztu meddojti ima: 807: 21. §. 12. kad anda y nepozvani pred Szud dojti mora, takaj nitsze suprotzaviti kak nepozvani neszme.

Digitized by Google

3-ich Potlamkam Falinga, zaradi koje Tusba, proti dvem podignyena, gledech jednoga je bila naszela, po napravlyene Tusbe nove, zalichilaszeje, ako zatem Obtuseni obodva, iz zamugyenoga Branenya, odszudili bisze, onda on, gledech kojega Tusba naszela bila ni, szuprotztavitisze iz Ztroka toga nemre, kak da za izrechenem gledech drugoga Naszegyenyem, bisze bil y on moral znovich pozvati. D. 3. p. 131.

§. 41.

II. Pomenkanye Obszugyenya.

Kakti ne obszugyen, dobrosze szuprotztavlya med oztalemi

1-ich Komu Broj naredbzki jeli Govorov, jeli Odgovorov, jeli vu Iznimischih, jeli vu Dugovanyztvu zkratiliszeje. Ar z-neobdersanem zvunzkem Pravdi prepiszanem Kipu Obszugyenye je nepravedno, anda nikakvo. 792: 16. §. 4. 802: 21. §. 13.

2-och On, kojega Szudecz Proshne perve, prez da Ztranke vishe vu Pravdi bi bil poszluhnul, akoprem zaradi Okolicz nekojeh temnesheh Izjederchenya, Pravdamu iz Opozivanya nazad bi poszlana bila, na Egsekucziu mahom potegnul, bi, hotechi Okolicze ove na Egsekuczii ztopram iz kratkoga poravnati. Ar Opozivajuchegasze szamo Szudecz opozovlyivi obszuditi more, y zato kakti neobszuogyen szlobodnosze takov szuprotztavlya. D. 12. p. 127.

3-ich Koji, kad Ztranke pod Pravde Techajem bisze vre bile zjedinile, po Szuczu Pravde, Zjedinenye ovo neznajuchem, obszudil bisze. Kajti Obszugyenye proti Zjedinenyu nepravedno je. D. 13. p. 127.

Digitized by Google

4-ich Koji szam jedini vu Dugu na vishe zpadajuchem, bisze bil obszudil. D. 12. p. 48.

5-ich Kojisze bi obszudil pri podlesechoj vu Oszudi kakvegoder Falingi; ali kad mertvisze bi obszudil: ar vu obodvojem Pripadu Obszugyenye nepravedno je, anda y on, y Szin mertvoga kakti ne obszugyen dobrosze szuprotztavlya. D. 9. p. 47.

§. 42.

Zaradi Imanyih vu Oszudi neztojecheh.

K-Drugomu Szuprotztavlanya Zroku zpada josh y on, kada Egsekucziu Szudecz na ona takaj Imanya bi pretezuval, od kojeh vendar vu Oszude Govor nikakov ni bil. Vu oszebnom

1-ich Ako Szudecz Prizpadek koji, od kojega govorjeno vu Pravdi nikaj ni, zvan dopitane Seshie, pod Egsekucziu verchi bi primerjal. D. 6. p. 47.

2-och Ako Szudecz Falate vu obchinzkom dopitane pri Egsekuczii ztopram na Felu bi izpelyaval. D. 15. p. 49.

3-ich Ako Lizt zadusni vu Priliki Egsekuczie nazadsze povrachal nebi. Ar Egsekucziu terpechi, takaj vu Zgublenyu ovoga obszugyen ni.

4-ich Ako Grundt z-Povratkom zkupa vu nyega poztavlyeneh Penez bisze bil dopital, Egsekucziu pako pravechi, prez vszakoga od Povratka Penez Zpomenyka, nyu zvershaval bi. D. 7. p. 50.

5-ich Ako Prepadavczu, Fondusha pod Egsekucziu idechega Izimenuvanye, nebisze dopuztilo D. 13. p. 49. Ako vendar Fondush neztalen v. P. Obligatoria pretesko izkuplyivna, bisze ponujal, takov prijeti nemorasze, nit za-

Digitized by Google

radi (neprijete zlochezte Obligatôrie, Szuprotztavlanye najsze ne chini. Ar Ztrok ov vu Pravdi szuprotztavenzkoj zahichujesze, y Egsekuczia poleg Izimenuvanya (denominationem) Tusitela, odregyujesze. D. 11. p. 48.

*) Kadsze Obligatoria za Fondush zadovolenzki imenuje, Szudecz Peneze vszikak pri Dusniku predi poizkati ima: ar prez Poprobuvanya jelisze Peneзi nebi mozbit dobivali, ako Egsekucziu Szudecz mahom na Imanya bi izpelyaval, Szuprotztavlanye ztoji. *ibid.*

§. 43.

III. Szudecz neszlishni.

Nit trejtjemu Zroku Pripadov vu Odkrajanyih Vechnicze Kr. ne menyka, ter iz Zroka Neszlishnozti Szucza, Szuprotztavlanye onde za pravedno ztavlyasze, vu oszebnom

1-ich Ako Szucza krajechega Ztranchnozt bi bila ochiveztna. D. 14. p. 133.

2-och Ako proti Plemenitomu Oszuda bi bila izrechena po Varashu jeli zverhu oszobneh (in personalibus), jeli Dugovanyih gibucheh. D. 11. p. 126.

3-ich Ako proti Odregyivanyu ochevomu, Delenye chizto drugo, Szudecz peshni bi bil dopital. Kajti Moch Potiranya ochevoga Delenya Szuczu peshnomu nejde. D. 10. p. 48.

4-ich Ako Pogodbu od zkupneh Imany pred L. 1723. napravlyenu Szudecz bi bil zahitil: ar Pogodba takva szamo potretisze more, zbog chesza Szudecz zahitlyivi, Szudecz neszlishni biva. D. 7. p. 132.

5-ich Ako Tusitel bi Pravdu pred Szuczem drugem bil podignul, neg koji po Pogodbi bi naregyen bil. D. 12. p. 48.

Digitized by Google

§. 44.

IV. Krachenye Opozivanya.

K-Chetertomu Zroku priztranchujusze ovi:

1-ich Ako pred Poztavlenyem Priszege Pravdu odkrajlyive, Obtusenomu Szudecz Opozivanye dopuschal nije. Ar akoprem vu Pravdi szuprotztavenzkoj, Priszegu za szlishno dopitanu, previgyevajuchi Szudecz, nahajal bi, Obtusenoga vendar od Terhov Szuprotztave obvesuje, y temelynu Pravdu za poztaviti Priszegu, y Pravdu dalye popelyati (continuatione) na pervu Proshnyu odposhilya. D. 4 p. 131.

2-ocb Ako Doshezti ztarinzke, y temne, t. j. ne malemi Teskochami podversene, iz Ladanya Opozivanye nebisze dopuztilo; D. 8. p. 47. ali Pravdi zalosnoj, vu kojoj Pitanya ztarinzke, y temne Doshezti napervo doshla jeszu. D. 16. p. 49.

3-ich Ako Prepadavczu, premda on Mandatuma Prenashanye iz Ladanya zapovedajuchega Szuczu bi pokazal bil, ov vendar Opozivanye iz Ladanya dopuztil nije.

§. 45.

D) Szudecz.

Preizpiszani Szuprotztave Zroki, vu iztoj Egsekuczii zadnyich davatisze nimaju, medtem ako koji ondi y daval bisze, takov prijetisze od Szucza kruto mora, akoprem na pervi Vid on nyemu nit praveden vigyevalsze nebi. Ar Pravda szuprotztavenzka dajesze zato, dasze po nyoj naj odkroji Pravednozt, ali Nepravednozt Zroka Szuprotztave. Pravde ove Szudecz je vu Redu perve Proshnye Szudecz 729: 34. §. 1.

Digitized by Google

akoprem Oszuda takaj po Szudih previgyevajuchech bisze bila podtverdila. D. 6. p. 13. D. 10. p. 132. Vanznemi

1-ich Ako Opozivanye iz Ladanya Prepadavczu Tabula Distriktualzka bi bila izkratila, y on Egsekucziu zato bi bil preprechil: vu ovem Pripadu Govore szvoje, Ztranke pri Ztolu Disztrikt. zadnyich dovershavaju, Pravda vendar szuprotztavenzka z-temelynum zkupa k-Tabuli Kr. ali Banzkoj, da vu onoj ova Oszudu naj zreche, iz Ladanya prekposhilyasze. 729: 34. §. 4.

2-och Ako Ztranke vu Szucza takszi bi izvolyile bile, da Pravda po navadneh Opozivanya Ztupajih k-Dvoru Kr. zadnyich dozpeti more, Odkrajanye vendar Vechnicze Kr. dasze na Egsekucziu prez nikakve Zpachke ima izpelyati. Vu ovom Pripadu akosze Odkrajanye Ztola Kr. z-Szuprotztavlanyem vendar bi zaprechivalo, Pravdi szuprotztavenzkoj ne pred Szuczem perve Proshnye, nego pred Tabulum Kr. techi je. D. 7. p. 7.

§. 46.

E) Kastiga nepravedne.

Vu Pravdi szuprotztavenzkoj takaj Neplemenit proti Plemenitomu Tusitel biti more, szamo da z-Liztom opovedlyivom, izprobuje zversheno Szuprotztavlanye, ar toje Pravde ove izte Temely. Vu Dugovanyztvu zatem, Obtuseni Szuprotztave Ztroka daje, kojega za podati mochi, Pravdu temelynu najpredonezti Tusitel zadnyich nije dusen D. 5. p. 47. za preszuditi vendar, jeli napervodoneshen od Prepadavcza Szuprotztave nyegve Zrok praveden, ali nepraveden je, Tusitel Pravdu temelynu kruto pokazati mora D. 4. p. 46. Znajgyena iz ove Zroka Nepravednozt

Digitized by Google

z-frti. 200. z-Szadom, y Ztroski obszugyujesze. 792: 16. §. 6. Okolo ove Kastige

1-ich 2/3 Terha Szuczu, 1/3 Obladavczu idu. Prihodki pako szamomu Obladavczu 729: 33. §. 6. 681: 31. §. 1.

2-ooh Brati nerazdelyeni, jednu szamo Kastigu terpe 22e 74. §. 9. D. 1. p. 46. vszaki vendar zmed nyih Szuprotztavlanye szvoje, szamo na Del szvoj privezati ima, drugach obszudisze: ar zverhu Delov drugeh nit pozvatisze moral nije.

3-ich Oszude Kastigu ovu ztaveche Egsekuczia, odkud dvojputno Szuprotztavlanye ne zdavna zatergnyeno je, 807: 11. z-vlaztnum takaj Rukum ob Ztroskih Prepadavcza izvershavasze. Ovasze vu Velikom Varmegyie Zpravischu odluchuje, podajeju pako Szudbenozt szlishna, vu chije Lesalischu Egsekuczia pravisze, nä Proshnyu Szucza Egsekucziu delajuchega. *ond.*

§. 47.

Zaradi ove Opozivanye.

Oszuda Pravde szuprotztavenzke jedino *izvan* Ladanya, prez imanoga Mandatuma 729: 28. §. 4. 681: 31. §. 4. poleg ovoga pako *iz* Ladanya opozivasze. Vu obodvojem Pripadu opozvajuchisze Obladavcza pred Szud previgyevajuchi poleg Lizta opozovlyivoga mora pozvati, y prosziti, vu ovem dasze Oszuda obodvoja previdi, t. j. tak szuprotztavenzka, kak temelyna, ova poglavito, ona pridohodno. Ako vendar temelyna vu Pravdi temelynoj opozvana bila nije, onda Szuprotztavechisze Opozivanyu Oszude temelyne da odrekel je szudisze. D. 9. p. 132. More pako vu Opozivanyu ovem Szud vishe-

verztni vanizhajati. More najmre Szuprotztavechisze

1-ich Vu Dugovanyztvu preobladati, obszugyen vendar oztati vu Kastigah. D. 2. p. 46. Vu ovem Pripadu, Szuprotztavechisze ako iz Ladanya poleg Mandatuma jesze opozval, Egsekucziu szamo vu frh. 200. y Ztroskih, ne pako vu Szadu terpi; ar ov je Imanyih Prizpadek, koja pri ovem Opozivanyu zgubilasze niszu. Akosze pako izvan Ladanya opozval bil je, onda po Nazadegsekuczie dobiva nazad tak Imanye zatuseno, kak Szad nyegov. kakti onoga Prihodek, ne pako vre plachene Kastige, kajti on y na dalye vu oveh obszugyen je oztal. More

2-och Vu Dugovanyztvu prepazti, od Kastig pako odvezatisze. Vu ovem Pripadu Szuprotztavechisze ako iz Ladanya opozvalszeje, Egsekucziu szamo vu Imanyih bu terpel, y ne vu Kastigah takaj, t. j. Ztroskih, y frh. 200. kajti od oveh je odvezan. Ako pako opozvalsze bi bil izvan Ladanya, onda po Nazadegsekuczii fry. 200. z-Ztroski szamo nazaddobiva, ne pako Imanya z-Szadom, ar ova pri vekshem Szudu zgubil je. More

3-ich y tosze pripetiti, da pri vekshem Szudu vu obodvoji Pravdi obladuje. Vu ovem Dogodu pozivajuchisze iz Ladanya Egsekuczie nikakve nima; izvan pako Ladanya aksze opozval je, po Nazadegsekuczii dobiva nazad vsze. More takaj

4-ich Vu Pravdi obodvoji, y pri vekshem Szudu prepazti. Vu ovem Pripechenyu iz Ladanya pozivajuchisze Egsekucziu tak vu Imanyih, kak vu frh. 200, y Ztroskih imal bu, izvan Ladanya pako ztojechi nazad nedobiva nikaj. Moresze

Digitized by Google

5-ich Pripetiti y to, da pri Szudu previgyevajuchemu czela neztaje ali Pravda, ali Obszuda: ona, ako bi naszedala; ova pako, ako vu Szvetkuvanyih je bila izrechena. Vu obodvojem Pripadu biva Opetegsekuczia, y Pravda vu perveshem Pripadu iz nova podichi, vu drugem pako Palinga popravitisze ima, t. j. Oszuda vu Szvetkuvanyih izrechena, vu Danih Pravicz znovich, izrechi budesze morala.

§. 48.

Pravda josh dvoja.

Druga Pravda iz ovud naztaje proti onomu, koji na chinyeno Szuprotztavlanye nepazech Imanye bi zavjimal. Teche pred Szuczem Pravde temelyne, ar Prihod szledi Glavniczu szvoju. Temelyisze vu 1500: 19. §. 2. Proshnyu dopuschajuchoj, da Zavjemitel takov obszudisze vu veknem Imany izteh Zgublenyu, akoprem Jush y naj chverzteshi vu ona predi bi bil imal *). Medtem Szuprotztavicza vendar prijetisze nemora

1-lch Akosze on bi szuprotztavlyal, koji do izrechene Oszude odkrajlyive vu Ladanyu bil ni, kajti szamo za obdersati Ladanye dajesze. D. 3. p. 46.

2-och Ako bi bile vsze Pomochi szudbene prerezane, jeli po Naredbi, jeli Pogodbe.

*) Pravda na Kastigu ovu iztu dajesze takaj Obladavczu proti Szuprotztavechemusze, jeli z-Kupom Junakov, jeli mochno baratajuchemu 1500: 19. §. 3. 729: 33. §. 4.

Digitized by Google

DEL VII.

Od Odgananya.

§. 49.

Nachin z-nyim szlusitisze.

Odgananye je ona szudbena Pomoch, po kojoj Egsékucziu imajuchi Oszude vu Pravdi dugoga Pogovora nachinyene Egsekucziu, preprechiva. Biva to ali

1-ich z-nagrashlyivem kojem Chinom ravno tak, kak y Szuprotztavlyanye chinisze (§. 37.) ali

2-och Szuczu na Egsekucziu dojdechemu predajesze Piszmo, vu kojem Egsekucziu imajuchi, kakgod z-Szuprotztavlenyem, tak y z-Odgananyem dasze szlusi, odpreti more. Kaj vishe

3-ich Vu iztoj takaj Pravdi tekuchoj pred Egsekuczium: more najmre Prepadavecz, za Oszudum Egsekucziu dopitajuchum, Rechi ove podlositi „*Za I. Egsekucziu odganya.*“ Ter ov je naj bolyshi Odganyanya Nachin: ar Neprilike Putuvanya, y nepotrebne Ztroske zaprechuje.

§. 50.

Nyegva Narava.

Narava Pomochi ove pravdene ona je, da poleg nye Govori dugovanyztveni, koji vu Pravdi temelynoj mozbit izpuschalisze jeszu, na-

Digitized by Google

pervosze donezti mogu. D. 4. p. 50. Zato Odgananye velisze takaj

1-ich *Rok Pravde*, y ti zadnyi, kajti Pravdam, vu kojem Odgananye dopuschasze, prozto Novo nejde, koje drugach je zadnyi Pravde Rok. D. 1. p. 28.

2-och *Novo prozto* iz Ladanya: kajti Pravdam, kojem Odgananye zkrachujesze, Govore dugovanyztvene napervodati szamo vu Novom dajesze.

§. 51.

Takaj opozvanem Pravdam ide.

Da gdo z-Odgananyem szlusitisze more, potrebno je

1-ich Da je vre vu Pravdi temelyne ztal, y vu ovoj da on je obszugyen, ali da je takvoga Dosheztnik 1ae 76.

2-och Da Pravda je dugoga Pogovora (longae litis). D. 10. p. 51.

3-ich Da Pravda vershisze vu Rokih pervesheh, t. j. Oszuda szamo temelyna, pred, y za dvemi Prepovedjami (prohibitas) odgnatisze more 729: 33. §. 1. ne pako Oszuda novoga Szuda. D. 13. p. 51. niti Pravde odganlyive (repulsionalis), pokehdob da Ogananye vre je Novo prozto (§. 50). Medtem

4-ich Akoprem Pravda y chesz 7ohtvo vre bi bila prederkala, Novo pako prozto takvem Pravdam ishlo nebi, vendar Odgananye, akoprem ovo, Novo prozto bi bilo, josh dajesze. Kajti 729: 33. §. 7, y 729: 38. §. 4. razlosno ztavlyaju, da Odgananye takaj za Opozivanyem naj Mezto ima. D. 9. p. 51.

Digitized by Google

§. 52.

Dugoga vendar Pogovora.

Dugoga Pogovora vsze one Pravde velesze, vu kojeh Proba Korenitozti napervo dohaja. D. 8. p. 7. ali kojesze szamo iz Ladanya, a ne iz Korenitozti, zadnyich podisu, od kojeh vendar Naredba ztavlya, da z-dugem Pogovorom, ali vu chetireh Rokih najsze dokonchaju: Takveszu vu oszebnom

1-ich Na novo Delenye 1ae 46. §. 2.

2 och Potirenzke iz Preszuda, 1ae 60. §. 5. D, 7. p. 47. Ako vendar iz Preszuda szamo pridohodno, poglavito pako iz zamugyenoga Opominanya bi Pravda tekla, Odgananye zkrachujesze. D. 8. p. 50.

3-ich Vu kojeh, akoprem iz Narave szvoje Pogovora kratkoga, Tusitel vendar na Probu Korenitozti zpuztilsze je; takve z-iztem ovem Chinom Pogovora dugoga bivaju, y Odgananye ide. D. 10. p. 51. Szuprotivno

4-ich Pravdam na Potiranye Zavezkih zalosneh nejde. D. 11. p. 51.

§. 53.

Nepravedne Kastiga.

Odgananye Pravdu odganlyivu poragya, koja iz Zroka Prihodnozti pred Szuczem Proshnye perve teche. Vu ovoj

1-ich Ako Obtuseni Zroka dal je na punoma dugovanyztvenoga, onda vu Dugovanyztvu takaj on obladuje. D. 5. p. 50.

2-och Ako szuprotztavlyivnoga szamo daval bi, onda od Kastig szamo prozt je. D. 4. p. 50.

3-ich Ako Probu dugovanyztvenu takvu bi

Digitized by Google

bil, ztavil koja Szucza dvojiti dugo je puschala: vu Pripadu ovem Obtuseni vu Dugovanyztvu prepada zadnyich, kajti Zrok dan ni napunom dugovanyztven, od Kastig vendar prozt oztaje, kajtisze Szuczi jeszu zatrugyevali dugo D. 5. p. 5c. Szuprotivno Obtuseni

4-ich Ako nit szuprotztavlyinoga Zroka dal nebi, onda Odganitel ne szamo Imanye z-Szadom zgubiva, nego y vu Kastigah odganlyivenzkeh obszugyujesze t. j. vu Ztroskih, y Byrshagu jedne zlate Marke. t. j. frh. 72. vu 2/3 Szuczu idecheh 729: 33. §. 6 681. 31. § 1. y od nerazdelyeneh Bratov szamo jenput plachati moraneh 2ae 74 §. 9. Imanye, Ztroski, y Szad od zvershenoga Odgananya prijet na szamoga Obladavcza zpadaju 807: 8. §. 3.

DEL VIII.

Od Zavjimanya.

§. 54.

Zrok nyegov.

Mezto ima vu oveh treh Pripadih

1-ich Kada Szudecz pod Egsekucziu vzimal bi Imanya nikaj ne pazech na Szuprotztavlanye, Da vendar Zrok Szuprotztave naredbzki podlase.

2-och Ako Zroka Szuprotztave naredbzkoga imajuchi, szuprotztavitisze mogel ni, ali zbog Nenazochnozti szvoje, ali Neznanozti Roka egsekuczionalzkoga; ali Zroka dobro pregrundtal kajti josh bil ni.

Digitized by Google

3-ich Ako Prepadavecz Egsekucziu pod ztanovitemi Pridersanyki (condit.) dopuztil bil je, Obladavecz pako nyim za zvershenum Egsekucziom zadozta vchinil nije, Prepadavecz Imanya nekastigno *) y pak nazad vzimlye, D. 15. p. 133.

*) Szamo med Letom, ar za Letom Mochnik bil bi, Grundta vendar varaskoga nikad, vu kojegasze Vanzhichen poztavlya y pak z-Rukum takaj vlaztnum ob Ztroskih Nazadzavjemitela D, 17. p, 133.

§. 55.

Odtud Pravda.

Pravda, koju Nazadzavjimanye za szobum vleche, *na Davanye Zroka Nazadzavjimanya* *) velisze. Naravu ima z-szuprotztavenzkum, y odganyenzkem jednu iztu. Zato

1-ich Szudecz je on izti, koji one Pravde kraja 681: 31. §. 1, 729: 34. §. 1.

2-och Za Tusitelztvo zadobiti probuvati imasze Nazadzavjimanye, niti nije dozta, szamo to napervodati, da z-Imanyem tusitelzkem Obtuseni y szad lada. D. 8. p. 132.

3-ich Vu Dugovanyztvu Obtuseni Zroka dati mora, zakaj je zavjel nazad, v. P. kajti Egsekuczia mozbit na Nachin naredbzki ni bila napravlyena.

4-ich Zrok aksze dal nebi, Kastiga szledi vre *szuprotztavenzka*, ako Egsekucziu preterpechi szebe szamo szuprotztaviti je bil mogel, vu kojem Pripadu vu Pravdi ovoj, szamo szuprotztavenzki Zrok datisze more; vre *odganyenzka*, ako Egsekucziu imajuchi, nyu y odganyati bi bil mogel, y vu ovem Pripadu Zrok takaj odganyenzki datisze more. D. 2. p. 49.

*) Koji od Grundtov pod Egsekucziu vzeteh, bi Dachu szamo pobiral, takov ne Nazadzavjemitel, nego Mochnik (violentus) poztaje. D. 2. p. 131.

Digitized by Google

DEL IX.

Od Novoga Proztoga.

§. 56.

Vojuje z-Zroki vu temelynoj zamugyenemi.

Ovaksze zove pravdeno ono Vrachtvo, z-kojega Pomochjum, zgubechi Pravdu szvoju, nyu za zvershenum Egsekuczium iz nova podise, selechi zamugyenu vu Pravdi temelynoj Branitbu domeztiti zae 75. 77. 78. 662: 31. 723: 33. 729: 38. Dajesze vu Redu vszakomu, koji vu Pravdi temelynoj obtershen je, vu oszebnom:

1-ich Ne szamo Obtusenomu, nego y Tusitelu, ne szamo Medvlezitelu nego y Izladavczu.

2-och Ne szamo zaradi Dugovanyztva Pravde, nego y zaradi Prihodkov. Tak z-Novom poszlusitisze more Prokurator takaj, zaradi Operek Jezika D. 5. p. 51.

3-ich Jeli Oszuda iz Prob, jeli iz Tverdoglavnozti bi bila vanizishla. 729: 38. §. 2.

4-ich Novoga y on ima, koji iz jedne Ztrani Pravdu akoprem dobil, nyu vendar iz druge zgubil je. More najmre y takov poleg Akczie novoga Szuda vu 723: 33. §. 1. temelyene, pridavshi nyoj nazpomenzko pred Szud novi Pozivanye, Szuda novoga pobrobati.

§. 57.

Nit Pravdam vszem, nit vszigdar nejde.

Szud novi ide vszakomu, takaj nepleme-

Digitized by Google

nitomu Prepadavczu D. 5. p. 19. Pravde: szledeche vanznimlyuch:

1-ich Za koje Vrachtva pravdena vsza prerezana jeszu, jeli zvoleno, jeli po Pogodbe druge 662: 31. §. 1. Szuprotivno vu kojemi po Naredbi bi bile prerezane, Novi Szud takvem kruto ide. 681: 31. §. f. 329: 38. §. f.

3-och Dokonchane iz laztovitoga Valuvanya, ali Zjedinenya, ali Priszege, koja Zjedinenye napelduje, kajti proti Chinu szvemu baratati nedajesze.

3-ich Ako od Egsecuczie zvershene Leta 32. vresze zishla jeszu: kajti Oztarenye prechi, koja takaj proti nachinyene vu Medvremenu Szuprotrechi, gledech Szlobodu z-novom Szudom poszlusitisze, zpunyavasze. D. 8. p. 53. (§. 116. K. II. Z. I. O. I.

§. 58.

Novi Szud zahitechega Kastiga.

Zvan oveh Pripadov obtershen, akosze vrachiti hoche, z-novom Szudom dapache y morasze szlusiti: ar pod onem iztom Imenom (titulo) Akcziе, pod kojem vre jenput Pravda tekla je, ako taki po Bratu Ztareshine pelyana, nego koji obladal ni, Pravdu prez Novoga podignuti, pod Kastigum krive Zabave prepovedasze. D. 9. p. 53. Vanzemshi

1-ich Ako Pravda temelyna po Oszude medrechlyive szamo bi naszela bila: ar onda Pravda izta y prez novoga Szuda tuliko kulikoputi, probuditi moresze. Dapache

2-och Ako taki z-iztum odkrajlyivum Oszudum Pravdasze bi bila dokonchala, vendar pod drugem Imenom Akozie, Potrebuvanye izto, prez novoga Szuda, Prepadavecz poizkati josh

more: ar Pravda takva nebu Pravde perveshe Popelanye dalyeimo, kajti Dugovanyztvo drugo bu imala.

§. 59.

Novo je Popelanye temelyne dalyeino (continuatio.)

Zvan Pravde muske, koju ovi pred Szudom Gozpochinzkem predobili, na Putu vendar Opozivanya zgubiliszu, ar ova ne pred Szudom gozpochinzkem, nego pred Shedrium ponoviti imasze 635: 17. Pravde vsze druge iz Nova pred Szuczem Proshnye perve podisusze, kajti Novo je Popelanye Pravde temelyne dalyeino. D. 16. p. 27. 655: 53. §. 8. Iz Zroka ovoga

1-ich Na novi Szud pozvatisze imaju vszi oni, koji vu temelynoj ztaliszu. D. 13. p. 18.

2-och Preko ona, koja Dugovanyztvo Pravde temelyne zuashalaszu, Akczia Szuda novoga dalyesze prusiti neszme. D. 11. p. 54.

3-ich Tusitelztvo nit Obszugyeni, nit Dosheztniki nyegvi probuvati nimaju, zae 78. kajti Novo je Popelivanye Pravde temelyne dalyeino, anda Novitel (novisans) vu Novom takaj Obtuseni oztaje, vre pako ovomu Tusitelztva probuvati ni. Zvan da zaradi Tusitelztva, naszezti puschanoga, Novo podigavalo bisze. k-Tomu Odpuztnik (cessionarius) Tusitelztva takaj probuvati ima, t. j. pokazati Lizta odpuztlyivoga. D. 2. p. 52.

4-ich Nazadhod na Iznimke Pravde temelyne nedajesze.

§. 60.

K-Novomu Novnik temelynu prikase.

Novi Szud ischesze zaradi najgyeneh Prob-

Digitized by Google

noveh, koje vu Pravdi temelyne imalesze niszu. Proti ovem Novnik (novisatus) mora takaj Branitbih noveh szuprotverchi, arsze drugach obszudi. Medtem

1-ich Novnik poleg Novoga Novitela nikaj ne dobiva: kajti Vrachtvo onomu szamo hasznuje, koji z-nyim szlusisze. D. 4. p. 19. D. 8. p. 26. D. 12. p. 54. Nistarmanye

2-och Pravdu temelynu Novnik k-Pravdi novoga Szuda prilositi mora, y to vu Dugovanyztvu Novoga (in merito novi), ter ob szvojeh Ztroskih. D. 1. p. 51. dasze iz ove vidi, jeli vu Novom za izto Probe nove daneszu.

§. 61.

Novitel prepadechi.

Prob noveh ako Novitel ztavil ni, onda on ne szamo nikaj nedobiva, nego y k-tomu

1-ich Vu Ztroskih obszugyujesze, ako y vu temelynoj nye Novnik dobil je. D. 27. p. 158.

2-och Pravdu novu opozvati neszme, ako vre temelynu na zchtvo bil je izpelyal 729: 30. §. 3. Dapache

3-ich Nit Szud novi drugiput nejde prozti, pod Kastigum krive Zabave. D. 1. p. 35. Ako vendar

4-ich Novo szamo naszegyavalo bi, onda Akczia Novoga tuliko, kulikoputi podati moresze. D. 10. p. 54.

§. 62.

Novitel Obladavecz.

Kada pako Prob noveh Novitel ztavil bi bil Obladanye za szobum vlekucheh, takaj za Opozivanyem, koje Novniku zkratitisze nemre, vu Pripadu ovem

Digitized by Google

1-ich Novitel Imanya z-Szadom nazad dobiva, putem Nazadegsekuczie 792: 16. §. 6. Medtem

2-och Novnik joshsze more zuprotztaviti, ne vendar odganyati, ako taki Novo iz Pravde dugoga Pogovora bi bilo naztalo. Ar Novnik takaj vu Novem Tusitel oztane, pokehdob da Novo je Pravde temelyne dalyeino Popelivanye; vre pako Odgananye szamo za Dobro Obtuseneh je ztavlyeno. Ako vendar

3-ich Novnik Zroka Szuprotztave, daval nebi, onda josh kakti Szuprotztavechisze k-tomu kastigujesze. Zvan da

4-ich Opozivanya Szloboschinu iz Ladanya, po Mandatumu bi zadobival, y poleg ovoga bisze od Kastig oszlobagyal.

§. 63.

Novo po Iznimke iz Ladanya.

Vu Redu szamo *izvan Ladanya* Novo dajesze. Zato Obszugyen vu Povrachanyu tak Imany, kak Vuchitelztvah piszmeneh, ako taki Imanya bi povernul bil, dok vendar y Lizte pod Priszegum nepoverne, dotlam nit z-Novomsze szlusiti neszme. D. 7. p. 53. Medtem

1-ich Verovnik kajti Pravdu zadusnu po takvem zdignuti dal je, koji za Oblaztnika pravedno poztavilsze ni, ako zato vu Szudu Kr. bisze obszudil, Obtuseni pako z-doblyenemi Ztroski odvezuval: vu Pripadu ovem Obtuseni od Egsekuczie ako taki bi oztajal, more vendar, akoprem po Chinu ovem Obtusenoga himbenom vu Ladanyu ztojechi, z-Novom poszluvati, szamo da ochituje, da on Terha, vu kojem je obszugyen, iz Duga szvoga Protivnika odrachunati neprovitisze. Ar drugach Obtuseni bi Egsekuczio naveke odvlachival, szamo zato, da-

Digitized by Google

sze Dug od nyega poleg Novoga Tusitela potrebuvati mogel nebi. D. 6. p. 52.

2-och Kadasze Imanye koje bi doszudilo prez Izznamenuvanya Kulikoche y Pretezuvanya, ter zato ako Obtuseni bi Ztran szamo jednu Egsekuczii podlosil, szuproztavechisze zverhu Ztrani oztale: vu Pripadu ovem, Imanye czelo akoprem Egsekuczii podverseno nije, more vendar Prepadavecz zverhu Ztrani pod Egsekucziu versene, z-Novom poszlusitisze. D. 3. p. 52.

3-ich Vu zaglavnih takaj iz Ladanya z-Novomsze barache, dok vendar Novo, y Opozivanye ne doversisze, dotlam Zlotvoritel vu Selezju biti mora. 1563: 41.

DEL X.

Od Novoga z-Miloschjum.

§. 64.

Ztavlanya je noveshega.

Vu Ztarom Vremenu Novo vszako szamo po Milosche jesze zadobivalo zae 77. denesz vendar jedno je

1-ich *Prozto*: koje obavlyasze poleg proztoga tusbenoga Lizta 723: 33. §. 1. od kojega dovezda.

2-och *z-Miloschjum*: koje drugach nejde, zvan poleg Mandatuma Novoga z-Miloschjum.

Digitized by Google

§. 65.

Pripadi zo Vrachtvo ovo.

Novo z-Mloschjum zadobiti imasze

1-ich Kada z-Novom proztem vresze gdo bi szlusil bil: kajti z-Novom proztem dvakrat szlusitisze krivu Zabavu zrokuje (§. 102. K. II. Z. II. O. II.)

2-och Kada gdo z-Odgananyem vresze bi vrachil bil: kajti Odgananye vre je Novo prozto, z-proztem pako Novom baratati dvakrat nedajesze pod Kastigu krive Zabave. D. 1. p. 49.

3-ich Kada Szudé vre vsze Pravda je prederkala: ar nit vu ovem Pripadu Novo prozto nejde pod Kastigu y pak krive Zabave, ali Naszegyenya Imena Pravde, kak vre proszil bil Novnik D. 4. p. 35. D. 13. p. 34.

§. 66.

Szrecha pod Imenom drugem.

Mandatum Novoga miloztivnoga vu Pripadih prenapiszaneh zadobivasze od Kr. Szvetlozti, ter za Muse po Gozponu Z. 17: 635. Medtem

1-ich y ovo Novo szamo jenput ide 3ae 11. §. 5, y koji z-miloztivnem Novom dvakratsze bi szlusil, vu Kastigu krive Zabave takaj prepada. D. 1. p. 35. Nistarmanye

2-och Szrechu tvoju z-Imenom Pravde drugem poizkati vendar, josche moresh. Tak ako Senzke po Pravde delitlyive niti z-Novom miloztivnem dobivale nebi nikaj, mogu one josh na Jednakochu Jusha Pravdu podignuti, ar Pravda ova nije perveshoj dalyeino Popelivanye.

Digitized by Google

DEL. XI.

Od Mandatumih.

§. 67.

Na vekshega, jednakoga, ali nepodlosnoga nejdu

Mandatum szudbeni *) je poszebito Szucza vekshega, proti menyshemu, podlosnomu szebi, Odregyivanye, da vu Dugovanyu szudbenomu, ov izvershiti nekaj, naj bu dusen. Vu oszebnom

1-ich Kr. Szvetlozt Mandatume vszem Szuczem poshilya, kajti Kr. Szvetlozti Podlosniki vszi jeszu. Szuprotivno.

2-och Veliki Kralyeztva Szuczi, jeden drugomu Mandatume nikakve poszlati nemogu: kajti Paru zverhu Para nikakve Oblazti nije.

3-ich Mandatume nit szebi nemre nigdo poszlati. Zato Ban Horvaczki na Tabulu Banzku, ali Perszonal na Tabulu Kr. kojem predszeduju, Mandatume poszlati nemogu. k-Tomu

4-ich Niti na menyshega, koji podlosen ni, Mandatum zhajati nemre. Zato Varashom tavernichkem, vu Poszlu Opozivanya, zvan Tavernika, drugi nigdo zmed Velikeh Orszaga Szuczev Mandatume poszlati nemore.

*) Mandatume szudbene, od kojeh jedino ozde Zpomenek biva, ar zvanszudbeni zpadaju drugam, takaj Mestrom (Proto-Notariis) pod Podpizkom szvojem, vu Imenu vendar Glavarov szvojeh, vandavati dopuschasze.

§. 68.

Zhajajuchi I. pred pochetum Pravdum.

Mandatumi na Fel vishe razhajajusze. Jednem josh pred podignyenum Pravdum Mezto *) je. Takviszu.

1-ich Koji Pravdu odvernuju, kaktiszu: Za-

Digitized by Google

poved zadersavajuchi I. za Obhajanye Megyih, *reambulatorium.* 1ae 86. II. za poztaviti koga nazad vu Ladanye, *repositorium* 1542: 45. D. P. Perveshi takaj od Velikoga Orszaga Szucza dobitisze more.

2-och Koji Szégurnozt podavaja, kaktiszu: zapovedajuchi I. vuziti pogibelnoga *captivatoirum* 715: 7. II. Dugovanya, koja vu Pravdi ali ztoje, ali ztala budu, dasze ne razprude, vu Zaztav verchi. *sequestratorium* 723: 48. III. Branitbu zvan Vuze *salvi conductus* 723: 10. Ova daje van szama Kr. Szvetlozt.

3-ich Koji Pravdu za chasz prepovedaju, kaktiszu: I. Verovnikom Vreme poztavechi, do kojega oni Dusnika josh chekati moraju, *moratorium* Prol. 5. 647: 86. II. Podusenye podavajuchi *prorogatorium* 2ae 50. Nit ove veliki Kralyeztva Szuczi van ne davaju

4-ich Koji Probe za Pravdu buduchu, ali vre tekuchu prizkerblyuju, kaktiszu: I. Izizkavenzki *requisitorium*, zapovedajuchi Kaptolomu, ali Varmegyii, iz Piszmozhranischa szvoga, Vuchitelztva kojasze bi potrebuvula vandati, *pod* Kastigum frtv. 500. y Kvara Domeztek. 765: 11. II. Szvedochanzki *compulsorium*, iliti priganajuchi na Szvedochanztvo pod Kastigu od frtv. 64. 2ae 28. 181: 563. III. Zpoznavenzki *recognitionale*: ov primarja, da Szvedok pod Priszegum szlusbenum, na Pitanya, kojasze nyemu chinila budu, naj piszmeno odgovarja. *ond.* Ovisze od Velikoga Orszaga Szucza ischeju.

5-ich Szudztvo szlishajuchi, kaktiszu: I. Szudztvo szvoje drugomu predajuchi *Delegatorium* 19: 635. 715: 17. II. Zvanpravdorednozt dopuschajuchi *extraseriale* 729: 43. III. na Szud zezivajuchi, *evocatorium*: ov vu Naredbi, vu kojoj y Akczia, temelyujesze, y Veliki Orszaga

Digitized by Google

Szudécz vanga daje, perveshe pako dva Kr. Szvetlozt:

*) Nit Delenye zapovedajuchi *praeceptorium*. 723: 30. §. 6. 1807: 8. §. 7. niti Raztavenye odregyujuchi, *admonitorium*, 1807: 8. §. 6. vishe potrebni niszu. *Statutorium* pako, y *Restatutorium*, iliti Vupelivanye vu Imanya prikazana, ali Opetvvpelivanye zapovedajuchi, med szudbene nit ne zpadaju.

§. 69.

II. Pod Pravdum viszechum, na Proshnyu

1) *Tusitela.*

Mandatumi drugi za pochetum Pravdum meddohajaju, ter pred Oszudum izrechenum zadobivajusze po Tusitelu

1-ich Pravdu dalye popelivajuchi *continuatorium*. Mezto dersi Pozivanya nazpomenzkoga. 723: 37.

2-och Prihitrujuchi, *accelleratorium*, koji Pravde Konecz pritirava pri Szuczu, tak perve, kak dalyeshnye Proshnye. 723: 25. 30. Pr. 1729: 38. 1807: 8. 9.

3-ich Previshni *superabundans*: Dusnozt Szuczu izpuniti zapoveda, kajti nad Izvershavanyem Mandatuma, vre jenput doblyenoga, je zazpal bil, aliga nit prijel ni. 630: 12.

4-ich Trezkajuchi *fulminatorium*: Szucza, koji vre dva Mandatume je zavergel, pokara, y z-Kastigum grozisze, ako izpuniti Zapoved y na dalye bisze tesal. 15: 647.

§. 70.

2) *Obtusenoga.*

Vu Techaju Pravde, *) po Obtusenomu proszijusze ovi:

1-ich Zabranechi *inhibitorium* 681: 30. §. 2. 715: 19.

2-och Odvinujuchi, *declinatorium*. Pravdu

Digitized by Google

iz Duhovnoga na szvetzki, y nazopet iz ovoga na Duhovni Szud preztavlya. 2ae. 52. 715 9.

3-ich Odvlachajuchi, *dilatorium* 2ae 59. 715: 19. Roka proshiruje.

4-ich Pridersechi, *suspensorium*: ztavlya ov Pravde Techaj v. P. Izpunylive, za podignuti techasz Pravdu na Potiranye, ali za poizkati Piszma potrebna Pr. 5.

5-ich Nazadpozovni *relaxatorium*. Mandatuma predeshnoga nazad poziva. To izto vchiniti more takaj izti on Szudecz, koji je pervoga van dal, y ne szamo vekshi. De off. Palat. art. 9.

*) Szim zpada takaj raztolnachajuchi *interpretatorium*: ov zhodisze od Tusitela takaj, temnu Naredbu, ali Pogodbu, ali Testamentuma razszveschuje, y szama Kr. Szvetlozt dajega van: arRaztolnachenye izvan Diete na Ztalishe zpadati nemre. Prol. 6. §. 12. 715: 16. 791: 12.

§. 71.

III. Za izrechenum Oszudum 1) pred Egsekuczium.

Mandatumi, koji za izrechenum Oszudum, potrebni jeszu, dotikavajusze ali

1-ich *Oszudu*: takviszu I- ponovlyivi *renovatorium* 2ae 55. §. 1. 574: 31. §. 4. II. preneszlyivi, vre prozti, *transmissionale simplex* 3ae 10. 35. art. Thav. 36. vre III, zkupa y Ladanye zaztavechi *sequestratorio - transmissionale* 723: 48. 1807: 10. §. 1. Ali

2-och *Previgyevanye*: takov je prikrivanlyivi *protectionale*, koji Praviczu sziromaskeshega pod Obrambu vzeti zapoveda, 638: 30. Pr. 5. y Previgyevanye prihitrujuchi §. 69. Ali

3-ich *Egsekucziu*. Szim zpadaju I. Egsekuczionalzki *executorium*. Szucza mudneshega Egsekucziu napraviti priszilyeva. 504: 9. 1548: 43.

Digitized by Google

662: 29. II. Junachki *brachiale*: 1807: 11. 13. 1802: 22.

§. 72.

2) *Za nyum izvershenum.*

Josh za izvershenum Egsekuczium nekojisze potrebuju, kakti:

1-ich Popravlyivi *correctorium*: ov popraviti Egsekucziu zapoveda; temelyisze vu 723: 33. §. 3.

2-och Nazadegsekucziopalzki zkupztav yen, *reexecutorium compositum*; ar prozti (simplex) ne valya, nego Oszudu mora pervlye na nikaj zpraviti, y zatem ztopram Nazadegsekucziu zapovedati, *Cassatorio-reexecutorium* 681: 30. §. 3. Kada pako

3-ich K-tomu y Nachin poszluvati Mandatum *) prepishuje, *Cassatorio-reexecutorio-inviatorium*, iliti zanistvenzki-nazadegsekuczionalzko-naputlyivi, Mandatum takov zovesze.

4-ich *Novoga z-Miloschjum* (§. 64.)

5ich *Reseratorium*, odkluchujuchi Shekveztruma 723: 48.

*) Mandatuma izhodechi Takszu od nyega, vanznemi Sziromaka, plachati ima, od Marie II. Ther. razglashenu, vu oszebnom za szvedochanzki, y izi zkavenzki frtv. 2. za druge pako frv. 6. zvan Novoga z-Miloschjum, za kojega Kanczelarii vekshoj fti 200 polosevajusze.

§. 73.

Mandatumi nepravedni.

Za Pripade, za koje Naredba szuprotivnoga nikaj ne ztavlya, Mandatumi pravedno vanzhajaju, ar takvisze ne prepovedaju. Anda nepravedni jeszu szamo

1-ich Vandani z-nepravednemi Zaporkami, vu oszebnom, *z-Prerezuvanyem Vrachtvih pravdeneh* 608: 9. a. c. 659: 45. 681: 30. 655: 53.

Digitized by Google

2-och Vandani prez ove od Naredbe prepiszane Zaporke „*rebus, sicuti praefertur, stantibus, seque habentibus* 635: 12. 681: 30. 563: 80. (K. II. Z. 1 O. I. §. 56.). Vanznemi Mandatume, koji ne na proztu (simplicem) Proshnyika Rech, nego na poszlan od szlishne Szudbenozti Podnavuk jeszu van zishli. 542: 42. D. P. B. R. R. dd. 6. Nov. 1807.

3-ich Koji vu Naredbi nebi temelyivalisze. 638: 30. 655. 53.

4-ich Kada Pripad, zaradi kojega Mandatum doblyen je, taksze imal nebi, kaksze je napervodaval. Ar vre szama Zaporka ona „rebus sicut praefertur" Mandatum takov zamechuje. 655: 53.

5-ich Kojem Potrebchine vszem Vuchitelztvam zkupne bi falele. v. P. vu kojem Datuma bilo nebi, zae 17.

§. 74.

Josh drugi nepravedni.

k-Nepravednem josh zpadaju

1-ich Zaperto vandani *missilia*, y ne odperto, nad Nachin Lizta vszagdashnyega 613: 34. 625: 5. 630: 10. Navada vendar Piszarniczu Kr. vre od zdavna od Naredbih oveh vanzhela je. Zato ove izte denesz szamo na velike Orszaga Szucze, y Mestre nyihove zpadaju.

2-och *Prozto nazadegsekuczionalzki*, po kojem prez daleshnyega Pretreszivanya, ali prez dasze Oszuda takaj bi na nikaj metala, (cassaretur), jedino Nazadegsekucziu zapoveda. Poleg takvoga Mandatuma vu Ladanye vlezujuchi, med Vremenom Oztarenya kadagod szudbeno opomenyen, Imanya z-Szadom zkupa mora pod Kastigum Mochi menyshe nazad povernuti z-prerezanemi vszemi, zvan novoga Szuda, Vrachtmi. 681: 30. §. 2.

3-ich Vu Pravdah za Zkladnozt vu Lozah

Digitized by Google

vupelyati, podignyeneh, nijeden Mandatum Techaj Pravde pridersechi ne prijemlyesze 807: 21. §. 15. vanznemi vendar one, koji ne na proztu Proshnyika Rech, nego na zadoblyen od szlishne Szudbenozti Podnavuk bisze van davali. *ond.*

§. 75.

Mandatuma Ztrani.

Zvan Mandatuma izizkavenzkoga, y Szvedoke primarjavlyivoga, koji jednako vszigdarsze pishu, vsze druge Mandatume Prokuratori Ztrankah na Pero ztavlyaju. Pet Ztrani pako vszaki Mandatum ima. Pochetek chini.

1-ich *Pozdrav*, biva z-Rechni ovemi „*Nos Comes Ignatius Gyulaj* Mi Grof Ignatz Gyulay *Egregio N. N. Salutem cum favore*, Drechnomu N. N. z-Nagnenyem Pozdrav. Szledi

2-och Pripada Izpisz *expositio facti*, na Nachin ov „*Expositum est Nobis nomine et in persona Egregit N. N. qualiter etc.* Napervo donesheno Nam je vu Imenu y Pershoni Drechnoga N. N. kak najmre y. t. d. Zatem ide

3-ich Pripada z-Naredbum Zkupzparjenye *adplicatio facti*, kaj ovak biva „*Cum autem dictamine articuli*, kajti pako Naredba to y to za Pripad ov bi prepiszavala. Pridavasze

4-ich Proshnya *petitio* szledechemi *Supplicatum est itaque Nobis* t. j. Nam anda zato Proshnya vchinyena je. Ztrau zadnya

5-ich Zapoved kase (*iussionem*) ovak govorechu „*Tibi vel Vobis harum serie firmiter praecipimus* t. j. Tebi ali Vam zrelo z-ovemi zapovedamo y. t. d.

§. 76.

Na koje zhaja Pershone.

Zvan Zezivanzkoga (evocator.), koji Persho-

Digitized by Google

ni, Zezivanye na Szud predati moguchoj, govori, Mandatumi drugi zhajaju van.

1-ich Vu Pravdah pred Szudom gozpodzkem vershajuchehsze, ali pred Magistratumu tergovischinzkom na Varmegyiu, koja potlam Tergovische vu Znanye Zadersiozti Mandatuma poztavlya.

2-och Vu Pravdah varmegyinzkeh, doklam sze ove na Ztranah josh zadersavaju, Mandatum poshilyasze ali krajechemu Szuczu, ali Varmegyii, kojega ova vuZpravischu y pak razglashuje, y szudechemu preda. Kada vuprav na szudechega na Ztranah bi zhajal, onda iz Kanczelarie takaj Kr odperto on Ztranki predavasze, od ove potlam Szuczu predati imani.

3-ich Ako Pravda na Shedriu ali bi vre bila preneshena, ali szimsze bi imala odposzlati, onda Mandatum vszigdar na Varmegyiju zhaja.

4-ich Kada Pravda pred drugem Szuczom vekshem teche, onda Mandatum vszigdar na nyegasze napishe.

§. 77.

Vreme za predatiga.

Onomu, koga szlishaju, Mandatumi vu Vremenu naredbzkem predatisze imaju, drugach preztaje nyihova Krepozt, vu oszebnom

1-ich Mandatum vupelyivi *cum nos* med Ledtom od Vandavka 1ae 33. Pr.

2-och Mandatum na Varash zhajajuchi, med Tjedni 6. od Dana zrechene Oszude. Thav. art. 7.

3-ich Drugi vszi med Dani 60. od Dana Izhajanya. 1ae 33. §. 1.

§. 78.

Mandatuma Naherbtenye.

Predan vu Ruke Szuczu Mandatum poszle naherbtitl od nyega morasze. Naherbtek ov zvan

Digitized by Google

Datuma y Podpisz Szucza, pokazati y to ima, jeli Szudecz Mandatuma prijel, aliga zavergel, ali pak Pretreszenyu Prokuratorzkomu nyega odposzlal je. Ar

1-ich Mandatum, z-Naredbum koji szlasesze prijetisze mora. 363: 78.

2-och Nenaredbztvo Mandatuma, ako je ochiveztno, ondaga Szudecz prez Ztraha zaverse, z-doztojnum vendar Poniznoztjum, kaj ochituvati ima 625: 5. 635: 12. 659: 45. 681: 30.

3-ich Vu Dvojimlyivozti Nenaredbztva Szudecz Mandatuma zaverchi neszme, akoga taki nit prijeti nemora, nego moraga na Pregovor Prokuratorzki odposzlati (forum contradictorium). 563: 80. 681: 30.

§. 79.

Zaradi Pravednozti Mandatuma Pregovor pravdeni.

Za naherbtenem po Szuczu Odposhilanyem Mandatuma na Oszudu szudbenu, Baratanye poszle ovo je:

1-ich Ztranke vu Pravdi iztoj, za koju Mandatum doneshen je, zverhu Pravednozti nyegve, ali Nenaredbztva, Govore szvoje vszevdily vode (continuative).

2-och Za. dokonchanemi Govori zgovarja Odszudu Szudecz, po kojoj Mandatumjeli za prijetoga, jeli zaversenoga ztavlyasze.

3-ich Izpisz Pripada, vu Mandatumu ztojechi, ako Szucza zkupa bi bil vredechi, onda ov po iztoj Odszude, Vredechega vu Operku Jezika, ktomu flapi, t. j. obszudi vu frh. 100. 2ae 72. §. 1.

§. 80.

Naredbzkoga Zaversenye z-ostrum Kastigum darujesze.

Neszme vendar Szudecz Mandatuma naredb-

Digitized by Google

zkoga zaverchi, ar Tusba proti takvomu imasze na Kastigu nezpunyenoga Mandatuma. Okole ove znaj:

1-ich Tusitel je Zadobitel Mandatuma proti Szuczu zaversechemu, ali ne vchinechemu to, kaj Mandatum zapoveda, kajti y to na jedno zhaja.

2-och Tusba temelyisze vu 1563: 78. 80. y 1655: 53. teche pako pred Szuczem oszminzkem na Kastlgu frv. 200, y Zgubichek tak Postenya, kak Szlusbe. 563: 78. §. 3.

3-ich Tusitelztvo vu Dvojimbu vlechisze nemre, kajti z-Nezpunyevanyem, Zapoveditel zaizto vregyen je.

4-ich Vu Dugovanyztvu Zrok neprijemlyenoga Mandatuma dajesze v. P. Prepoved od vekshega Szucza D. 2. p. 130. Za napervodoneshenem zadoztnem Zrokom

5-ich Vu Pravdi iztoj Potrebuvanye nazopetno (*reconventio*) Mezto ima. Tusitel najmre na Proshnyu Obtusenoga obszugyejesze vu frh. 400. tuliko puti polositi moraneh, kuliko na Broju Szuczev nazochneh bilo je, vu Neprijemanyu Mandatuma, jeli ove vsze na Szud Tusitel *bi bil* pozval, jeli ne v. P. ako taki pozval bi *bil* szamo Szucza Varaskoga y Notariusha, vendar vszakoga onda nazochnoga Priszednika gledech, poszebna vu frh. 400. Kastigą izrechujesze 1635: 53. §. 4.

Konecz

Pravdo-Znanya Vugerzhoga Varaskoga.

Digitized by Google

Str.		Pot.	Falinge		popravi.
2	—	11	ztvechecze	—	ztavechesze
5	—	4	Mechu	—	Mecha
12	—	32	Pripuda	—	Pripada
11	—	14	Pravdopranik	—	Pravdo pravnik
13	—	10	zpleyiva	—	zpelyiva
14	—	22	Kzivcza	—	Krivcza
15	—	30	*ztuşuju*	—	*ztesuju*
26	—	25	podisechemu	—	podisech em
32	—	18	jednaki	—	jednaka
40	—	12	Opravlyivnozti	—	Opravlyivozti
47	—	35	zkuszedujuchih	—	z-kupszedujuchih
50	—	23	China	—	Chine
55	—	18	dopitati	—	popitati
59	—	9	vsivali	—	vsival
76	—	19	ov Miraz	—	ov Jush
83	—	2	drugeszu	—	Czitaczie drugeszu
84	—	13	Rok ilit	—	Rok, iliti
97	—	31	Ztranku	—	Ztran
111	—	20	vszezkupni	—	veszzkupni
128	—	23	poztavi	—	poztaviti
134	—	9	neszme	—	nemre
	—	24	*znaj*	—	*zna*
141	—	30	na koga	—	za koga
151	—	30	pre pako	—	vre pako
	—	36	chujusze nego,	—	chujusze, nego
172	—	4	Oszedemu	—	Oszudemu
176	—	25	polog	—	poleg
208	—	10	obvesuje	—	odvesuje

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z185620506

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google